

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Tolga kommune

Arkivsak: 25/174
Møtedato/tid: 28.04.2025 kl. 13:00
Møtested: Tolga, kommunehuset, formannskapssalen 2. etasje

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS v/ Torbjørn Brandt på telefon 468 22 369, eller e-post: torbjorn.brandt@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 22.04.2025

Einar Hilmarsen (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Brandt
seniorrådgiver
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
09/25	Referatsaker
10/25	Presentasjoner som gjelder ulike interkommunale samarbeid som NAV Østerdalen og FARTT med mer.
11/25	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024
12/25	Planlegging av virksomhetsbesøk hos enhet for bosetning og inkludering
13/25	Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak
14/25	Folkevalgtopplæring - aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet
15/25	Innspill til kontrollutvalget
16/25	Kommunedirektørens orientering om årsregnskap og årsberetning for 2024
17/25	Revisors orientering om årsoppgjøret og revisjonberetning for 2024
18/25	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen for 2024
19/25	Godkjenning av møteprotokoll

Referatsaker

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

09/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/174 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar referatsaken til orientering.

Vedlegg

Protokoll fra kommunestyrets møte 20.03.2025

Saksopplysninger

Følgende referatsak legges frem for utvalget til orientering:

1. Protokoll Kommunestyret 20.03.2025

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta den vedlagte referatsaken til orientering.

MØTEPROTOKOLL **Kommunestyret**

Møtested: Kommunestyresalen, Tolga kommunehus
Møtedato: 20.03.2025
Tid: kl 19:00 - 22:00

Fremmøtte	Parti
Knut Sagbakken	Ap
Åsmund Nymoen	Ap
Einar Hilmarsen	Sp
Esten Kleven	Sp
Ingeborg Kirkbakk	Sp
Jo Esten Trøan	Sp
Kari Nordskogen Volden	Sp
Amund Tangen Bondal	SV
Anne-Gjertrud Rye	SV
Bjørnar Tollan Jordet	SV
Esten Inge Hilmarsen	SV
Kjell Dalløkken	SV
Maren Riise Rusten	SV
Terje Sundt	SV
Toril Østvang	V

Ved eventuelle merknader til protokollen, har den enkelte ansvar for å melde fra til kommunedirektør eller ordfører snarest, og innen 1 uke etter at møteprotokollen er mottatt. Jeg bekrefter med min underskrift at møteprotokollen er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.

Bjørnar Tollan Jordet
Ordfører

Saksliste

Saksnr.	Tittel
PS-07/25	Godkjenning av innkalling og saksliste
PS-08/25	Referatsaker
PS-09/25	Interkommunalt vertskommunesamarbeid plan, byggesak og geodata
PS-10/25	AVTALE OM NORSK- OG SAMFUNNSKAPSOPPLÆRING FOR VOKSNE INNVANDRERE FOR KOMMUNENE ALVDAL, FOLLDAL, TOLGA OG TYNSET
PS-11/25	Kommuneplanens arealdel 2025-2035
PS-12/25	Fritak politiske verv
PS-13/25	Dagsturhytta
PS-14/25	Forskrift om skolerute i Tolga kommune
PS-15/25	Lokal forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen i Tolga kommune
PS-16/25	Lokal forskrift om skolefritidsordning i de kommunale grunnskolene Tolga kommune
PS-17/25	Lokal forskrift om skoleregler i Tolga kommune
PS-18/25	Lokal forskrift om valg av hovedmål i Tolga kommune
PS-19/25	Høringsuttalelse, forslag om avgrensing av området for redusert mva. for VA fra 25 til 15 %
PS-20/25	Drøfting - Høring - mandat for konsekvensutredning av Håmmålsfjellet-Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt

07/25 Godkjenning av innkalling og saksliste

Kommunedirektørens innstilling:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Innstillingen enstemmig vedtatt.

Vedtak

Innkalling og saksliste godkjent.

08/25 Referatsaker

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

- Styremøte frivilligsentralen, oppfølging av budsjettvedtak.
- Hematt 2025 - gjennomgang av program.
- Årsmøte Vingelen kirke- og skolemuseum
- Kontrollutvalget møte 10.03.2025

Vedtak

09/25 Interkommunalt vertskommunesamarbeid plan, byggesak og geodata

Kommunedirektørens innstilling:

Tolga kommune ønsker å overdra ressursene tilknyttet saksbehandling innen plan, byggesak og geodata i kommunen til en felles interkommunal enhet, med Tynset kommune som vertskommune etter kommunelovens § 20-2.

Videre saksbehandling i form av en felles avtale om samarbeidet må behandles med likelydende vedtak i alle 3 kommunene.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Tolga kommune ønsker å overdra ressursene tilknyttet saksbehandling innen plan, byggesak og geodata i kommunen til en felles interkommunal enhet, med Tynset kommune som vertskommune etter kommunelovens § 20-2.

Videre saksbehandling i form av en felles avtale om samarbeidet må behandles med likelydende vedtak i alle 3 kommunene.

10/25 AVTALE OM NORSK- OG SAMFUNNSKAPSOPPLÆRING FOR VOKSNE INNVANDRERE FOR KOMMUNENE ALVDAL, FOLLDAL, TOLGA OG TYNSET

Kommunedirektørens innstilling:

Avtalen om opplæring i norsk- og samfunnsfagsopplæring for kommunene Alvdal, Folldal, Tolga og Tynset vedtas med følgende tilleggspunkter:

Pkt 3

Alle vedtak fattes i samråd med samarbeidskommunen.

Pkt 4

Der undervisning i norsk og samfunnsfag under FOV (Fortsettelsesopplæring for voksne) gis som en del av introduksjonstilbudet, inkluderes det i avtalen. Det skal ikke faktureres dobbelt opp.

Grunntilskuddet og persontilskuddet som kommunen mottar, går i sin helhet til Tynset kommune.

Dersom det blir avtalt å gi tilbud om opplæring i norsk og samfunnsfag på andre arenaer enn det opplæringscenteret dekker, dekkes disse kostnadene innenfor tilskuddet som Tynset kommune har fått.

Avtalen gjelder fra vedtaksdato til og med 31.07.2028 med de endringer som framgår i saken.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Avtalen om opplæring i norsk- og samfunnsfagsopplæring for kommunene Alvdal, Folldal, Tolga og Tynset vedtas med følgende tilleggspunkter:

Pkt 3

Alle vedtak fattes i samråd med samarbeidskommunen.

Pkt 4

Der undervisning i norsk og samfunnsfag under FOV (Fortsettelsesopplæring for voksne) gis som en del av introduksjonstilbudet, inkluderes det i avtalen. Det skal ikke faktureres dobbelt opp.

Grunntilskuddet og persontilskuddet som kommunen mottar, går i sin helhet til Tynset kommune.

Dersom det blir avtalt å gi tilbud om opplæring i norsk og samfunnsfag på andre arenaer enn det opplæringscenteret dekker, dekkes disse kostnadene innenfor tilskuddet som Tynset kommune har fått.

Avtalen gjelder fra vedtaksdato til og med 31.07.2028 med de endringer som framgår i saken.

11/25 Kommuneplanens arealdel 2025-2035

Kommunedirektørens innstilling:

Tolga kommune vedtar Konsekvensutredning for Kommuneplanens arealdel for Tolga 2025 - 2035.

Kommunestyret 20.03.2025**Behandling**

Forslag, foreslått av Esten Kleven, Senterpartiet

Ku 5 tas inn i videre prosess.

Kommunedirektørens innstilling med tilleggsforslag fra Esten Kleven (Sp) ble enstemmig vedtatt.

Vedtak**Kommunedirektørens innstilling:**

Tolga kommune vedtar Konsekvensutredning for Kommuneplanens arealdel for Tolga 2025 - 2035.

KU 5 tas inn i videre prosess.

12/25 Fritak politiske verv**Kommunedirektørens innstilling:**

1. Mari Lise Bakken fritas for sitt verv som 1.vara til kontrollutvalget etter §7-9 andre ledd, da det er forhold som har endret seg/ikke var kjent på det tidspunktet den folkevalgte samtykket i å bli valgt.
2. Valgutvalget foreslår følgende kandidat til kontrollutvalget:

Kommunestyret 20.03.2025**Behandling**

Valgutvalgets innstilling, foreslått av Maren Riise Rusten, Sosialistisk Venstreparti

Nytt punkt 2:

Valgutvalget foreslår følgende kandidat som 1. vara til kontrollutvalget: Aud Inger Dalløkken

Før behandling av saken ba Kjell Dalløkken (SV) om å få sin habilitet vurdert. Kommunestyret fant Kjell Dalløkken inhabil etter forvaltningslovens §6C. Kjell Dalløkken fratradte møtet under behandlingen av saken.

Kommunedirektørens innstilling med valgutvalgets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak**Kommunedirektørens innstilling:**

1. Mari Lise Bakken fritas for sitt verv som 1.vara til kontrollutvalget etter §7-9 andre ledd, da det er forhold som har endret seg/ikke var kjent på det tidspunktet den folkevalgte samtykket i å bli valgt.
2. Som ny 1. vara til kontrollutvalget velges Aud Inger Erlie Dalløkken

13/25 Dagsturhytta

Kommunedirektørens innstilling:

1. Kommunestyret opphever vedtak i sak 65/22 om Dagsturhytta i tippen i Kårsdalen. Innlandet fylkeskommune underrettes om oppheving av vedtak.
2. Avsatte midler fra fond 256080009 Generelt disposisjonsfond, kr. 300 000, fristilles til annen bruk.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Kommunestyret opphever vedtak i sak 65/22 om Dagsturhytta i tippen i Kårsdalen. Innlandet fylkeskommune underrettes om oppheving av vedtak.
2. Avsatte midler fra fond 256080009 Generelt disposisjonsfond, kr. 300 000, fristilles til annen bruk.

14/25 Forskrift om skolerute i Tolga kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Lokal forskrift om skolerute i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven), andre ledd og trer i kraft 01.08. 2025.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lokal forskrift om skolerute i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven), andre ledd og trer i kraft 01.08. 2025.

15/25 Lokal forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen i Tolga kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9.juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) §2-2, og trer i kraft fra vedtakets dato 20.03.25.

Kommunestyret 20.03.2025**Behandling**

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Forskrift om permisjon fra grunnskoleopplæringen i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9.juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) §2-2, og trer i kraft fra vedtakets dato 20.03.25.

**16/25 Lokal forskrift om skolefritidsordning i de kommunale grunnskolene
Tolga kommune****Kommunedirektørens innstilling:**

Lokal forskrift om skolefritidsordningen (sfo) i grunnskolene i Tolga kommune vedtas og gjelder fra nytt skoleår 01.08.2025.

Kommunestyret 20.03.2025**Behandling**

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Lokal forskrift om skolefritidsordningen (sfo) i grunnskolene i Tolga kommune vedtas og gjelder fra nytt skoleår 01.08.2025.

17/25 Lokal forskrift om skoleregler i Tolga kommune**Kommunedirektørens innstilling:**

Forskrift om skoleregler i grunnskolen i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9.juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) §10-7, og trer i kraft fra vedtakets dato 20.03.2025.

Kommunestyret 20.03.2025**Behandling**

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Forskrift om skoleregler i grunnskolen i Tolga kommune vedtas med hjemmel i lov 9.juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) §10-7, og trer i kraft fra vedtakets dato 20.03.2025.

18/25 Lokal forskrift om valg av hovedmål i Tolga kommune

Kommunedirektørens innstilling:

Kommunestyret vedtar at bokmål er hovedmålet for grunnskolene i Tolga kommune. Forskriften trer i kraft fra vedtaksdato.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret vedtar at bokmål er hovedmålet for grunnskolene i Tolga kommune. Forskriften trer i kraft fra vedtaksdato.

19/25 Høringsuttalelse, forslag om avgrensning av området for redusert mva. for VA fra 25 til 15 %

Kommunedirektørens innstilling:

Tolga kommune gir følgende uttalelse til høring om avgrensning av området for redusert mva-sats for vann og avløp fra 25 til 15 %, med virkning fra 1.5.2025:

Tolga kommune mener en reduksjon av mva-sats for vann og avløp er et godt tiltak for å redusere levekostnadene for husholdninger. Tolga kommunes uttalelse til høringen omhandler derfor i hovedsak de utfordringer man ser ved å innføre en slik løsning midt i regnskapsåret.

En slik endring av mva-sats krever en teknisk endring i fakturasystemet kommunen benytter (KOMTEK). Dette er en endring kommunen selv ikke kan utføre, men en tjeneste som må kjøpes fra systemleverandør. Dette har en kostnad på ca kr. 20 000 for Tolga kommune. Systemleverandør leverer til ca 300 av landets kommuner, så samlet sett dreier dette seg om en samfunnskostnad på kr. 6 000 000. Ut i fra leverandørs forståelse av endringene som kreves må følgende utføres (en del av dette kan kommunen løse uten bistand):

- det må kjøres et ekstra årsoppgjør pr 30.04.25
- kommunene må selv vurdere om alle vannmåleravlesninger kan stipuleres eller om det må/skal samles inn vannmåleravlesninger
- det bør i årsoppgjøret som kjøres pr 31.12.24 sette til-dato for ny a-konto til 30.04.25. Hvis man ikke gjør det risikerer man å måtte kreditere a-konto som er fakturert etter 30.04.25.
- det må i årsoppgjøret pr 30.04.25 legge inn nye varer for a-konto med stoppdato 31.12.25
- leverandør må bistå med å endre fra ett til to oppgjør i året

- alle VA-varer som ikke inngår i årsoppgjøret (abonnementsgebyr og vann/avløp etter areal, samt slamvarer) vil det trenes bistand for å stoppe 30.04.25, i tillegg må det opprettes både nye varer og nye løpende gebyrer fra 01.05.24
- ved årsoppgjøret 31.12.25 vil det trenes bistand for å sette tilbake til ett oppgjør i året
- ved årsoppgjøret 31.12.25 må det lages nye varer for vann/avløp etter måler og for tilbakebetaling av a-konto

Kommunenes behov for å kjøre et eget ekstra årsoppgjør for VA-gebyr omtales ikke i høringsnotatet. I høringsnotatet ber departementet spesielt om at det kommer innspill til om det trengs en overgangsordning med tanke på avlesing av vannmålerstand, og om avgiftsgrunnlaget i innføringsåret kan fordeles forholdsmessig. Tolga kommune er her bekymret for at regelverket her blir uoversiktlig, og kan føre til ulik praksis i de enkelte kommuner, og videre føre til uforholdsmessig stort merarbeid. VA-abonentene i Tolga kan motta fakturering for gebyrene i 12, 4, 2 eller 1 termin. Vannmåleravlesing skjer i utgangspunktet 1 gang i året. Ved innføring av ny mva-sats midt i året betyr dette et behov for kreditering/justering for en del av abonnentene. En følge av dette kan være feil i fakturering, men det som er sikkert er at det vil føre til mye merarbeid. Det skal også sies i den sammenheng at alt arbeid med selvkosttjenestene, også det merkantile, inngår i det totale selvkostgrunnlaget. Merarbeid av dette salget vil derfor være med på å påvirke gebyrnivået - om enn ikke i stort omfang.

Tolga kommune er ikke avvisende til en nedjustering av mva-sats for vann- og avløp, og den reduksjon i levekostnadene for innbyggerne det medfører. Tolga kommune er likevel skeptisk til å innføre denne endringen midt i regnskapsåret. En del av justeringene som følger av reduksjon av mva-sats må gjøres også om endringen innføres ved årsskiftet, men en slipper det merarbeidet som oppstår ved innføring i løpet av regnskapsåret.

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Endringsforslag siste avsnitt, foreslått av Bjørnar Tollan Jordet, Sosialistisk Venstreparti
Tolga kommune er svært positiv til nedjustering av mva-sats for vann- og avløp, og den reduksjon i levekostnadene for innbyggerne det medfører. Tolga kommune ser likevel at en innføring av endringen midt i regnskapsåret vil medføre merkostnader og merarbeid for kommunen, som uten kompensering fra staten vil påvirke gebyrnivået i kommunen. Kommunestyret ser at man med fordel kunne innført endringen fra årsskiftet for å slippe merarbeid, men er allikevel av den oppfatning at alle endringer som kan redusere kostnadsnivået for våre innbyggere er positivt.

Tolga kommune vil også påpeke at det er enorme forskjeller på kostnadsnivået ved å drifte vann og avløp i ulike deler av landet. Staten bør vurdere å differensiere avgiftssatsene ytterligere slik at innbyggere i mindre distriktskommuner med få abonnenter belastes vesentlig mindre enn innbyggere i tettbygde strøk. Lavere levekostnader i distriktene er en grunnleggende motivasjon for å opprettholde bosetting og motvirke sentralisering.

Kommunedirektørens innstilling med endringsforslag fra Bjørnar Tollan Jordet (SV) ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunedirektørens innstilling:

Tolga kommune gir følgende uttalelse til høring om avgrensning av området for redusert mva-sats for vann og avløp fra 25 til 15 %, med virkning fra 1.5.2025:

Tolga kommune mener en reduksjon av mva-sats for vann og avløp er et godt tiltak for å redusere levekostnadene for husholdninger. Tolga kommunes uttalelse til høringen omhandler derfor i hovedsak de utfordringer man ser ved å innføre en slik løsning midt i regnskapsåret.

En slik endring av mva-sats krever en teknisk endring i fakturasystemet kommunen benytter (KOMTEK). Dette er en endring kommunen selv ikke kan utføre, men en tjeneste som må kjøpes fra

systemleverandør. Dette har en kostnad på ca kr. 20 000 for Tolga kommune. Systemleverandør leverer til ca 300 av landets kommuner, så samlet sett dreier dette seg om en samfunnskostnad på kr. 6 000 000. Ut i fra leverandørs forståelse av endringene som kreves må følgende utføres (en del av dette kan kommunen løse uten bistand):

- det må kjøres et ekstra årsoppgjør pr 30.04.25
- kommunene må selv vurdere om alle vannmåleravlesninger kan stipuleres eller om det må/skal samles inn vannmåleravlesninger
- det bør i årsoppgjøret som kjøres pr 31.12.24 sette til-dato for ny a-konto til 30.04.25. Hvis man ikke gjør det risikerer man å måtte kreditere a-konto som er fakturert etter 30.04.25.
- det må i årsoppgjøret pr 30.04.25 legge inn nye varer for a-konto med stoppdato 31.12.25
- leverandør må bistå med å endre fra ett til to oppgjør i året
- alle VA-varer som ikke inngår i årsoppgjøret (abonnementsgebyr og vann/avløp etter areal, samt slamvarer) vil det trenges bistand for å stoppe 30.04.25, i tillegg må det opprettes både nye varer og nye løpende gebyrer fra 01.05.24
- ved årsoppgjøret 31.12.25 vil det trenges bistand for å sette tilbake til ett oppgjør i året
- ved årsoppgjøret 31.12.25 må det lages nye varer for vann/avløp etter måler og for tilbakebetaling av a-konto

Kommunenes behov for å kjøpe et eget ekstra årsoppgjør for VA-gebyr omtales ikke i høringsnotatet. I høringsnotatet ber departementet spesielt om at det kommer innspill til om det trengs en overgangsordning med tanke på avlesing av vannmålerstand, og om avgiftsgrunnlaget i innføringsåret kan fordeles forholdsmessig. Tolga kommune er her bekymret for at regelverket her blir uoversiktlig, og kan føre til ulik praksis i de enkelte kommuner, og videre føre til uforholdsmessig stort merarbeid. VA-abonnentene i Tolga kan motta fakturering for gebyrene i 12, 4, 2 eller 1 termin. Vannmåleravlesning skjer i utgangspunktet 1 gang i året. Ved innføring av ny mva-sats midt i året betyr dette et behov for kreditering/justering for en del av abonnentene. En følge av dette kan være feil i fakturering, men det som er sikkert er at det vil føre til mye merarbeid. Det skal også sies i den sammenheng at alt arbeid med selvkosttjenestene, også det merkantile, inngår i det totale selvkostgrunnlaget. Merarbeid av dette salget vil derfor være med på å påvirke gebyrnivået - om enn ikke i stort omfang.

Tolga kommune er svært positiv til nedjustering av mva-sats for vann- og avløp, og den reduksjon i levekostnadene for innbyggerne det medfører. Tolga kommune ser likevel at en innføring av endringen midt i regnskapsåret vil medføre merkostnader og merarbeid for kommunen, som uten kompensering fra staten vil påvirke gebyrnivået i kommunen. Kommunestyret ser at man med fordel kunne innført endringen fra årsskiftet for å slippe merarbeid, men er allikevel av den oppfatning at alle endringer som kan redusere kostnadsnivået for våre innbyggere er positivt.

Tolga kommune vil også påpeke at det er enorme forskjeller på kostnadsnivået ved å drifte vann og avløp i ulike deler av landet. Staten bør vurdere å differensiere avgiftssatsene ytterligere slik at innbyggere i mindre distriktskommuner med få abonnenter belastes vesentlig mindre enn innbyggere i tettbygde strøk. Lavere levekostnader i distriktene er en grunnleggende motivasjon for å opprettholde bosetting og motvirke sentralisering.

20/25 Drøfting - Høring - mandat for konsekvensutredning av Håmmålsfjellet-Sålekinna som vinterbeite for Fosen reinbeitedistrikt

Kommunedirektørens innstilling:

Tolga kommunestyre slutter seg til konklusjonene.

Tolga kommunestyre gir følgende nye innspill i drøftingssaken :

Kommunestyret 20.03.2025

Behandling

Endringsforslag, foreslått av Bjørnar Tollan Jordet, Sosialistisk Venstreparti
Kommunestyret ber om at saken fremmes for behandling i kommunestyret i forbindelse med informasjonsmøte den 24. april.

Ved votering mellom kommunedirektørens innstilling og endringsforslag fra Bjørnar Tollan Jordet (SV) ble endringsforslaget fra Bjørnar Tollan Jordet (SV) enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kommunestyret ber om at saken fremmes for behandling i kommunestyret i forbindelse med informasjonsmøte den 24. april.

Presentasjoner som gjelder ulike interkommunale samarbeid som NAV Østerdalen og FARTT med mer.

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

10/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/582 - 6

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar opplysningene i oversendte presentasjoner som gjelder ulike interkommunale samarbeid til orientering.

Vedlegg

Presentasjoner som gjelder interkommunalt samarbeid
Saksfremlegg med vedlegg - NAV Østerdalen

Saksopplysninger

I kontrollutvalgets møte 11.11.2024 vedtok utvalget følgende i sak 40/24:

Kontrollutvalget ønsker å delta på felles orientering om NAV-samarbeidet og vertskommunesamarbeidet.

Som en følge av omberamming av opprinnelig dato for fellesmøtet, og kort varsel til utvalget, hadde ingen av utvalgets medlemmer anledning til å delta på Tynset kontrollutvalg sitt møte den 13.3.2025. Kontrollutvalget vedtok i møtet den 10.03.2025 følgende i sak 7/25:

Kontrollutvalget ønsker å få orienteringer og oversendt presentasjoner fra fellesmøtet som gjelder vertskommunesamarbeidet Nav. Kontrollutvalget ber om at dette legges frem i møtet 28.4.2025.

Presentasjoner og orientering fra møtet i Tynset kontrollutvalget legges frem i denne saken.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta presentasjonene og informasjonen som gjelder ulike interkommunale samarbeid til orientering.

Kontrollutvalget må på selvstendig grunnlag vurdere om det er behov for videre oppfølging eller andre kontrollhandlinger knyttet til de ulike interkommunale samarbeidene,

Samordning av kontroll i interkommunale samarbeid

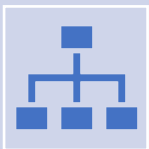
Tynset kontrollutvalg 13. mars 2025

Agenda

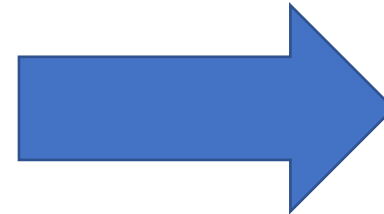
Hvilke samarbeidsformer er det i våre interkommunale samarbeid - og hvilke verktøy har vi?

Hvilke områder har de enkelte kontrollutvalg i sine planer for forvaltningsrevisjoner?

Bør vi samarbeide tettere om å gjennomføre kontroll i interkommunale samarbeid?

Behov på kort og lang sikt?

Hvordan jobbe videre med behovene?

Behov for mer informasjon?

Behov for en felles møtearena for kontrollutvalgene?

Organisasjonsform og lovheimel	Type organ	Eigarar	Eigarorgan	Kontrollutvalet sine verktøy	Innsyn
Kommunalt føretak (kompl. kap. 9)	Forvaltningsorgan. Kommunen kan avgjere at utvalde tenestoområde kan organiserast som kommunalt føretak. Føretaket er framleis ein del av kommunen.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-2.
Kommunalt oppgåvefelleskap (kompl. kap. 19) Interkommunalt politisk råd (kompl. kap. 20)	Forvaltningsorgan. To eller fleire kommunar kan opprette eit kommunalt oppgåve-felleskap til å løyse felles oppgåver.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-6
Vertskommunesamarbeid (kompl. kap. 20)	Forvaltningsorgan. Ein kommune overlèt utføringa av lovpålagde oppgåver til ein vertskommune.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-2 (gjeld vertskommunen).
Interkommunalt selskap (IKS) (IKS-lova)	Eige rettssubjekt som er regulert av IKS-lova. Eit IKS er eit selskap der berre kommunar kan delta, men det er rettsleg og økonomisk åtskild frå deltakarkommunane.	Kommunen	Representantskap	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-6.

Aksjeselskap (AS) – heileigd av kommunale aktørar (aksjelova)	Eige rettssubjekt.	Kommunen	Generalforsamling	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.	Fullt innsyn jf. koml. § 23-6.
AS – deleigd av kommunale aktørar (aksjelova)	Eige rettssubjekt.	Kommunen og private aktørar	Generalforsamling	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskaps-kontroll etter samtykke om innsyn).	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.
Samvirkeføretak (SA) (samvirkelova)	Eige rettssubjekt. Samvirkeføretaket er ei samanslutning med hovudføremål å fremje dei økonomiske interessene til medlemmene ved at desse deltek i verksemda til føretaket, som forbrukarar, leverandørar eller liknande.	Medlemmene	Årsmøte	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskaps-kontroll etter samtykke om innsyn).	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.
Stifting (stiftingslova)	Eige rettssubjekt. Med stifting blir det forstått at ein formuesverdi er stilt til rådvelde for eit bestemt føremål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annan art. Når stiftinga er oppretta, har opprettaren ikkje lenger rådvelde over formuesverdien som er overført til stiftinga.	Ingen, sjølveigande	Styret	Ingen, dersom ikkje noko er avtala.	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.

Interkommunalt politisk råd

Interkommunalt politisk råd for Nord-Østerdal:

- Samarbeidsavtale styrer rammene
- Myndighetsområde/ansvar:
 - Felles drøftings- og samordningsorgan
 - Formål: ivareta felles interesser og å styrke regionens utvikling.
 - Arbeidsmåte: Kan selv initiere handlingsprogram, prosjekter, samarbeid og utredninger i saker av regional karakter. Rådet kan fungere som styringsgruppe eller referansegruppe for aktuelle utredningsarbeider og opprette grupper knyttet til særskilte saker etter behov.
- Har et representantskap
- Deltagende kommuner: Rendalen, Tynset, Alvdal, Folldal, Tolga og Os.

Kommunelovens kap. 18:

Kan bare treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet (ikke enkeltvedtak).

Kan forvalte tilskuddsordning.

Representantskap er øverste organ.

Alle KU kan gjennomføre forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll)
Fullt innsyn etter koml. § 23-6

Kommunalt oppgavefellesskap

IKA Opplendene KO:

- Samarbeidsavtale styrer rammene
- Myndighetsområde/ansvar:
 - Legge forholdene til rette for at deltakernes arkiver håndteres, bevares og formidles i samsvar med arkivlovens formål og bestemmelser.
 - Deltagende kommuner: Kommunene i Innlandet unntatt Os, og Innlandet fylkeskommune.

Kommunelovens kap. 19:

Kan bare treffe vedtak om interne forhold i samarbeidet (ikke enkeltvedtak).

Representantskap er øverste organ.

Alle KU kan gjennomføre forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll)
Fullt innsyn etter koml. § 23-6

Vertskommunesamarbeid

Utførelsen av lovpålagte oppgaver og delegering av myndighet kan skje til en vertskommune gjennom delegering.

- **Det finnes to modeller for interkommunalt samarbeid:**
 - Administrativ vertskommunesamarbeid
 - Vertskommunesamarbeid med felles folkevalgt nemnd
- **Vi har bare administrativt vertskommunesamarbeid**
- **Praktiske forhold:**
 - Vertskommunen treffer vedtak i saker som ikke har prinsipiell betydning.
 - Samarbeidskommunen kan ikke gi instruks om organisering av arbeidet.
 - Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet i saker som gjelder samarbeidskommunen.
 - Ved klage på vedtak fattet av vertskommunen er den kommunen som har delegert myndigheten, dvs. samarbeidskommunen, klageinstans.

Kommunelovens kap. 20:

§ 20 – 4: Samarbeidsavtalen

Inneholder krav om praktisk forhold.

Kan også si noe om:

- Innsynsretten for samarbeidskommunen
- Informasjon til samarbeidskommunen om klager og andre henvendelser.

§ 20-9 om kontrollutvalgets myndighet:

Kontrollutvalget i vertskommunen fører kontroll med virksomheten i vertskommunen på vegne av alle deltakerne i samarbeidet.

§ 20-10 Statlig tilsyn med vertskommuner

Pålegg/sanksjoner fra statlige tilsynsmyndigheter skal rettes mot vertskommunen.

Vertskommunen er ansvarlig for at pålegg /sanksjoner følges opp.

Bare KU i vertskommune har fullt innsyn.

Vertskommunesamarbeid – hvor Tynset deltar

Område for samarbeid	Organisering	Vertskommune	Deltagende kommuner
Barnevern-samarbeid	Administrativt, kommuneloven §20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga, Tynset
Geodata samarbeid	Administrativt, kommuneloven §20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga, Tynset
Gudbrandsdal krisesenter	Administrativt, kommuneloven §20-2	Lillehammer	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Stor-Elvdal, Tolga, Tynset og flere har et samarbeid med GKS IKS om kjøp av krisesentertjenester.
Landbruk og miljø	Administrativt, kommuneloven 20-2	Alvdal	Alvdal og Tynset
Legevaktordning	Administrativt kommuneloven § 20-2	Tynset kommune	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga og Tynset
NAV	Administrativt, kommuneloven § 20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga, Tynset
Pedagogisk- psykolog tjeneste (PPT)	Administrativt, kommuneloven § 20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga, Tynset
Plan, byggesak og geodata (PBG)	Administrativt, kommuneloven § 20-2	Tynset	Alvdal og Tynset
Psykologtjeneste	Administrativt, kommuneloven § 20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga, Tynset
Voksenopplæring	Administrativt, kommuneloven §20-2	Tynset	Alvdal, Folldal, Tolga, Tynset

IKS

hvor Tynset deltar

Område for samarbeid	Tema	Deltagende kommuner
FARTT IKT IKS	Selskapet skal utvikle og etablere tekniske løsninger, drifte systemet for informasjons- og kommunikasjonsteknologi i eierkommunene på de områder der dette er kostnadseffektivt.	Folldal, Alvdal, Rendalen, Tolga, Tynset.
Midt-Hedmark brann og redningsvesen IKS	Ivareta de til enhver tid lovpålagte oppgaver innen brann og redning. Gi innbyggerne en kvalitativ god og lik tjeneste på beredskap og forebygging.	Våler, Elverum, Trysil, Åsnes, Engerdal, Stor-Elvdal, Alvdal, Rendalen, Tynset, Folldal og Tolga.
Konsek Trøndelag IKS	Sekretariatsfunksjon for kontrollutvalgene.	Kommuner i Trøndelag, Nord-Østerdal og Helgeland. Trøndelag Fylkeskommune.

Selvstendig rettssubjekt – regulert av IKS-loven

Kun kommuner som kan delta

Fullt innsyn jmf koml. §23-2

Det enkelte KU kan gjennomføre forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll)– men koordineres gjerne .

AS - hvor Tynset deltar

Område for samarbeid	Tema	Deltagende kommuner
FIAS AS	Renovasjon, samt avfallshåndtering og avfallsbehandling.	Holtålen, Rørros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen, Stor-Elvdal og Engerdal.
Abakus AS	Anskaffelsene i samarbeids- og eierkommunene	Ti kommuner i Sør- og Nord Østerdal samt Rørros kommune. Ved nyemisjon i 2019 kom ytterligere 3 kommuner til
Meskano AS	Tilby arbeidsplasser til personer som av ulike årsaker har problemer med å få innpass i det ordinære arbeidsmarkedet	Tynset, Alvdal, Os, Tolga, Folldal og Rendalen.
Kommunekraft AS	Selskapets formål er å formidle aksjeeiernes disponible kraft, herunder konsesjonskraft, og drive annen virksomhet tilknyttet slik formidling.	Kommunekraft eies av 125 kommuner, 7 fylkeskommuner og LVK.
Kvikne Rennebu Kraftlag AS	Kvikne Rennebu Kraftlag (KRK) har ikke som formål å skaffe aksjonærene økonomisk utbytte. Selskapets formål er å bidra til lokale allmennyttige tiltak og bistå lokalsamfunnet i Kvikne og Rennebu med trygge arbeidsplasser	Eid av fastboende med folkeregistrert adresse i Rennebu og Kvikne, samt firmaer som opererer i samme område
Rørrosregionen Næringshage AS	Å bidra til økt verdiskapning i Rørrosregionen gjennom nyskaping og innovasjon blant nye og eksisterende bedrifter.	Kommuner, fylkeskommuner og selskap i Fjellregionen.
Alvdal Skurlag AS	Mottak og foredling av tømmer og trelast. Kjøp og salg av byggevarer.	Kommuner, personer og selskap i området samt Glommen Mjøsen skog.
Anno Museum AS	Driftsselskap for aksjonærenes arbeid med innsamling, bevaring, forskning, forvaltning og formidling av natur- og kulturhistorie.	Museum i Hedmark
Nordavind DC Sites AS	Etablering av datalagringscentre.	Eies av en rekke kommuner samt Eidsiva Vekst AS, Elverum Energi AS og Nord Østerdal Kraftlag SA

Selvstendig rettssubjekt etter aksjeloven

Forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll) kan gjennomføres av alle KU – gjerne koordinering.

Innsyn:
Fullt etter koml. 23-6 når det er heleid av kommuner
Innsyn avtales når det er deleid

Samvirkeforetak

Område for samarbeid	Tema	Deltagende kommuner
Nord-Østerdal kraftlag SA	Energiforsyning av Nord-Østerdal og hva som står i forbindelse med dette.	Os, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen og del av Sollia i Stor-Elvdal kommune samt private
Visit Røros og Østerdalen	Reiseliv	Røros, Os, Tolga, Tynset, Alvdal og Åmot samt private

Selvstendig rettssubjekt etter samvirkeoven

Forvaltningsrevisjon (og eierskapskontroll) kan gjennomføres av alle KU – gjerne koordinering.

Innsyn:
Fullt etter koml. 23-6 **når det er heleid av kommuner.**
Innsyn avtales når det er deleid

Annet

Område for samarbeid	Samarbeidsform	Tema
Tynset Frivilligsentral	Stiftelse	Tynset Frivilligsentral skal stimulere til økt lokal frivillighet gjennom mobilisering til aktiviteter som styrker det sosiale fellesskapet i sitt nærmiljø, samt avhjelpe individuelle behov
Nord-Østerdalsmuseet	Stiftelse	Akjseeier i Anno museum
KLP	Annet	Selskapets formål er å ivareta medlemmenes behov for tjenstepensjonsordninger

Selvstendig
rettssubjekt

Hverken
forvaltningsrevisjon
eller eierskapskontroll
kan gjennomføres.

Innsyn: må avtales

Tjenestekjøp

Område for samarbeid	Organisering	Vertskommune	Deltagende kommuner
Legevaktsentralen Avtalen gjelder driften av et felles kommunikasjonssystem for legevakt. SI Tynset har driftsansvar. Kommunene utpeker en person med medisinskfaglig ansvar for tjenesten. Det utarbeides felles prosedyrer/internkontrollsystem for driften av legevaktsentralen.	Tjenestekjøp		Sykehuset Innlandet, Tynset, Alvdal, Folldal, Rendalen, Stor-Elvdal, Tolga
Ttrafo (Teater i Fjellregionen)	Tjenestekjøp	Tynset	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen og Tolga
Nord-Østerdal Musiker	Tjenestekjøp	Tolga	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen og Tynset
Skolefaglig rådgivning Tynset kommune stiller skolefaglig kompetanse til rådighet for TATO. Samarbeidet medfører ikke overføring av myndighet fra Alvdal og Tolga til Tynset. Det innebærer at hverken kommunelovens eller opplæringslovens bestemmelser om samarbeid kommer til anvendelse. Hver enkelt rektor sitter med selvstendig personal- og økonomiansvar.	Tjenestekjøp	Administreres i praksis av utdanningssjefen i Tynset kommune. Utdanningssjefen er skolesamarbeidets tals- og kontaktperson ovenfor overordnet myndighet.	Alvdal, Folldal, Os, Rendalen og Tolga

Ikke delegering av myndighet. Det kjøpes en tjeneste.

Samarbeidsavtale (eller anbud) styrer hva som leveres. Den styrer også innsynsmuligheter hos private.

Den enkelte kommune kan gjennomføre forvaltningsrevisjon av hva som kjøpes.

Delt eierskap mellom flere kommuner

Kontrollutvalgskas anbefalinger:

Eierskapskontroller og forvaltningsrevisjoner samkjøres når det er hensiktsmessig

Utvalgene bør enes om:

- Hvilken revisor skal gjennomføre kontrollen?
- Hva skal kontrollen omfatte?
- Hvordan skal kontrollen rapporteres og følges opp?

Gjennomføring av felles prosjekt med vertskommune-samarbeid

Kontrollutvalgsbokas anbefalinger:

- I utgangspunktet skal vertskommunene føre kontroll med hvordan vertskommunen utfører oppgaver på vegne av andre.
- Kontrollutvalga i samarbeidskommunen har rett til å få informasjon om avgjørelser og virksomhet som vedkommer samarbeidet. På grunnlag av den informasjonen kan kontrollutvalget vurdere om samarbeidet skjer i henhold til samarbeidsavtale, og om samarbeidet medvirkere til å realisere kommunestyret sine målsettinger.

Det fremkommer at det kan samarbeides om forvaltningsrevisjoner i kontrollutvalgsboka.

Se eksempelet side 34:
[Kontrollutvalsboka](#)

Bør vi samarbeide tettere for å gjennomføre kontroll i interkommunale samarbeid?

- Er det behov på kort eller lang sikt?
- Hvordan gjør vi det?
- Behov for koordinering av behov som skal inn i plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll?
- Behov for mer informasjon?
- Felles møtearena 1 gg/år?

Vår saksbehandler: Ragnhild Aashaug, tlf. 970 40 929

E-post: ragnhild.aashaug@konsek.no

Deres ref.:

Vår ref.: 24/226-17

Oppgis ved alle henvendelser

Vår dato: 24.01.2025

Mottakere ifølge liste

Invitasjon til orientering om NAV-samarbeidet, interkommunale samarbeidsordninger og mulige samarbeidsprosjekter

Det vises til tidligere utsendt informasjon om invitasjon til felles møte den 13. mars.

Møtet gjennomføres i Tynset rådhus, Veslesalen fra kl 12.00 – 15.00

Det blir ikke mulig med digital deltagelse.

Tidsplan

Kl. 12.00 - 13.30: Orientering om NAV-samarbeidet ved leder Synnøve Narjord

Kl. 13.30 - 13.45: Pause

Kl. 13.45 - 14.15: Gjennomgang av interkommunale samarbeid i FARTT-kommunene ved kommunedirektør Erling Strålberg

Kl. 14.15 - 14.30: Gjennomgang av interkommunale samarbeidsordninger og kontrollmulighetene ved sekretariatet

Kl. 14.30 - 15.00: Diskusjon om mulige samarbeidsprosjekter med utgangspunkt i utvalgenes plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Det serveres kaffe og «noe å biteti».

På vegne av Tynset kontrollutvalg ønsker vi vel møtt!

Med hilsen

Konsek Trøndelag IKS

Ragnhild Aashaug

seniorrådgiver

Dette brevet er elektronisk godkjent og har derfor ikke signatur.

Kopi til:

Bjørn Tore Grutle

Mottakere:

Alvdal kontrollutvalg

Folldal kontrollutvalg

Rendalen kontrollutvalg

Tolga kontrollutvalg

Orientering fra NAV Nord-Østerdal om den generelle driften og hvordan NAV ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Tynset kommune	Møtedato 13.03.2025	Saknr 15/25
Saksbehandler Ragnhild Aashaug		
Arkivkode FE-033		
Arkivsaknr 24/226 - 20		

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen fra Nav Nord-Østerdal til orientering.

Vedlegg

Invitasjon til orientering om NAV-samarbeidet, interkommunale samarbeidsordninger og mulige samarbeidsprosjekter

Orientering fra Nav til kontrollutvalgene i FARTT-samarbeidet

Saksopplysninger

Kontrollutvalget i Tynset kommune har vertskommuneansvaret for kontrolloppgavene tilknyttet NAV Nord-Østerdalen. Det innebærer at det bare er kontrollutvalget i vertskommunen som kan føre kontroll med virksomheten i vertskommunen på vegne av alle deltakerne i vertskommunesamarbeidet, jmfør kommunelovens §20-9. Kontrollutvalget kan bare engasjere seg i oppgavene som omhandler det kommunale ansvaret.

Kontrollutvalget i Tynset behandlet i sak 30/24 den 28. oktober en henvendelse fra kontrollutvalget i Follidal med forespørsel om hvordan NAV ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar, økonomisk sosialhjelp. De vedtok at de i tillegg ønsket en generell informasjon om driften av tjenesten. Videre ønsket de å invitere kontrollutvalgene som tilhører Nav Nord-Østerdal til orienteringen.

Bakgrunnen for forespørselen er at Helsetilsynet har lagt frem en oppsummeringsrapport av et tilsyn Statsforvalterne har gjennomført med Nav-kontorer i hele landet i 2022 og 2023. Tilsynet har sett på hvordan Nav ivaretar og følger opp barn i familier som søker om, eller mottar økonomisk sosialhjelp. Her konkluderes det med at det er en omfattende svikt i Navs ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp, og det er bedt om at Nav Nord-Østerdal informerer om hvordan de jobber med dette.

Til orienteringen om den generelle driften, så har vi bedt om en informasjon om:

- Hva som omhandler det kommunale ansvaret og hva som tilhører det statlige ansvaret slik at kontrollutvalgene får en ramme for hva deres ansvar innebærer.
- Samarbeidsavtalen og hva den inneholder.
- Tilstedeværelsen i de enkelte kommunene, og hvordan dette løses i forhold til avtalen.

Nav Nord-Østerdal har utarbeidet et notat til orienteringen som sammenfatter det som vil bli presentert. Fra NAV Nord-Østerdal møter leder Synnøve Narjord.

Konklusjon

Det er lagt opp til at dette er et felles informasjonsmøte, og kontrollutvalget kan ta informasjonen som fremkommer til orientering.

Notat til kontrollutvalgene

Fra Synnøve Narjord

Leder Nav Nord-Østerdal

Dato: 25.2.25.

Det vises til forespørsel i e-post datert 29.10.24 fra Ragnhild Aashaug, om orientering fra Nav til kontrollutvalgene i FARTT samarbeidet.

Kontrollutvalget viser til en artikkel i Kommunal Rapport den 1. juli 2024, der det avdekkes at Nav har sviktet ivaretagelse av barns behov ved søknad om sosialhjelp.

Denne artikkelen er utarbeidet etter Rapport fra Helsetilsynet 6/2024, som er en oppsummeringsrapport fra landsomfattende tilsyn med Nav-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad (2022-2023).

Nav Nord-Østerdal har gått nærmere inn i Helsetilsynets oppsummeringsrapport for å svare opp kontrollutvalgenes forespørsel.

1. Nav-kontoret foretar en tilstrekkelig kartlegging av barns behov ved søknad om økonomisk stønad.

Helsetilsynets rapport viser til målsettingen med Nav-kontorenes kartlegging som er å fange opp, avverge og avhjelpe vanskelige livssituasjoner for barn og unge som lever i utsatte familier. Nav-kontoret skal kartlegge familiens materielle behov med tanke på at barna skal ha mulighet til å delta på de samme sosiale arenaene som jevnaldrende der de bor. Samtaler er et viktig verktøy for å kartlegge brukernes behov.

Statsforvalterne konkluderte med lovbrudd i 51 av 68 Nav-kontor.

Mangelfull kartlegging gjør det vanskelig å belyse hvordan familiens økonomiske situasjon påvirker barnas hverdag. Rapporten viser at brukere ikke informerte om behov barna eller familien har, fordi de ikke var kjent med at de kunne søke stønad til det aktuelle formålet. Videre at Nav i liten grad spør familier hvordan de bor og om de har en egnet bolig.

Likevel fant statsforvalterne informasjon om hvorvidt barna deltok i fritidsaktiviteter, men at det varierte om Nav kartla dette på en systematisk måte. Type aktivitet, aktivitetens kostnad, behov for utstyr til aktiviteten, og annen praktisk mulighet for å gjennomføre aktiviteten som f.eks. transport.

Tilsynsrapportene viste at det er svært få Nav-kontor som innhentet barnas synspunkter direkte. Dette var heller ikke krav i tilsynet. Ansatte i Nav-kontorene kan enten innhente barns synspunkter gjennom foreldrene, eller de kan snakke direkte med barnet.

Nav Nord-Østerdal:

I oktober -24 ble det foretatt en spørreundersøkelse innad i Nav-kontoret om bruk av kartleggingsskjema, 73 % svarte på denne undersøkelsen.

Svarene viser at over halvparten bruker kartleggingsskjema enten en av de to interne

kartleggings skjemaene vi har utarbeidet, eller andre kartleggingsverktøy. De fleste opplyser at de bruker kartleggings skjema ved førstegangs samtale, noen bruker det som en huskeliste for aktuelle tema, og de kartlegger det som er relevant for henvendelsen til den enkelte tjenestemottaker.

Det opplyses at skjema brukes i saker der barnas behov må kartlegges, gjerne pr telefon. Der veileder ikke fyller ut skjema, noteres det i møte-/samtalereferat.

Det er et fåtall som evaluerer kartleggingen etter noe tid, men mange svarer at de kartlegger på nytt dersom det kommer opplysninger som tilsier at det er nødvendig.

Kartleggings skjema skannes inn kommunalt ikt-system, mens det ved statlige tjenester refereres i samtalenotater. Dette på grunn av strenge personvernregler.

Likevel erkjenner Nav Nord-Østerdal at vi har avvik på god kartlegging av det enkelte barn i husstanden. Barnas behov blir i for liten grad innhentet, vektet, vurdert og avgjort opp mot barnets beste gjennom de vedtakene som fattes til foreldrene.

Pr tid tar Nav Nord-Østerdal som hovedregel utgangspunkt i det som kommer frem av søknaden ved saksbehandlingen. Uten ytterligere kartlegging.

Likevel ser vi av journalnotater at barna etterspørres i samtaler, om det er pr telefon eller i møter. Dette har vi også fått gode tilbakemeldinger på fra Statsforvalteren i Innlandet i tidligere tilsynssaker.

Tilsynsrapporten viste til noen eksempler på Nav-kontor som hadde gode rutiner for å innhente barns synspunkter:

«Både dette tilsynet og forskning viser at husholdninger med lav inntekt som følge av dyrtid og prisstigninger, kan havne i en situasjon hvor de har måtte stramme inn på barnas fritidsaktiviteter. Statsforvalteren vil derfor trekke frem som svært positivt at vi i flere saker ser at Nav-kontoret er opptatt av at barn skal kunne delta på fritidsaktiviteter selv om familien har en utfordrende økonomi. Dersom barna ikke deltar på aktiviteter fra før, får foreldrene råd om å undersøke med barna om det er noe de ønsker å være med på og informasjon om at Nav kan bidra med støtte.»

Vi i Nav Nord-Østerdal mener at vi er opptatt av å spørre om barnas fritidsaktiviteter og at vi i samtaler og gjennom vedtakene informerer om mulighet for å søke om ekstra stønad knyttet til barna. Vi informerer også om andre muligheter som finnes utenfor Navs tjenester. Som f.eks. aktivitetskort, BUA, kjøp-salg sider på Facebook, med mer.

Nav Nord-Østerdal mener å inneha nok kompetanse på området, men mangler mye på kapasitet. Det vises til offentlige dokument som regnskapsrapporter, VPL og Kommunebrevet 2025.

2. Nav-kontoret foretar en forsvarlig vurdering og beslutning ved søknad om økonomisk stønad til familier.

Nav Nord-Østerdal gjør vurderinger og fatter beslutninger i stor grad ut fra det som kommer fram av søknaden, foreldrenes synspunkter, og hva vi kjenner til i den enkelte familie. Dersom kartleggingen ikke er grundig nok, kan det føre til følgefeil.

Vi ser at vi kan bli bedre på å synliggjøre hvordan barnets beste blir vurdert ut fra situasjon og behov, og hvordan hensynet til barnet blir vektet opp mot andre hensyn.

Som et resultat av økt saksbehandlingstid kan en familie ofte ha flere søknader inne til behandling samtidig. Da vil vi oftest slå sammen alle søknadene og behandle disse i ett vedtak. Det som da er viktig er at vi fanger opp alle formål det søkes stønad til, vurderer og beslutter om dette er noe den enkelte familie har rett til i henhold til sosialtjenesteloven.

Statsforvalterne fant at Nav-kontorene ofte utmålte livsopphold utelukkende med en henvisning til gjeldende satser, og uten en systematisk vurdering av behov, barnets beste og hvorvidt utmålt hjelp kan anses som forsvarlig.

Som hovedregel bruker vi i Nav Nord-Østerdal statens veiledende satser til livsopphold ved utmåling av økonomisk stønad. I en økonomisk beregning over inntekter og utgifter viser vi hvordan familien ligger i forhold til disse satsene, og hvilket behov de da har for økonomisk sosialhjelp.

I de sakene der det fremkommer ekstra behov knyttet til barn innvilges ekstra stønader ut over satsene der vi vurderer at livsoppholdssatsene ikke er tilstrekkelig. Dette gjelder også i saker som angår samvær med barn. Med det mener vi at familier blir sikret et forsvarlig livsopphold og at barnas behov er ivaretatt.

Etter pandemien har vi i liten grad brukt reduserte satser med henblikk til stordriftsfordeler. Tidligere har det betydde at vi i større barnefamilier (mer enn tre barn) har redusert barnas livsoppholdssatser, med 10% for aleneforsørgere og 20% for ektepar/samboerpar med felles barn.

Rundskriv A-2/2024 inneholder statens veiledende retningslinjer for økonomisk stønad for 2025 (med virkning fra 1. januar 2025).

	2025	2024
Enslige	kr 8 100	(kr 7 850)
Ektepar/samboere	kr 13 500	(kr 13 100)
Person i bofellesskap	kr 6 800	(kr 6 600)
Barn 0-5 år	kr 3 950	(kr 3 850)
Barn 6-10 år	kr 4 050	(kr 3 950)
Barn 11-17 år	kr 5 300	(kr 5 150)

Fra 1. september 2022 skal det ikke tas hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om stønad til barnefamilier, jf. sosialtjenesteloven § 18 tredje ledd.

De veiledende retningslinjene omfatter utgifter til helt grunnleggende behov, som mat, klær, kommunikasjon, husholdsartikler og hygiene med mer, og tar videre hensyn til andre sider av dagliglivet, som fritid og sosiale behov. Utgifter til andre nødvendige ting, som bolig, strøm og oppvarming, bolig- og innboforsikring og innbo og utstyr inngår i livsoppholdet, men er ikke inkludert ved fastsetting av de veiledende retningslinjene, da dette er utgifter som varierer mye.

Barnetrygd holdes utenfor beregningen og utmåling av økonomisk sosialhjelp, men i noen tilfeller tillater vi oss å minne om at barnetrygdens formål er å bidra til forsørgelse av barn. For eksempel der det ofte/hyppig søkes om tilleggsstønad knyttet til barns behov som klær og utstyr.

3. Familier som mottar økonomisk stønad, får oppfølging ved behov.

Gjennom det landsomfattende tilsynet har Statsforvalterne undersøkt om Nav-kontorene sørger for at familier som mottar økonomisk stønad får oppfølging ved behov.

“Familier som mottar økonomisk stønad, vil i mange tilfeller ha behov for tett oppfølging for at lovens formål skal nås. Hensikten med oppfølgingen er å løse eksisterende sosiale problemer, og å forebygge at slike problemer oppstår. Oppfølgingen skal støtte opp under foreldrenes mulighet til å bli selvhjulpne. Nav-kontorene skal også sørge for at familier som trenger hjelp fra flere instanser, får samordnede og koordinerte tjenester.

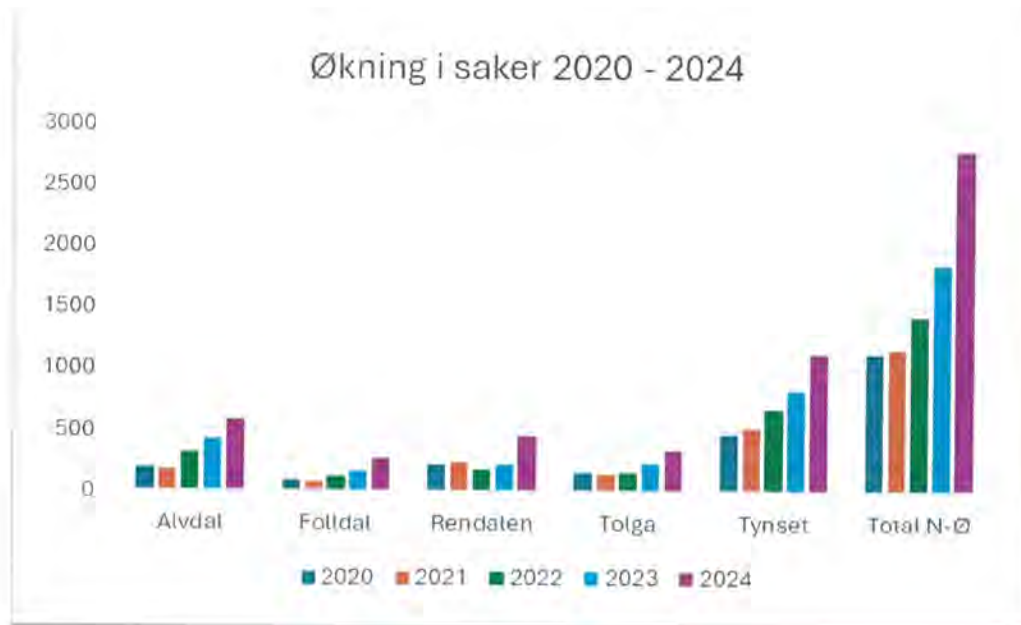
Statsforvalterne konkluderte med lovbrudd i 14 av 68 tilsyn. Kravet som ble undersøkt i tilsynet var om Nav-kontoret enten ga tilbud om oppfølging gjennom samtaler, om de samarbeidet med andre tjenester eller om de fattet vedtak om opplysning, råd og veiledning etter § 17 i sosialtjenesteloven. Statsforvalterne vurderte ikke innholdet i eller kvaliteten på oppfølgingen

Det var få lovbrudd i oppfølgingen sammenlignet med de andre områdene i tilsynet. Dette viser at de aller fleste Nav-kontorene ga en form for oppfølging av familier med barn.”

Nav Nord-Østerdal har hatt stor økning i brukerporteføljen de siste årene, både på statlig og kommunal side. Særlig på kommunal side er den stadig økende, det samme er søknadsmengden. Sosialhjelpsutbetalingene har økt med ca. 11 millioner fra 2023 til 2024, hvilket utgjør ca. 62% økning i sosialhjelp.

Antall brukere som har mottatt økonomisk sosialhjelp i Nav N-Ø fra 2021 – 2024

	2021	2022	2023	2024	% økning
Totalt antall brukere	275	329	383	450	63,6 %
Ant. brukere med barn	84	118	143	180	114,3 %
Herav nye brukere	142	247	227	198	39,4 %
Ant. nye med barn	33	86	70	58	75,8 %

Antall søknader har total i N-Ø økt med 147 prosent fra 2020 - 2024. I prosentvis økning ser vi at alle kommuner har over hundre prosent (Alvdal har 204 prosent, Folldal har 198 prosent).

Det vises til graf og tabell i presentasjon.

Nav-kontoret har ikke blitt tilgodesett med økte/ekstra ressurser til å imøtekomme denne økningen. Kommunestyret i Tynset kommune vedtok i desember –24 å øke ressursene ved Nav. Dette avhenger av godkjenning fra de andre kommunene i vertskommunesamarbeidet.

Betydelig økning i saksmengde og redusert bemanning ved kontoret har medført at det er vanskelig å overholde ordinær saksbehandlingstid, og vi har et betydelig etterslep på saksbehandlingen. Det er økt pågang på vakttelefonen av brukere som etterlyser svar på søknader, brukere som står helt uten penger til nødvendig livsopphold (til kjøp av mat, medisiner osv.).

På bakgrunn av dette er det et fåtall av Nav-veilederne som saksbehandler kommunale tjenester som pr tid har anledning til å invitere brukere til oppfølgingssamtaler, fordi det må prioriteres å saksbehandle søknader for å sikre mat på bordet, samt bolig og strøm. I den senere tid har vi måtte avvise spørsmål om samtaler som ikke kan tas over telefon.

Navs veiledere har kjennskap til hvilke krav som stilles til god kartlegging og oppfølging, men som nevnt ovenfor gjennomføres dette i liten grad med bakgrunn i ressursituasjonen.

Vi tillater oss å vise til [Kommunebrevet for 2025](#) datert 17.01.25 som Arbeids- og velferdsdirektoratet sender til alle landets kommuner, *Nasjonale mål og hovedprioriteringer for de sosiale tjenestene i arbeids- og velferdsforvaltningen i 2025*. Her skriver de følgende:

“Tilgjengelige og forsvarlige tjenester

Som følge av økte levekostnader og at flere opplever økonomiske utfordringer, er det et økt press på de sosiale tjenestene i Nav-kontorene. Arbeids- og velferdsdirektoratet er oppmerksomme på dette, og anerkjenner det gode arbeidet som hver dag gjøres i Nav-kontorene.

I tider som disse, er de sosiale tjenestene i Nav-kontoret særlig viktige. Det er derfor avgjørende at kommunen sikrer at de sosiale tjenestene er tilgjengelige for alle som trenger det, basert på de forutsetningene den enkelte har.

Dersom kommunen opplever økt pågang på de sosiale tjenestene, ligger det i kommunens ansvar å sørge for at tjenesten er dimensjonert for å ivareta dette. Økt press på tjenestene kan utfordre muligheten til å yte forsvarlige tjenester, herunder å ivareta konkrete og individuelle vurderinger på en god nok måte, og å gi rett tjeneste til rett tid.”

Nav Nord-Østerdal får i liten grad tid til å møte brukere ansikt til ansikt, eller kartlegge deres, barna og familiens behov godt nok. Likevel gjør vi så godt vi kan gjennom saksbehandlingen for å sikre husstander det mest nødvendige til livsopphold og dekke deres boutgifter. I tillegg innvilger vi i stor grad tilleggsstønader til spesielle formål som høytider, klær, sko, fritidsaktiviteter, briller, tannbehandling, transport, bilutgifter, med mer.

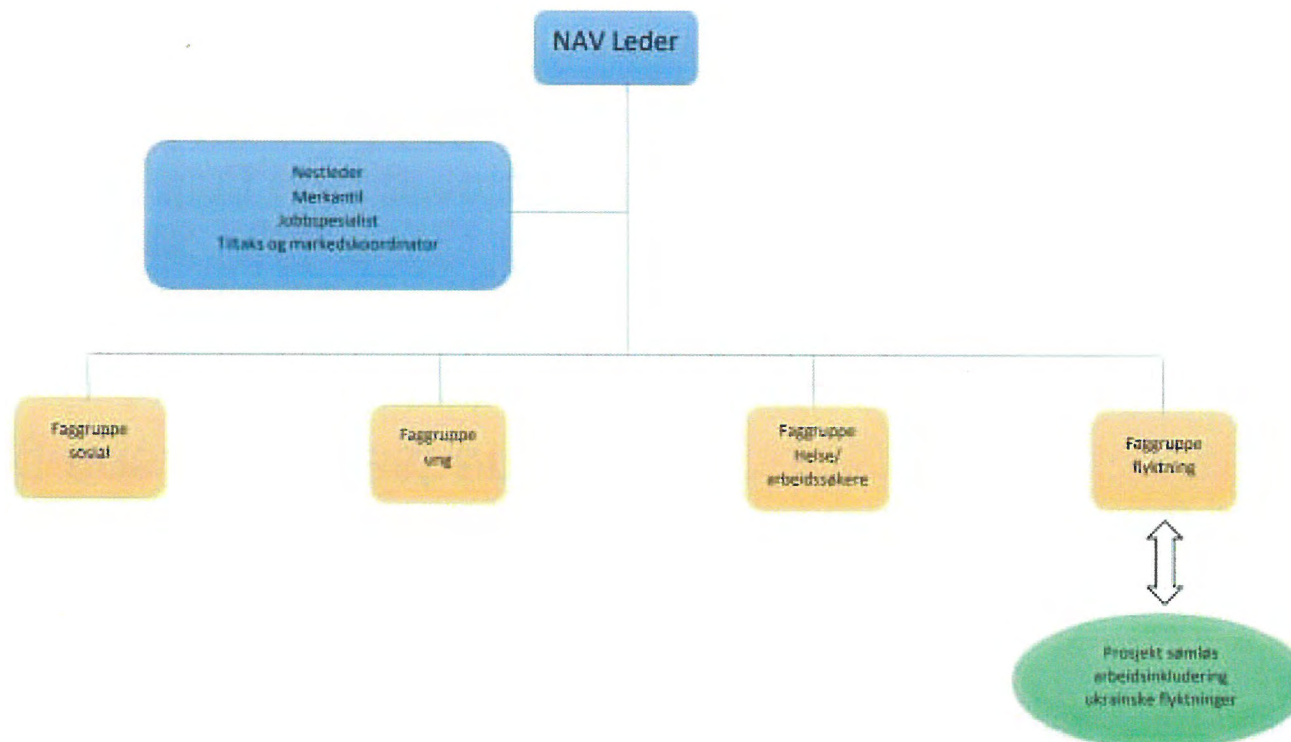
Nav Nord-Østerdal

Presentasjon til kontrollutvalgene 13.3.25

Partnerskap

- Partnerskapsavtalen – stat og kommune
- Vertskommunesamarbeidet
 - Samarbeidsavtale om Nav Nord-Østerdal

Organisasjonskart

Ressurser i Nav Nord-Østerdal

- Statlig ansatte: 9 fast ansatte
- Kommunalt ansatte: 11 fast ansatte
 - Prosjekter:
 - Samhandling om barnets beste. 50% stilling, foreløpig ut 2025. Prosjektet tar også opp forventninger til Nav gitt at Nav NØ er et vertskommunesamarbeid.
 - Sømløs arbeidsinkludering for flyktninger - 3 årsverk utlånt i engasjement fra kommunene i vertskommunesamarbeidet til Nav. Foreløpig ut 2025.

Tilgjengelighet

- Tilgjengelig for fysiske møter etter avtale
- Digitale møter
- Telefonmøter
- Sentralt kontaktsenter 55553333 alle dager
- Ditt Nav, tilgjengelig hele døgnet
- Hovedkontor på Tynset
 - Lokasjonene Tolga, Alvdal, Rendal og Folldal → mulighet for avtalte brukermøter ute i lokasjonene alle ukedager
- Vakttelefon åpen alle dager 10 -13, nødhjelp
- Samhandling med andre kommunale tjenester
 - Vi deler direktenummer og e-post til alle veiledere med våre samarbeidsparter

Hva som omhandler statlig og kommunalt ansvar

- Statlige hovedsatsninger:
 - Flere brukere i arbeid
 - Ungdomsgarantien
 - Brukere med nedsatt arbeidsevne
 - Innvandrere, landgruppe 3
 - Arbeidsmarkedstiltak
 - Sykefravær og inkluderende arbeidsliv
 - Markedsarbeid
 - Tjenester til arbeidsgivere
 - Oppfølging av mottagere av helserelaterte ytelser
- Kommunalt ansvar som ligger til Nav Nord-Østerdal:
 - Sosiale tjenester:
 - **Opplysning, råd og veiledning (§ 17)**
Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer. Kan kommunen ikke selv gi slik hjelp, skal den så vidt mulig sørge for at andre gjør det.
 - **Økonomisk stønad (§§ 18 og 19)**
Stønad til livsopphold og stønad i særlige tilfeller
 - **Midlertidig botilbud (§ 27)**
For personer som ikke klarer å finne et sted å bo selv, har NAV-kontoret et ansvar for å fremskaffe et konkret og tilgjengelig midlertidig botilbud
 - **Individuell plan (§ 28)**
Brukere som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, har rett til å få utarbeidet individuell plan ved NAV-kontoret. Formålet med individuell plan er først og fremst at brukeren skal få et helhetlig, koordinert og individuelt tilpasset tjenestetilbud. Planen skal utformes i samarbeid med brukeren.
 - **Kvalifiseringsprogrammet (§ 29)**
Kvalifiseringsprogram gjelder for personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven.
 - Husbank
 - Startlån, tilskudd og bostøtte

Styringsdokumenter

- Mål- og disponeringsbrev
- Kommunebrevet

Hvordan jobber vi i Nav Nord-Østerdal

- Alle veiledere har egen brukerportefølje
 - Fordeles etter fødselsdato (ikke geografi)
- Samhandling internt på tvers av faggrupper
 - Drøftingsarenaer: sosialfaglig og arbeidsrettet
- Generalist/spesialist: Spesialistmodell, hovedsakelig
- Helhetlige tjenester til arbeidsgivere
- Ekstern samhandling (ikke uttømmende liste)
 - Flyktingetjenester
 - Karriere Innlandet, Oppfølgingstjenesten, Videregående skole
 - Leger
 - Psykisk helse
 - OBS teamene
 - Koordinerende enhet
 - Boligutvalg
 - Kompetanseforum

Satsingsområder i Nav/Brukerportefølje

- Ungdomsgarantien for de fra 16 – 30 år
 - Fast veileder
 - Maks 50 brukere på hver ungdomsveileder
 - Tidlig og tett oppfølging
 - Antall ungdom i Nord –Østerdal 117 som er registrert hos Nav i dag. Her er det store «mørketall»

Satsingsområder i Nav/Brukerportefølje

- Flyktninger

- Bostatt ca 700 personer i vår region 2022, - 23 og 24, Vedtak om ytterligere inntil 100 personer i 2025.
- 330 i yrkesaktiv alder 18 – 66 år.
- Arbeidsmengde påvirker våre tjenester i stor grad.

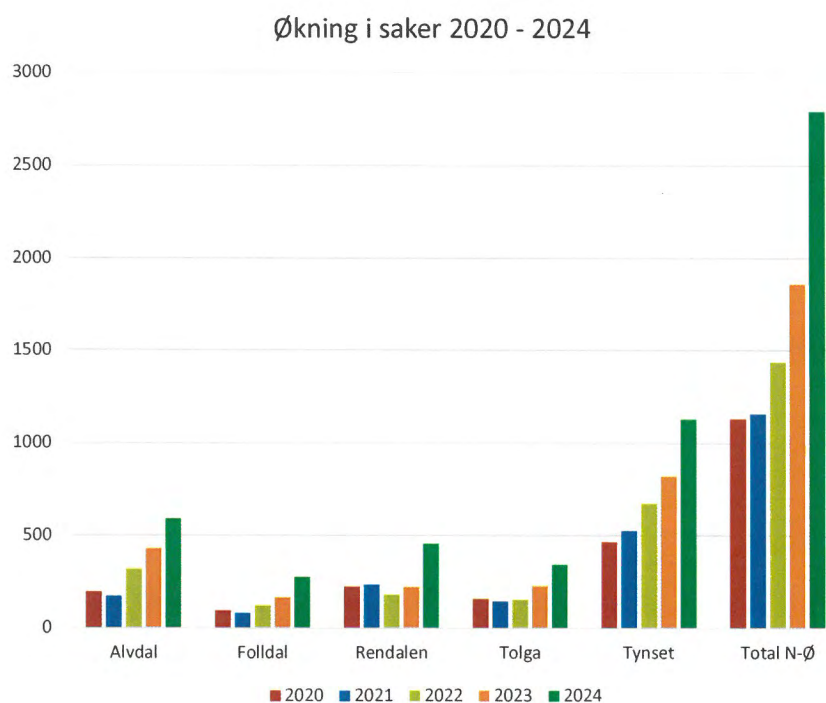
- Kommunebrevet 2025:

Dersom kommunen opplever økt pågang på de sosiale tjenestene, ligger det i kommunens ansvar å sørge for at tjenesten er dimensjonert for å ivareta dette. Økt press på tjenestene kan utfordre muligheten til å yte forsvarlige tjenester, herunder å ivareta konkrete og individuelle vurderinger på en god nok måte, og å gi rett tjeneste til rett tid.

Satsingsområder i Nav/Brukerportefølje forts

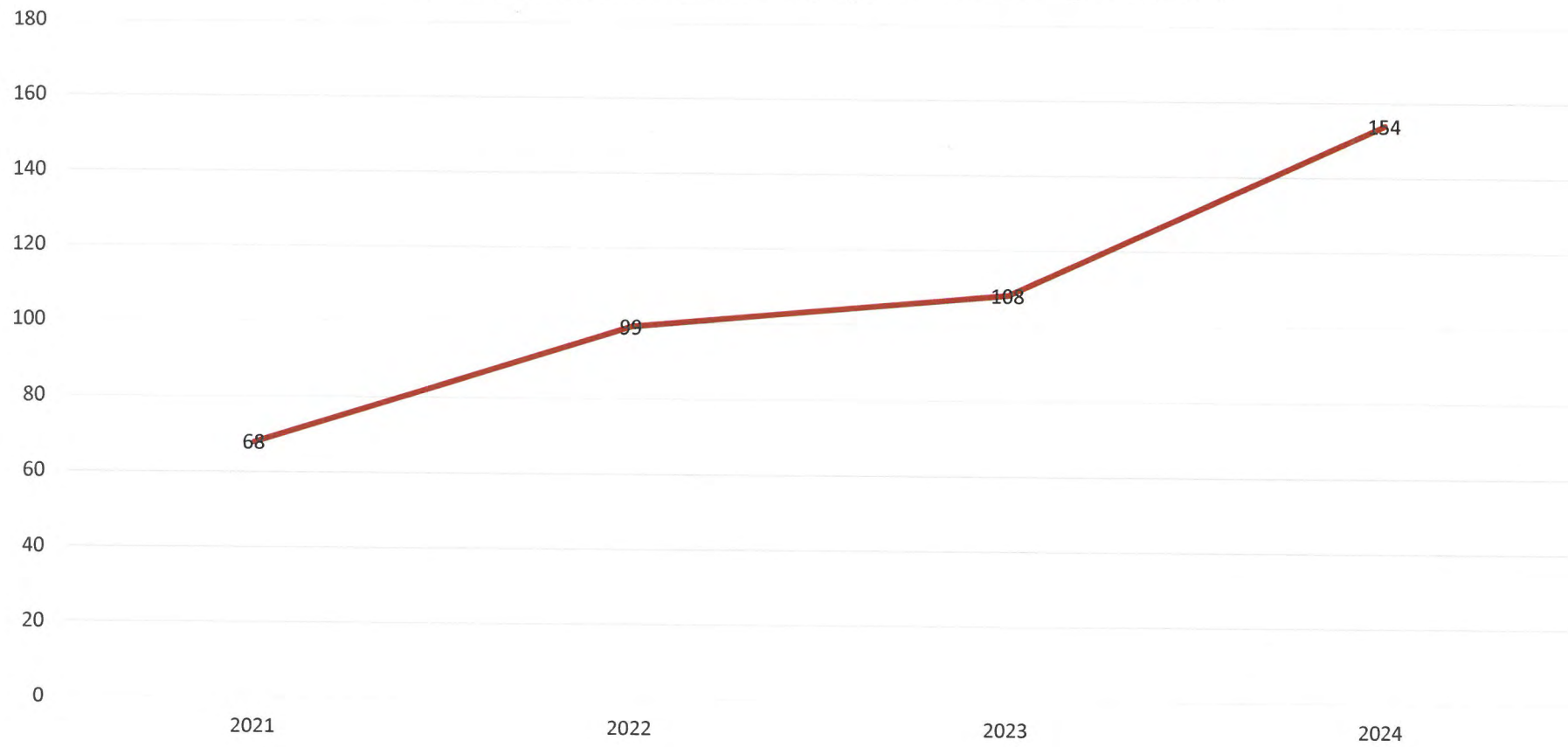
- Sykefravær
- Helhetlige tjenester til arbeidsgivere
- Veileder «Barns beste»

Utfordringsbilde 1 – Antall søknader om øk. sosialhjelp

	2020	2021	2022	2023	2024	% økning
Alvdal	195	173	316	428	591	204
Folldal	92	81	118	163	274	198
Rendalen	223	235	180	221	455	104
Tolga	156	145	151	226	342	119
Tynset	466	526	671	821	1129	142
Total N-Ø	1132	1160	1436	1859	2791	147

Antall mottagere av sosialhjelp med omsorg for barn

Samarbeidsavtale om NAV i Nord-Østerdal

(Revidert 21.02.2020)

Avtalen bygger på vedtak i kommunestyrene i Folldal, Tolga, Alvdal, Rendalen og Tynset om å organisere NAV i Nord-Østerdal etter kommuneloven sine regler om administrative vertskommunesamarbeid, jf. Kommuneloven § 20-2. Administrativt vertskommunesamarbeid

§ 1 Deltakerne i samarbeidet.

Kommunene Tolga, Folldal, Tynset, Rendalen og Alvdal skal ha felles NAV-tjenester etter reglene i Kommuneloven § 20-2, administrativt vertskommunesamarbeid.

Tynset kommune er vertskommune for samarbeidet. Tolga, Folldal, Rendalen og Alvdal er samarbeidskommuner.

§ 2 Formålet

Det nye felles NAV-kontoret utfører de oppgavene som kommunene har jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen på vegne av Folldal, Tolga, Alvdal, Rendalen og Tynset. For Folldal, Tolga og Alvdal kommuner skal det også utføres saksbehandling for Husbankens ordninger.

Det foreligger vedtak om delegering fra alle de 4 kommunene i vertskommunesamarbeidet.

Vertskommunen Tynset har myndighet til å fatte vedtak med hjemmel i disse lovene. Dette fratar ikke kommunene deres ansvar for å jobbe forebyggende og i tverrfaglig samhandling ut fra tjenstlige behov.

§ 3 Delegering av myndighet

Kommunedirektøren /rådmannen i hver samarbeidskommune delegerer myndighet etter overnevnte lover til rådmannen i vertskommunen Tynset, i samsvar med kommuneloven § 20-2.

§ 4 Iverksetting, endring og oppsigelse

Etablering av dette vertskommunesamarbeidet anses å være en virksomhetsoverdragelse etter Arbeidsmiljølovens § 16. Virksomhetsoverdragelsen skjer snarest mulig etter at kommunestyrene i de fire aktuelle kommunene har vedtatt denne samarbeidsavtalen. Denne avtalen gjelder fra samme tidspunkt. Endringer i denne avtale skal gjøres dersom kommunene er enige. Avtalen er ikke tidsbegrenset og kan sies opp med ett års varsel.

§ 5 Personale/virksomhet

De kommunalt ansatte i NAV-kontoret i kommunene Folldal, Tolga, Rendalen og Alvdal blir etter Arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse (§16) overført til Tynset kommune fra dato for iverksetting av samarbeidsavtalen.

§ 6 Årsbudsjett, økonomiplan, regnskap og årsmelding.

Forslag til årsbudsjett for kommende år samt økonomiplan for kommende fire år utarbeides av leder for det nye, felles NAV-kontoret - og oversendes samarbeidskommunene ved administrasjonssjef/rådmann. Fordelingen av årsbudsjettets nettoutgift på den enkelte samarbeidskommunen skal fremgå i samsvar med denne avtalens § 8. Dersom årsbudsjettet medfører endringer i antall årsverk for virksomheten, skal dette fremgå eksplisitt. Budsjettforslaget drøftes i møte mellom rådmennene, som godkjenner budsjettforslaget. Kommunestyret i Tynset (vertskommunen) vedtar driftsbudsjett og økonomiplanen. Stønadsbudsjett og deltakerkommunene sine bevilgninger til NAV blir behandlet og godkjent av kommunestyret i den enkelte kommune.

Regnskap og årsmelding for foregående år sendes kommunene innen 15. mars.

I årsmeldingen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunenes økonomiske stilling og resultatet av virksomheten som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold som er av vesentlig betydning for kommunene.

§ 7 Regnskapsmessig oppfølging og kontroll

Samarbeidet følger de ordinære rutiner for regnskapsoppfølging og rapportering som gjelder for vertskommunen.

I forhold til rapportering følger samarbeidet et ordinært kommunalt årshjul med tertialrapportering. Tertialrapporten sendes alle deltakerkommunene ved administrasjonssjefen/rådmann. Til NAV-leder sin gjennomgang av tertialrapporten med partnerskapet inviteres også kommunedirektør/rådmann i samarbeidskommunene.

§ 8 Økonomi, kostnadsfordeling

Drift:

Alle inntekter og utgifter ved NAV Nord-Østerdal skal føres på et separert ansvarsområde. Vertskommunens andel av utgiftene skal faktureres et annet ansvarsområde i kommunen, likeså NAV stat sin andel av kostnadene, slik at ansvarsområdet NAV Nord-Østerdal i prinsippet går i null. Driftsutgiftene i samarbeidet blir fordelt etter følgende modell:

80 % av kostnadene fordeles etter innbyggertall pr 1. januar i regnskapsåret og 20 % av kostnadene fordeles likt mellom kommunene.

I fordelingsgrunnlaget for utgifter til samarbeidskommunene inngår alle utgifter knyttet til kommunenes del av driften (nettoutgifter) av NAV, dvs:

- Alle direkte utgifter – personalrettede kostnader (herunder personalkostnader) for alle ansatte i tjenesten, samt utgifter knyttet til kontorhold og reiseutgifter
- Administrative servicekostnader (regnskap, lønn, personal)
- Eiendomskostnader (husleie, fellesutgifter, renhold)

Lønnsutgifter til felles, statlig ansatt leder belastes NAV Hedmark. Fellesutgifter for kontordrift og -lokaler deles mellom NAV Hedmark og kommunene etter en egen avtale. Netto driftsutgifter til tjenesten blir fordelt mellom kommunene ut fra en fordelingsnøkkel basert på folketall pr 01.01. i regnskapsåret.

Sosialutbetalinger:

Kostnader til sosiale lån, sosiale stønader og kvalifiseringsprogram dekkes av den kommunen som er stønadsmottakers bostedskommune. Bostedskommunen budsjetterer på de kommunale tiltakene i NAV-kontoret. Det samme gjelder for eventuelle kostnader til etablering av nyankomne flyktninger (ikke lovhjemlede kostnader som ligger i enkelte av kommunene i dag). Utbetaling av sosiale ytelser skjer via vertskommunen til den enkelte bruker/mottaker.

Kostnadene budsjetteres og regnskapsførers også i vertskommunen og vertskommunen sender a konto fakturering til samarbeidskommunene tertialvis. Mindre eller merforbruk avregnes før 10. januar og faktureres/krediteres samarbeidskommunene.

Avvik.

Det forutsettes tett dialog med samarbeidskommunene, særlig ved avvik i forhold til vedtatte rammer (budsjett).

§ 9 Disponering av overskudd/underskudd

Overskudd/underskudd av kontordrift skal ikke inngå i vertskommunenes mer-/mindreforbruk. Det foretas en avregning som fordeles kommunene etter vedtatt fordelingsnøkkel.

§ 10 Juridisk ansvar

Vertskommunen Tynset har arbeidsgiveransvar for de kommunalt ansatte i NAV. Vertskommunen og samarbeidskommunenes ansvar vil være regulert i gjeldende lover. Kommune-lovens § 20-10 regulerer ansvarsforhold ved statlig tilsyn med vertskommunen (NAV Nord-Østerdal)

§ 11 Lokalisering/lokaler

Tilstedeværelsen i hver enkelt kommune skal sikre mulighet til avtalte, lokale brukermøter, bidra til å styrke samhandling med andre tjenesteområder i kommunen samt styrke dialogen med lokalt næringsliv. I tillegg skal det være åpningstid for «drop in». Dette er en tjeneste til de av brukerne som ikke får svar på sine spørsmål via andre kanaler og/eller har kommet i en akutt vanskelig situasjon.

For å sikre behovet for tilstedeværelse i alle kommunene og samtidig gi medarbeidere mulighet for felles kulturbygging, fagdager og saksdrøftinger i løpet av uken, legges følgende tilstedeværelse til grunn:

- 3 dager, fortrinnsvis mandag, onsdag, fredag skal lokale kontorer være bemannet og tilgjengelig for avtalt oppfølging med brukere. Fra og med 01.01. 2020 skal maksimalt 1 ukedag være tilrettelagt for drop-in.
- Tirsdag og torsdag; Mulighet for felles fagutvikling, saksbehandling, kulturbygging, saksdrøfting mv med utgangspunkt fra lokaler i vertskommunen. Ved fysisk tilrettelegging for flere kontorplasser i vertskommunen Tynset, skal det fortsatt være tilstedeværelse av NAV i alle kommunene.

§ 12 Organisering av arbeidet

NAV Nord-Østerdal organiseres som egen virksomhet i Tynset kommune, og leder rapporterer til rådmannsnivået. Hovedkontoret får beliggenhet på Tynset.

§13 Informasjon til samarbeidskommunene

NAV skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommuner på en slik måte at relevante lovkrav tilfredsstilles, herunder krav til internkontrollsystem. Vertskommunen skal underrette samarbeidskommunene om de vedtak vertskommunene treffer, rutiner for dette avtaler kommunene i fellesskap.

For kommunene: Signert av kommunedirektør /rådmann

21.02.2020

Tonil Tjeldnes
Folldal kommune

Siv Sjøvold
Tolga kommune

Poo Ann Wæver
Alvdal kommune

Annedise Trøen
Rendalen kommune

John Steadly
Tynset kommune

Samarbeidsavtale om NAV i Nord-Østerdal

(Revidert 21.02.2020)

Avtalen bygger på vedtak i kommunestyrene i Folldal, Tolga, Alvdal, Rendalen og Tynset om å organisere NAV i Nord-Østerdal etter kommuneloven sine regler om administrative vertskommunesamarbeid, jf. Kommuneloven § 20-2. Administrativt vertskommunesamarbeid

§ 1 Deltakerne i samarbeidet.

Kommunene Tolga, Folldal, Tynset, Rendalen og Alvdal skal ha felles NAV-tjenester etter reglene i Kommuneloven § 20-2, administrativt vertskommunesamarbeid.

Tynset kommune er vertskommune for samarbeidet. Tolga, Folldal, Rendalen og Alvdal er samarbeidskommuner.

§ 2 Formålet

Det nye felles NAV-kontoret utfører de oppgavene som kommunene har jf. Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen på vegne av Folldal, Tolga, Alvdal, Rendalen og Tynset. For Folldal, Tolga og Alvdal kommuner skal det også utføres saksbehandling for Husbankens ordninger.

Det foreligger vedtak om delegering fra alle de 4 kommunene i vertskommunesamarbeidet. Vertskommunen Tynset har myndighet til å fatte vedtak med hjemmel i disse lovene. Dette fratrar ikke kommunene deres ansvar for å jobbe forebyggende og i tverrfaglig samhandling ut fra tjenstlige behov.

§ 3 Delegering av myndighet

Kommunedirektøren /rådmannen i hver samarbeidskommune delegerer myndighet etter overnevnte lover til rådmannen i vertskommunen Tynset, i samsvar med kommuneloven § 20-2.

§ 4 Iverksetting, endring og oppsigelse

Etablering av dette vertskommunesamarbeidet anses å være en virksomhetsoverdragelse etter Arbeidsmiljølovens § 16. Virksomhetsoverdragelsen skjer snarest mulig etter at kommunestyrene i de fire aktuelle kommunene har vedtatt denne samarbeidsavtalen. Denne avtalen gjelder fra samme tidspunkt. Endringer i denne avtale skal gjøres dersom kommunene er enige. Avtalen er ikke tidsbegrenset og kan sies opp med ett års varsel.

§ 5 Personale/virksomhet

De kommunalt ansatte i NAV-kontoret i kommunene Folldal, Tolga, Rendalen og Alvdal blir etter Arbeidsmiljølovens bestemmelser om virksomhetsoverdragelse (§16) overført til Tynset kommune fra dato for iverksetting av samarbeidsavtalen.

§ 6 Årsbudsjett, økonomiplan, regnskap og årsmelding.

Forslag til årsbudsjett for kommende år samt økonomiplan for kommende fire år utarbeides av leder for det nye, felles NAV-kontoret - og oversendes samarbeidskommunene ved administrasjonssjef/rådmann. Fordelingen av årsbudsjettets nettoutgift på den enkelte samarbeidskommunen skal fremgå i samsvar med denne avtalens § 8. Dersom årsbudsjettet medfører endringer i antall årsverk for virksomheten, skal dette fremgå eksplisitt. Budsjettforslaget drøftes i møte mellom rådmennene, som godkjenner budsjettforslaget.

Kommunestyret i Tynset (vertskommunen) vedtar driftsbudsjett og økonomiplanen. Stønadsbudsjett og deltakerkommunene sine bevilgninger til NAV blir behandlet og godkjent av kommunestyret i den enkelte kommune.

Regnskap og årsmelding for foregående år sendes kommunene innen 15. mars.

I årsmeldingen skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme kommunenes økonomiske stilling og resultatet av virksomheten som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold som er av vesentlig betydning for kommunene.

§ 7 Regnskapsmessig oppfølging og kontroll

Samarbeidet følger de ordinære rutiner for regnskapsoppfølging og rapportering som gjelder for vertskommunen.

I forhold til rapportering følger samarbeidet et ordinært kommunalt årshjul med tertialrapportering. Tertialrapporten sendes alle deltakerkommunene ved administrasjonssjefen/rådmann. Til NAV-leder sin gjennomgang av tertialrapporten med partnerskapet inviteres også kommunedirektør/rådmann i samarbeidskommunene.

§ 8 Økonomi, kostnadsfordeling

Drift:

Alle inntekter og utgifter ved NAV Nord-Østerdal skal føres på et separat ansvarsområde.

Vertskommunens andel av utgiftene skal faktureres et annet ansvarsområde i kommunen, likeså NAV stat sin andel av kostnadene, slik at ansvarsområdet NAV Nord-Østerdal i prinsippet går i null.

Driftsutgiftene i samarbeidet blir fordelt etter følgende modell:

80 % av kostnadene fordeles etter innbyggertall pr 1. januar i regnskapsåret og 20 % av kostnadene fordeles likt mellom kommunene.

I fordelingsgrunnlaget for utgifter til samarbeidskommunene inngår alle utgifter knyttet til kommunenes del av driften (nettoutgifter) av NAV, dvs:

- Alle direkte utgifter – personalrettede kostnader (herunder personalkostnader) for alle ansatte i tjenesten, samt utgifter knyttet til kontorhold og reiseutgifter
- Administrative servicekostnader (regnskap, lønn, personal)
- Eiendomskostnader (husleie, fellesutgifter, renhold)

Lønnsutgifter til felles, statlig ansatt leder belastes NAV Hedmark. Fellesutgifter for kontordrift og lokaler deles mellom NAV Hedmark og kommunene etter en egen avtale
Netto driftsutgifter til tjenesten blir fordelt mellom kommunene ut fra en fordelingsnøkkel basert på folketall pr 01.01. i regnskapsåret.

Sosialutbetalinger:

Kostnader til sosiale lån, sosiale stønader og kvalifiseringsprogram dekkes av den kommunen som er stønadsmottakers bostedskommune. Bostedskommunen budsjetterer på de kommunale tiltakene i NAV-kontoret. Det samme gjelder for eventuelle kostnader til etablering av nyankomne flyktninger (ikke lovhjemlede kostnader som ligger i enkelte av kommunene i dag). Utbetaling av sosiale ytelser skjer via vertskommunen til den enkelte bruker/mottaker.

Kostnadene budsjetteres og regnskapsførers også i vertskommunen og vertskommunen sender a konto fakturering til samarbeidskommunene tertialvis. Mindre eller merforbruk avregnes før 10. januar og faktureres/krediteres samarbeidskommunene.

Avvik.

Det forutsettes tett dialog med samarbeidskommunene, særlig ved avvik i forhold til vedtatte rammer (budsjett).

§ 9 Disponering av overskudd/underskudd

Overskudd/underskudd av kontordrift skal ikke inngå i vertskommunenes mer-/mindreforbruk. Det foretas en avregning som fordeles kommunene etter vedtatt fordelingsnøkkel.

§ 10 Juridisk ansvar

Vertskommunen Tynset har arbeidsgiveransvar for de kommunalt ansatte i NAV. Vertskommunen og samarbeidskommunenes ansvar vil være regulert i gjeldende lover. Kommunelovens § 20-10 regulerer ansvarsforhold ved statlig tilsyn med vertskommunen (NAV Nord-Østerdal)

§ 11 Lokalisering/lokaler

Tilstedeværelsen i hver enkelt kommune skal sikre mulighet til avtalte, lokale brukermøter, bidra til å styrke samhandling med andre tjenesteområder i kommunen samt styrke dialogen med lokalt næringsliv. I tillegg skal det være åpningstid for «drop in». Dette er en tjeneste til de av brukerne som ikke får svar på sine spørsmål via andre kanaler og/eller har kommet i en akutt vanskelig situasjon.

For å sikre behovet for tilstedeværelse i alle kommunene og samtidig gi medarbeidere mulighet for felles kulturbygging, fagdager og saksdrøftinger i løpet av uken, legges følgende tilstedeværelse til grunn:

- 3 dager, fortrinnsvis mandag, onsdag, fredag skal lokale kontorer være bemannet og tilgjengelig for avtalt oppfølging med brukere. Fra og med 01.01. 2020 skal maksimalt 1 ukedag være tilrettelagt for drop-in.
- Tirsdag og torsdag; Mulighet for felles fagutvikling, saksbehandling, kulturbygging, saksdrøfting mv med utgangspunkt fra lokaler i vertskommunen. Ved fysisk tilrettelegging for flere kontorplasser i vertskommunen Tynset, skal det fortsatt være tilstedeværelse av NAV i alle kommunene.

§ 12 Organisering av arbeidet

NAV Nord-Østerdal organiseres som egen virksomhet i Tynset kommune, og leder rapporterer til rådmannsnivået. Hovedkontoret får beliggenhet på Tynset.

§13 Informasjon til samarbeidskommunene

NAV skal etablere styrings- og rapporteringssystemer overfor alle kommuner på en slik måte at relevante lovkrav tilfredsstilles, herunder krav til internkontrollsystem. Vertskommunen skal underrette samarbeidskommunene om de vedtak vertskommunene treffer, rutiner for dette avtaler kommunene i fellesskap.

For kommunene: Signert av kommunedirektør /rådmann

21.02.2020

Tonje Tjeldnes
Folldal kommune

Siri Sjøvold
Tolga kommune

Poo Anne Åasen
Alvdal kommune

Annelise Trøen
Rendalen kommune

John Steadly
Tynset kommune

Interkommunale samarbeidsordninger og kontrollmulighetene

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tynset kommune

Møtedato

13.03.2025

Saknr

16/25

Saksbehandler Ragnhild Aashaug

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 24/226 - 21

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar saken til orientering.

Vedlegg

Oversikt eierform og lovhjemmel - fra kontrollutvalgsboka

Invitasjon til orientering om NAV-samarbeidet, interkommunale samarbeidsordninger og mulige samarbeidsprosjekter

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har bedt om en oversikt over av de interkommunale samarbeidsordningene med utgangspunkt i FARTT-samarbeidet, og hva som er kontrollmulighetene.

Kommunedirektør i Tynset Erling Strålberg, vil ta en gjennomgang av de interkommunale samarbeidsordningene. Hans presentasjon sendes ut i etterkant av møtet.

Sekretariatet tar en gjennomgang av kontrollmulighetene i samarbeidsordningene, og en oversikt er vedlagt.

Denne saken er lagt opp som et felles informasjonsmøte for kontrollutvalgene og Nord-Østerdal, så utvalget kan ta saken til orientering.

OVERSIKT FRA KONTROLUTVALSBOKA OM ORGANISASJONSFORM OG LOVHJEMMELD FOR INNSYN OG KONTROLL (s. 58 -59)

Organisasjonsform og lovheimel	Type organ	Eigarar	Eigarorgan	Kontrollutvalet sine verktøy	Innsyn
Kommunalt føretak (kompl. kap. 9)	Forvaltningsorgan. Kommunen kan avgjere at utvalde tenesteområde kan organiserast som kommunalt føretak. Føretaket er framleis ein del av kommunen.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-2.
Kommunalt oppgåvefelleskap (kompl. kap. 19) Interkommunalt politisk råd (kompl. kap. 20)	Forvaltningsorgan. To eller fleire kommunar kan opprette eit kommunalt oppgåve-felleskap til å løyse felles oppgåver.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-6
Vertskommunesamarbeid (kompl. kap. 20)	Forvaltningsorgan. Ein kommune overlèt utføringa av lovpålagde oppgåver til ein vertskommune.	Kommunen	Kommunestyret	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-2 (gjeld vertskommunen).
Interkommunalt selskap (IKS) (IKS-lova)	Eige rettssubjekt som er regulert av IKS-lova. Eit IKS er eit selskap der berre kommunar kan delta, men det er rettsleg og økonomisk åtskild frå deltakarkommunane.	Kommunen	Representantskap	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.	Fullt innsyn jf. kompl. § 23-6.

OVERSIKT FRA KONTROLUTVALSBOKA OM ORGANISASJONSFORM OG LOVHJEMMELD FOR INNSYN OG KONTROLL (s. 58 -59)

Aksjeselskap (AS) – heileigd av kommunale aktørar (aksjelova)	Eige rettssubjekt.	Kommunen	Generalforsamling	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.	Fullt innsyn jf. koml. § 23-6.
AS – deleigd av kommunale aktørar (aksjelova)	Eige rettssubjekt.	Kommunen og private aktørar	Generalforsamling	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskaps-kontroll etter samtykke om innsyn).	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.
Samvirkeføretak (SA) (samvirkelova)	Eige rettssubjekt. Samvirkeføretaket er ei samanslutning med hovudføremål å fremje dei økonomiske interessene til medlemmene ved at desse deltek i verksemda til føretaket, som forbrukarar, leverandørar eller liknande.	Medlemmene	Årsmøte	Generelt tilsyn. Forvaltningsrevisjon og eigarskaps-kontroll etter samtykke om innsyn).	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.
Stifting (stiftingslova)	Eige rettssubjekt. Med stifting blir det forstått at ein formuesverdi er stilt til rådvelde for eit bestemt føremål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annan art. Når stiftinga er oppretta, har opprettaren ikkje lenger rådvelde over formuesverdien som er overført til stiftinga.	Ingen, sjølv eigande	Styret	Ingen, dersom ikkje noko er avtala.	Innsyn må avtalast eller baserast på opne kjelder.

Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

11/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/328 - 24

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering.

Vedlegg

Timeleveranse fra revisjonen i 2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget har i henhold til leveranseavtale med Revisjon Midt-Norge SA, heretter omtalt som RMN, en årlig timeressurs på 185 timer. Over en fireårsperiode utgjør den totale rammen 940 timer for perioden 2024-2027. Timeressursen inkluderer oppdrag som omfatter risiko- og vesentlighetsvurderinger, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og reiser og møter i tilknytning til disse oppdragene.

For 2024 rapporterer RMN et totalt timeforbruk på 128 timer til hvor disse er knyttet til:

- Risiko- og vesentlighetsvurdering
- FR: Helse og omsorg

Mer og/eller mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer og/eller mindreforbruk overføres ikke til neste periode.

Vurdering og konklusjon

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering.

Emne: Rapportering til kontrollutvalget i Tolga kommune

Kopi: Post <post@konsek.no>

Til: Torbjørn Brandt <torbjorn.brandt@konsek.no>

Sendt: 03.03.2025 14:54:16

Fra: Tor Arne Stubbe <tor-arne.stubbe@revisjonmidtnorge.no>

Rapportering til kontrollutvalget i Tolga kommune

Kontrollutvalget har ihht leveranseavtale en tilgjengelig timeressurs på 185 timer pr år til risiko- og vesentlighetsvurdering, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll i perioden 2024-2027. Timerammen inkluderer reiser, møter osv.

I 2024 har RMN blant annet utført følgende:

- Risiko- og vesentlighetsvurdering
- FR: Helse og omsorg

Timeforbruk 2024: 127,80 timer

Revisjon Midt-Norge har som ambisjon at kontrollutvalget skal kunne utnytte sin årlige timeressurs mest mulig fleksibelt i perioden 2024-2027. Det vil si at et eventuelt mer-/mindreforbruk av timer søkes utlignet over 4-årsperioden. Mer-/mindreforbruk overføres ikke til neste periode.

Med vennlig hilsen

Tor Arne Stubbe

Fagleder forvaltningsrevisjon

M +47 98608070 | [Skype for business](#)

Revisjon Midt-Norge SA, Postboks 2565, 7735 Steinkjer
W www.revisjonmidtnorge.no | M +47 907 30 300

Revisjon Midt-Norge SA er sertifisert Miljøfyrtårn. Tenk på miljøet før du eventuelt skriver ut denne e-posten

Planlegging av virksomhetsbesøk hos enhet for bosetning og inkludering

Behandles i utvalg Kontrollutvalget i Tolga kommune	Møtedato 28.04.2025	Saknr 12/25
Saksbehandler Torbjørn Brandt		
Arkivkode FE-033		
Arkivsaknr 24/145 - 9		

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre virksomhetsbesøket ved enhet for enhet for bosetning og inkludering i tråd med de innspill og føringer som fremkom under behandlingen av denne saken.

Vedlegg

Prosedyrer for etatsbesøk for Tolga kontrollutvalg

Saksopplysninger

Kontrollutvalget behandlet sak om virksomhetsbesøk i møtet den 08.04.2024 og fattet følgende vedtak i sak 15/24:

Virksomhetsbesøket gjennomføres ved enhet for bosetning og inkludering til kontrollutvalgets møte, den 9. september 2024.

Som følge av bytte av sekretær ble saken avglemt. Etter sekretariatet gjennomførte vedtaksoppfølging ble saken på nytt satt opp og kontrollutvalget stadfestet vedtaket i møtet den 10.03.2025, med endringer med tanke på dato for gjennomføring av besøket, og vedtok følgende i sak 4/25:

Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre virksomhetsbesøk i tråd med vedtak i sak 24/24 og at dette legges til kontrollutvalgets møte 26.05.2025.

I vedtaket er det referert til sak 24/24, dette viser til feil sak, riktig saksnummer er 15/24. Videre viser vedtaket til kontrollutvalgets møte den 26.05.2026. Dette møtet er omberammet til 19.05.2025 og vil derfor også blir dato for gjennomføring av virksomhetsbesøket.

Vurdering og konklusjon

I denne saken vil utvalget få anledning til å drøfte ulike problemstillinger som oversendes til administrasjonen og som søkes besvart med virksomhetsbesøket.

Prosedyrer for virksomhetsbesøk

1. Hensikt

Virksomhetsbesøk skal gjøre kontrollutvalget bedre kjent med den kommunale virksomheten, og ansatte i kommunen skal bli kjent med kontrollutvalgets arbeid.

Et virksomhetsbesøk er et møte mellom kontrollutvalget og en besøkt virksomhet/enhet i kommunen. Deltakere fra virksomheten orienterer om sin virksomhet og kontrollutvalgets medlemmer stiller spørsmål underveis hvis ønskelig. Det vil være normalt at kontrollutvalget tas med på en omvisning i kontorlokaler og eventuelt øvrig anlegg som den besøkte virksomheten disponerer.

Kontrollutvalgets formål med virksomhetsbesøk er å gjøre seg kjent med og skaffe seg kunnskap om hvordan kommunens virksomheter drives.

Hjemmelen for kontrollutvalgets virksomhetsbesøk er fastsatt i Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 4:

Kontrollutvalget skal føre tilsyn og kontroll med den kommunale eller fylkeskommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret eller fylkestinget, herunder påse at kommunen eller fylkeskommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Utvelgelse av virksomheter/enheter som skal besøkes skjer i diskusjon i kontrollutvalget i forkant, fortrinnsvis i årets første kontrollutvalgsmøte. Virksomheter som ikke er besøkt tidligere er aktuelle, og dersom det er opprettet en ny avdeling/virksomhet vil denne framstå som interessant for besøk. Tidligere besøk i en virksomhet kan være bakgrunn for at denne besøkes på nytt. Tid som er gått siden virksomheten sist fikk besøk av kontrollutvalget er avgjørende. Forhold som ble tatt opp ved tidligere virksomhetsbesøk kan fortsatt være relevante for kontrollutvalget.

Prosedyrene kan også inkludere kommunale foretak og selskap.

Under besøket kan kontrollutvalget

- bli kjent med virksomheten, og å gjøre kontrollutvalgsarbeidet kjent i kommunen
- undersøke generelt om krav til internkontroll er kjent i virksomheten, og om sentrale føringer knyttet til for eksempel etikk er kommunisert
- sjekke utvalgte områder som for eksempel HMS, offentlige anskaffelser og lignende ved å få orientering om og innsyn i system og rutiner
- få innspill til kontrollutvalgets risikoanalyse og planarbeid

2. Omfang

Prosedyren gjelder for virksomhetsbesøk initiert av kontrollutvalget i Tolga kommune.

3. Ansvar

Kontrollutvalget har ansvaret for å følge prosedyren.

4. Framgangsmåte

4.1 Planlegging

Kontrollutvalget framsetter i samråd med sekretariatet forslag til virksomheter/enheter som er aktuelle for virksomhetsbesøk gjerne i årets første kontrollutvalgsmøte eller ved behov. Det skal framgå hvilke enheter som skal besøkes og forslag til tidspunkt for virksomhetsbesøkene.

4.2 Gjennomføring

Virksomhetsbesøk har flere faser:

1. Initiering
2. Forberedelse
3. Virksomhetsbesøket
4. Etterarbeid

4.2.1 Initiering

Kontrollutvalget vurderer virksomhetsbesøk fortrinnsvis i årets første møte eller ved behov, og prioriterer hvilke virksomheter som skal besøkes, samt tidspunkt og omfang. Rådmannen inviteres under behandling av saken.

4.2.2 Forberedelse

Sekretariatet tar skriftlig kontakt med rådmann, og avtaler tidspunkt for besøket. Det gjøres avtale med enheten og de det er ønskelig å møte under besøket, eks. styrer, rektor, ansatte, pårørende, brukere, elever. Eventuell dokumentasjon utvalget ønsker å få tilsendt på forhånd innhentes. Det forberedes eventuelle spørsmål til besøket.

Sekretariatet utarbeider en plan for virksomhetsbesøket på bakgrunn av utvalgets vedtak og innhenter nødvendig dokumentasjon.

Kontrollutvalget godkjenner planen for virksomhetsbesøket.

4.2.3 Virksomhetsbesøket

Leder i kontrollutvalget leder og avvikler besøket.

Besøket innledes ved å orientere om kontrollutvalgets arbeid og hensikten med besøket.

Virksomhetsleder/enhetsleder og andre aktuelle medarbeider deltar og orienterer om virksomheten. Kontrollutvalget stiller ev. spørsmål underveis. Det gis en sammenfatning/ oppsummering av besøket tilslutt.

4.2.4 Etterarbeid

Etter møtet lager sekretariatet et oppsummerende notat til kontrollutvalget.

Notatet behandles av utvalget og videresendes til kommunestyret til orientering. Kopi sendes rådmann og enheten som er besøkt.

Dersom utvalget utarbeider en uttalelse, sendes denne på høring til rådmannen først.

5. Registrering og arkivering

All framlagt dokumentasjon fra besøket oppbevares hos sekretariatet i 10 år. Referater og oversikter fra gjennomførte virksomhetsbesøk arkiveres også hos sekretariatet.

Oppfølging av kontrollutvalgets vedtak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

13/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/328 - 23

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar status for kontrollutvalgets vedtak og tidspunkt for behandling av saker til orientering.

Vedlegg

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp per 28.04.2025

Saksopplysninger

Det er utarbeidet en oversikt over kontrollutvalgets vedtak og status for disse. Saker som ble eller allerede var avsluttet ved forrige behandling er tatt ut av vedlagt oversikt. Kun saker hvor kommunestyret har bedt kontrollutvalget følge opp kommunestyrets vedtak, nylige avsluttede saker samt ikke-avsluttede saker, inngår i oversikten.

Lovpålagte oppgaver som ikke følger av kontrollutvalgets vedtak er ikke inntatt i oversikten. Eksempler på slike saker er; strategi for revisjon av kommunens årsregnskaper, års- og møteplan, kontrollutvalgets årsmelding, kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskaper mv.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget må vurdere om tidspunkt for behandling eller oppfølging av sakene er hensiktsmessig. Om ingen endringer er nødvendig kan kontrollutvalget ta saken til orientering.

Oversikt over kontrollutvalgets vedtak som skal følges opp eller som er avsluttet siden siste møte					
Sak	Dato	Vedtak	Vedtatt tidspunkt eller forslag til tidspunkt	Kommentar	Utført
15/24	08.04.2024	1. Virksomhetsbesøk gjennomføres ved enhet for bosetning og inkludering til kontrollutvalgets møte, den 9. september 2024. 2. Sekretariatet forbereder besøk i henhold til prosedyrenes punkt 4.2.2. og plan for gjennomføring av besøket godkjennes i kontrollutvalgets neste møte.	Kontrollutvalgets møte 19.05.2025	Se vedtak i sak 4/25	Nei
4/25	10.03.2025	Kontrollutvalget ønsker å gjennomføre virksomhetsbesøk i tråd med vedtak i sak 24/24 og at dette legges til kontrollutvalgets møte 19.05.2025.	Kontrollutvalgets møte 19.05.2025	Plan for virksomhetsbesøket legges frem i kontrollutvalgets møte 28.04.2025	Nei
24/24	07.10.2024	Kontrollutvalget slutter seg til revisors prosjektplan, og ber revisjonen gjennomføre forvaltningsrevisjon med tema brukere med sammensatte behov i tråd med prosjektplanen.	Kontrollutvalgets møte 19.05.2025	Rapporten behandles av kontrollutvalget	Nei
40/24	11.11.2024	Kontrollutvalget ønsker å delta på felles orientering om NAV-samarbeidet og vertskommunesamarbeidet.	Kontrollutvalgets møte 28.04.2025	Se vedtak i sak 7/25	Nei
7/25	10.03.2025	Kontrollutvalget ønsker å få orienteringer og oversendt presentasjoner fra fellesmøtet som gjelder vertskommunesamarbeidet Nav. Kontrollutvalget ber om at dette legges frem i møtet 28.4.2025.	Kontrollutvalgets møte 28.04.2025	Presentasjoner og orientering fra møtet i Tynset kontrollutvalget legges frem i møtet 28.04.2024.	Nei
41-2/24	11.11.2024	Kontrollutvalget ønsker en orientering fra kommunedirektøren om hvordan kommunen jobber med søknader om skjønnsmidler og en oversikt over skjønnsmidler for 2024-2025 for Innlandet fylket, lagt frem til neste møte.	Kontrollutvalgets møte 10.03.2025	Kommunedirektøren vil orientere utvalget i tråd med vedtaket	JA
3/25	10.03.2025	Kontrollutvalget oversender årsmeldingen til kommunestyret med følgende forslag til vedtak: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2024, til orientering.	Kommunestyrets møte 08.05.2025	Kommunestyret vil behandle årsmeldingen	Nei

Folkevalgtopplæring - aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

14/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/442 - 6

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar aktuelle artikler og tolkningsuttalelser som gjelder kontrollarbeidet, til orientering.

Vedlegg

Kommunene gikk nær 4 milliarder i minus i 2024

Transparency International Korrupsjonsindeksen

Medlemsinfo mars 2025 for Forum for kontroll og tilsyn

Utfordringer for styrer i boligstiftelser som er opprettet av kommuner

Bernt svarer – Ordfører kan ikke gjennomføre medarbeiderundersøkelser

Saksopplysninger

For å gi kontrollutvalget kunnskap og kjennskap til den kommunale virksomhet, forvaltning og saksbehandling, legges det frem de nyeste artikler og tolkninger av aktuelle bestemmelser i lov, forskrift mv. Følgende artikler legges frem:

1. Kommunene gikk nær 4 milliarder i minus i 2024
2. Transparency International Korrupsjonsindeksen
3. Medlemsinfo mars 2025 for Forum for kontroll og tilsyn
4. Utfordringer for styrer i boligstiftelser som er opprettet av kommuner
5. Bernt svarer – Ordfører kan ikke gjennomføre medarbeiderundersøkelser

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalget kan ta informasjon som fremkommer i de vedlagte dokumentene med seg i det videre kontrollarbeidet.

Kommunene gikk nær 4 milliarder i minus i 2024

Hentet fra NKRF sin nettside den 26.03.2025

Publisert 07.03.2025

Oppdatert: 12.03.2025

Det største kriseåret i kommuneøkonomien på mange år endte med at kommunene gikk med nesten fire milliarder kroner i minus i 2024. Seks av ti kommuner gikk i minus, viser KS' nye regnskapsundersøkelse.

Den økonomiske situasjonen i kommunesektoren var svært alvorlig i 2024. Basert på kommunenes rapporter etter andre tertial, anslo KS at resultatet kunne bli opptil 15 milliarder kroner i minus. Regjeringen foreslo i november en ekstraordinær bevilgning på 5 milliarder kroner både i 2024 og 2025 til kommuner og fylkeskommuner, blant annet som følge av KS' opplysninger.

Nå har KS analysert kommuner og fylkeskommuners regnskaper. Her kan du lese et [KS-notat om regnskapsundersøkelsen 2024 >>](#) (pdf)

Ifølge KS ble resultatet i fjor heldigvis ikke like svakt som det lå an til i fjor høst, også når vi ser bort fra tilleggsbevilgningen. En god avkastning på finansplasseringer bidro positivt. I tillegg har kommunene gjort en jobb med å effektivisere og omstille driften av tjenestene som også betyr redusert nivå på noen tjenester.

Seks av ti kommuner i undersøkelsen hadde negativt netto driftsresultat i 2024. Det er en økning fra fire av ti i 2023.

Seks av ti kommuner i undersøkelsen hadde negativt netto driftsresultat i 2024. Det er en økning fra fire av ti i 2023.

Den stramme kommuneøkonomien har også ført til at flere kommuner har tappet sine disposisjonsfond, slik at de har ingen eller liten økonomisk buffer. 10 prosent av kommunene har brukt opp hele sitt disposisjonsfond, mens ytterligere 16 prosent har fond på mellom 0 og 5 prosent av driftsinntektene.

- **Hør også:** [KS-poden "Der livet leves" - Nær 4 milliarder i minus](#)

Ifølge KS er det fortsatt en alvorlig økonomisk situasjon i kommunesektoren. Den viktigste grunnen er at tjenestene over tid er blitt underfinansiert fra staten. I årene framover blir det mangel på både arbeidskraft og penger, mens det blir dobbelt så mange eldre over 80 år. Det er helt nødvendig med store omstillinger i kommunesektoren, og derfor er det viktig at nasjonale politikere gir lokalpolitikere handlingsrom til å finne gode lokale løsninger.

Fakta om regnskapsundersøkelsen 2024

- KS har spurt kommuner og fylkeskommuner om regnskapstall for 2024.
- Det er mottatt svar fra 225 kommuner med 84,5 prosent av folkemengden utenom Oslo og alle fylkeskommuner.
- KS har ikke mottatt tall fra Oslo. 63 prosent av kommunene utenom Oslo har dermed svart på undersøkelsen.

- Regnskapsundersøkelsen har en overvekt av svar fra større kommuner. Alle kommuner med over 50.000 innbyggere har svart på undersøkelsen.
- Lavest svarprosent er det fra kommunene med under 3.000 innbyggere med 50 prosent.

Kilde: KS

<https://www.ks.no/pressemeldinger/kommunene-gikk-nar-4-milliarder-i-minus-i-2024/>

Transparency International Korrupsjonsindeksen – Norge får sin laveste poengsum på ti år

Hentet fra Forum for kontroll og tilsyn sin nettside den 26.03.2025

Temaet for korrupsjonsindeksen 2024 er klima og miljø, og hvordan korrupsjon i land verden over undergraver arbeidet med å håndtere de globale klimaendringene.

20.02.2025

Mange faktorer fremskynder klimaendringene, og korrupsjon er en faktor som ofte blir oversett. Svært mye penger er satt av til å bekjempe klimakrisen globalt. Korrupsjon fører til at pengene som er satt av til klimatiltak og miljøvern, ikke når frem dit de skal.

– Korrupsjon er med på å undergrave tiltakene for å nå klimamålene, sier generalsekretær i TI Norge, Guro Slettemark. Pengene som overføres til klimatiltak, må innebære forpliktelser til å bekjempe korrupsjon.

Norges skår i årets indeks er 81 poeng, ned fra 84 i fjor. I 2014 hadde Norge en skår på 86 – årets resultat representerer en nedgang på 5 poeng på 10 år, og en trend som peker nedover. Norge ender i år på en 5. plass, bak land som New Zealand, Singapore og Finland.

[Last ned rapporten her \(pdf\)](#)

Nedgangen bekrefter mønsteret fra [DFØs innbyggerundersøkelse 2024](#). Den viste at befolkningen i betydelig større grad enn tidligere tror at korrupsjon foregår i stat og kommune. Undersøkelsen viste også en nedgang i befolkningens tillit til myndighetene. TI Norges [befolkningsundersøkelse om korrupsjon](#) fra 2024 bekreftet mønsteret. En nærliggende forklaring på trenden for Norge er at nedgangen på korrupsjonsindeksen henger sammen med redusert tillit til vårt politiske system, som følge av de såkalte politikerkandalene de siste årene.

[Les hele artikkelen her](#)

Kilde: transparency.no

28. mars 2025

Kjære medlemmer

Her er nytt fra FKT

FAGKONFERANSEN 2025

FKT ønsker å minne om **årsmøte og fagkonferanse 3. - 4. juni** på Quality Airport Hotel, Gardermoen. Vi håper på god oppslutning.

Litt om innholdet:

Hvordan ivareta habilitet og rolleforståelse når kommunen er eller ønsker å være en aktør?

På flere områder opptrer kommunen både som tjenesteyter, myndighetsutøver og aktør. Til sammen utgjør disse rollene kommunens evne til å utvikle kommunen. Hvilke habilitetsmessige og etiske utfordringer kan oppstå? Hva bør kontrollutvalget være oppmerksom på?

Tillit og åpenhet – to sider av samme sak

Hva er egentlig tillit? Filosofen svarer. Åpenhet om hvordan kommunen drives og beslutninger tas, styrker tilliten. Vi ser på temaet både fra utsiden og innsiden av kommunen.

Systemkrise i kommuneforvaltningen – hva gjør vi for å sikre bærekraftige kommuner?

Er det systemkrise? Kan interkommunalt samarbeid redde generalistkommunen eller finnes det andre løsninger? Kan kontrollutvalget bidra til å definere hva som er godt nok?

Forebygging av vold i skolen

Hvordan kan vold og trusler i skolen forebygges? Hvordan kan kontrollutvalget dra nytte av gjennomførte tilsyn på området i sine kontrollhandlinger?

Politikk og makt

Politikk i Russland dreier seg ikke om kompromisser. Politikk i Russland handler heller ikke om å utøve det muliges kunst. Hvorfor vi har så vanskelig med skjønne hvordan makt utøves i vårt naboland?

Løpende påmelding fram til konferansen er fullbooket.

INNKALLING TIL ÅRSMØTE 2025

[Årsmøtet 2025, 3. juni](#)

Sakspapirer blir lagt ut på hjemmesiden vår og sendt til leder av kontrollutvalget og daglig leder sekretariat senest 14. dager før årsmøtet.

Det er kun medlemmer som har tale-, forslags- og stemmerett (en stemme per kontrollutvalg eller sekretariat). Medlemmene velger selv hvem som skal være representert på årsmøtet.

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet innen 6 uker før årsmøtet

NY VEIELDER PÅ HØRING

Forum for kontroll og tilsyn og NKRF – kontroll og revisjon i kommunene har samarbeidet om å utarbeide et høringsforslag til anbefaling for god skikk og praksis knyttet til virksomhetsbesøk. Styrene i FKT og NKRF har sluttet seg til å sende anbefalingen på ekstern høring, se egen e-post om det.

! Merk dere at høringsfristen er utsatt til 15. juni.

Kontrollutvalgets formål med virksomhetsbesøk er å gjøre seg kjent med og skaffe seg kunnskap om hvordan kommunens virksomheter drives. Samtidig kan virksomhetsbesøket bidra til å gjøre kontrollutvalgsarbeidet kjent.

STYRET

Styret hadde møte 24. mars på Gardermoen i fm FKTs sekretariatskonferansen. Dere finner styreprotokollene på [medlemssiden](#) (krever pålogging). Send e-post til fkt@fkt.no hvis dere ønsker å få tilsendt brukernavn og passord.

Styrets neste møter er 25. april og 2. juni.

Fra Venstre: nestleder Jane Anita Aspen, Yngve Haugstvedt, Sigvald Oppebøen Hansen, styreleder Nina Fusdahl, Einar Sandlund (vara for Tom Øyvind Heitmann), Nina Herland (ny generalsekretær) og Solveig Kvamme

NY GENERALSEKRETÆR FRA 1. APRIL

Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) er klar for å ta imot Nina Herland som ny generalsekretær fra 1. april. Herland kommer fra jobben som fagleder for samfunnskontakt, politikk og kommunikasjon i Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening (NFFO).

Nina ser frem til å ta fatt på rollen som generalsekretær i FKT. Hennes ambisjon er å bygge videre på det gode arbeidet som er gjort og videreutvikle FKT til å bli en enda sterkere ressurs for kontroll- og tilsynssektoren i kommune-Norge.

Samtidig som Nina Herland tiltrer, fortsetter jeg i 50 % stilling som seniorrådgiver. På denne måten styrker vi sekretariatet til det beste for våre medlemmer. Jeg ser frem til mer kontakt og mer tid til å dykke ned i alle små og store problemstillinger som dukker opp hos dere.

TIPS OM ANDRE FAGTIBUD

Kontrollutvalgslederskolen del 3, 15. – 16. oktober 2025

! Noter datoene

Høsten 2023 gjennomførte vi Kontrollutvalgslederskolen del 1 på Teams. Innholdet var generell kunnskap om leders rolle og oppgaver. Interessen var stor med over 200 påmeldte. Del 2 ble gjennomført fysisk på Gardermoen med over 60 deltakere. Her var selve kontrollutvalgsmøtet tema og møtet med media. Planen er å gjennomføre del 3 med relevante fordypningsemner høsten 2025.

Noen av dere har kanskje også interesse for [NHOs anskaffelskonferanse 2025](#)

NYHETS BREV OG MEDLEMSINFORMASJON

Personvernreglene krever samtykke for at vi kan sende ut nyhetsbrev. De som er interessert i nyhetsbrevet «Nytt fra FKT» kan melde seg på her:

[Hold deg oppdatert med vårt nyhetsbrev](#) Alle interesserte - også de utenfor organisasjonen - kan abonnere på nyhetsbrevet.

Informasjon som er forbeholdt medlemmer (medlemsbrev) blir sendt ut når vi mener vi har informasjon som bør nå alle medlemmene.

Følg oss gjerne på [facebook](#), [twitter](#) og [LinkedIn](#)

Nyt våren!

Med vennlig hilsen

Anne-Karin Femanger Pettersen

Generalsekretær

Utfordringer for styrer i boligstiftelser som er opprettet av kommuner

Boligstiftelser · 28. mai 2020

Vi ser at det dukker opp situasjoner i kommuner som har opprettet stiftelser, særlig boligstiftelser, hvor politikere og kommuneadministrasjon ikke har den nødvendige avstand til stiftelsen. Kommunens representanter ser på stiftelsen som en del av kommunens virksomhet og forholder seg som om man var eier. De mangler blant annet forståelse for lovgivningen som regulerer stiftelser, og rammene for styrets ansvar og ledelse av en stiftelse.

STIFTELSEN EIES AV FORMÅLET

Stiftelser er som kjent selveiende, og har ingen eiere som kontrollerer at formålet etterlevs, eller som påser at driften er forsvarlig. Det er formålet som eier stiftelsen, og styret skal sørge for at stiftelsens formål gjennomføres. Styret har «eierens» rolle, og skal sammen med daglig leder forvalte stiftelsens oppgaver og formål, samt påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

Det er viktig å være klar over at utdelingsbegrepet i stiftelser omfatter i utgangspunktet enhver disponering av stiftelsens midler, og må sees i forhold hva som er stiftelsens formål.

KOMMUNEN HAR GITT FRA SEG KONTROLL

Når en kommune har opprettet en stiftelse som skal løse kommunale oppgaver, har kommunen dermed gitt fra seg direkte kontroll over virksomheten, og kapitalen. Kommunen får nå et kontraktsmessig forhold til stiftelsen for oppgavene stiftelsen skal løse, og boligstiftelsens virksomhet ligger derfor utenfor kommunens direkte forvaltning og budsjetter.

Oppgavene kommunen har etter opprettelsen av en boligstiftelse er gjerne å utpeke styremedlemmer og sørge for gode samarbeidsforhold mellom partene, slik at stiftelsens oppgaver løses på en god måte for begge parter.

Når det oppstår interessestrid mellom kommunen og stiftelsen er det viktig at styremedlemmene i stiftelsen er seg bevisst hvilken «hatt» man har på seg i behandlingen av en sak (habilitet).

STYREMEDLEMMENES OPPGAVER OG ANSVAR

Styrets verktøy i driftene av stiftelsen er stiftelsesloven, vedtektene, planer, instruksjer og budsjetter.

I lov om stiftelser § 30, styrets myndighet og ansvar står det: *«Styret er stiftelsens øverste organ. Forvaltningen av stiftelsen hører under styret. Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas, og at utdelinger foretas i samsvar med vedtektene. Styret skal påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.»*

I § 19 om utdeling fremgår det at: *«Utdeling av stiftelsens midler vedtas av styret. Utdelingene skal være i samsvar med stiftelsens formål»* og i § 18 om forvaltning av stiftelsens kapital fremgår det at: *«Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til sikkerheten og mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål.»*

Det er viktig å påpeke at et styremedlem i en stiftelse plikter å holde seg løpende orientert om driften, herunder formålsrealiseringen, økonomisk forvaltning (også i datterselskaper) som innebærer å påse at formuesverdiene ivaretas på en betryggende måte. Loven pålegger også styremedlemmene et økonomisk ansvar, som kan innebære erstatning for økonomiske tap som stiftelsen påføres på grunn av forsettlig eller uaktsom saksbehandling. Styrets adgang til å foreta risikopregede disposisjoner er betydelig snevrere i stiftelser enn i for eksempel aksjeselskaper.

Styret i en stiftelse av en viss størrelse og med spesifikt formål bør ha styremedlemmer med kompetanse på området. For boligstiftelser vil det si kompetanse innenfor eiendomsforvaltning, det byggetekniske, juss og økonomi.

Et styreverv i en stiftelse (som i andre virksomheter) er et personlig verv - styremedlemmet representerer bare seg selv og stiftelsen (oppdragsgiver), man representerer hverken partier, kommunen eller andre interesser. Styremedlemmets lojalitetsplikt følger av at oppdragstaker skal ivareta oppdragsgivers interesser under utførelsen av oppdraget.

God virksomhetsstyring i en boligstiftelse handler blant annet om å sikre at styret opptrer uavhengig av kommunen.

Ta gjerne kontakt for eventuell bistand.

Advokat Bjørn O. Øiulfstad

f t in e t @ ♥

FORRIGE

Lave renter – en utfordring for mindre stiftelser

NESTE

Kommunal eiendomsskatt og allmennyttige stiftelser

© ADV. ØIULFSTAD

TA KONTAKT

Bygdey Allé 2
0257 Oslo

+47 947 81 560

bjorn@advoiulfstad.no

INFO

Tjenester

Erfaring

Om stiftelser

Blogg

BA2ADVOKATENE

Bernt svarer

Professor emeritus Jan Fridthjof Bernt svarer på juridiske spørsmål fra Kommune-Norge. Foto: Magnus Knutsen Bjørke

Bernt svarer: – Kan ikke frikoble kommunedirektøren fra den rolle og det faglige ansvar hen har

Kan ordfører sende en spørreundersøkelse til kommunens ansatte uten å gå via kommunedirektøren?

Bernt svarer

PUBLISERT 11.02.2025 - 12:12

Bernt svarer

- Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.
- Han har utgitt en rekke bøker innen blant annet forvaltningsrett og kommunalrett.

SPØRSMÅL: Kommunestyret har opprettet et prosjekt for bærekraftig økonomisk styring hvor formannskapet og administrasjonen skal jobbe sammen om å få til en forsvarlig drift. Formannskapet har i den forbindelse vedtatt at ordføreren skal sende e-post til kommunens ansatte med ønske om tilbakemelding med svar på en rekke spørsmål om muligheter for omorganisering og forenkling av kommunens arbeidsoppgaver. Svarene sendes til kommunestyret og kan være anonyme.

Kommunedirektøren har bedt politikerne revurdere vedtaket, fordi det er problematisk at folkevalgte organ henvender seg direkte til kommunens ansatte på denne måten.

Kan formannskapet eller kommunestyret sette i gang et slikt prosjekt på denne måten?

SVAR: Dette er et spørsmål om forholdet mellom folkevalgte organer og tilsatt administrasjon.

Utgangspunktet er bestemmelsene i [kommuneloven § 5-3](#) der det fastslås at «Kommunestyret er det øverste organet i kommunen», og at dette «kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren».

Her er det altså tale om et initiativ som må forstås som et ledd i eller en innledning til en bred vurdering av administrasjonens virksomhet. Dette er tiltak som kommunestyret kan sette i gang i kraft av sin posisjon som øverste styringsorgan «med det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens [...] virksomhet» ([kommuneloven § 22-1](#)). Problemet er da hvordan dette kan gjøres, og da spesielt hvilken rolle kommunedirektøren skal ha i saksbehandlingen.

Utgangspunktet er her det såkalt «timeglassprinsippet». Kommunedirektøren «skal lede den samlede kommunale [...] administrasjon [...] innenfor de instruksjoner og retningslinjer eller pålegg kommunestyret [...] gir» ([kommuneloven § 13-1](#) andre avsnitt). Dette er et generelt administrativt ledelsesansvar som omfatter også intern organisering og fordeling av arbeidsoppgaver, innenfor den organisasjonsmodell og de fullmakter som er vedtatt av kommunestyret, se [kommuneloven § 5-14](#) om reglement for delegering og innstilling. Kommunedirektøren mottar instruksjoner fra folkevalgte organer om hva som skal utredes, men har selv ansvaret for hvordan dette gjøres.

Det er denne modellen som omtales som «timeglassprinsippet». Instruksjoner og fullmakter fra folkevalgte organer til administrasjonen rettes til kommunedirektøren, ikke til de enkelte tilsatte i administrasjonen, og saksutredning foretas og vedtak i administrasjonen treffes på vegne av kommunedirektøren der denne ikke selv står for dette. «Kommunestyret kjenner bare kommunedirektøren».

Verken ordføreren, kommunestyret, formannskapet, eller andre folkevalgte organer har noen formell instruksjons- eller styringsmyndighet overfor den enkelte tilsatte i administrasjonen, bare overfor den øverste ledelse der – kommunedirektøren. Dette avspeiles også i bestemmelsen i siste avsnitt i [kommuneloven § 13-1](#), der det fastslås at «Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret for den enkelte, inkludert ansettelse, oppsigelse, suspensjon, avskjed og andre tjenstlige reaksjoner, hvis ikke noe annet er fastsatt i lov».

På denne bakgrunn fremtrer den måten denne spørreundersøkelsen er organisert på, som problematisk. Formannskapet vedtar at skal foretas en spørreundersøkelse rettet mot de enkelte tilsatte i kommunen. Dette innebærer ikke noe formelt pålegg til den enkelte tilsatte om å medvirke i denne, men er formulert som et «ønske om tilbakemelding med svar på en rekke spørsmål», men når e-post om dette sendes fra ordfører og svar skal gå til kommunestyret, vil det klart nok måtte oppfattes som et tjenstemessig tiltak. Her er det «kommunen» som retter en anmodning til sine tilsatte. Spørsmålet blir da hvem som har kompetanse og ansvar for å utøve en slik ledelsesfunksjon.

Verken formannskapet eller ordfører har noen rolle eller posisjon som er hjemmel for en slik direkte henvendelse. Arbeidsgiverfunksjonen på vegne av kommunen skal ivaretas av kommunedirektøren. Hvis kommunestyret eller formannskapet ønsker at foretas en slik spørreundersøkelse, må de derfor gå veien om et pålegg til kommunedirektøren om å gjøre dette. Man kan ikke uten videre selv utforme spørreskrift og stå for anmodningen om å besvare dette.

Også opplegget for videre saksbehandling av innkomne svar fremtrer som klart i strid med kommunelovens regler. I [§ 13-1](#) tredje avsnitt er det fastsatt at «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet». Det betyr at saksbehandling i folkevalgte organer som alminnelig regel skal skje på grunnlag av et saksforelegg fra kommunedirektøren. Dette skal følge innkallingen til møtet i organet. I vår sammenheng betyr det at kommunedirektøren må saksbehandle de innkomne svarene og gi sine faglige kommentarer, før de legges fram kommunestyret.

Sammenfatningsvis: Hvis kommunestyret ønsker en slik spørreundersøkelse, må vedtak om utforming og gjennomføringen av denne vedtas på grunnlag av et saksforelegg fra kommunedirektøren. Vurdering av resultatene av denne må så settes opp som sak i kommunestyret eller formannskapet, på grunnlag av saksframlegg fra kommunedirektøren om det innkomne, eventuelt kombinert med en vurdering av hva som kan være en mulig og hensiktsmessig oppfølging av saken. Kommunestyret kan selvstøtt trekke egne og andre konklusjoner om dette enn de kommunedirektøren gjør, men det kan ikke frikoble kommunedirektøren fra den rolle og det faglige ansvar hen har for å påse at «saken er forsvarlig utredet».

Kommunal Rapport

**Ansvarlig redaktør og
administrerende direktør: Britt Sofie Hestvik**

Nyhetsredaktør: Tone Sidsel Sanden

Politisk redaktør: Agnar Kaarbø

Utviklingsredaktør: Espen Andersen

Debattredaktør: Ragnhild Sved

Markedsdirektør: Fred Scharffenberg

Kommunal-Rapport.no er redigert på uavhengig grunnlag og etter de normer og regler som er nedfelt i Redaktørplakaten og Vær Varsom-plakaten.

Kontaktinformasjon:

Besøksadresse:

Boks 1940 Vika, 0125 Oslo

Haakon VII's gt. 9, 0161 Oslo

Tlf: 24 13 64 50

E-post:

redaksjon@kommunal-rapport.no

abonnement@kommunal-rapport.no

Powered by Labrador CMS

Innspill til kontrollutvalget

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

15/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/174 - 3

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget omberammer møtet 10.11.2025 til 1.12.2025.

Vedlegg

FKT fagkonferansen 2025 - program

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Saken erstatter det som tidligere ble omtalt som "eventuelt". Eksempel på tema som kan tas opp er:

- deltagelse på kurs/konferanse
- endring av møtedato eller møtested
- forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte
- ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektøren eller sekretariatet i et fremtidig møte

Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet, dette for at møteleder skal kunne planlegge gjennomføringen av møtet leder, spesielt med tanke på varighet for møtet.

Vurdering og konklusjon

Tolga er medlem av FKT og det avholdes årsmøte og fagkonferanse 3. til 4. juni. Selv om fristen for påmelding til FKT sin fagkonferanse var 10. april, kan utvalget ta stilling til om det er ønskelig å sende inntil 2 personer til årsmøte og fagkonferansen. Program ligger vedlagt.

Siden det er kort tid mellom møtet 28.4..2025 og til møtet 19.5.2025 ser sekretariatet muligheten for å omberamme møtet 19.5.2025 til 2.6.2025. Utvalget får selv avgjøre om dette er hensiktsmessig.

Som følge av møtekollisjoner ber sekretariatet om at møtet 10.11.2025 omberammes til 1.12.2025.

Forum for
kontroll og tilsyn

FAGKONFERANSE / ÅRSMØTE

Velkommen til fagkonferanse på Quality Airport Hotel

GARDERMOEN

3. — 4. juni

Tirsdag 03. juni

09:00 Registrering

10:00 **ÅPNING**

Elisabeth Aspaker / tidl. statsforvalter i Troms og Finnmark

10:30 **HVORDAN IVARETA HABILITET OG ROLLEFORSTÅELSE NÅR KOMMUNEN ER
ELLER ØNSKER Å VÆRE EN AKTØR?**

inkl. pause Cathrine Kjenner Forsland / ordfører Nesodden kommune

Sjur Authen / rådmann Vestby kommune

Bjørn Halvor Wikasteen / seniorrådgiver K-sekretariatet IKS

Paneldebatt

13:00 Lunsj

14:00 **TILLIT OG ÅPENHET – TO SIDER AV SAMME SAK**

Einar Øverenget / filosof, foredragsholder, forfatter og spaltist.

Agnar Kaarbø / politisk redaktør Kommunal Rapport

Halstein Bjecke / byråd for finans Oslo kommune

J. Henrik Bjørge / Advokat, spesialrådgiver, NHO Service og Handel

Paneldebatt

15:30 Pause

Tirsdag 03. juni / Årsmøte

15:45 Registrering til årsmøte

16:00 Årsmøte

18:45 Aperitiff

19:00 Felles middag på hotellet

Onsdag 04. juni

09:00 **SYSTEMKRISE I KOMMUNALFORVALTNINGEN –
HVA GJØR VI FOR Å SIKRE BÆREKRAFTIGE KOMMUNER?**
 / Kommunalavdelingen, Kommunal og distriktsdepartementet
Tage Pettersen / Stortingsrepresentant (H), tidl. KU-leder
Bjørn Gudbjørgrud / styreleder Norsk kommunedirektørforum

10:15 Pause/utsjekking
 Geir Vinsand / Nivi Analyse
 Paneldiskusjon

11:30 Lunsj

12:30 **FOREBYGGING AV VOLD SKOLEN**
 Øyfrid Geiring / seniorrådgiver Arbeidstilsynet

13:30 Pause

13:40 **POLITIKK OG MAKT**
 Halvor Tjønn / journalist og forfatter
 Hvorfor vi har så vanskelig med skjønne hvordan makt utøves i vårt naboland?

14:55 **AVSLUTNING**
 Line FUSDahl / styreleder FKT

Påmelding

FRIST: 10.APRIL 2025

Bindende påmelding* på www.fkt.no innen tirsdag 10. april 2025.
Det tas forbehold om endringer i programmet.

Deltakeravgift

Deltakelse m/ overnatting** (helpensjon):

Kr 8 300 (*Ikke medlem kr 8 700*)
.....

Ekstra overnatting fra 2. – 3. juni: Kr 1 695
.....
.....

*Ved avbud etter at påmeldingsfristen har gått ut, blir det belastet et administrasjonsgebyr på kr 500 i tillegg til eventuelle kostnader FKT får til hotellet. Avbud siste 14 dager før konferansen gir full deltakeravgift.

**FKT har reservert rom på konferansehotellet. Tildeling ut fra mottatt påmelding (først til mølla).

Praktisk informasjon

ÅRSMØTET

Årsmøtet er åpent for alle, men det er kun medlemmer i Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT) som har tale-, forslags- og stemmerett.

Innmelding av saker

Medlemmer som har saker til årsmøtet, eller forslag om vedtektsendringer, må sende disse til sekretariatet senest seks uker før årsmøtet, innen 22. april 2025.

Utsending av sakspapir

Styret sender ut sakspapirene senest to uker før årsmøtet, innen 20. mai 2025.

Medlemskap

Dersom din kommune/ditt sekretariat ikke er medlem i FKT, men ønsker å møte på årsmøtet med stemmerett, må innmelding skje innen 20. mai 2025.

Kontakt

Leder i valgkomiteen:

Lars Hansen, daglig leder Salten
kontrollutvalgsservice

post@sekretariatet.no Mobil: 470 37 452

Ønsker du mer informasjon eller medlemskap i FKT? Besøk www.fkt.no eller kontakt sekretariatet v/generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen på telefon +47 414 71 166 eller fkt@fkt.no.

FREMKOMST

[Quality Airport Hotel, Gardermoen](#)

Lokevegen 72067 Jessheim

[Veibeskrivelse](#)

5 km og 10 minutter med shuttlebuss fra Oslo Lufthavn Gardermoen

PARKERING

Hotellet har gode parkeringsmuligheter utendørs, mot betaling. HC-plasser og ladestasjoner til El-bil (ekstra kostnad)

Kommunedirektørens orientering om årsregnskap og årsberetning for 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

16/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/184 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om årsregnskapet og årsberetningen til orientering.

Vedlegg

Årsberetning 2024

Årsregnskap 2024

Saksopplysninger

Saken skal gi utvalget informasjon om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024, og om eventuelle risikoforhold i økonomien i kommunen.

Årsregnskapet viser hvilke inntekter og utgifter kommunen hadde i løpet av fjoråret, hva kommunen eier, hvor stor gjelden er og hvilken type gjeld kommunen har. Kommunen har frist til 22. februar for å avlegge årsregnskapet til kommunens regnskapsrevisor.

Årsberetningen skal beskrive forhold som er viktige for å bedømme den økonomiske utviklingen og stillingen, og om den økonomiske handleevnen blir opprettholdt. Fristen for å levere årsberetningen er 31. mars. Årsberetningen skal inneholde beskrivelser eller forklaringer på:

- større avvik mellom budsjett og regnskap
- avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av pengene
- måloppnåelse og andre vesentlige ikke-økonomiske forhold
- tiltak som skal sikre høy etisk standard
- status for kjønnslikestilling
- hva kommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven. Det vil si å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Kommunedirektøren vil orientere om hovedtrekkene i årsregnskapet og årsberetningen i denne saken.

Vurdering og konklusjon

Kontrollutvalgets rolle i behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen er å gi en skriftlig uttalelse til kommunestyret om kommunestyret kan godkjenne dem. Et årsregnskap og en årsberetning kan likevel inneholde nyttig informasjon om økonomiske risikoforhold. Kontrollutvalget kan be kommunedirektøren orientere om slik risikoer i møtet.

Kontrollutvalget kan notere seg eventuelle risikoer og få utdypende informasjon om utviklingen på et senere tidspunkt.

Om det ikke kommer fram nye saksopplysninger anbefaler sekretariatet at kontrollutvalget tar saken til orientering.

Årsberetning 2024

Tolga kommune

Kommunedirektørens kommentarer

Årsberetningen er kommunedirektørens melding til kommunestyret om kommunens økonomi foregående år og en overordnet beskrivelse av sentrale forhold ved kommunens virksomhet. Den skal behandles sammen med årsregnskapet. Årsberetningen utarbeides med utgangspunkt i kommunelovens §14-7.

Årsberetningen skal gi kommunestyret et styrings- og kontrollverktøy og god informasjon til allmenheten om kommunens virksomhet og utvikling. Årsberetningen skal så langt det lar seg gjøre, synliggjøre hva som har skjedd i 2024 og svare opp mål, retninger og føringer som ble gitt i *Budsjett 2024 og økonomi- og handlingsprogram 2024-2027*. Årsberetningen skal redegjøre for den økonomiske handleevnen over tid og om budsjettpremissene er fulgt.

Vi står overfor gjennomgripende endringer i arbeids- og samfunnslivet. Det preger kommunesektoren i dag og i årene som kommer. En rekke utviklingstrekk påvirker det kommunale oppdraget, som klimaendringer, globalisering, en aldrende befolkning og økte forventninger fra innbyggerne. Samtidig opplever kommunesektoren et stadig mindre økonomisk handlingsrom og økte krav til samfunnssikkerhet og beredskap. Høy tillit i samfunnet og stor evne til omstilling er grunnlaget for at kommunen skal kunne møte og løse de utfordringene vi står i.

I 2025 fortsetter det påbegynte arbeidet med rullering av Kommuneplanens samfunnsdel, med målsetning om vedtak i desember. Gode prosesser for medvirkning og involvering vil legge grunnlaget for en god plan for framtida.

I 2023 vedtok kommunestyret de rullerte styringsplattformene for Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling. Dette er strategiske styringsverktøy som gir føringer mål, retning og prioriteringer. **Bærekraftig samfunn** skal ruste Tolga for fremtida, samtidig som at vi tar bedre vare på jorda. Gjennom god utdanning, gode helsetilbud, sosial utjevning, inkludering og likestilling sikrer vi at framtida blir sosialt bærekraftig. Satsing på ny teknologi, attraktive lokalsamfunn, effektivisering, innovasjon og ansvarlig økonomisk vekst skaper vi en mer bærekraftig økonomi. Og ved å ivareta biologisk mangfold, sikre mer fornybar energi, redusere forbruk og bidra til å stoppe klimaendringene gjør vi samfunnet vårt økologisk bærekraftig.

Det å sørge for at alle kan delta i samfunnet med sine evner og ressurser er både viktig for at den enkelte har et godt og meningsfylt liv, og det er viktig for at alle skal kunne bidra i samfunnet med det man kan. Vi vet at god psykisk helse er viktig for folkehelse og deltagelse i samfunnet. **Inkludering og livsmestring** er derfor en forutsetning for at alle innbyggere skal ha frihet og muligheter til å skape seg det livet de ønsker i Tolga, og vi skal ha et tolerant og mangfoldig fellesskap med rom for alle. Kommunen satset i 2024 fortsatt på gardsunger på Dølmotunet, sommerjobb for ungdom og prosjektet *Inn i jobb* ble videreført med *Flyktninger i jobb*. Det å få erfaring gjennom arbeidsoppgaver og ansvar bidrar til mestring og inkludering.

Skal vi klare å styrke og utvikle de bygdene og grendene vi har i Tolga kommune, så trenger vi aktive innbyggere som bidrar med sine krefter for **aktive lokalsamfunn – samarbeid med frivillig sektor**. Mange viktige tilbud for kommunens innbyggere må løses i et samarbeid mellom kommune, næringsliv og ildsjeler. Frivillig sektor er viktig for å skape trivsel, tilhørighet og fellesskap i våre lokalsamfunn. Vi må ta vare på ildsjeler og klare å skape mer sammen, slik at vi motiverer flere til å delta og klarer å se helhet. Vi må få mest mulig ut av de ressursene vi har og samarbeide enda mer effektivt.

Skal Tolga kommune fortsatt kunne levere gode tjenester må vi opprettholde folketall og **bolyst og attraktivitet**. Gjennom aktivt å dyrke bokvaliteter i kommunen skapes bolyst og boglede for de som

allerede bor her og gjør oss mer attraktive for de som ønsker å flytte hit. Vi skal være fremoverlent og ta vare på de ressursene vi har i møte med nye utfordringer, bry oss om hverandre og ta vare på kvalitetene i lokalsamfunnet.

De tre styringsplattformene for Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling skal både synliggjøre hver enkelt sektor sine særtrekk, men også hvordan vi jobber tverrsektorielt og helhetlig til beste for kommunens innbyggere. Vi tror at **tydelighet, ærlighet og lojalitet** skaper tillit og forutsigbarhet. **Tolga - kommune med TÆL** - disse verdiene skal være grunnleggende i Tolga.

I 2023 sluttførte man arbeidet med *Strategisk plan tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Rendalen, Folldal, Tynset, Alvdal og Tolga kommuner*. Gjennom 2024 jobber vi med å operasjonalisere planen og har sammen med de kommunene i Nord-Østerdalen fått midler til en del av dette arbeidet. Den strategiske planen skisserer handlinger og tiltak fremover for å styrke tidlig innsats mot barn og unge. Mange tiltak som støtter opp under dette gjennom styrking av skolehelsetjenesten, fritidskontakt, ungsdomslos, styrket tilbud på fritid og i skoleferien og kompetanseheving i skoler og barnehager.

Vi står i store klimautfordringer som krever omstilling og endringer på flere nivå. Verden har gjennom FN blitt enige om å arbeide for at den globale gjennomsnittstemperaturen ikke skal øke med mer enn 1,5 grader. Kommunene følger opp denne målsetningen ved å utarbeide klima- og energiplaner, med konkrete tiltak. Sammen med de fem kommunene Folldal, Alvdal, Rendalen, Tynset, og Os har vi revidert klima- og energiplan, og vi så at felles utfordringer ga et godt grunnlag for samarbeid om en felles plan med visjonen *Bærekraftige fjellkommuner i en grønn region*. Planen ble vedtatt i kommunestyret i september 2023 og i 2024 jobber vi med å operasjonalisere tiltakene. Planen skal være et kunnskapsgrunnlag som gjør det mulig å ta gode valg, både for kommunen, innbyggere og næringsliv. Den har konkrete og gjennomførbare tiltak forankret i kommunens egen organisasjon. Planen beskriver en visjon og en overordnet ambisjon for kommunen, og har formulert mål innenfor fem målområder; utslippsreduksjon, karbonlagring i jord og skog, energiproduksjon og -effektivisering, klimatilpasning og omstilling.

Tolga, 31. mars 2025

Siv Stuedal Sjøvold

Kommunedirektør

Årsregnskapet 2024

Driftsregnskapet

Netto driftsresultat (i % av sum driftsinntekter) ble for 2024 negativt med 1,7 %. Dette er et svakt resultat, men også forventet, og en forbedring fra 2023. Opprinnelig budsjett for 2024 ga et netto driftsresultat på 0,91 %, mens det etter budsjettjusteringer i løpet av året endte med et revidert budsjett som var negativt med 0,92 %. Fastsatt måltall for Tolga kommune er et netto driftsresultat på minst 1,75 %.

Ved regnskapsrapporteringen for 1. og 2. tertial, ble det på bakgrunn av forventet merforbruk på tjenesteområdene gjort budsjettjusteringer i drift. Det ble også gjort justeringer i overordnet ramme og sum bevilgninger til tjenesteområdene.

I 1. tertial ble det bestemt at en søknad om boligtilskudd skulle finansieres fra generelt disposisjonsfond, med inntil kr. 228.000,-. I påvente av kommende lønnsoppgjør og usikkerhet knyttet til mottak og utflytting av flyktninger, ble det inntil videre ikke gjort noen budsjettjusteringer i driftsregnskapet 1. tertial. Unntaket var kjøp av bil på sektor Velferd, som man ikke vedtok låneopptak på. Anskaffelsen måtte derfor belastes sektorens driftsbudsjett med kr. 299.000,-.

Revidert statsbudsjett i tillegg til stortingets budsjettforlik gjorde at Tolga kommunes rammeoverføringer fra staten ble høyere enn anslått ved budsjettbehandlingen før jul. Det var også lagt inn gode buffere med hensyn til finanskostnader og -inntekter. Innmeldt antatt merforbruk på sektorene var imidlertid varslet å kunne bli på hele 12 mil, og det måtte gjøres noen grep for å prøve å avlegge et regnskap i balanse. Etter rapporteringen pr. 2. tertial ble det derfor gjort endringer i rammen, blant annet ved en oppjustering av budsjetterte frie inntekter, ikke avsetning av forventet merinntekt på kraftinntekter og en nedjustering av netto finanskostnader. I tillegg ble det vedtatt å ikke innbetale avdrag på to avdragsfrie lån. Innsparingene kunne da overføres til de sektorene som hadde de største utfordringene:

INNMELDT FORVENTET AVVIK 2024		
Merforbruk tjenesteområdene		12 000
Merinntekt konsesjonskraft, ikke avsatt		-900
Pensjon:		
Premieavvik	5 155	
Bruk av premiefond	-6 000	
Fordeling premiefond	6 000	
Reguleringskjøring pensjon	-5 500	-345
Rammeoverføringer - ny prognose:		
Økt skatteanslag	-1 344	
Økt rammetilskudd	-254	
Redusert innteksutjevning	76	-1 522
Finansinntekter- og kostnader:		
Redusert prognose låneavdrag	-1 700	
Redusert prognose lånerenter	-470	
Økte renteinntekter	-531	
Økt utbytte	-200	
Avdragsfrihet lån	-2 400	-5 301
ANTATT SAMLET MERFORBRUK PR. 31.12.24		3 932

Vedtaket:

- Økning i netto salg av konsesjonskraft 0,9 mill som ikke avsettes
- Økning i budsjettert rammeoverføring fra staten (skatteanslag) 1,5 mill
- Reduksjon i netto finanskostnader på 5,3 mill
- Overføring til tjenesteområdene:
 - Sektor velferd 5,5 mill
 - Sektor oppvekst 1,5 mill
 - Sektor samfunnsutvikling 0,4 mill
 - Stab/politikk/felles 0,3 mill

Til tross for disse justeringene ble det forventet et regnskapsmessig merforbruk totalt sett på ca 4 mill. Og ved årsslutt fikk man følgende merforbruk på sektorene:

	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr. Budsjett 2024	AVVIK	Regnskap 2023
Politikk, stab, felles	20 395	19 113	19 177	1 282	20 022
Sektor Oppvekst	59 637	59 408	57 944	229	58 807
Sektor Velferd	64 310	60 460	55 259	3 850	61 358
Sektor Samfunnsutvikling	27 633	28 040	28 654	-407	35 528
VAR-området	-2 724	-3 728	-3 728	1 004	-4 308
Kirke og andre trossamfunn	2 780	2 798	2 798	-18	2 550
	174 055	168 115	162 128	5 940	175 980

Samlet sett utgjør dette et overforbruk på tjenesteproduksjonen på drøyt 5,9 mill. Dette er vesentlig, men likevel i tråd med det som ble rapportert som antatt merforbruk på tjenesteproduksjon etter 2. tertial. Regnskapsmessig merforbruk ble som forventet, på ca 3,9 mill, blant annet som følge av reduserte pensjonskostnader

I likhet med 2023 har kostnader knyttet til lønn og pensjon utgjort den aller største utfordringen for kommunen. Til tross for at man legger inn marginer i forbindelse med spesielt lønnsoppgjørene, blir kostnadene høyere enn antatt.

Den generelle prisøkningen merkes også i kommuneregnskapet. Dette er synlig ved at man til tross for fokus på anskaffelser og innkjøpsrutiner i tillegg til budsjettkontroll ser et generelt merforbruk på de fleste poster i regnskapet. Det sterke lønnsoppgjøret man fikk som følge av nettopp disse generelle prisøkningene er også noe kommunene må finansiere for sine ansatte. Så man skal både dekke opp for sterke lønnsoppgjør og i tillegg dekke inn egne økte driftskostnader i 2024. Den varslede rentenedgangen lar også vente på seg. Dette er en generell utfordring for kommunens totale økonomi, og man måtte altså i 2024 bruke avsatte reserver fra tidligere år for å få avlagt et regnskap i balanse.

Det jobbes godt i alle sektorer for å holde kontroll på generelle innkjøp og andre kostnader, men man merker altså at prisene øker på alle områder. Dette ser man også etter avregningene som kom fra de interkommunale samarbeidene, som kom ut med en kostnad for Tolga kommune på ca 2 mill mer enn budsjettet.

Presentasjon av budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner framgår av hovedoversikt etter § 5-9 1. ledd.

Mer om disse inntektene framgår under avsnittet Økonomisk analyse.

Investeringsregnskapet

Framdriften på investeringsprosjekter har gått bra, og i sum er det ikke vesentlige overskridelser utover det som allerede er rapportert gjennom året. En korreksjon av dobbeltført tilskudd fra 2023 medførte imidlertid at man ved årsslutt har et uinndekket beløp på investeringer på 655.000 som må dekkes inn i 2025.

De enkelte prosjektene omtales under avsnittet om investeringer.

Disposisjonsfond

Det er et vedtatt måltall at man skal ha disposisjonsfond tilsvarende minst 10 % av brutto driftsinntekter. Denne er etter årsavslutningen på 13,2 %, noe som er forholdsvis bra. Det er imidlertid en reduksjon i forhold til 2023, og for å få avlagt et regnskap i balanse måtte avsetninger strykes i tillegg til at det måtte brukes 2.255.000 av disposisjonsfond utover budsjettet. Med tanke på at en vesentlig del av frie fond er vedtatt benyttet til spesifikke formål er dette likevel fortsatt en faktor som burde blitt prioritert økt framover, og i budsjettet for 2025 ligger en styrking av generelt disposisjonsfond med 2 mill. Forutsetningen for å få gjort denne avsetningen er selvsagt at regnskapsmessig resultat for 2025 tillater dette.

Mer om de ulike elementene framgår under kapittelet om økonomisk analyse.

Brukere og tjenester

Tolga har et tjenestetilbud som både i kvalitet og kvantitet må anses som godt. Kommunelovens formålsparagraf (§1-1) sier at kommuner skal være effektive, tillitsskapende og bærekraftige.

Kommunenes handlingsrom og krav til tjenesteleveranser er under stadig endring og press. Derfor er det helt avgjørende å skape en kultur som evner å tilpasse seg de rammene man til enhver tid har å drifte for. Tolga har over flere år jobbet aktivt for å utvikle en slik kultur sammen med de ansatte, men alle kjenner nå på at det er svært krevende at kommunesektoren stadig får et mindre økonomisk handlingsrom. Evnen til omstilling settes på prøve, men å lykkes med dette er grunnlaget for at kommunen skal kunne møte og løse de utfordringene vi står i.

For tjenesteproduksjon vises det til beskrivelsen av den enkelte sektor/enhet.

Interkommunalt samarbeid

Tolga kommune inngår mange interkommunale samarbeid:

Tiltak	Form	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endr %
FIAS	AS	4 220 005	3 991 880	5,7
MeSkano	AS	23 500	8 000	193,8
TOS ASVO	AS	324 600	332 118	-2,3
Abakus (innkjøp)	AS	323 256	360 500	-10,3
IKT Fjellregionen	IKS	4 711 925	4 109 448	14,7
Revisjon Midt-Norge	SA	427 998	415 422	3,0
Konsek Trøndelag (Kontrollutvalg Fjell)	IKS	239 500	228 000	5,0
Midt-Hedmark Brann og redning	IKS	2 006 900	1 855 384	8,2
Nord-Østerdal Musiker	VK	61 240	75 168	-18,5
Teater i Fjellregionen	VK	13 000	12 651	2,8
PP-tjenesten inkl. logoped	VK	1 282 768	1 242 908	3,2
Legevakt + AMK + Korona-enhet	VK	1 315 340	1 281 269	2,7
Jordmortjeneste	VK	93 006	63 856	45,6
Barnevern (inkl. tiltak)	VK	8 064 428	7 019 557	14,9
Geo-data	VK	758 000	600 000	26,3
Kultur for læring TATO	VK	151 875	150 000	1,3
Krisesenter	Kjøp av tjeneste	142 570	133 590	6,7
TFF (kjøp av institusjonsplass)	Kjøp av tjeneste	1 705 062	952 194	79,1
IPRNØ	Avtalebasert	112 280	108 570	3,4
Destinasjon Røros	Avtalebasert	261 510	248 513	5,2
Verdensarvsenter/Kulturminneforvalter	Avtalebasert	30 000	30 000	0,0
NAV	VK	1 334 600	1 119 564	19,2
Kommunepsykolog	VK	164 233	201 882	-18,6
Voksenopplæring (intro)	VK	2 252 556	3 661 075	-38,5
Matrikkelprosjekt	VK	134 667	94 553	42,4
Tynset studie- og høyskolesenter	VK	115 000	115 256	-0,2
Vannområdekoordinator	Avtalebasert	72 131	0	0,0
Vannområde Glomma-Fjellregionen	VK	0	35 763	0,0
Veterinærvakt	Avtalebasert	90 000	0	0,0
Tilsyn spredt avløp		11 302	0	0,0
SUM		30 443 252	28 447 121	7,0

Betaling til interkommunalt samarbeid utgjorde i 2024 ca 12 % av sum driftsutgifter.

De interkommunale samarbeidene består for en stor del av personalressurser. Man ser de samme økonomiske utfordringene der som i kommunene forøvrig, med økte lønnskostnader, og økt kostnadsnivå generelt.

Avregninger fra de interkommunale samarbeidene ga Tolga kommune en merkostnad i forhold til budsjett på kr. 546.000,-.

Samfunnsutvikling

Kommunens fremste rolle som samfunnsutvikler er å være både en pådriver og tilrettelegger og har gjennom mange år vært en aktiv aktør når det gjelder å utvikle Tolga som et attraktivt og bærekraftig lokalsamfunn.

Samskapingsfond

Innbyggerinvolvering, lokalt engasjement og medvirkning skal ligge til grunn for samskapingsprosjekter i Tolga kommune. Kommunen prioriterer *samskapingsprosjekter* hvor næringsliv, frivillig sektor, innbyggere og offentlig sektor jobber sammen for å skape og utvikle aktivitet eller næringsvirksomhet til beste for kommunens innbyggere. For 2024 er det tildelt midler i to saker; Fjelltun grendehus velforening og Sangkoret Sneppen til flygel Vidarheim

Tolga kraftverk ble åpnet i oktober 2021 og gir rundt 205 GWh ny fornybar energi som tilsvarer forbruket til ca. 10.000 husstander. Som regnskapsmessig resultat viser, har kommunen inntekter fra netto salg av konsesjonskraft i 2024 med strømprisener som har vært varierende og lave store deler av året. Mer om dette under kapittelet *konsesjonskraft*

Bredbåndsutbygging og mobildekning

Digital infrastruktur er avgjørende for lokal næringsutvikling og levende lokalsamfunn i hele landet. Digital infrastruktur er et premiss for digitaliseringen. Husholdninger, virksomheter og offentlig sektor trenger tilgang til en sikker og robust digital infrastruktur og digitale tjenester. Tilgang til høyhastighets internett er også avgjørende for å kunne tilby likeverdige tjenester til alle innbyggere. Tolga kommune har gjennom støtte fra NKOM-midler og Hedmark Fylkeskraft gjennomført et prosjekt hvor en realiserer at alle husstander har fått tilbud om bredbånd i kommunen. Dette er et betydelig løft for den digitale infrastrukturen i en distriktskommune som Tolga. med utbygging av bredbånd der husstander i hele kommunen fikk tilbud om bredbånd som ble avsluttet i juli 2023. Vi er nå i gang med et nytt samarbeidsprosjekt i regionen med utbygging av mobilmaster i som vil gi betydelig bedre mobildekning i kommune i Nord-Østerdal. For Tolga kommune ser det ut for at utbyggingen av masta i Berghåmmåren kan skje sommeren 2025.

Næringsutvikling:

Kommunen har i 2024 jobbet med detaljregulering av næringsområde i Kåsdalen. Arbeidet har møtt på noen utfordringer knyttet til flomkartlegging rundt planområdets sør-vestlige del, men det er håp om at saken kan komme til behandling i løpet av første halvår 2025.

Tolga 2020, Bolig og bosetting

Å øke tilflyttingen gjennom å kunne tilby boliger og boligtomter er et klart politisk mål og er et tiltak for å kompensere for kommunens utfordring med demografi og befolkningsnedgang. Det ble i 2018 og 2019 ferdigstilt to prosjekter med boligbygging i sentrum hvor kommunen har inngått avtale om tilbakeleie av leiligheter i ulik størrelse for å møte flere boligbehov for kommunens innbyggere, innflyttere og potensielle tilbakeflyttere. Dette har nå gitt flere og fleksible muligheter for å leie bolig i Tolga, selv om leiemarkedet krevende og påvirket av tilstrømmingen av ukrainske flyktninger.

Det er gitt kommunal støtte til privat reguleringsplan i Hamran. Her er det et sentrumsnært boligfelt med byggeklare tomter fra 2022 og realisering av nå tilsammen 3 boliger. Alle disse har fått boligtilskudd fra kommunen.

Tolga kommune har tidligere opprettet selskapet **Tolga 2020** sammen med Tolga-Os Sparebank. Selskapet har som mål og hensikt å øke folketallet i Tolga kommune gjennom ulike tiltak og handlinger. I november 2021 ble det vedtatt at kommunen øker sin aksjekapital i Tolga 2020 AS med et innskudd bestående av kommunale tomter/eiendom og medeier Tolga-Os Sparebank går inn med innskudd som ny aksjekapital. I flere år har selskapet arbeidet aktivt for byggeklare tomter i første omgang i Vesleåsen Øvre i Vingelen og selskapet i 2023 ble reguleringsplan for boligfeltet Vesleåsen Øvre i Vingelen realisert. Det jobbes mot infrastruktur og klargjøring i feltet.

Hemmat:

Arrangement Hemmat har mål om å styrke Fjellregionens posisjon som en attraktiv bo- og arbeidsregion. IPRNØ (interkommunalt politisk råd) står for arrangementet sammen med Livestock, Klosser og Røros kommune. Under Hemmat i 2024 møttes bedrifter, organisasjoner og kommuner fra Fjellregionen først til næringstreff på Pokalen bar, Vulkan i Oslo. Næringstreffet besto av faglige innlegg, panelsamtaler og mingling. I løpet av kvelden ble det holdt stander av de ulike representantene, i tillegg til konkurranser og underholdning av ulike slag. For 2025 deltar kommunen på Hemmatt-arrangementet i Trondheim og bildet under er fra Arbeidets Retts dekning av årets arrangement

13/32

TILFLYTTET: Stian Elvsås (33) jobber i Tolga kommune som arkivmedarbeider og man t kommunen. Det var for ett år siden han flyttet til Tolga fra Trondheim. - Jeg føler meg : kulturaktiviteter. Og er med i Olsok-komiteen. I løpet av det siste året i Tolga har jeg o

Foto: Guril Bereersen

Det er vedtatt kriterier for å bruke «**hytta/fritidshus som bolig**» og en slik søknad er innvilget/forlenget i 2022 i påvente av at bolighus ferdigstilles og en ny sak innvilget i 2023. I 2024 var det ingen søknader.

Kommunen benytter ordningen med videreutlån (startlån) gjennom Husbanken for å stimulere aktuell målgruppe til å kunne realisere og eie egen bolig. Det var i 2024 budsjettert med 4 mill i videreutlån. I løpet av året kom det inn og ble bevilget kun to søknader på totalt kr.1.143.100,-. Resterende midler ble dermed overført til ubrukte lånemidler i 2025.

Kommunestyret vedtok «**boligmillionen**» et boligtilskudd i k-sak 33/22 den 19.05.22. Vedtatt beløp var kr 1.000.000 og det utbetales kr 200.000 pr bolig. Etter årets slutt skulle ordningen evalueres og eventuelt videreføres. Tiltaket ble imidlertid så ettertraktet at det ble en ny sak (48/22) til evaluering 01.09.22 hvor det ble avsatt ytterligere kr 1.000.000. For 2022 er det gitt tilsagn til 7 boliger. I 2023 er det gitt tilsagn om boligtilskudd til 2 boliger og 3 boliger for 2024. Ved årsslutt 2024 viser regnskapet et merforbruk, slik at det ikke har vært mulig å avsette mer midler til dette fondet eller generelt disposisjonsfond. En må da ta stilling til om ordningen kan fortsette våren 2025.

Med tiltaket **Lys i alle glas** ønsker kommunen å stimulere til at flere ubebodde boliger og småbruk kommer på markedet. Det ble i november 2022 vedtatt i kommunestyret å innføre en tilskuddsordning hvor den som selger en ubebodd enebolig eller småbruk får et tilskudd på til sammen kr 100.000 når enebolig eller småbruk selges. Tilskuddet utbetales med kr 50.000 når boligen eller småbruket selges, og kr 50.000 når noen melder flytting til eiendommen. Det har vært *en søknad* knyttet til dette tiltaket i 2024.

Beredskap

Kommunene har en sentral rolle i arbeidet med samfunnssikkerhet. Kommunene skal utvikle trygge og robuste lokalsamfunn og har et *grunnleggende ansvar for å beskytte befolkningen og bidra til å opprettholde kritiske samfunnsfunksjoner*. Denne rollen er tydeliggjort gjennom bestemmelsene om kommunal beredskapsplikt. I tråd med bestemmelsene om kommunal beredskapsplikt skal kommunen integrere samfunnssikkerhet i daglig virksomhet og gi samfunnssikkerhetsoppgavene et helhetlig perspektiv. Bestemmelsene tydeliggjør også kommunenes rolle som *lokal samordner* i samfunnssikkerhetsarbeidet.

De siste årene har vi opplevd en pandemi, ekstremvær, dataangrep og en geopolitisk usikker situasjon med krig i Europa (Ukraina) og nå en ustabil politisk situasjon med ny president i USA. Den nye Totalberedskapsmeldingen skal gjøre Norge bedre i stand til å forebygge og håndtere slike hendelser. Det sivile samfunnet må bli bedre forberedt på krise og krig. Kommunene skal understøtte militær innsats og stå imot sammensatte trusler, samtidig som de skal opprettholde sin tjenesteyting til befolkningen. Dette har det vært mye fokus på i 2024 og arbeidet vil intensiveres i 2025 og 2026. Beredskaps- og samfunnssikkerhetsarbeidet vil kreve økt ressursbruk, spesielt hos beredskapskoordinator og kommunens øverste ledelse i tiden framover.

Interkommunal beredskapsrådgiver: Kommunene i FARTT-samarbeidet har fått tildelte skjønnsmidler for en 3-årig stilling som interkommunal beredskapsrådgiver. Stillingen ble besatt høsten 2024. Kompetanseheving, samarbeid og samhandling i beredskapsarbeidet er noen av målsetningene.

Klima og miljø

Kommunedelplan for klima og energi (vedtatt høsten 2023)

Visjon: Bærekraftige fjellkommuner i en grønn region

Vår ambisjon er at vi skal være en region	De betyr at vi skal
..som er rustet for fremtidens klima	<ul style="list-style-type: none">• Inkludere klimarisiko i risiko- og sårbarhetsanalyser og beredskapsplaner• Inkludere klimarisiko og -muligheter i strategier for produkt- og tjenesteutvikling og daglig drift• Sikre innbyggere og infrastruktur mot alvorlig skade som følge av klimaendringer
..som drives med fornybar energi	<ul style="list-style-type: none">• Erstatte fossil energi med fornybar energi• Bruke energi effektivt og samfunnsmessig forsvarlig• Legge til rette for produksjon av fornybar energi, uten vesentlig skade på naturmangfold• Legge til rette for utbygging av fjernvarme
..med bærekraftig og strategisk arealbruk	<ul style="list-style-type: none">• Ha et bevisst forhold til arealbruk, og begrense arealendringer som bidrar til klimagassutslipp• Øke karbonlager i jord og skog, uten å skade natur og biologisk mangfold.• Legge til rette for attraktive og klimavennlige bo-områder, og hytteområder med lave klimagassutslipp
..der det er enkelt å velge klimavennlig transport	<ul style="list-style-type: none">• Legge til rette for å gå og sykle• Legge til rette for samkjøring og bildeling• Gjøre klimavennlig drivstoff lettere tilgjengelig• Ta i bruk klimavennlig drivstoff i kollektivtransporten• Utvikle bærekraftige logistikk-løsninger lokalt og regionalt

..med god ressursutnyttelse i en sirkulær fremtid

- Kjøpe bare det vi trenger, og bruke om igjen når det er mulig
- Velge varer og tjenester med lav klimabelastning, designet for reparasjon og gjenvinning
- Rehabiliterer bygg i stedet for å rive og bygge nytt, der det er økonomisk forsvarlig
- Kildesortere avfall for gjenvinning

..med lønnsomt og bærekraftig lokalt næringsliv, med lave klimagassutslipp

- Forvalte regionens arealer og ressurser på en bærekraftig måte
- Samarbeide med regionens utdannelse-institusjoner for økt kunnskap om klima
- Utnytte de muligheter endret klima gir for vår region

..med kommuner som er pådrivere og legger til rette for grønn omstilling

- Bidra til økt kunnskap om klimautfordringer og muligheter
- Inkludere klimaledelse i egen organisasjon
- Benytte forutsigbare klimakrav ved offentlig anskaffelse
- Legge til rette for mer klimavennlige transportalternativer i jobbsammenheng
- Ta i bruk teknologi som bidrar til å nå klimamål
- Forvente at kommunalt eide selskaper bidrar til grønn omstilling

Handlingsprogrammet beskriver konkrete tiltak. Prioritering, tidsplan og kostnader bestemmes når tiltakene innarbeides i kommunens årlige økonomiplan, i klimabudsjett og i de enkelte enheters tiltaksplaner. Handlingsprogrammet består av mange konkrete tiltak, med samarbeid, økt kunnskap, arealbruk, offentlig anskaffelse og innføring av klima- og miljøledelse som noen av de viktigste. Det regionale samarbeidet fra planprosessen videreføres ved prioritering av tiltak, slik at man kan dra nytte av kompetanse på tvers ved gjennomføring av tiltakene. Rapportering av klimatiltak og måloppnåelse innarbeides i kommunenes årsrapport.

Kommunene som har gått sammen om en felles Regional innkjøpsrådgiver og har fått midler fra Miljødirektoratet til 50 % denne stillingen. Innkjøpsrådgiver vil bistå kommunene i utforming av klimakrav og tildelingskriterier, og samarbeide med Abakus om leverandørkartlegging, evaluering av tilbud og kontraktsoppfølging. Dette er som en direkte oppfølging av klima og energiplanen som peker på nettopp innkjøp som en av kommunenes utfordringer. Implementering og forbedring av klimabudsjett fortsetter utover i økonomiplanperioden 2025-2029. Igangsatte tiltak:

- bruk av møbler og annet utstyr før anskaffelse
- Kildesortering av husholdningslignende avfall på kommunehuset og flere enheter
- Bidra i arbeidet mot elektrifisering av Rørosbanen via jernbaneforum for Røros- og Solørbanen
- kommunal nullutslippsbil til bruk for ansatte
- lading av el-biler ved kommunale bygg, for ansatte, publikum og gjester
- Prosjektstilling regional innkjøpsrådgiver
- Klima og energi innarbeides som krav eller tildelingskriterium ved anskaffelse, både for enkeltprosjekter og ved revisjon av rammeavtaler. Prioriter anskaffelser basert på kartlegging og utslipp fra egne innkjøp

Årsmelding 2024

- krav til klimagassutslipp fra produksjon og transport ved kjøp av varer og tjenester
- Inkludere retningslinjer for klimakrav i rutinebeskrivelse og kravspesifikasjon for innkjøp
- Fremme sak med å revidere kommunens innkjøpsreglement, og inkludere mål og forventning om bruk av klimakrav ved anskaffelse og at miljøkrav skal vektles minimum 30% i offentlige anbud utsatt til 2025
- Kartlegging av egne innkjøp, og identifiser innkjøp med høyest klimapåvirkning
- Prioritere løsninger med korte transportavstander ved jord- og konsesjonsbehandling og ved godkjenning av søknader om nydyrking
- Legge til rette for kompetanseheving og erfaringsutveksling, med fokus på bærekraftig skogbruk
- Initiere, søke og delta i prosjekter som kan bidra til å redusere klimagassutslipp, øke karbonlagring og gjøre landbruket i Nord-Østerdalen bærekraftig.

Natur-restaurering:

Restaurering Hola elv i Trangdalen

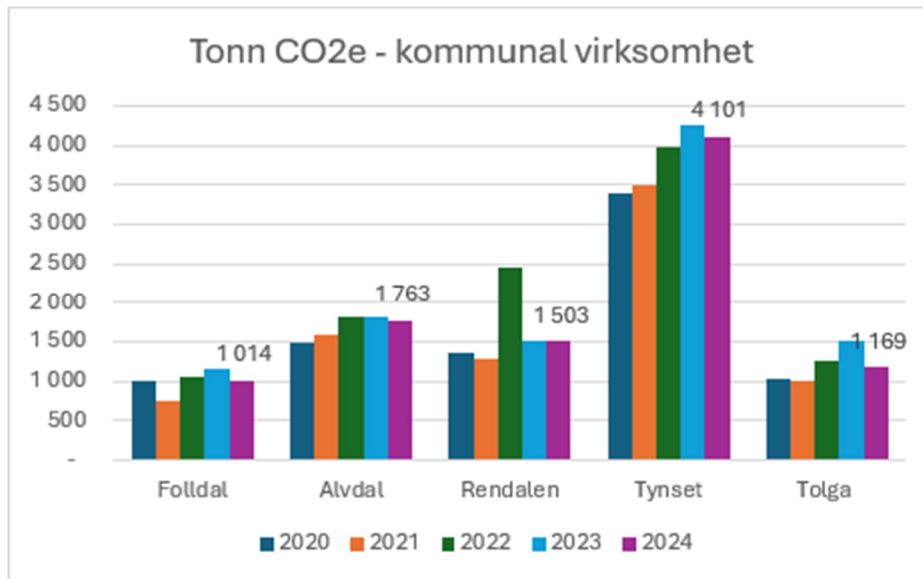
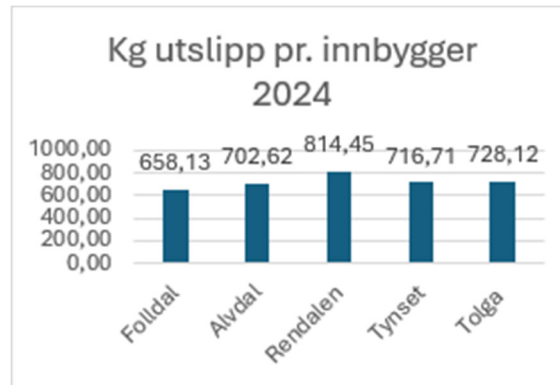
I 2023-2024 har det med konsulentbistand blitt utarbeidet et forprosjekt for et omfattende natur-restaureringsprosjekt i Hola elv i Trangdalen for bedring av gyteforhold for storørret. Over en strekning på ca 500 m, nedenfor Trangdalen bru, er elva planlagt lagt i «svinger» (meandere) tilnærmet noe slik den gikk før fylkesveien ble bygd. Kommunen har tatt på seg en pådriver- og koordineringsrolle i arbeidet og har fått økonomisk støtte fra Miljødirektoratet og Innlandet fylkeskommune for å dekke utgiftene til konsulentbistanden. Søknad om midler fra NVE for praktisk gjennomføring av restaureringsprosjektet ble sendt sommeren 2024, og svar fra NVE forventes i løpet av februar 2025.

Bekjempelse av uønskede arter i norsk natur – Vrifuru (Pinus Contorta)

Statsforvalteren i Innlandet har i 2024 stått for et prosjekt med fjerning av den uønskede furuarten Vrifuru i en rekke verneområder i Innlandet. I forbindelse med dette prosjektet tilbød SFIN seg å kartlegge utbredelsen av Vrifuru i Hodalen Landskapsvernområde. Dette verneområdet ble valgt med bakgrunn i at det her er betydelige kjente forekomster av arten. Rapporten fra kartleggingen foreligger nå, og saken blir fulgt opp i løpet av 2025 i nært samarbeid med grunneierne.

For 2024 er det gjennom **Klimakost** utarbeidet en rapport som kan leses her:

[klimarapport-2024-pr-13325-tolga.pdf](#)

Konklusjoner/utfordringer

Tolga er et lokalsamfunn som har plass til alle og der alle er en ressurs og har noe å bidra med. Dette bygger oppunder de kvalitetene og den kulturen som er bærende i Tolga-samfunnet i dag. Med krigen i Ukraina utfordres kommunene i Norge med tilstrømningen av antallet flyktninger under kollektiv beskyttelse siden 2022. Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har anmodet Tolga kommune å bidra i den ekstraordinære bosettingen av flyktninger også i 2025 og kommune har vedtatt å ta i mot 15. I henhold til politisk vedtak skulle det bosettes 22 personer i 2024. Kommunen bosatte 12 personer fra mottaket, 1 person via familiegjenforening, og 11 via sekundær bosetting. Personer via sekundær bosetting hadde tilknytting med familie på Tolga. Totalt 24 personer. Økonomien rundt bosetting av flyktninger avhenger i hovedsak av hvor vellykket opplærings- og integreringsarbeidet er. Det er et sterkt økonomisk insentiv for kommunen med å lykkes med opplæring, språktrening og kvalifisering og å få folk i arbeid eller annen aktivitet. Den høye bosettingen de siste to årene har gitt økt press på flere tjenesteområder. Kommunen har dyktige ansatte, som er fleksible og rustet for å imøtekomme utfordringene. Det bosettes nå innenfor et system der ordinære krav til kvalitet i tjenestene gjelder. Det betyr at flyktningene som kommer skal tas imot med et langsiktig perspektiv, og det skal etableres varige og gode hjem med langsiktighet og stabilitet, barna skal i skole og barnehage så snart som mulig og for de voksne er målet arbeid etter relativt kort løp i introduksjonsprogrammet. Det er kritisk viktig å lykkes med integrering i arbeids- og samfunnsliv.

Det er en stor utfordring at utgiftene pr innbygger som mottar helse- og omsorgstjenester øker mer enn det man får i overføringer for å løse oppgavene. Dette gjelder ikke bare for Tolga kommune, men er en utfordring for alle kommuner i Norge.

Lønns- og prisveksten utgjorde en betydelig utfordring for kommunens økonomi også i 2024. Det samme med pensjonsutgiftene. Samtidig har vi innbyggere som ikke får sine inntekter til å strekke til i denne "dyr-tiden" med høye renteutgifter og prisvekst på matvarer og andre nødvendige ting, slik at vi ser økte kommunale utgifter til sosialhjelp.

Befolkningsutvikling og demografisk sammensetning av innbyggerne er en klar utfordring for kommunen framover. Vi ser nå en positiv trend ved at kommunen har økt innbyggertallet til 1605 innbyggere 4. kvartal 2024. I Tolga har vi, sammen med Alvdal og Tynset kommuner, en høy andel barn/ungdom sammenlignet med andre kommuner i Innlandet. Sammen med høy gjennomføringsgrad i skole og utdanning og lav grad av antall uføre blant innbyggerne, ligger det nå noen positive kvaliteter til grunn for samfunnsutviklingen i kommunen.

Vi ser at det er viktig å bygge opp et disposisjonsfond for uforutsette hendelser, noe kommunen bør prioritere fremover. Evnen til å tilpasse driften raskt etter behovene vil fortsatt være gjeldende i årene som kommer. I 2023 økte stillingsressursene på flere tjenesteområder for å håndtere den økte tilstrømmingen av flyktninger. Mottakssituasjonen endret seg i 2024, da vi i større grad hadde sekundærbosettinger av Ukrainere. Det er viktig å ta ned igjen og tilpasse ressursene når situasjonen endres. Dette er krevende for både ledere og ansatte når situasjonen nå vedvarer over flere driftsår og omfatter mange av tjenesteområdene. Likevel har vi et kontinuerlig fokus på god kvalitet, effektiv utnyttelse av ressursene og evne til nødvendig omstilling. Stab/støtte underbygger og støtter prosesser og arbeidsmetoder til hele organisasjonen. Økonomisjef med medarbeidere jobber helhetlig og med gode rutiner. Det gir oversikt og kvalitet som sammen med ledelsen og organisasjonen gir grunnlag for å oppnå ønskede resultater.

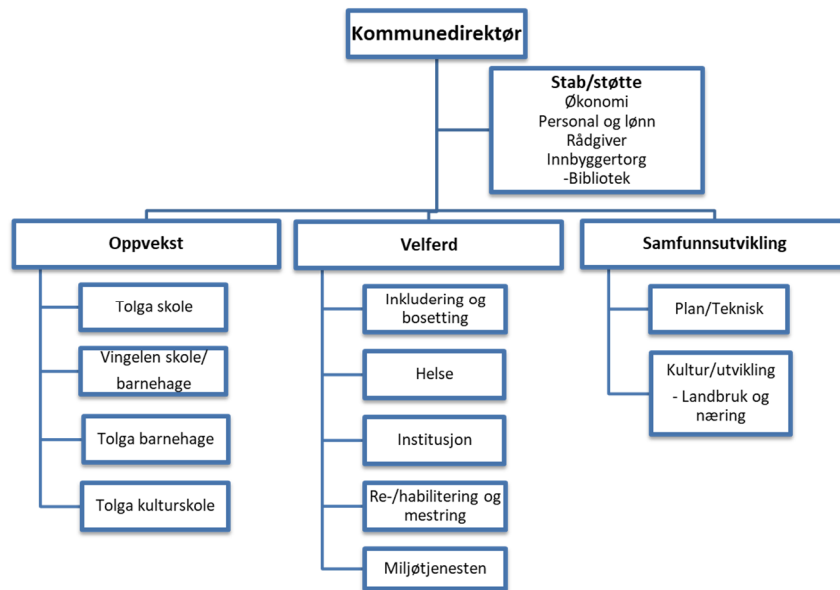
Tolga kommune leverer gode tjenester og skaper gode resultater. Organisasjonen har mange dyktige medarbeidere, som er fornøyde med og stolte av arbeidsplassen sin. Satsingen på medarbeiderskap gir engasjerte og myndiggjorte medarbeidere. Medarbeiderne er det beste en organisasjon kan investere i. Det er mye folkehelse i å ha et arbeid hvor man trives og utvikles. Vi har vært gjennom en periode med bekymringsfullt økt sykefravær i. Vi ser at at nærværet er økende, men har fortsatt en ambisjon om å øke nærværet slik det var før pandemien. Dette er et satsingsområde inn i 2025.

Personal og organisasjon

Administrativ organisering

Administrativ organisering

Tolga kommune har en tilpasset tre-nivåmodell i tre sektorer; Oppvekst, Velferd og Samfunnsutvikling. En slik organisering gir effekter gjennom mer helhet, ressursoversikt og samhandling og mindre sektoriserede tjenester. I stab og støtte inngår; økonomi/lønn, personal, Innbyggertorg og Bibliotek. IKT er organisert i FARTT IKT IKS.

Interkommunale tjenester:

NAV, Tynset vertskommune
Barnevern, Tynset vertskommune
FARTT IKT IKS

Ledelse

Gjennom god ledelse, evne til omstilling, kontinuerlig læring og samarbeid må vi løse oppgaver på nye måter. Det er betydelige gevinster å hente i å endre måten vi organiserer tjenestene og løser oppgavene på. Ny teknologi gir oss nye muligheter innenfor alle ansvarsområdene til sektoren. Det gjør oss i stand til å organisere, skape og levere tjenester med færre ressurser, og å utøve de ulike rollene våre effektivt og bærekraftig. For å lykkes med dette må ledere og ansatte tilegne seg relevant kompetanse gjennom kontinuerlig læring. Målet er å få mer velferd ut av de ressursene sektorene har, og å finne gode måter å mobilisere ressurser på utenfor organisasjonen.

Strategisk ledergruppe har gjennomført kompetanseløpet Digital Transformasjon i samarbeid med Digi Innlandet og høsten 2025 er oppfølgeren til Digital transformasjon klar til bruk som kompetansepakken for kommunens tjenesteproduksjon.

Ledelsen i Tolga kommune består av en strategisk ledergruppe med kommunedirektør, økonomisjef, personalsjef og tre kommunalsjefer. Operativt ledernivå utover de som inngår i strategisk ledergruppe er 12 enhetsledere. Vi har tilpasset organisasjonen i 2024 og redusert antallet enhetsledere, slik at vi er hensiktsmessig organisert og mest mulig effektive i alle ledd. Disse vurderingene fortsetter i 2025. Lederne i Tolga kommune har et stort og viktig ansvar både i forhold til tjenesteproduksjon, utvikling og arbeidsmiljø. Lederutvikling er en kontinuerlig prosess. Gjennom 2024 har Tolga kommune faste arenaer og møtepunkt for ledelsen, hvor utøvelse av ledelse og utvikling er en del av dette.

Ledelse i Tolga kommune utøves på tre nivå (gjennom)

- Medarbeiderskap
- Mestringsorientert ledelse
- TÆL-ledelse (Tydelig, Ærlig og Lojal)

For å forbli en god og fremtidsrettet kommune er Tolga kommune avhengig av systematisk å utvikle medarbeidernes rolle og kompetanse. Vi er avhengig av å finne arbeidsformene som involverer, trigger og utfordrer. Alle ansatte har en unik rolle og oppgave. Hver enkelt utfører oppgaver som til sammen utgjør helheten.

Medarbeiderskapet skal

- Fremme arbeidsglede.
- Det skal sikre myndiggjorte medarbeidere
- Det skal sikre en utviklende og lærende organisasjon.

Mestringsorientert ledelse er viktig for å realisere de mål og de føringer vi har vedtatt. De vil si både i forhold til planer, verdigrunnlaget og evnen til å kunne fylle de rollene vi har som tjenesteleverandør, forvaltningsorgan og samfunnsutvikler.

Bemanning og rekruttering

Personalsituasjonen i Tolga kommune har vært stabil. Kommunen har god tilgang på kvalifisert personell på de aller fleste områder, men en ser en tendens til at noen yrkesgrupper med krav til høyere utdanning har vært mer krevende å rekruttere. Det er stor etterspørsel etter arbeidskraft i hele landet spesielt innen helse og omsorg, barnehage og skole. Dette gjelder også for Tolga kommune. Dette er forhold som det jobbes kontinuerlig med og i forbindelse utarbeidelse av ny kompetanseutviklingsplan, er rekruttering og stimulerende tiltak for utdanning vektlagt. Det vurderes stipend, permisjonsordninger og andre relevante tiltak for både å rekruttere men også kunne gi muligheter til våre ansatte for utvikling. De faste antall årsverk er i samsvar med de behov og oppgaver kommunen har og skal løse og i henhold til de rammer og forutsetninger vi har å drifte for.

Medarbeidere i Tolga kommune

Kommentar:

Tabellen angir ansatte og årsverk for faste stillinger, lærlinger og turnuslege. Det har vært en økning i antall ansatte innen Miljøtjenesten, tidligere TFF/BPA. Antall lærlinger, 5, ligger noe over det antall vi har hatt de siste årene. I tillegg er stillingen til vertskommune IPRNØ med i årsverkstallet.

År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antall ansatte	156	155	156	163	164	167	178
Antall årsverk	133	132	129,5	132	130	146	158

Nærvær

Tolga kommune er IA-bedrift, og det forplikter kommunen til å jobbe aktivt for å øke nærværet i organisasjonen. Målet for tilstedeværelse er satt til 94,5 %. Ved årsslutt viser fraværstatistikken en tilstedeværelse på 92,4 %. Tabellen viser at årene med pandemi medførte at sykefraværet økte tildels betydelig. For 2024 er en betydelig del av fraværet langtidsfravær (5,3%) det vil si fravær på 57 dager eller mer. Administrasjonen, AMU og de tillitsvalgte har alle satt søkelys på tettere

sykefraværsoppfølging og rutiner rundt det. For kommende år vil fortsatt oppfølging og tiltak som gjelder sykefraværsoppfølging prioriteres. Det er avtalt et partssammensatt samarbeid, administrasjon/tillitsvalgte, med NAV arbeidslivssenter om oppfølging og tiltak. Dette vil foregå gjennom hele 2025.

År	Fraværsdager	Nærvær	Fravær
2019	1.975	94,5	5,5
2020	2.157	94,1	5,9
2021	2.583	92,8	7,2
2022	2.698	93,0	7,0
2023	2.490	93,9	6,1
2024	3.467	92,4	7,6

Kompetanseutvikling

Arbeidet med kommunens strategiske kompetanseutviklingsplan startet høsten 2022. Flere av sektorene har kompetanseplaner som støtter opp under og er førende for medarbeidernes kompetanseheving og -utvikling i enhetene.

Kommunens strategiske kompetanse utviklingplaner nå delvis ferdigstilt og skal vedtas i administrasjonsutvalget våren 2025.

Internkontroll og HMS

Som digitalt kvalitetsstyringssystem/verktøy bruker kommunen Compilo. Styringssystemet skal dekke strategi, risikovurdering, dokumentasjon, avvik og tiltak og rapportering i forhold til HMS. Dette arbeidet er kontinuerlig og skal inngå som en naturlig del av enhetens arbeidsprosesser. Prosedyrer og rutiner skal revideres årlig.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) består av tillitsvalgte, hovedverneombud og kommunedirektør/sector-/enhetsledere som arbeidsgivers representanter. Kommunens IA-rådgiver og bedriftshelsetjenesten har møte- og talerett i AMU.

Vernerunder har blitt gjennomført og blir fulgt opp og forelagt AMU. Kommunen har avtale med godkjent bedriftshelsetjeneste BHT A/S på Tynset. BHT A/S deltar i AMU. I tillegg involveres bedriftshelsetjenesten ved behov i forbindelse med oppfølging og tilrettelegging for å forebygge sykefravær.

Meldte avvik i 2024

Det er meldt totalt 99 avvik i Tolga kommune i 2024 av disse er 48 HMS avvik.

De er fordelt på sektorer som følger:

Oppvekst 39, Velferd 47, Samfunnsutvikling 10, Stab/støtte 1, IKT sikkerhet 2.

HMS avvik er fordelt innen kategoriene Vold og trusler 7,3%, Arbeidsmiljø 48,8%, Ytre miljø 24,4% og ulykke/skade 19,5%.

95 avvik er behandlet og 4 er under behandling. Avvikene som er under behandling er av av kategoriene fysiske/bygningsmessige tiltak. 3 av avvikene gjelder dører og det fjerde tidvis kloakklukt i rom.

Etisk standard

I 2023 ble det gjennomført forvaltningsrevisjon om etikk og varsling i kommunen.

Kommunen tilstreber at hensynet til høy etisk standard, rettsikkerhet og åpenhet skal ivaretas i alle ledd. Etter forvaltningsrevisjonen ble Tolga kommunes etiske retningslinjer revidert i 2024. Retningslinjene gjelder både for folkevalgte og ansatte og er en del av kommunens personalhåndbok.

Revisor konkluderte med at Tolga kommune i noen grad har lagt til rette for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i egen organisasjon. Kommunen har utarbeidet etiske retningslinjer, som gjelder for både ansatte og folkevalgte. Retningslinjen er tilgjengelig for alle. Revisor ser følgende forbedringspotensiale:

- Retningslinjene bør vedtas i kommunestyret. Administrasjonsutvalget kan ikke binde folkevalgte i kommunestyret
- Bierverv bør bli omtalt
- Informasjon i styreverv registeret bør være oppdatert
- Sørge for regelmessig etisk refleksjon i de ulike sektorene

Revisor konkluderer med at Tolga kommune i noen grad har lagt til rette for forsvarlig varsling i henhold til arbeidsmiljøloven. Kommunen har oppdaterte varslingsrutiner, som er lett tilgjengelig for ansatte. Revisor ser følgende forbedringspotensial:

- Varslingsrutinen bør omtale muligheten til å varsle til media og via advokat
- Tydeliggjøre hvordan ansatte kan varsle elektronisk
- Vurdere om e-post er egnet kanal for mottak av varsel
- Vurdere om sjekklisten for varsling er en god veiledning for de ansatte
- Ta opp varsling regelmessig som tema med ansatte

Anbefalinger:

Revisor anbefaler at kommunen har fokus på de svakheter som er avdekket.

Revisors anbefalinger er fulgt og kommunens prosedyrer for etikk og varsling er oppdatert og endret i tråd med revisors anbefalinger.

Likestilling og diskriminering

Det skal redegjøres for den faktiske tilstanden når det gjelder likestilling i kommunen. Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt, og tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling og for å hindre forskjellsbehandling i strid med likestillings- og diskrimineringsloven, samt for å fremme formålene i likestillings- og diskrimineringsloven når det gjelder etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.

Årsmelding 2024

Politisk likestilling

Pr. 31.12.23	Kvinner	Menn
Kommunestyret	6	9
Formannskap	2	3
Kontrollutvalget	2	3
Administrasjonsutvalget	6	5
Eldrerådet	4	1
Råd for personer med nedsatt funksjonsevne	2	3
Barne- og ungdomsrådet	3	2

Ansatte

	2021	2022	2023	2024
Antall årsverk	132,4	130	146	158
Antall ansatte	163	164	167	178
Antall kvinner	125	127	128	136
% andel kvinner	76%	77%	77%	76%
Antall menn	38	37	39	42
% andel menn	24%	23%	23%	24%
Antall kvinner ledende stillinger	13	12	12	11
% andel kvinner i ledende stillinger	65%	60%	57	61%
Antall menn i ledende stillinger	7	8	9	7
% andel menn i ledende stillinger	35%	40%	43	39%
Fordeling heltid/deltid				
Antall deltidsstillinger	115*	115*	105	110
Antall ansatte i deltidsstillinger	79	78	77	79

Årsmelding 2024

Antall kvinner i deltidsstillinger	58	57	59	61
% andel kvinner i deltidsstillinger	73%	72%	77%	77%
Antall menn i deltidsstillinger	21	21	18	19
% andel menn i deltidsstillinger	27%	28%	23%	23%
Antall midlertidig ansatte	14	19	11	11
Antall midlertidig ansatte menn	7	8	1	1
Antall midlertidig ansatte kvinner	7	11	10	10
Foreldrepermisjon				
Antall uker foreldrepermisjon menn	27	29	54	44
Antall uker foreldrepermisjon kvinner	73	163	161	195

*Mange ansatte har flere brøkstillinger, men til sammen har de full stilling.

Gjennomsnittslønn pr 31.12.23	Kvinner	Menn
Kap. 3	740.333	784.125
Kap. 5	970.500	664.000
Tolga kommune kap. 3,4 og 5	567.095	598,837

Merknad: den store forskjellen i kap 5 skyldes at dette er lønnskapittelet hvor legene er plassert.

Den generelle aktivitetsplikten som gjelder for alle norske arbeidsgivere følger av § 26 første ledd, mens kartleggingsplikten følger av bestemmelsens andre ledd. Fra 1. januar 2020 har kartleggingsplikten blitt utvidet med en spesifikk plikt for arbeidsgivere til å «*annet hvert år kartlegge lønnsforhold fordelt etter kjønn og bruken av ufrivillig deltidsarbeid*» i virksomheten.

Tolga kommune har egne retningslinjer for å redusere bruken av uønsket deltid. Disse brukes sammen med tilsetningsreglementet. Kommunen bruker intern utlysning når deltidsansatte kan ha krav på utvidelse av sitt tilsetningsforhold. Det er flest faste stillinger som er utlyst som 100% stillinger.

Lønn

Tolga kommune følger KS sitt lønnsregulativ. Det er ingen forskjell på menn og kvinner i samme stillingskode i kapittel 4. Avlønningen baserer seg på grunnlønn etter stillingskode/lønnsramme og ansiennitet.

I stillingskoder som baserer seg på sterkere grad av individuell lønnsfastsetting er det også større forskjeller. De største lønsmessige forskjellene er i kapittel 5. Her er det ikke samme automatiske sammenheng mellom stillingskode, utdanningsnivå, ansiennitet og lønn som det er for de fleste ansatte i kapittel 4. De med høyest lønn i kap. 3 og 5 er kvinner.

Lønnskartlegging skal foregå hvert annet år. Lønnskartlegging er gjort for regnskapsåret 2023.

LIKESTILLING

Etnisitet

Kommunen skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme diskrimineringslovens formål som er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamming, hudfarge, språk, religion og livssyn.

Nedsatt funksjonsevne

Kommunen skal også i henhold til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven arbeide aktivt for å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Tolga kommune arbeider systematisk med tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne. Dette arbeidet gjøres ved behov i samarbeid med NAV. Vi tilrettelegger også for praksisplasser for personer som trenger arbeidsutprøving, arbeidstrening og praksis.

Tiltak som planlegges iverksatt for å fremme likestilling

Kommunen skal jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering. Dette anses som kommunens HMS-arbeid, det forebyggende arbeidet før (opplevelser av) diskriminering oppstår. Gjennom en slik systematisk jobbing unngås forhåpentligvis saker om diskriminering. Slike saker er svært belastende for den det gjelder og for virksomheten. I tillegg gir enkeltsaker ofte heller ikke godt grunnlag for å endre diskriminerende systemer, fordi det kan være vanskelig å se sakene i sammenheng. Den generelle aktivitetsplikten legger opp til at man skal avdekke de likestillings utfordringene som finnes og gjøre noe med dem før det utvikler seg til en konflikt eller klagesak.

Tolga kommune skal:

- a) Undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling
- b) Analysere årsaker til identifiserte risikoer
- c) Iverksette tiltak som er egnet til å motvirke diskrimineringen og bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten

d) Vurdere resultatet av arbeidet etter bokstav a –c

Nytt i den forsterkede plikten er at kommunen som en del av bokstav a, også skal gjøre en lønnskartlegging og en kartlegging av ufrivillig deltid. Kartleggingen skal gjøres hvert annet år.

Det er i tillegg gjort en utvidelse knyttet til hvilke diskrimineringsgrunnlag/områder kommunen skal jobbe med. Det er lagt til kjønnsbasert vold samt sammensatt diskriminering (diskriminering på flere grunnlag samtidig).

Per i dag omfattes følgende grunnlag:

- Kjønn
- Nedsatt funksjonsevne
- Seksuell orientering
- Kjønnssidentitet og kjønnsuttrykk
- Religion og livssyn
- Etnisitet
- Omsorgsoppgaver
- Graviditet, foreldrepermisjon og adopsjon

Kommunen arbeider også for å forhindre kjønnsbasert vold, trakassering og seksuell trakassering og sammensatt diskriminering.

Vurderingen av risiko og hindre gjøres på følgende områder:

- Rekruttering
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Forfremmelse
- Utvikling/opplæring
- Tilrettelegging
- Kombinasjon av arbeid og familieliv

Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering skal skje i samarbeid med representanter for medarbeiderne/tillitsvalgte.

Arbeidsmiljø

Ansattes representant er gjenvalgt som leder for Arbeidsmiljøutvalget (AMU) i 2025, for 2 år. Utvalget har hatt 4 møter i 2024.

Årsrapport fra AMU for 2024

AML § 7-2 punkt 6 pålegger AMU å levere en årsrapport.

Arbeidsmiljøutvalget skal hvert år avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og arbeidstakernes organisasjoner. Direktoratet for arbeidstilsynet kan gi nærmere regler om årsrapportens innhold og utforming.

Utvalget har siste året kun hatt 4 AMU-møter, jamfør gjeldende årshjul. BHT har møterett, er invitert og deltar.

AMU har en møteplan som er lagt opp etter AMU- årshjul (Compilo).

AMU har hatt fokus på Vold og trusler samt ROS-analyser knyttet til disse. ROS-analysene skal være en del av det som kontrolleres ved vernerundene.

AMU vil også for 2025 ha fokus på dette. Videre så ønskes det mer fokus på

IA handlingsplanen prioriterer følgende;

- 1) Redusere sykefravær
- 2) Personer med nedsatt funksjonsevne - være en inkluderende bedrift
- 3) Frafall – forebyggende arbeidsmiljø og avgangsalder, flest mulig skal stå i jobb til ordinær pensjonsalder

Medarbeidersamtaler

I handlingsplanen for i IA-arbeidet i Tolga kommune er det et mål om 100 % gjennomføring av medarbeidersamtaler. Målet for 100 % gjennomføring er tilnærmet nådd 2024.

Samarbeid med tillitsvalgte

Møter mellom kommunedirektør/administrasjon og hovedtillitsvalgte har vært gjennomført etter en fastsatt møteplan og ekstra ved behov. Det er gjensidig forståelse for at disse møtene prioriteres. Møtene er en god arena for formell og uformell diskusjon og informasjonsutveksling mellom administrasjonen og arbeidstakerorganisasjonene. Normalt gjennomføres møtene en gang pr måned utenom juli.

Økonomisk analyse

Driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Måltallet sier med andre ord noe om hvilket handlingsrom kommunen har.

Netto driftsresultat for Tolga kommune i 2024 var negativt med -4,5 mill, og utgjør -1,7 % av sum driftsinntekter. Dette ligger godt under vedtatt måltall på 1,75 %.

Enkelt framstilt framkommer et slikt måltall på denne måten:

Årsmelding 2024

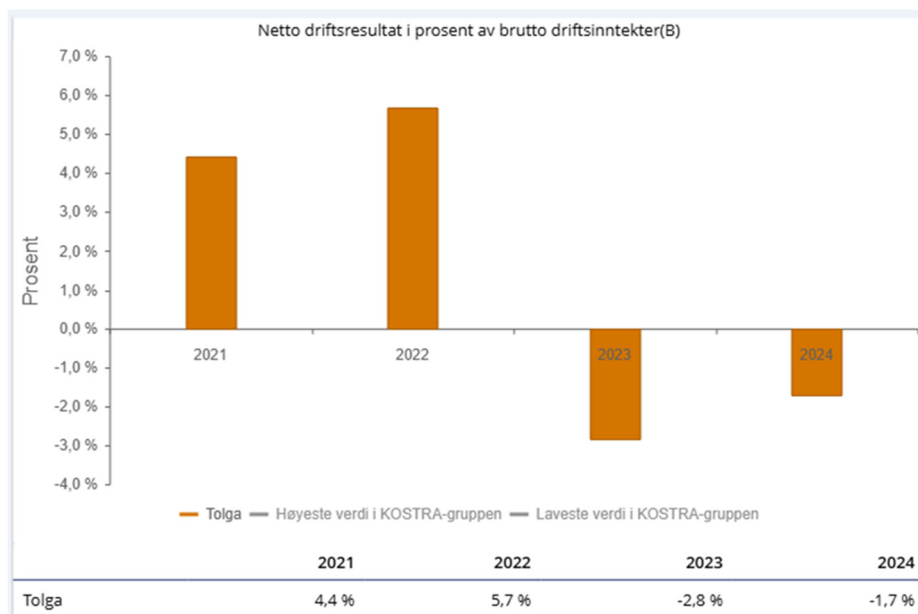
	2024
Sum driftsinntekter	250 645
Sum driftsutgifter (inklusive avskrivninger)	-252 955
Brutto driftsresultat	-2 310
Netto finansutgifter	-14 806
Motpost avskrivninger	12 629
Netto driftsresultat	-4 487

Avskrivninger inngår i sum driftsutgifter og dermed i beregning av brutto driftsresultat. Posten tas i den sammenhengen med for å vise kostnader knyttet til kapitalslit av varige driftsmidler. Avskrivninger elimineres imidlertid ved beregning av netto driftsresultat.

Brutto driftsresultat er dermed det vi har igjen til å finansiere netto kostnader til renter og avdrag (netto finansutgifter) når avskrivningene er tatt ut. Og det man står igjen med etter finansutgifter, vil være Netto driftsresultat - kommunens faktiske økonomiske handlingsrom.

Som tydelig framgår av oppstillingen har ikke kommunen noe økonomisk handlingsrom, siden man ikke en gang har tilstrekkelig til å dekke opp betjening av renter og avdrag. Dette er en situasjon som må snus.

Utviklingen de siste fire år:

Her ser vi at driftsresultatene svinger voldsomt - fra et unormalt "godt år" i 2022, som er forklart hovedsakelig med mottak av mange flyktninger helt i slutten av året - til et svært dårlig år i 2023. 2024 viser fortsatt et dårlig resultat, men det er dog en forbedring i forhold til 2023.

For å finansiere merforbruk må man bruke av egenkapitalen, dvs fondsmidler. Fondsmidler (i driftsregnskapet) kan være disposisjonsfond eller bundne driftsfond. Beholdning på disposisjonsfond er normalt midler som er avsatt etter mindreforbruk fra tidligere år, eller vedtatt avsatt i

budsjettprosessen - som eksempelvis netto salg av konsesjonskraft. Forskriften til økonomibestemmelsene i kommuneloven sier at alt merforbruk eller mindreforbruk i forbindelse med årsavslutning skal føres mot disposisjonsfond. Man har med andre ord ikke anledning til å foreta andre årsoppgjørdisposisjoner enn dette.

Bundne driftsfond er innkomne øremerkede midler som er knyttet opp mot bestemte formål. Eksempler er gavemidler og øremerkede tilskudd til særskilte prosjekter. Disse midlene kan ikke omdisponeres til andre formål, og kan brukes kun til det formålet midlene er gitt. Oftest er beholdningen på bundne driftsfond midler som er kommet inn og som ikke i sin helhet er brukt enda. Bruk av bundne driftsfond framkommer under disponering av resultat, og inngår ikke i beregningen av netto driftsresultat.

Det må imidlertid sies at svake verdier på netto driftsresultat kan være noe misvisende. Tolga kommune har i 2024 - som i 2023 - hatt flere større prosjekter/prosjektstillinger som er finansiert ved bruk av øremerkede midler. Disse prosjektene hadde ikke nødvendigvis blitt igangsatt uten eksterne midler. Kostnadene knyttet til slike prosjekter inngår i sum driftsutgifter. Flere av prosjektene er flerårige, og tilskudd er mottatt tidligere år og satt av på bundet fond. Derfor vil ikke tilskuddene framkomme som en inntekt i 2024, men som bruk av bundet driftsfond. Så i flere tilfeller inngår ikke finansieringen av prosjektkostnader ved beregning av netto driftsresultat fordi det ikke er registrert som inntekter men som bruk av egenkapital.

Det samme gjelder tilskudd kommunen gir ved bruk av eksempelvis næringsfond, boligtilskudd og samskapingsmidler. Også her vil tilskuddene framkomme som en kostnad i driftsregnskapet og inngår i beregning av netto driftsresultat, mens finansieringen framkommer som bruk av egenkapital (bruk av bundne fond).

Netto bruk av bundet driftsfond i 2024 er 2 mill, så dette er en verdi som forbedrer vurderingen av netto driftsresultat. Hadde man korrigert for dette ville man hatt et netto driftsresultat på -2,4 mill i stedet for -4,4 mill.

På samme måte kan eksempelvis det svært gode netto driftsresultat for 2022 være like misvisende, siden en stor del av inntektene knyttet til netto salg av konsesjonskraft og integreringstilskudd ble avsatt til disposisjonsfond ved årsavslutningen.

Budsjettavvik

Ved avslutning av et regnskap vil man aldri være 100 % i null. Det vil alltid være en større eller mindre rest som må dekkes inn eller disponeres. Dette framgår av hovedoversikt/forskriftskjema. For 2024 ser denne oversikten slik ut:

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter §5-9 1. ledd		
Post	(i 1.000 kr)	Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett
1	Netto driftsresultat	4 487 000
2	Avsetninger til bundne driftsfond	6 866 000
3	Bruk av bundne driftsfond	-6 829 000
4	Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	450 000
5	Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	1 500 000
6	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-2 568 000
7	Budsjettert dekning av tidligere års merforbruk	-
8	Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	3 906 000
9	Strykning av overføring til investering	-151 000
10	Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-1 500 000
11	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	-
12	Strykning av bruk av disposisjonsfond	-
13	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	2 255 000
14	Bruk av disposisjonfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-2 255 000
15	Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk	-
16	Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	-
17	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	-
18	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-

Øverste del pkt. 2 - 7 skal alltid bokføres i hht budsjett. Deretter skal det foretas delvise strykninger (tilbakeføring) av disse posteringene slik at man kommer fram til et regnskap i balanse. For 2024 sto vi etter bokføring av vedtatt netto fondsbruk med et regnskapsmessig merforbruk på 3,906 mill.

Budsjetterte avsetninger til disposisjonsfond på 1,5 mill (avsetning av netto salg konsesjonskraft) måtte strykes.

Overføring til investeringsregnskapet er det første som etter reglene skal strykes. Der ble finansieringen av egenkapitalinnskuddet strøket. Dette kan ikke lånefinansieres, og blir en netto belastning i investeringsregnskapet. Det ble likevel overført noe til investeringer fra drift i form av belastning fra sektor Velferd som finansiering av kjøp av bil som ikke skulle lånefinansieres.

Etter strykningene sto man med en merforbruk på 2,255 mill, som måtte dekkes inn. Eneste mulighet for inndekking er i henhold til reglene bruk av disposisjonsfond. Merforbruket ble dermed finansiert ved bruk av generelt disposisjonsfond.

Se eget avsnitt om Fondsbeholdningen under utredning om Balanseregnskapet nedenfor.

Hver enkelt sektor kommenterer sine resultater under sine avsnitt.

Frie inntekter

Frie inntekter er betegnelsen for inntekter som ikke er knyttet opp mot særskilte tjenester, men som skal benyttes fritt i kommunen for å finansiere kommunens totale tjenesteproduksjon og investeringer.

Etter nye prognoser og vurderinger ble det gjennom året foretatt budsjettjusteringer, og ved årsslutt ble sum frie inntekter nært opp til budsjett, med et positivt avvik i forhold til budsjett på kr. 337.000,-.

	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr. Budsjett 2024	AVVIK	Regnskap 2023
Rammetilskudd	85 284	83 709	84 109	-1 575	95 338
Inntektsutjevning	14 243	18 135	18 135	3 892	15 068
Skatteinntekter	42 771	41 617	40 117	-1 154	40 192
Naturressursskatt	931	0	0	-931	538
Eiendomsskatt	7 738	7 031	7 031	-707	7 057
Integreringstilskudd	22 488	23 513	23 513	1 025	23 661
Rentekostnader	-8 694	-8 625	-9 095	69	-7 302
Renteinntekter	2 086	1 130	600	-956	2 154
	168 871	168 534	166 434	-337	178 729

Litt om de forskjellige inntektene:

Rammetilskudd, skatteinntekter/inntektsutjevning og naturressursskatt

Disse inntektene kommer i form av ramme-overføringer fra staten, og budsjettering av postene gjøres på bakgrunn av prognoser fra KS.

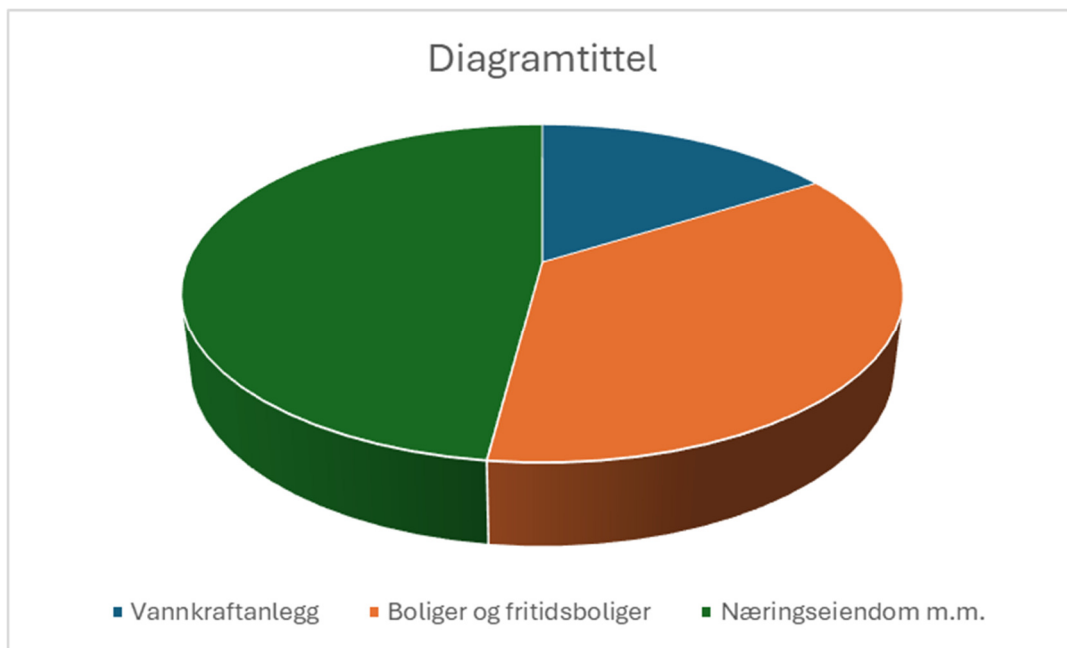
Beregning av hver enkelt kommune sitt rammetilskudd er basert på en rekke kriterier som folketall, demografi osv. Inntektsutjevning er en omfordeling av landets skatteinntekter, hvor skattesterke kommuner overfører deler av sine skatteinntekter til skattesvake kommuner. Tolga kommune er en skattesvak kommune, så inntektsutjevning er en vesentlig del av våre overføringer fra staten. Skatteinntektene til kommunen blir overført sammen med rammetilskuddet, og naturressursskatt ligger innbakt i disse inntektene. KOSTRA-forskriften krever at naturressursskatt bokføres på egen konto i regnskapet, og skilles ut fra de ordinære skatteinntektene ved regnskapsføringen.

I 2024 ble inntektssystemet revidert, og i motsetning til tidligere blir nå eiendomsskatt og naturressursskatt sett på som en del av kommunens skatteinntekter. For Tolga kommune sin del er vi fortsatt langt unna å være en kommune som må avgi skatteinntekter til andre kommuner, men de endrede fordelingsreglene gjør at inntektsutjevningen har blitt vesentlig lavere enn budsjettet. De opprinnelige prognosene ble endret etter først vedtatt statsbudsjett og deretter budsjettforliket i stortinget. Vi kommer likevel godt ut av endringen i fordelingskriterier med hensyn til generelt rammetilskudd, så i sum havner vi kun 232.000 under budsjett på disse postene.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt for 2024 ble omtrent som budsjettet, med et positivt avvik på kr. 705.000,-.

Inntektene fordeler seg slik:

Integreringstilskudd

Integreringstilskudd gis med bakgrunn i antall flyktninger som er bosatt i kommunen de første 5 årene. Det er ulike satser for hvor lenge de har bodd her, og det gis enkelte tillegg for små barn, enslige mindreårige og for flyktninger over 60 år. Det gis i tillegg et ekstra tilskudd for hver flyktning kommunen har bosatt utover anmodet antall.

De siste årene har det vært en trend at det kommer et vesentlig antall flyktninger til kommunen helt på slutten av året. Det betyr ofte at man ikke enda har fått overført integreringstilskudd for en del flyktninger, dersom beregning og utbetaling av tilskudd fra IMDI gjøres før disse bosettes i kommunen. Dette er en utfordring å forholde seg til rent budsjett- og regnskapsmessig, siden tallene ikke er klare før etter årsslutt.

2024 var et unntaksår, idet det ikke kom noen flyktninger til kommunen i slutten av desember. Totalt sett kom det færre enn forventet i 2024, i tillegg til at flere flyktninger reiste fra kommunen i løpet av året. Mottatt integreringstilskudd til kommunen ble derfor ca 1 mill lavere enn budsjettet. Mottak av lavere antall flyktninger enn forutsatt medfører imidlertid lavere kostnader til etablering og introduksjonsstønner og andre driftsmessige utgifter, noe som gjenspeiler seg på en positiv måte på andre tjenesteområder.

Netto rentekostnader

Rentekostnader knytter seg til renter på lån, og er helt i tråd med budsjett med et avvik på kr. 134.000.

Når det gjelder renteinntekter ble disse også i år høyere enn beregnet, med en merinntekt i forhold til budsjett på kr. 956.000,-. I sum fikk man da et positivt avvik på netto rentekostnader på kr. 887.000,-.

Når det gjelder rentekostnader knyttet til lånegjeld, se eget avsnitt.

Lånegjeld

Med lånegjeld menes kommunale innlån inklusive husbankmidler til videre utlån. Med videreutlån menes utlån av husbankmidler, som forvaltes av NAV på vegne av kommunen. Ubrukte lånemidler er låneopptak der lån er tatt opp men ikke benyttet enda, samt husbankmidler til videreutlån som ikke er utlånt.

Renter og avdrag på lån til egne investeringer belastes driftsregnskapet. Når det gjelder videreutlån, føres betalte avdrag og mottatte avdrag i investeringsregnskapet. Differansen mellom disse to må føres mot bundet investeringsfond, og eventuelt benyttes til betaling av ekstraordinære avdrag eller lånes ut på nytt. Renteutgifter og -inntekter på startlån føres i driftsregnskapet, ideelt sett skal disse gå mot hverandre.

Tolga kommune har en lånegjeld ved utgangen av 2024 på 214 mill , inklusive lån til videreutlån. I kroner og øre er dette en økning i forhold til 2023, men er en reduksjon i forhold til andel av driftsinntektene som bindes opp til betjening av lån (gjeldsgrad):

Årsmelding 2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Lånegjeld pr. 01.01.	210 025	199 430	194 532	181 690	136 300
- Avdrag (drift)	-7 905	-9 823	-11 778	-9 446	-5 954
- Avdrag (investering)	-826	-852	-924	-712	0
- Ekstraordinære avdrag	0	0	0	0	0
+ Nye lån	12 715	21 270	17 600	23 000	52 000
Total lånegjeld pr. 31.12.	214 009	210 025	199 430	194 532	182 346
- Ubrukte lånemidler	-9 977	-10 720	-13 770	-5 515	-2 204
- Sosiale utlån	0	0	0	0	-101
- Boligsosiale formål (startlån)	-13 748	-13 573	-10 695	-10 079	-10 187
Netto lånegjeld investeringer 31.12.	190 284	185 732	174 965	178 938	169 854

Gjeldsgrad

Gjeldsgrad er et måltall som viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Kommunestyret har vedtatt at denne for Tolga kommune over tid bør ligge under 80 %.

Fram til nå har man målt dette tallet ved å bruke sum total lånegjeld pr. årsslutt. Man har imidlertid kommet fram til at lån til videreutlån (startlån, boligsosiale formål) bør holdes utenom i denne beregningen, siden håndtering av avdragene på startlån ligger i investeringsregnskapet og ikke binder opp driftsinntektene til kommunen (jfr endring i økonomiforskriften til kommuneloven). Det er også vanlig å trekke fra ubrukte lånemidler.

Korrigerer vi for dette, får vi en slik utvikling:

	2024	2023	2022	2021	2020
Sum driftsinntekter	250 645	239 899	220 567	193 828	178 531
Sum korrigert lånegjeld	190 284	185 732	174 965	178 938	169 854
Gjeldsgrad	75,9	77,4	79,3	92,3	95,1

Bruker vi dette som måltall har vi altså nå en gjeldsgrad på 75,9 %, som ligger under vedtatt maksimumsgrense.

I forbindelse med rapportering for 2. tertial ble det på grunn av en utfordrende regnskapsmessig situasjon vedtatt å unnlate betaling av avdragsfrie lån på 2,5 mill. Dette for å forsøke å legge fram et regnskap i balanse. Det finnes imidlertid regler for hvor mye man minimum må betale i avdrag sett i forhold til avskrivninger og lånegjeld totalt sett. Disse beregningene viste at vi i henhold til regelverket hadde betalt kr. 740.000 for lite i avdrag, og dette måtte betales inn i forbindelse med årsavslutningen. Dette har en positiv innvirkning på gjeldsgraden for 2024.

Balanseregnskapet

	2024	2023	2022	2021
EIENDELER				
Anleggsmidler	618 657	594 683	546 046	537 453
Omløpsmidler	97 595	97 903	92 207	73 706
<i>Herav kortsiktige fordringer</i>	<i>57 010</i>	<i>55 291</i>	<i>37 326</i>	<i>32 119</i>
SUM EIENDELER	716 252	692 586	638 253	611 159
EGENKAPTIAL OG GJELD				
Egenkapital	184 041	191 664	183 786	170 544
Langsiktig gjeld	485 881	460 966	430 543	415 470
Kortsiktig gjeld	46 330	39 956	23 924	25 145
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	716 252	692 586	638 253	611 159

Eiendeler

Omløpsmidlene utgjør likvide beholdninger, kortsiktige plasseringer og kortsiktige fordringer

Anleggsmidlene består av varige driftsmidler (faste eiendommer og anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler) og finansielle anleggsmidler (utlån, aksjer og andeler).

Gjeld og egenkapital

Langsiktig gjeld omfatter pensjonsforpliktelser samt lån kommunen har tatt opp

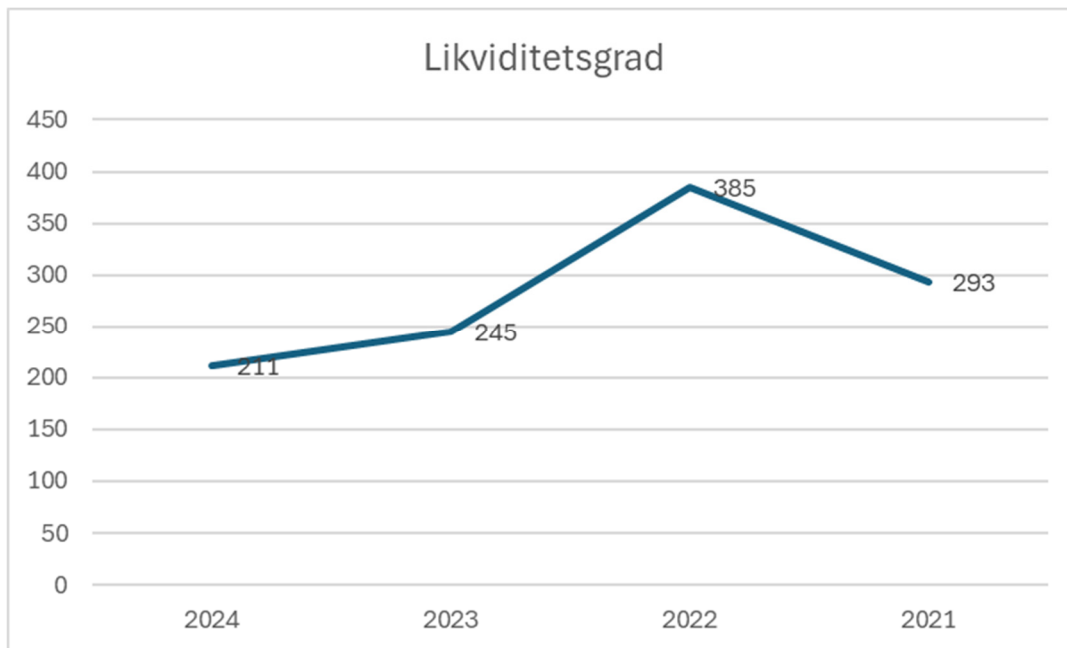
Kortsiktig gjeld oppstår som følge av tidsforskjellen mellom når anskaffelsen av en vare er kjent og mottatt og når den blir betalt

Egenkapitalen består av reelle egenkapitalkonti slik som regnskapsmessig mindre-/merforbruk og fond. I tillegg kommer "Kapitalkonto", som har en særskilt funksjon i kommuneregnskapet. Saldoen viser kommunens samlede egenfinansiering av anleggsmidler, dvs hvor mye kommunen selv har bidratt med til finansiering av anleggsverdiene. Denne finansieringen kan enten være over driftsregnskapet, av inntekter i investeringsregnskapet eller ved bruk av tidligere oppsparte midler (fond).

Likviditetsgrad

Likviditetsgraden viser forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Som en regel bør likviditetsgraden være mellom 150 og 200 for at det kan sies at kommunens likvide tilstand er tilfredsstillende. Likviditetsgraden er god, og ligger for 2024 på 211. Likviditeten våre er likevel fallende, og må følges nøye med på gjennom året. En svak likviditet kan føre til at lån må tas opp tidligere på året, noe som igjen medfører økte rentekostnader.

Tolga kommune har hatt en jevnt god likviditet de siste årene, med en ekstraordinær topp i 2022 som følge av store inntekter som kom på slutten av året:

Fondsbeholdningen

FONDSBEHOLDNING				
	2024	2023	2022	2021
Disposisjonsfond	31 077	35 900	40 297	27 305
Bundne driftsfond	12 448	12 411	15 577	16 787
Egenkapital drift	43 525	48 311	55 874	44 092
Ubundet investeringsfond	268	268	168	168
Bundne investeringsfond	1 792	2 291	2 113	2 424
Egenkapital investering	2 060	2 559	2 281	2 592
SUM EGENKAPITAL FOND	45 585	50 870	58 155	46 684

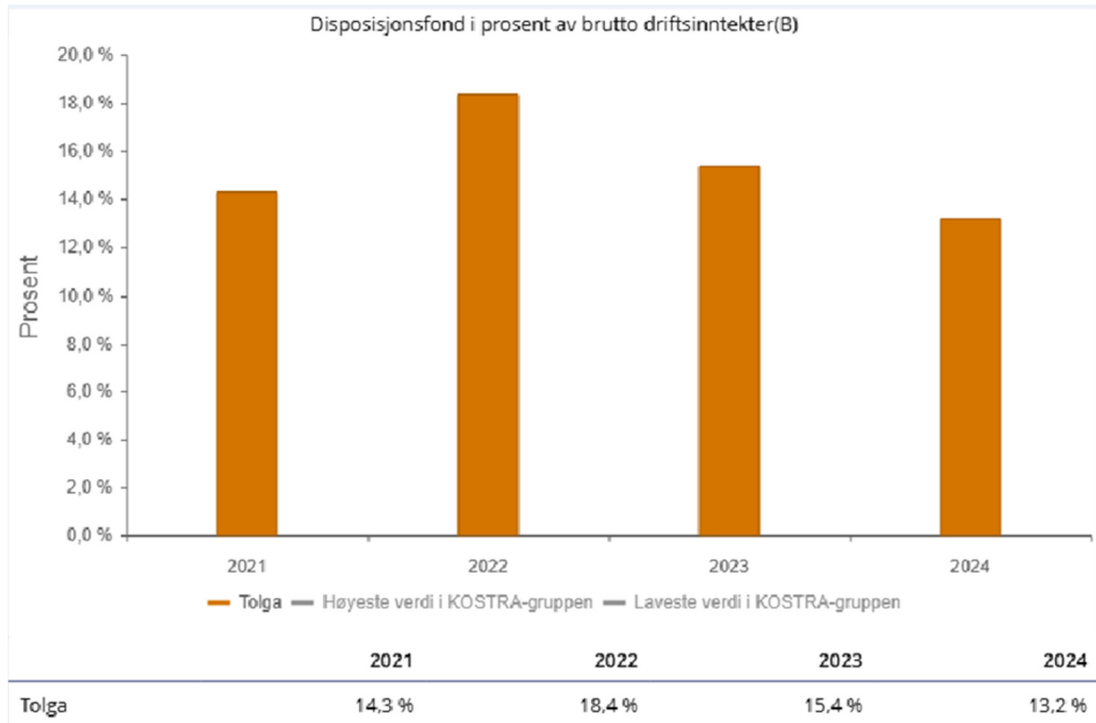
Disposisjonsfond og ubundne investeringsfond er frie midler som er avsatt etter mindreforbruk i drift, salg av eiendom i investering, eller framkommer som budsjetterte avsetninger. Det bør alltid være et mål å ytterligere øke frie fond for å sikre stabilitet i økonomien.

Bundne fond er tilskudd eller særskilte inntekter som skal brukes til helt spesifikke formål. Formålene er spesifisert fra midlenes giver, f.eks. et departement eller i form av en gave, og kan ikke omdisponeres av kommunen til andre formål.

Disposisjonsfond

Tolga kommune har som mål at disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10 % av brutto driftsinntekter. Sum disposisjonsfond ligger pr. 31.12.24 over målsetningen, med 13,2 %, og har historisk sett hatt en

god utvikling. De siste to årene har Fondsbeholdningen imidlertid blitt betydelig redusert, fra 40,3 mill i 2022 til 31,1 mill i 2024:

En vesentlig del av samlet beholdning av disposisjonsfond er bundet opp til særskilte formål, som næringsfond og fond kraftinntekter. Det generelle disposisjonsfondet, som i utgangspunktet ikke er avsatt til særskilte formål, har en saldo på 9,9 mill pr. 31.12.24. Dette tilsvarer kun 4 % av driftsinntektene. Når man i tillegg vet at det er fattet vedtak om ytterligere bruk av dette generelle disposisjonsfondet, noe som reduserer handlingsfriheten til dette fondet tilsvarende, begynner denne andelen å bli lav. Derom kommunen kommer i en situasjon hvor regnskapsmessig merforbruk blir mer enn saldo på fondet, må man ta av andre disposisjonsfond som opprinnelig var avsatt til andre formål. Dette må anses som svært bekymringsfullt.

Med dagens budsjettammer finnes det ikke rom på tjenesteområdene til å møte uforutsette hendelser som vesentlige svingninger i kommunens inntekts- eller utgiftsnivå. Disposisjonsfondet er dermed den eneste bufferen Tolga kommune har for å møte slike hendelser, og er kommunens eneste sikkerhet økonomisk sett. Denne begynner derfor å bli urovekkende lav, og bør styrkes. I budsjettet for 2025 er det lagt inn en styrking av disposisjonsfondet på 2 mill. Dette er selvsagt avhengig av at netto driftsresultat tillater det.

Finansforvaltning

Tolga kommunes midler til driftsformål er plassert i bankinnskudd, hvilket er i henhold til vedtatt finansreglement. Midlene er plassert uten binding. Kommunen har ikke plassert, og har heller ikke vedtatt, rammer for langsiktig plassering av aktiva.

Kommunen har sine innlån i KLP kommunekreditt (51,5 %) og Kommunalbanken (48,5 %). Videreutlån tas opp via Husbanken. 56,8 % av lånene har fast rente, mens 43,2 % er flytende rente.

Det ble i 2024 foretatt låneopptak hos KLP Kommunekreditt ihht vedtatt budsjett på 11,715 mill. Det ble tatt opp 1 mill i lån til videreutlån hos Husbanken.

Pensjon

Generell pensjonskostnad

Pensjonskostnader svinger, og er uforutsigbare. Man kjenner ikke helt hva endelig resultat blir før man får aktuarberegningen i januar påfølgende år. Pensjon er også arbeidsgiveravgiftspliktig, så 6,4 % kommer i tillegg til selve kostnaden. Vi har to forskjellige pensjonskasser; Staten Pensjonskasse (SPK) for lærere, og Kommunal Landspensjonskasse (KLP) for øvrige ansatte.

Selve pensjonskostnaden kostnadsføres via lønnsutbetalingene gjennom året. Ansatte trekkes 2 % av sin lønn, mens arbeidsgiver betaler resten. I 2024 var det budsjettert med en pensjonskostnad på 12 % for SPK og 20 % for KLP. På slutten av året kommer **reguleringspremien**, som kan utgjøre store beløp, og som fordeles på tjenesteområdene der ordinær lønn utgiftsføres. Ved årsavslutningen avregnes det som utgjør pensjonskostnaden opp mot hva som er innbetalt i premie til pensjonskassene gjennom året. Er det betalt inn mer enn faktisk kostnad, blir det en tilbakeføring av pensjonskostnaden i regnskapet, og motsatt hvis det er betalt inn mindre i premie enn hva som er avsatt. I 2023 medførte avregningen en kostnadsreduksjon på tjenesteområdene på ca 3,2 mill. I 2024 viste avregningen en kostnadsreduksjon på 143.141 for SPK og 7.109.654 for KLP.

Premieavviket

Premieavviket er å anse som en periodisering av pensjonskostnaden, og påvirkes blant annet av forrige års beregnede pensjonskostnad. Regnskapsmessig er dette en inntekt i kommuneregnskapet på budsjettområdet for pensjon. Premieavviket er normalt også svært store beløp, som har vesentlig betydning for regnskapsmessig resultat. Det har også de siste årene vært veldig usikre tall, og prognosene har svingt voldsomt i løpet av året gjennom de ulike oppdateringene man får fra KLP. Det endelige beløpet kjenner man ikke før aktuarberegningen foreligger i januar.

Premieavviket amortiseres, det vil si at man fordeler premieavviket over 7 år for å unngå de aller største resultatmessige svingningene. Regnskapsmessig utgjør dette en kostnad som jevner ut inntekten fra det positive premieavviket, idet amortisering er en fordeling av tidligere positive premieavvik i form av kostnadsføring.

I 2024 fikk vi et vesentlig avvik på premieavvik/amortisering i forhold til budsjett. Budsjettert positivt premieavvik var på ca 3,4 mill mot 7,9 i budsjett, mens amortiseringen ble omtrent som budsjettert med

5,8 mill mot budsjettet 5,5 mill. Dette var man klar over, og ble rapportert i forbindelse med 2. tertial. Det ble ikke gjort noen budsjettjustering, siden dette negative avviket ble ansett å gå mot den reduserte generelle pensjonskostnaden - se avsnittet ovenfor.

I 2023 hadde man også et vesentlig avvik i forhold til budsjett, hvor premieavviket ble på 15,6 mill mot budsjettet 11,4 mill. Amortisering påvirkes av tidligere års positive premieavvik, og dette er årsaken til at man i 2024 har negativt premieavvik samlet sett på 2,4 mill når man tar med amortiseringen.

Premiefond

Under budsjettområdet for pensjon ligger også **bruk av premiefond**. Dette er fondsmidler som er tilført fra KLP gjennom årene, og som benyttes til å redusere premien som skal betales. Dette er ikke en reell kostnadsreduksjon i seg selv, fordi bruk av fond her belastes tjenesteområdene. Bruk av premiefond påvirker imidlertid den *betalte* pensjonspremien, som igjen påvirker premieavviket.

Bruk av premiefond fastsettes av kommunen selv, hvor oppsatte regler bestemmer hvor mye av fondet som til enhver tid skal stå igjen til neste år. Premiefondet deles i fond for sykepleiere, og for øvrige ansatte. Pr. 31.12.24 var saldoen slik:

- Pensjonsordning for sykepleiere kr. 842.679
- Fellesordning for kommuner og bedrifter kr. 9.348.471

I 2025 har vi fått varsel om at det på grunn av gode resultater og avkastning av plasseringer av KLP er tilført store beløp til premiefondet for kommunene, og vi anbefales å bruke mer av midlene i 2025. Administrasjonen vil gjennomføre dette i løpet av første halvår 2025.

Bruk av premiefond framstår på budsjettområdet som en inntekt, og utgjorde i 2024 8,8 mill mot budsjettet 5 mill.

Investeringer

For 2024 ble det et uinndekket beløp på investeringsregnskapet på 655.000. Dette skyldes ikke merforbruk på enkeltprosjekter, men i all hovedsak en korreksjon av et tilskudd fra 2023 som var dobbeltført. Dette førte til en belastning i investeringsregnskapet på ca 1 mill.

Årsmelding 2024

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter §5-9 2. ledd		
Post (i 1.000 kr)		Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett
1	Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	14 910
2	Avsetninger til bundne investeringsfond	-
3	Bruk av bundne investeringsfond	-498
4	Budsjettert bruk av lån	-16 315
5	Overføring fra drift	-480
6	Avsetninger til ubundet investeringsfond	-
7	Bruk av ubundet investeringsfond	-
8	Dekning av tidligere års udekket beløp	-
9	Årets budsjettavvik	-2 383
10	Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	-
11	Strykning av bruk av lån	2 857
12	Strykning av overføring fra drift	181
13	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	-
14	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	-
15	Avsetning av udisponert beløp eller strykninger til ubundet investeringsfond	-
16	Fremført til inndecking i senere år (merforbruk)	655

Merforbruket må dekkes inn i 2025, og legges inn som budsjettjustering 1. tertial.

Bruk av bundne investeringsfond knytter seg til avsatt tilskudd på Infopunkter, i tillegg til at man for 2024 måtte bruke tidligere avsatte midler til å dekke differansen mellom betalte og mottatte avdrag på videreutlån.

Når det gjelder startlån har vi en beholdning av øremerkede midler på ca 1 mill. I budsjettvedtaket for 2025 er det bestemt at dette skal avsettes til ubrukte lånemidler for nye utlån. Man ønsket å se resultatet av avregningen før fastsettelse av endelig beløp, og det blir lagt inn budsjettjustering på dette ved rapportering for 1. tertial 2025. I budsjetttrammen for 2024 lå utlån på 4 mill. Det ble kun lånt ut 1,143 mill, så budsjettert bruk av disse lånemidlene måtte strykes med 2,857 mill.

Når det gjelder vurdering av de enkelte investeringsprosjektene vises til kommentarene under Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 Andre ledd nedenfor.

Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Investeringer i varige driftsmidler	28 792	21 275	15 466	18 001	-2 535	-16,4 %	15 466
Tilskudd til andres investeringer	1 698	0	200	149	51	25,4 %	200
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	466	450	450	1 229	-779	-173,2 %	450
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0		0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0		0
Sum investeringsutgifter	30 955	21 725	16 116	19 380	-3 264	-20,3 %	16 116
Kompensasjon for merverdiavgift	-2 979	-2 334	-2 221	-2 726	505	22,8 %	-2 221
Tilskudd fra andre	-5 340	-100	-1 100	-1 418	318	28,9 %	-1 100
Salg av varige driftsmidler	-533	0	0	-1 797	1 797		0
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0		0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0		0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0		0
Bruk av lån	-21 270	-11 711	-12 315	-12 315	0	0,0 %	-
							12 315
Sum investeringsinntekter	-30 122	-14 145	-15 636	-18 256	2 620	16,8 %	-
							15 636
Videreutlån	3 050	4 000	4 000	1 143	2 857	71,4 %	4 000
Bruk av lån til videreutlån	-3 050	-4 000	-4 000	-1 143	-2 857	-71,4 %	-4 000
Avdrag på lån til videreutlån	852	750	750	826	-76	-10,1 %	750
Mottatte avdrag på videreutlån	-1 507	-750	-750	-497	-253	-33,7 %	-750
Netto utgifter videreutlån	-655	0	0	329	-329		0
Overføring fra drift	-455	-450	-480	-299	-181	-37,7 %	-480
Avsetninger til bundne investeringsfond	655	0	0	0	0		0
Bruk av bundne investeringsfond	-478	0	0	-498	498		0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	100	0	0	0	0		0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-7 130	0	0	0		0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0		0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-178	-7 580	-480	-797	317	66,1 %	-480
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	655	-655		0

Status investeringer (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Andre investeringer							
IKT - Oppgradering IKT utstyr sikkerhet	621	0	0	0	0		0
IKT - Skolene/barnehagene	194	100	100	0	100	100,0 %	100
Tolga skole - rehabilitering sløydsal	327	0	0	0	0		0
Tolga skole - inventar ungdoms-/mellomtrinn	0	100	100	0	100	100,0 %	100
Tolga skole - frekvensstyrte vifter	0	700	510	508	2	0,4 %	510
Tolga skole - tilpasning HC-basen	60	150	150	165	-15	-9,7 %	150
Tolga skole - Inngangsparti	0	300	100	0	100	100,0 %	100
Vingelen skole og barnehage - uteområde	613	0	0	0	0		0
Vingelen skole og barnehage - trafiksikkerhetstiltak	0	400	200	140	60	30,2 %	200
Tolga barnehage - ferdigstillelse uteområde	423	0	0	0	0		0
Helsesenteret - ventilasjon og ombygging	0	1 000	0	0	0		0
Tolga Omsorgstun - utbedringer	607	2 550	0	721	-721		0
Omsorgsboliger - Enøktiltak vinduer	0	0	0	1 371	-1 371		0
Omsorgsboliger - Enøktiltak solcelleanlegg	0	0	2 550	3 147	-597	-23,4 %	2 550
Driftsmidler PLO - kjøp av bil	129	0	0	299	-299		0
Idrettshall/svømmehall - rehabilitering	285	0	0	0	0		0
Tolga kulturhus	292	0	0	0	0		0
Infopunkt tolga	729	0	0	212	-212		0
Beredskap - damanlegg/demning Store Tallsjø	191	0	0	0	0		0
Enøktiltak	0	1 000	700	861	-161	-23,0 %	700
Boliger/tomter - infrastruktur Tolgensli	206	250	200	269	-69	-34,5 %	200
Infrastrukturtiltak Vingelen	0	2 000	2 000	1 500	500	25,0 %	2 000
Prøvebolig	6 070	0	54	54	0	-0,1 %	54
Sentrumsutvikling - Tolga sentrum øst	28	0	0	0	0		0
Gammelbanken - næringslokaler	1 568	0	15	17	-2	-12,5 %	15
Gammelbanken - leilighet	1 308	0	12	13	-1	-6,7 %	12
Gammelbanken 3. etg og utvendig	1 711	0	310	339	-29	-9,5 %	310
Sentrumsutvikling	0	200	200	52	148	74,1 %	200
Støa	300	0	1 200	1 425	-225	-18,8 %	1 200
Parkering Renseanlegget	0	500	500	464	36	7,1 %	500
Møteplass Støa	0	1 200	0	0	0		0
Vei og foratu - oppgradering Dalsveien, Gjerdalsveien	0	1 500	1 000	1 162	-162	-16,2 %	1 000
Gatelys - oppgradering til LED Hodalen	0	500	500	188	313	62,5 %	500
Gatelys - oppgradering til LED Tolga	0	470	270	304	-34	-12,7 %	270
Gatelys - Vingelen Vesleåsen	0	600	600	882	-282	-47,0 %	600
Driftsmidler teknisk - traktor	0	625	800	999	-199	-24,8 %	800
Kommunehuset - ombygging servicetorg, bibliotek etc.	9 125	0	0	0	0		0
Kommunehuset - ombygging del 2	1 726	0	135	166	-31	-22,7 %	135
Kommunehus - solcelleanlegg	0	500	410	511	-101	-24,5 %	410
Sum Andre investeringer	26 514	14 645	12 616	15 768	-3 152	-25,0 %	12 616
Selvkost							
Renseanlegg - prosjektering renseanlegg	0	1 200	350	351	-1	-0,3 %	350
Vann - reservevannkilde	26	0	0	1	-1		0
Vann - reduksjonsventil hovedvannledning	661	0	200	203	-3	-1,6 %	200
Vann - rehabilitering vannkummer	335	300	500	818	-318	-63,6 %	500
Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon	0	730	0	0	0		0
Vann - utbedring vannledning Tolga Vest	339	400	0	0	0		0
Vann - utbedring vannledning Erlia	0	2 500	500	0	500	100,0 %	500

Årsmelding 2024

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Vann - utbedring vannledninger Kråkmoen/Sjukehusmoen	532	0	0	0	0		0
Vann - solcelleanlegg tak vannbehandlingsanlegg	164	0	0	0	0		0
Vanntilførsel sykehjem	0	500	500	528	-28	-5,7 %	500
Høydebasseng Haugan	0	200	200	7	193	96,7 %	200
Avløp - rehabilitering avløpsnett	221	300	300	96	204	68,1 %	300
Slamvogn	0	500	300	230	70	23,3 %	300
Sum Selvkost	2 278	6 630	2 850	2 234	616	21,6 %	2 850
Investeringer i varige driftsmidler	28 792	21 275	15 466	18 001	-2 535	-16,4 %	15 466

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Kirker - skifte takspen Vingelen Kirke	1 698	0	200	149	51	25,4 %	200
Tilskudd til andres investeringer	1 698	0	200	149	51	25,4 %	200

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Aksjer og andeler	466	450	450	1 229	-779	-173,2 %	450
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	466	450	450	1 229	-779	-173,2 %	450

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Politisk vedtatt budsjett 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Avvik i %	Rev. bud. 2024
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0		0
Sum del 1-4	30 955	21 725	16 116	19 380	-3 264	-20,3 %	16 116

060302: Infrastrukturtiltak Vingelen. Det er brukt 2 mill som vedtatt.

032003: Enøktiltak, Bytte av vinduer Tolga Omsorgstun. Noe forbruk i 2025.

032004: Solcelleanlegg på Omsorgstunet ble ikke alt arbeid ferdig i 2024, så det blir noen kostnader i 2025, men holder godt innenfor budsjett.

022002: Trafikksikkerhetstiltak Vingelen. Anser prosjektet som ferdig. Mindreforbruk på kr 150.000,-

Årsmelding 2024

060604: Gammelbanken: Merforbruk på ca 1 mill, pga dobbeltføring av tilskudd i 2023.

060608: Sentrumsutvikling. Plan ferdig. Det er bruk kr 50.000,- på tiltak, og resterende (kr 150.000,-) brukes i 2025 for å få ut tilskudd til plan.

033003: Utkjøp av "leasing"bil hjemmesykepleie.

Gatelys: 3 prosjekter, Hodalen, Tolga Øst og Vingelen. Prosjekter ferdigstilt med ca kr 250.000,- i totalt mindreforbruk.

Investeringer innen VA er beskrevet i Hovedplan for Vann og Avløp fra 2020.

Der ligger det kr 300.000,- pr år til "Rehab". Tanken den gang var at dette skulle dekke utskifting av 6 stk antall kummer pr år.

Det viser seg for hver kum vi bytter ut av det er behov for renovering i sammenheng med/rundt kum. Omfang varierer og er vanskelig å forutse kostnader før arbeidet starter.

Kostnader på deler og arbeid har økt mye siden planen ble utarbeidet i 2020, og antall rehabiliterte kummer er mindre enn planlagt.

Det er ett merforbruk på rehab vannkummer, mens det er ett mindreforbruk på rehab avløp.

Flere prosjekter inne VA som ikke har blitt startet på i 2024.

Investeringer ellers er som revidert i 2.tertial.

Oppfølging av vedtak og oppdrag

Oppfølging av vedtak og oppdrag i forbindelse med budsjettvedtaket 2024-2027 kommenteres også for den enkelte sektor det gjelder, men er oversikten gjengitt samlet :

Følgende endringer innarbeides i investeringsbudsjettet:

- Det avsettes inntil kr. 2.000.000, - til infrastrukturtiltak for flere byggeklare tomter i Vingelen. Tiltaket lånefinansieres. *Status: Midlene brukt i sin helhet i 2024*
- Solcelleanlegg Tolga kommunehus fremskyndes til 2024. Investeringen finansieres gjennom bruk av avsatte kraftinntekter på disposisjonsfond. *Status: gjennomført*
- Endring av finansiering på samtlige investeringstiltak på VAR-området: Investeringene finansieres gjennom bruk av avsatte kraftinntekter på disposisjonsfond. Total bruk av kraftinntekter avsatt på disposisjonsfond: Kr. 7.130.000. *Status: Etter rapportering 2. tertial 2024 ble det gjort endringer i dette vedtaket, slik at denne finansieringen ble endret, og de gjennomførte investeringsprosjektene - som også ble av et lavere omfang enn forutsatt - ble finansiert ved bruk av lån. Det er derfor ikke brukt noe fra de avsatte inntektene fra netto salg av konsesjonskraft i 2024.*

Kommunestyret gir følgende føringer for arbeidet i 2024 (verbalforslag):

- KID-Ordning: Kommunedirektøren utreder hva det vil koste å innføre en lokal KID-ordning for Tolga kommune. Kommunestyret ønsker at det kartlegges hva kostnadsbildet vil være for å sikre bedre kollektivtilbud i egen kommune. Hovedformålet er å tilrettelegge for økt mobilitet uten privatbil og å styrke mobiliteten til barn og unge. *Status: ikke vært fulgt opp og jobbet med i 2024 pga. kapasitetsutfordringer. Arbeidet fortsetter i 2025 og må ses i sammenheng med søknaden Økt mobilitet for mer inkludering i Nord-Østerdal (Tilskuddsordning for samfunnssikkerhet og klima, energi og miljø 2025, Innlandet Fylkeskommune) Kommunene i Nord-Østerdal ønsker å styrke mobiliteten i egen region og samhandlingen over kommunegrensene. Med bakgrunn i erfaringene fra satsingene «Kollektivtilbud i distriktene» (KID) i Tolga og «Smart transport i distriktene» i Folldal ønsker vi å sette i gang et forsøk med bestillingsruter i tidsrom og på strekninger med manglende tilbud. Forsøket vil i første omgang gå fra mai til august 2025. Målgrupper er alle innbyggere i Nord-Østerdalen, men vi ønsker en særlig markedsføring inn mot barn og unge, innbyggere uten førerkort, unge voksne og tilflyttere/innvandrere. Det er søkt om støtte til utredning og planlegging av tilbudet.*
- Organisering av sektor oppvekst for implementering av kompetanseløftet: Kommunedirektøren skal legge frem sak for kommunestyret om implementering av kompetanseløftet innen sektor oppvekst. Kommunestyret ønsker særlig fokus på hvordan organiseringen innen sektor oppvekst bidrar til god bruk av ressurser og tidlig innsats både i skole og barnehage. Kommunestyret ønsker seg et tydelig faktagrunnlag slik at implementeringen av kompetanseløftet kan være faktabasert og objektiv. Kommunedirektøren gis derfor anledning til å leie inn ekstern bistand for å kartlegge om sektoren er hensiktsmessig organisert for å løse fremtidige krav. Kommunestyret ber ikke om en utredning av skolestruktur, men om dagens ressurser utnyttes til beste for oppvekstmiljø og arbeidsmiljø innen sektoren. Kommunestyret avsetter inntil 200.000, - kr. fra disposisjonsfond til en eventuell ekstern prosess. *Status: Kartlegging og rapport v/KS Konsulent. Følger opp anbefalinger i 2025 . Midler til konsulent er brukt*
- Kommunalt aktivitetstilbud på lørdager: Kommunestyret ønsker å tilrettelegge for flere aktiviteter på helg. Kommunedirektøren bes derfor om å kartlegge om flere av dagens tilbud kan

ha åpningstid på helg, fortrinnsvis i samarbeid med frivilligheten. Av potensielle tilbud nevnes: Gymsal, basseng, fritidsklubb, kulturhus, kino, BUA og bibliotek. *Status: gjennomført noen lørdager. Fortsetter i 2025*

- Miljøfyrtårnsertifisering av kommunale virksomheter. Kommunedirektøren bes om å legge frem en plan for hvordan samtlige kommunale virksomheter kan miljøfyrtårnsertifiseres innen utgangen av 2027. *Status: ikke kommet i gang grunnet sykemelding og vakanse i store deler av 2024 som har påvirket ressurser og arbeidsoppgaver. Følges opp videre i 2025*
- I forbindelse med detaljplanlegging av Tolga sentrum Øst inviteres ungdomsrådet med i planprosessen. *Status: Gjennomført*
- Kommunedirektøren bes komme med en plan for drift og vedlikehold av kommunale veier. Planen bør inneholde plan for drift og vedlikehold på alle kommunale veier, samt en prioritering av hvilke veier som bør prioriteres opprettholdt som kommunale veier. Planen legges fram for kommunestyret innen juni 2024, slik at det kan danne grunnlag for prioriteringer i budsjett og økonomiplan 2025-2028. *Status: Plan er laget og gjennomgått*

Oppfølging av planer

Status og utfordringer for planarbeid

Planprogram for Kommuneplanens arealdel (KPA) ble vedtatt i KST 16.3.23 Silingsdokument for nye innspilte arealer, samt vurdering av tidligere avsatte arealer med utfordringer (med tanke på framdrift eller behov for ny konsekvensvurdering), ble vedtatt i KST 13.6.2024. Arbeidet med overordnede retningslinjer og bestemmelser har løpt gjennom høsten. Det er også gjennomført konsekvensutredninger for vedtatt områder, som vil bli behandlet i mars 2025. Det er også gjort en grundig gjennomgang av spredtliggende boliger og fritidsboliger i LNF-område og annet. Det er også startet opp arbeid med planvask av eldre reguleringsplaner i henhold til bevilgede midler fra Miljødirektoratet.

Planprogram for Kommuneplanens samfunnsdel (KPS) ble vedtatt som en del av kommunens planstrategi, og oppstart av planarbeidet vedtatt i samme møte (KST 24.10.2024). Arbeidet med KPS vil løpe parallelt med prosessen med KPA gjennom 2025, med håp om vedtak i desember 2025. Det er planlagt interne medvirkningsprosesser med ansatte/politikere og eksterne prosesser med innbyggere og andre formelle høringsparter regionalt. "Tolga - kommune med TÆL" videreføres som kommunens visjon, og verdiene TYDELIG - ÆRLIG - LOJAL skal følge planens innhold.

Skjøtselplan for tørrmurer Tolga sentrum og Erlia 2024 - 2028 slutføres i løpet av våren 2025.

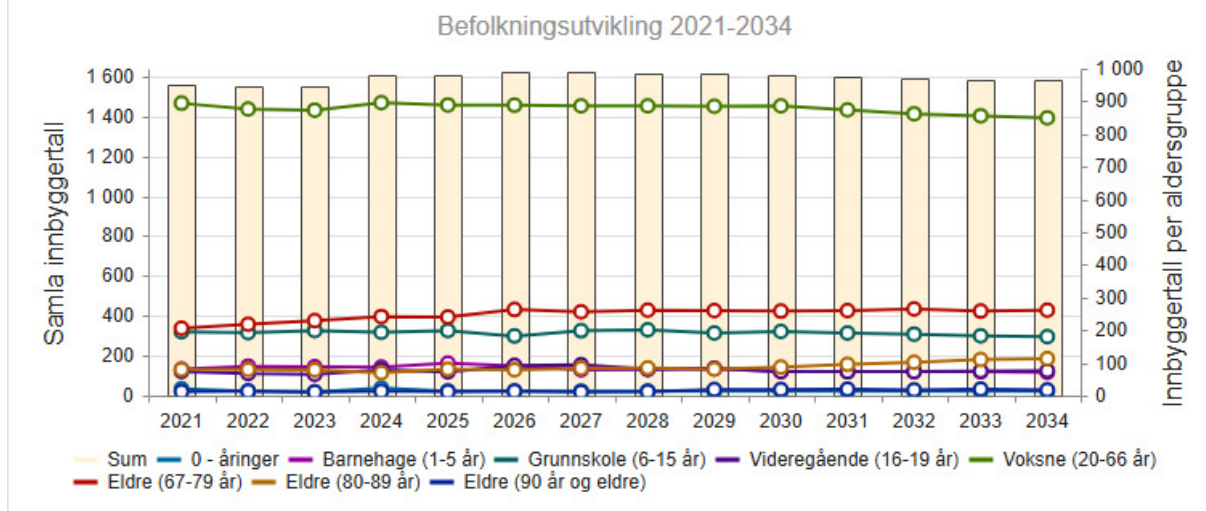
Detaljreguleringsplan for næringsområde Kåsdalen har pågått gjennom hele 2024. Arbeidet ble noe forsinket på grunn av behov for en flomkartlegging rundt planområdets sør-vestlige del, Kåsbekken. Dette arbeidet krevde ytterligere ekstern bistand, som det tok noe tid å få på plass. Det er håp om at saken kan komme til behandling i løpet av første halvår 2025.

Samfunns- og befolkningsutvikling

Befolkningsutvikling 3. Kvartal 2024

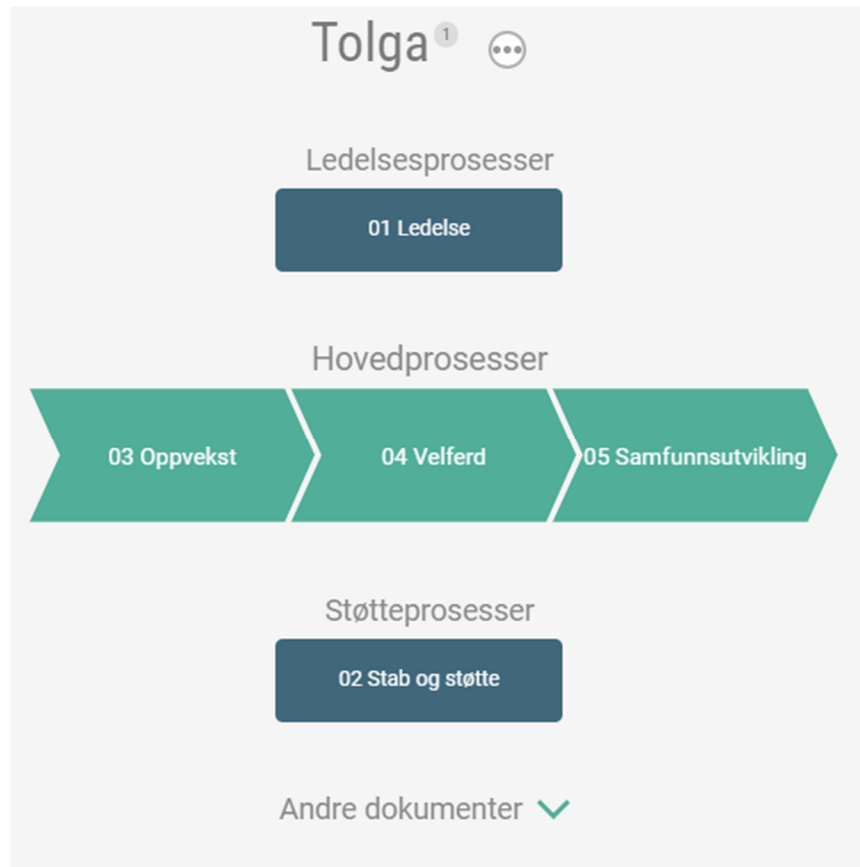
	2021	2022	2023	2024
Folketall ved inngangen av kvartalet	1 563	1 551	1 555	1 604
Fødte	14	9	24	8
Døde	17	21	18	9
Fødselsoverskudd	-3	-12	6	-1
Innvandring	20	14	13	7
Utvandring	0	6	4	12
Innflytting, innenlands	56	75	87	55
Utflytting, innenlands	85	69	53	55
Netto innvandring og flytting	-9	14	43	-5
Følkevekst	-12	4	49	-6
Folketallet ved utgangen av kvartalet	1 551	1 555	1 604	1 598

Graf (forhåndsvisning)

Internkontroll

Internkontroll

Kommunedirektørens internkontroll er en del av kommunens egenkontroll. Internkontroll skal bidra til at vedtatt politikk blir gjennomført, at tjenestene er av god kvalitet og at ressursene brukes effektivt og riktig. Dette er viktig for tilliten til kommunesektoren og lokaldemokratiet.

Som en del av helhetlig styring og kontroll, har kommunen kvalitetssystemet Compilo hvor vi har våre prosedyrer, arbeidsinstrukser/beskrivelser, ROS -analyser, årshjul og hvor avvik meldes og følges opp (se egen beskrivelse under HMS og Internkontroll). Organisasjonskart og overordnet fast møtestruktur inngår som en del av helhetlig styring og kontroll. Leder (enhetsledere og kommunalsjefer) skal ha kunnskap om status for internkontrollen på eget nivå ved utgangen av hvert tertial og til årsberetningen

- Risikoer som ikke er på akseptabelt nivå
- Aktiviteter som er gjennomført
- Resultater/effekt av internkontrollen
- Avvikshåndtering
- utfordringer

Vi følger hierarkisk oppfølging og rapportering av avvik. Det er særskilt oppmerksomhet på avvik som ikke er lukket, eller der tiltak ikke er igangsatt. Ledere skal melde om alvorlige avvik også utenom de faste tidspunkt. Aggregert rapportering og informasjon går til overordnet nivå og rapportering som del av ordinær rapportering og i styringsdialogen. Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året og da samlet i årsmeldingen (jf § 25-2)

For 2024 har kommunen hatt følgende tilsyn:

Årsmelding 2024

- Arbeidstilsynet - Tolga Skole og Tolga SFO -arbeidsmiljøloven - avsluttet og avvik lukket
- Statsforvalteren- Tvang i somatisk helsevern - pågående
- Statsforvalteren - tilsyn tvangsvedtak - lukket

Av forvaltningsrevisjoner har det i 2024 blitt gjennomført :

- Brukere med sammensatte behov - Revisjon Midt - Norge - pågående inn i 2025

Ved tilsyn avdekkes alltid forbedringsområder og avvik med ulik alvorlighetsgrad. I 2024 er det meldt inn noen avvik som må følges opp og lukkes. Dette gjøres som en viktig del av forbedringsarbeidet i tjenestene.

Kommunens tjenesteområder

POLITIKK/STAB/FELLES

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteområdet omfatter:

Politikk herunder kommunestyret, alle råd, utvalg og nemder, samt revisjon.

Under stab og støtte ligger også området **kommunedirektør, rådgiver**, diverse lisenser, kontingenter, opplæring, abonnement med mer. Oppgavene består i overordnet ledelse og styring, tilrettelegging for politikerne og oppfølging og iverksettelse av politiske vedtak.

Personalkontoret bistår i overordnet personalpolitikk, herunder å støtte kommunedirektøren, kommunalsjefer/enhetsledere i personalspørsmål, lønnsarbeidet og rapportering, gjennomføre lokale lønnsforhandlinger, ansettelse, samhandling med tillitsvalgte, organisasjonsutvikling, oppfølging av diverse retningslinjer med mer.

Økonomikontoret har hovedoppgavene knyttet til økonomiforvaltning, regnskap, budsjett og rapportering.

Innbyggertorg har som målsetting å gi innbyggere og andre den hjelpen de trenger i sitt møte med kommunen. Dette innebærer enten å gi informasjon, veiledning og tjenester der og da, eller å sørge for at publikum kommer i kontakt med den fagpersonen de har behov for. I tillegg er de interne oppgavene mange både innen saksbehandling og støttefunksjoner. Arkiv, postmottak, politisk sekretariat, sentralbord, hjemmeside og systemansvar for bl.a. sak-arkivsystemet er kjerneoppgaver.

Biblioteket er et folke- og skolebibliotek og har til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon. Skolebiblioteket samarbeider med skolens lærere og tilbyr aktiviteter som fremmer leselyst og skolebiblioteket er en viktig del av leseopplæringen. Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

BUA er på biblioteket og der kan alle låne utstyr av forskjellig slag i bibliotekets åpningstider. Det tilbys utstyr som følger sesongene og man kan se hva som finnes på nettsiden til BUA Tolga. BUA er en nasjonal ideell organisasjon som skal gjøre det enklere for barn og unge å prøve flere og mer varierte aktiviteter, uten å øke forbruket.

Miljøsaker På miljøområdet forvalter kommunen og har ansvar/oppgaver i forhold til: viltforvaltning (viltnemnd, villreinnemnd Tolga Østfjell, fallviltarbeid, CWD-prøvetaking, jaktorganisering, hjortevilt, bever, jegerprøven), kommunalt rovviltfellingslag, hundeloven, motorferdsel i utmark, og forvaltning av verneområdene Bjøreggene Naturreservat, Telvanglia Naturreservat og Hodalen Landskapsvernområde. I tillegg har det i 2023-2024 blitt satt i gang prosjektert et natur-restaureringsprosjekt i Hola elv i Trangdalen for bedring av gyteforhold for ørret. Kommunen tar på seg en koordinerings rolle og bistår blant annet med søknader om eksterne midler

Kommentar til status økonomi

Området dekker kommunestyre og formannskap, regionale tiltak (IPRNØ), råd og utvalg, samt revisjon og kontrollutvalg. Ved årsslutt 2024, ser vi et samlet merforbruk på 883 000,-. Dette skyldes i hovedsak økte utgifter knyttet til ny forskrift politisk godtgjøring vedtatt gjeldende fra 01.01.24, fellesutgifter som knytter seg til ekstratjenester fra Bedriftshelsetjenesten (BHT), juridisk bistand, økt aktivitet lærlinger i forhold til budsjett og IKT utgifter.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	12 272	11 781	12 867	13 108	-240
Refusjon lønn	-752	-600	-600	-315	-285
Sum Lønn	11 520	11 181	12 267	12 793	-525
Drift	4 637	2 677	3 193	4 166	-974
Kjøp av produksjon	5 360	5 391	5 591	5 764	-173
Overføringer	1 049	210	210	1 084	-874
Finansutgifter	167	0	0	175	-175
Sum Utgifter	11 213	8 278	8 994	11 190	-2 196
Brukerbetaling	-442	-374	-374	-366	-9
Refusjoner	-1 984	-11	-1 265	-3 090	1 826
Finansinntekter	-285	103	-109	-131	22
Sum Inntekter	-2 712	-282	-1 748	-3 587	1 839
Netto resultat	20 022	19 177	19 513	20 395	-883

POLITIKK

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunestyret hadde 77 saker i 2024. Det ble gjennomført 8 ordinære møter, 3 hele dager med budsjettseminar og 2 informasjonsmøter digitalt.

Formannskapet behandlet 88 saker og avholdt 9 møter

Administrasjonsutvalget hadde 3 møter med agenda fastsatt i henhold til årshjul

Utvikling og utfordringer

Kommunestyret ønsker å redusere utgiftene knyttet til politiske møter/godtgjøring og vedtok i desember 2024 at det for 2025 skulle være færre møter.

Kommunestyre: 7 møter, 2 digitale møter, 2 dager budsjettkonferanse

Formannskap: 8 møter

Administrasjonen ønsker å legge til rette for og tilstrebe gode prosesser og saksutredninger som grunnlag for de politiske beslutningene. Administrasjonen ser at det må jobbes noe anderledes når det er færre politiske møter.

Kommentar til status økonomi

Området dekker kommunestyre og formannskap, regionale tiltak (IPRNØ), råd og utvalg, samt revisjon og kontrollutvalg. Ved årsslutt 2024, ser vi noen svingninger på enkeltområder i forhold til budsjett, og samlet sett er det et merforbruk som i hovedsak skyldes ny forskrift og godtgjøring til politikere. Som følge av dette fikk området et merforbruk på drøye 540.000 i 2024.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	2 116	1 325	2 411	3 020	-609
Sum Lønn	2 116	1 325	2 411	3 020	-609
Drift	634	319	450	333	117
Kjøp av produksjon	752	761	761	780	-19
Overføringer	228	70	70	179	-109
Finansutgifter	10	0	0	25	-25
Sum Utgifter	1 624	1 150	1 281	1 317	-36
Brukerbetaling	-4	0	0	0	0
Refusjoner	-703	0	-1 117	-1 218	101
Finansinntekter	-5	0	0	-4	4
Sum inntekter	-711	0	-1 117	-1 221	104
Netto resultat	3 029	2 475	2 575	3 116	-541

KOMMUNEDIREKTØR OG STAB

Tjenesteområdebeskrivelse

Innbyggertorg

Å samle servicetorg og bibliotek til et innbyggertorg har gitt mer fleksibilitet når det gjelder bemanning, drift, oppgaveløsning og mindre sårbarhet. Nytt sak og arkivsystem gir en god arbeidsflyt og sikre arkivmetoder, men vi trenger fortsatt å hente ut gevinster i forhold til nye og effektive arbeidsprosesser ute i organisasjonen.

Biblioteket

Tolga bibliotek hadde 10 åpne arrangementer i 2024. I tillegg til dette ble lesesirkel for ungdom startet opp. Det er også gjennomført 149 arrangementer for skoler og barnehager (dette er blant annet bokprater, forfatterbesøk og sommerlesarrangement. BUA er fortsatt en del av biblioteket og har tilbudt utlån av fritidsutstyr gjennom hele året.

Statistikk 2024 :

Viser kun statistikk på oppgaver som er tallfestet i sak-arkivsystem, telefonsystem og statistikk fra biblioteket. Statistikken for biblioteket viser god oppgang fra 2023. Etter ett helt år i nye lokaler ligger utlånstallene mer der vi ønsker og nærmer seg tallene fra 2022.

Årsmelding 2024

Antall saker og journalposter ført i sak-arkivsystemet, telefonsamtaler sentralbord 2024:	
Antall journalførte saker	1059
Antall journalførte dokumenter (journalposter)	4808
Antall telefonsamtaler til sentralbord	1490
Antall utlån Tolga bibliotek 2024:	
Antall utlån skjønnlitteratur voksne	1633
Antall utlån skjønnlitteratur barn	4118
Antall utlån faglitteratur voksne	405
Antall utlån faglitteratur barn	1044
Utlån AV-medier	33
Annet utlån	586
Fjernlån	429
Fornyelser	1829
E-bøker	55
Totalt utlån 2024	10132

Utvikling og utfordringer

Innbyggertorg og bibliotek prioriteringer i 2025:

- Gjennomføring av Stortings-og sametingsvalget 2025
- Oppgradering av elektroniske skjema på hjemmesiden
- Forberede evt.re-design nettside
- Innføre nytt biblioteksystem og meråpent
- Bibliotekarrangement 2025: Vi satser og planlegger for å få til noen større arrangement i 2025, og samarbeider bl.a. med kultur. I 2025 er planen at vi skal ha 3-4 større arrangement i kulturhuset/samfunnshus i Tolga kommune

Økonomikontoret :

Utvikle bruken av administrasjons- og styringsverktøyet Framsikt og hente ut gevinster knyttet til effektivitet, styring og beslutninger

Oppgaveforskyvning i forhold til ansvarsområder regnskap og budsjett/strategi og styring

Personalkontoret:

Merkantile ressurser i Oppvekst og Velferd skal samarbeide mer med personalavdelingen og støtte enhetsledere i forhold til stillingsutlysninger, personalmeldinger og praktisk støttefunksjon i forhold til sykefraværsoppfølgingen

Lede og gjennomføre oppfølgingsarbeidet med NAV arbeidslivssenter i forhold til sykefraværsoppfølging, fortsette i prosjektet Flyktninger i jobb. Det gjennomføres medarbeiderundersøkelser i mars-2025 og personalkontoret bidrar med støtte i oppfølgingsarbeidet i enhetene

Kommentar til status økonomi

Kommunedirektør og stab inneholder alle stabsfunksjonene, som kommunedirektør, økonomiavdelingen, personalavdeling, innbyggertorg og bibliotek, i tillegg til vilt- og fiskeforvaltning. I sum har dette området gått tilnærmet budsjett, med et merforbruk på ca 122.000.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	9 958	10 260	10 260	9 907	353
Refusjon lønn	-752	-600	-600	-315	-285
Sum Lønn	9 206	9 660	9 660	9 591	69
Drift	1 406	941	941	1 127	-186
Kjøp av produksjon	0	0	0	0	0
Overføringer	335	100	100	284	-184
Finansutgifter	133	0	0	150	-150
Sum Utgifter	1 874	1 041	1 041	1 562	-521
Brukerbetaling	-264	-287	-287	-249	-38
Refusjoner	-543	27	-337	-931	594
Finansinntekter	-281	103	-109	-127	18
Sum Inntekter	-1 088	-158	-734	-1 308	574
Netto resultat	9 991	10 543	9 967	9 846	122

FELLESUTGIFTER

Tjenesteområdebeskrivelse

Under området fellesutgifter ligger flere store områder slik som lisenser, kontingenter, IT-drift, BHT, lærlinger, beredskap, HMS, fellestiltak opplæring/kompetanseheving, HMS

Utvikling og utfordringer

En ser at området fellesutgifter nok er for optimistisk budsjettert og at endel uforutsette utgiftsposter føres her. Det største utfordringen ser ut for å være å budsjettere utgifter knyttet til IKT og kontingenter/lisenser og forutse til juridisk bistand, hvor en ser at kommunen stadig er oppe i kompliserte saker som krever ekstern juridisk bistand (personalsaker, LVK/salg av kraft, avtaleverk mm)

I 2024 har 8 nye ledere gjennomgått lovpålagt HMS-kurs i regi av BHT og nye verneombud har også gjennomgått obligatorisk kurs

Kommentar til status økonomi

På fellesområdet belastes kostnader knyttet til IT-drift for kommunen, bedriftshelsetjeneste og juridisk bistand. Netto kostnader knyttet til lærlinger ute på tjenesteområdene belastes også fellesområdet. Så dette er et område som belastes merkostnader for kommunen som helhet. I 2024 ble det et merforbruk på fellesområdet på ca 464.000, som i all hovedsak relaterer seg til de nevnte områdene.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	198	196	196	181	15
Sum Lønn	198	196	196	181	15
Drift	2 597	1 417	1 802	2 706	-904
Kjøp av produksjon	4 608	4 630	4 830	4 984	-154
Overføringer	485	40	40	621	-581
Finansutgifter	25	0	0	0	0
Sum Utgifter	7 715	6 087	6 672	8 311	-1 639
Brukerbetaling	-174	-87	-87	-116	29
Refusjoner	-738	-38	189	-942	1 131
Sum Inntekter	-912	-125	102	-1 058	1 161
Netto resultat	7 001	6 158	6 970	7 434	-464

OPPVEKST

Tjenesteområdebeskrivelse

Sektor Oppvekst består av

- Tolga barnehage
- Tolga Skole
- Vingelen Skole- og Barnehage
- Tolga Kulturskole
- Oppgaver som hører til barnehage og skole felles
- Interkommunale tjenester/kjøp av tjenester: PPT, Voksenopplæring og introduksjonsprogrammet

Tjenesteomfang for hele sektoren

Tjeneste	2022 Antall barn/elever (31.12.22)	2023 Antall barn/elever (31.12.23)	2024 Antall barn/elever (31.12.24)
Grunnskole	204	196	204
Barnehage	85	89	103 (74+27)
SFO	67	65	67
Voksenopplæringen	24	65	61
Kulturskolen – elevplasser	129 elever (170 elevplasser)	122 elever (170 elevplasser)	112 (161 elev- plasser), 11 på venteliste

Føringer fra kommunestyret i 2024:

"Organisering av sektor oppvekst for implementering av kompetanseløftet:

Kommunedirektøren skal legge frem sak for kommunestyret om implementering av kompetanseløftet innen sektor oppvekst. Kommunestyret ønsker særlig fokus på hvordan organiseringen innen sektor oppvekst bidrar til god bruk av ressurser og tidlig innsats både i skole og barnehage. Kommunestyret ønsker seg et tydelig faktagrunnlag slik at implementeringen av kompetanseløftet kan være faktabasert og objektiv. Kommunedirektøren gis derfor anledning til å leie inn ekstern bistand for å kartlegge om sektoren er hensiktsmessig organisert for å løse fremtidige krav. Kommunestyret ber ikke om en utredning av skolestruktur, men om dagens ressurser utnyttes til beste for oppvekstmiljø og arbeidsmiljø innen sektoren.

Kommunestyret avsetter inntil 200.000, - kr. fra disposisjonsfond til en eventuell ekstern prosess."

Status:

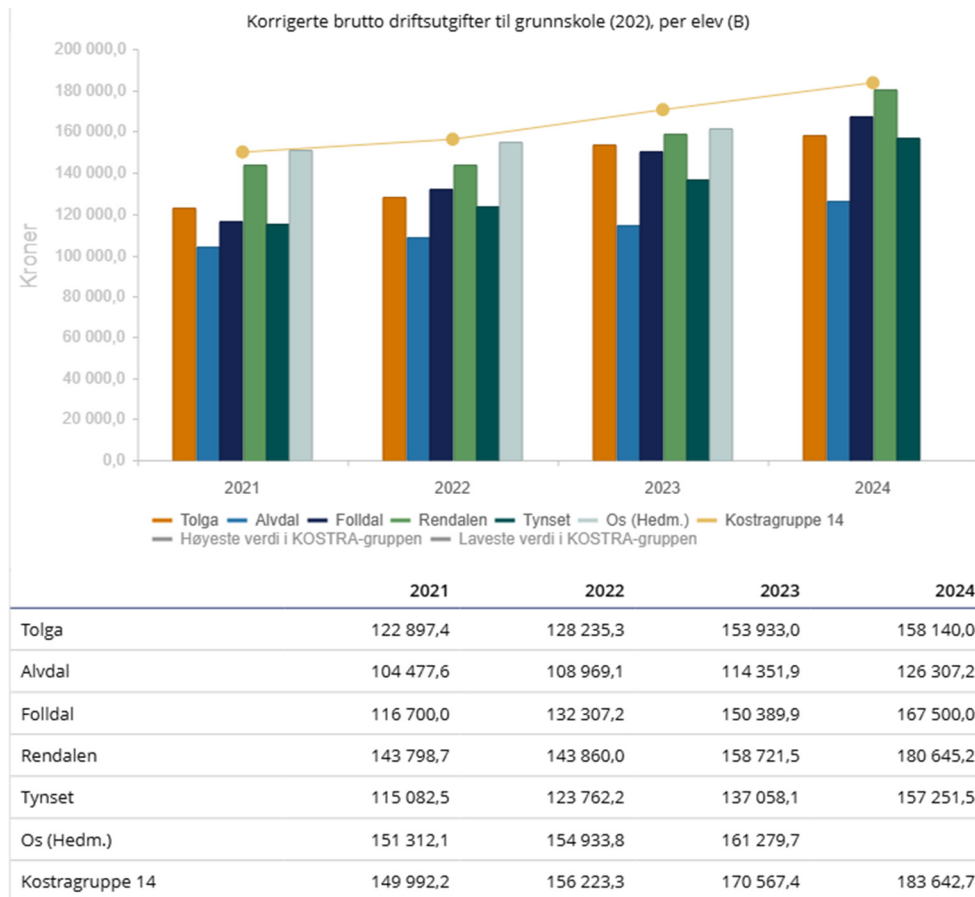
Flere aktører ble forespurt om oppdraget. Det ble inngått avtale med KS konsulent. Rapporten fra KS ble lagt fram for kommunestyret 05.09 2024. Rapporten gir et godt grunnlag for å synliggjøre nåsituasjonen for kommunen. Rapporten viser på hvilke områder kommunen er sårbar og hvilke tiltak sektoren bør jobbe videre med for å styrke samarbeidet og opprettholde kvalitet. Dette arbeidet er påbegynt og jobbes videre med i 2025.

Utgifter til grunnskole

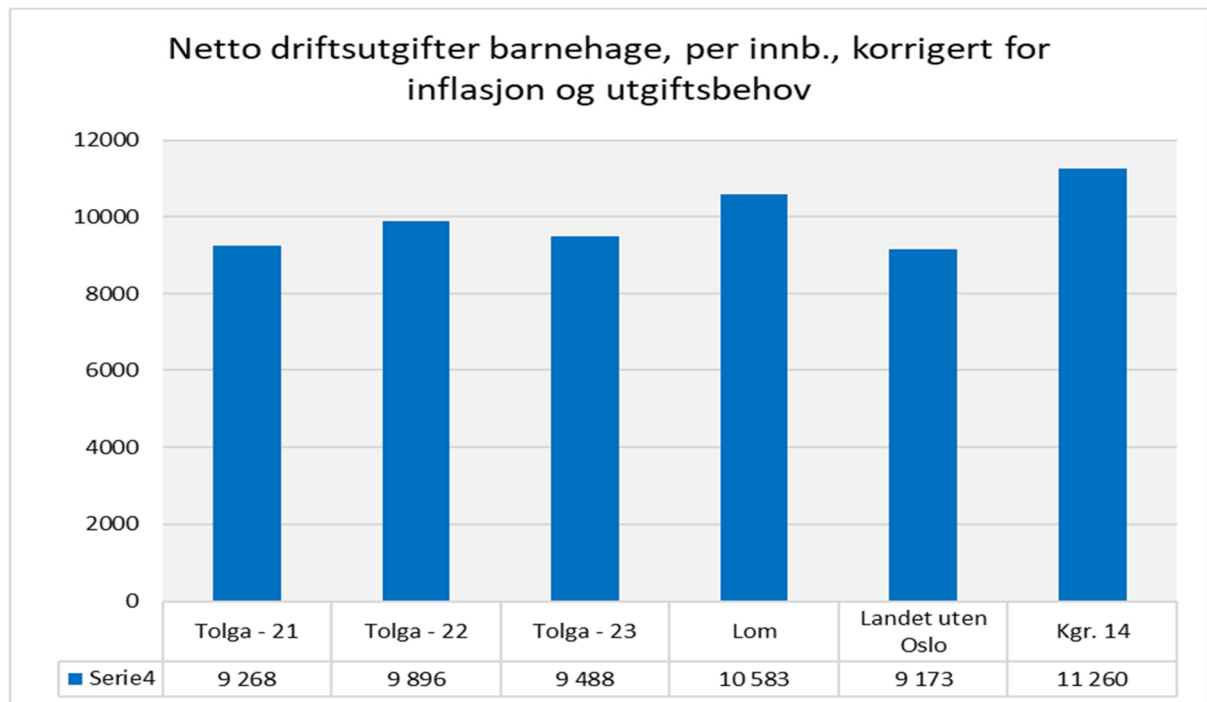
Tabellen viser utvikling utgifter pr elev sammenlignet med øvrige kommuner i regionen. Utfordring for alle kommuner er at kostnadene øker.

I beløpet ligger skyss, lønn, skolelokaler og øvrige driftskostnader.

Årsmelding 2024

Utgifter til barnehage (hentet fra KS K rapporten)

Utvikling og utfordringer

Utvikling og utfordringer

- I 2024 økte antall barn i barnehagene og på skolene. Tilflytting, særlig av barnefamilier er en viktig årsak til dette. Tolga har ikke hatt samme nedgang i antall barn og unge som prognosene til SSB tilsier, selv om kjente barnetall framover viser en liten nedgang de neste 5-10 årene.
- Sektoren har mange godt kvalifiserte medarbeidere. Men som KS K rapporten viser, er flere av enhetene små og sårbare ved fravær. Samlet ressursbruk er god og innenfor normen. Det er et potensiale å se på hvordan ressursene brukes. Dette er en del av oppfølging av KS k rapporten og intensjon som ligger i ny opplæringslov. Det må jobbes godt og strategisk for å oppfylle intensjonen i denne loven med mer fokus på tilpasset opplæring i klasserommet som hovedregel.
- For å møte nye sentrale føringer synliggjort i ny opplæringslov og oppvekstreformen (tidlig og målrettet innsats, styrke "laget rundt barnet") er det behov for større samarbeid mellom enhetene, mellom sektorene og å jobbe mer på tvers av team og trinn.
- Det er stor etterspørsel etter barnehagelærere i Tolga og i regionen. Tolga mangler tilstrekkelig antall barnehagelærere og har i flere år gjort vedtak om disp. fra utdanningskravet. 3 ansatte i barnehagene i Tolga startet utdanning i 2024. Kommunen gir økonomisk støtte (bl.a. permisjon med lønn og dekking av oppholdsutgifter ved studiesamlingene).
- Mer enn 90 % av budsjettammen handler om lønn. Det gir mindre handlingsrom å justere øvrige driftsposter og uforutsette utgifter.
- Voksenopplæring og introduksjonsprogrammet dekker faktiske kostnader i intro-perioden. For at deltakerne i neste fase kommer ut i sysselsetting/lønnet arbeid, må lykkes i bla. i arbeidet som er satt i gang gjennom bl.a. "Sømløs arbeids inkludering".

Utvalgte resultater

Utvalgte resultater

- I 2024 er det flere barn i skolene enn på samme tid året før.
- Høsten 2024 gjenåpnet Tolga barnehage en 5. avdeling som følge av flere barn i barnehagen. Det betyr 7 fulle avdelinger: 2 i Vingelen barnehage og 5 i Tolga barnehage.
- Tolga er godt i gang med tverrfaglig arbeid i tråd med Oppvekstreformen. Det er iverksatt nye rutiner som skal fange opp barn og unges behov så tidlig som mulig. Et tiltak er tverrfaglige samhandlingsteam (TST) som et møtepunkt fem ganger i året for PPT, barnevern, helse, skole og barnehage. Dette er også i tråd med kommunens sektorplan for oppvekst. Nye tverrsektorielle prosjektstillinger har hatt en positiv innvirkning på dette arbeidet.
- UngData undersøkelsen gjennomført våren 2024 viser at unge i Tolga skårer høyt på trivsel og tilhørighet i skole, fritid og sammen med familien.

- Tolga fikk prosjektmidler for å prøve ut nye måter å lære norsk på for flyktninger i kommunen. Prosjektet "Språk og mat" der kulturskolen har vært en viktig aktør, har gitt stor framgang for deltakerne. Det gjelder ikke minst terskelen i å tørre å bruke et nytt språk. Det ligger stor overføringsverdi å ta i bruk samme pedagogisk tilnærming på flere områder.

Kommentar til status økonomi

Kommentar til status økonomi

Oppsummert for sektoren:

Ved 1. tertial ble det anslått at merforbruket for 2024 anslagsvis 2 - 2,5 mill. I hovedsak skyldes dette uforutsette lønnsutgifter, usikre inntekter og uforutsette utgifter, særlig på fellesområdet.

Prognose ved 2. tertial viste samme merforbruk. Etter budsjettjustering ble sektorens økt ramme med 1,5 mill.

Gjennom året er det ved alle enheter iverksatt tiltak for å holde samlet budsjetttramme. Ikke vikar ved fravær er ett slikt tiltak. I tillegg fikk kommunen ekstra midler gjennom ulike prosjekter og statstilskudd for å dekke noen av de ikke-budsjetterte lønnsutgiftene.

Stram budsjett disiplin og mindre utgifter på enkelte områder gjorde at samlet merforbruk for hele sektoren ble betydelig redusert. Samlet merforbruk av total ramme 59,4 mill ble kr 229 068. Det er under 0,5 %.

Se for øvrig kommentar for hver enhet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	64 468	60 983	60 983	66 320	-5 337
Refusjon lønn	-2 187	-1 119	-1 119	-3 408	2 289
Sum Lønn	62 281	59 864	59 864	62 912	-3 048
Drift	3 911	3 673	5 173	3 688	1 485
Kjøp av produksjon	5 782	4 457	4 457	5 537	-1 079
Overføringer	568	0	0	530	-530
Finansutgifter	856	0	0	1 506	-1 506
Sum Utgifter	11 118	8 130	9 630	11 260	-1 630
Brukerbetaling	-5 042	-4 041	-3 541	-3 930	389
Refusjoner	-8 585	-5 887	-6 423	-9 650	3 227
Finansinntekter	-965	-122	-122	-955	833
Sum Inntekter	-14 591	-10 050	-10 086	-14 535	4 449
Netto resultat	58 807	57 944	59 408	59 637	-229

OPPVEKST FELLES

Tjenesteområdebeskrivelse

Oppvekst felles

I oppvekst felles inngår felles stillinger for skole og barnehage, felles kompetanseheving for skole og barnehage, utgifter til grunnskole som ikke berører den enkelte enhet, skoleskyss, prosjekter knyttet til sektor (eks. fritidskoordinator), skolemåltid, PPT, voksenopplæring og introduksjonsprogrammet.

Tolga kjøpte skolefaglige tjenester i 50 % stilling av Tynset kommune fra 2010 - 2022. Avtalen ble avviklet fra 2023 og organisert i kommunenes administrasjoner. Stillingen som skolekonsulent ble utvidet til 1 00% stilling fra mai 2023. Noe av stillingen dekker merkantil oppgaver for Tolga skole. resten av stillingen gjelder skole og barnehage felles, bl.a. flere fagsystemer for skole og barnehage. Kommunalsjef oppvekst lønnes fra dette området. Det samme gjelder 40 % ressurs til barnehagemyndighet.

Barnehage - og skolefaglig kompetansesamarbeid Nord Østerdal

Kompetansesamarbeidet i regionen er organisert i et forum for alle 6 kommunene i Nord-Østerdal: «Samarbeidsavtale om kompetanseutvikling i skoler og barnehager i Nord-Østerdal». Tynset kommune er sekretariat i dette samarbeidet. All felles kompetanseutvikling for skoler og barnehage er nedfelt i en felles plan. Kompetansepakkene gjelder tiltak begrunnet i St. melding 6 «Kompetanseløftet», Oppvekstreformen (Barnevernsreformen) og tiltak ut fra lokale behov på hver skole / barnehage.

Felles grunnskole

Fellestiltak gjelder bl.a. grunnskoleelever som får sitt skoletilbud i andre kommuner, samt videregående elever i «kombinasjonsklassen». Det siste tilbudet er 1–2 årig påfyll (grunnskoleopplæring) for flyktninger, som en innføring til vg. skole. Tilbudet er et spleiselag mellom fylkeskommunen og kommunen. Grunnskoletilbud for voksne heter nå Fortsettelsesopplæring for voksne (FOV). 5 elever fra Tolga deltar på dette tilbudet 2024-25. Organisert gjennom Tynset opplæringscenter.

Skoleskyss

Dette gjelder grunnskoleelever som har krav på skoleskyss i henhold til opplæringsloven. I tillegg til elever som bor på veistrekninger kommunen sjøl har definert som trafikkfarlig skolevei. I 2024-25 har 61 elever ved Tolga skole skoleskyss og 14 elever ved Vingelen skole.

Skolemat

Tolga skole: Et varmt måltid tilbys alle elever 1. - 10. trinn 1 dag pr uke, fordelt på 2 dager; tirsdager og onsdager i Skjold. Skoleåret 2024-25 driftes dette med hjelp av frivillige.

Vingelen skole: Elevene får i år lunsj i kantina i Skjold i forbindelse med svømming og bibliotek på onsdager. 10 ganger for 1.-4.trinn og 10 ganger for 5.-7.trinn. I tillegg har skolen samarbeid med Bygdekvinnelaget om skolemat 1 g pr mnd. i Fjellheim.

Fritidskoordinator

Prosjektstilling 50 %. Oppfølging av barn og unge og deres familier i ulike fritidsaktiviteter. Forsterket tilbud i Fritidsklubben. Organiserte bl.a sommeraktiviteter for barn og unge, Ungdata-undersøkelsen og kommunens koordinator i satsingene "Alle med" og "Innafor".

Pedagogisk psykologisk tjeneste

PP-tjenesten/logopedtjenesten for Nord-Østerdal er en interkommunal tjeneste, og dekker kommunene Tynset, Follidal, Alvdal, Rendalen, Tolga, og Os. Tynset kommune er vertskommune. Lederressurs er 50 % av en fagstilling. En representant fra hver kommune sitter i fagråd.

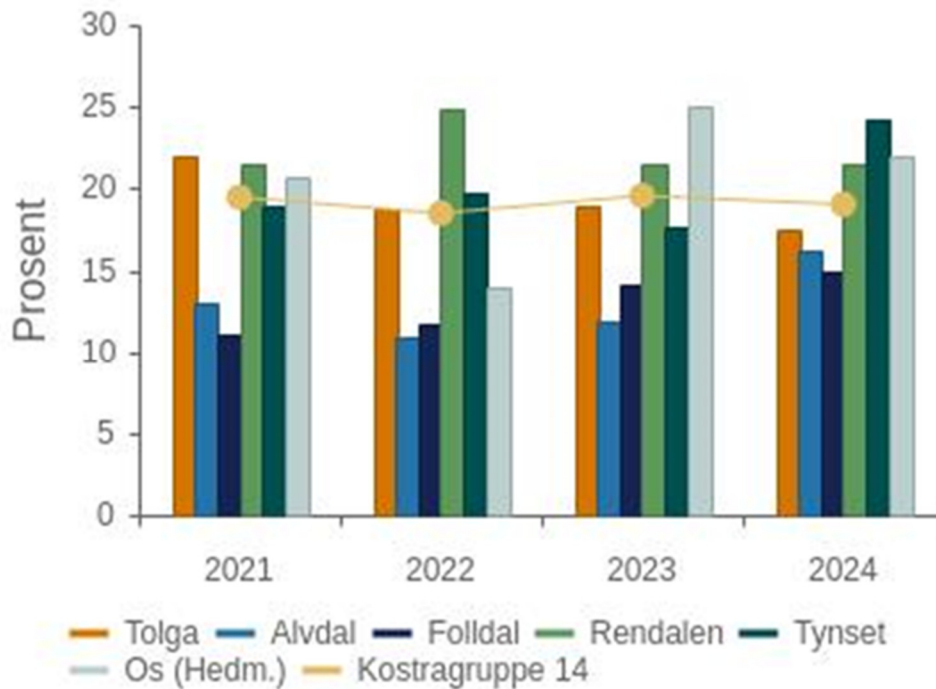
Tjenesten er organisert slik at hver skole og barnehage har en kontaktperson i PPT/logopedtjenesten som har fast besøksplan mot den enkelte enhet. Kontaktpersonen i PPT har ansvar for å følge opp det systemiske arbeidet i organisasjonen. I tillegg har PPT tre team som arbeider med kompetanseheving innen følgende områder:

- Team - inntak
- Team - sosiale og emosjonelle vansker og systemarbeid
- Team – fagvansker: Lese- og skrivevansker, matematikkvansker, språkvansker, fler-språklighet og sammensatte lærevansker

Logopedtjenestens kompetanseområder er afasi, dysartri, stamming og løpsk tale, utviklingsmessige språkvansker, artikulasjonsvansker, EILO (pustesykdom), stemmevansker og dysfagi (spise- og svelgevansker).

En viktig del av arbeidet i PPT/logopedtjenestens arbeid er å utrede barn og unge og veilede elever, skoler, barnehager og foresatte. PPT er sakkyndig instans.

Tabell - dekningsgrad - Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt (B):

	2021	2022	2023	2024
Tolga	22,0 %	18,7 %	18,9 %	17,4 %
Alvdal	12,9 %	10,9 %	11,8 %	16,2 %
Folldal	11,0 %	11,8 %	14,2 %	14,9 %
Rendalen	21,6 %	24,9 %	21,4 %	21,4 %
Tynset	18,9 %	19,7 %	17,7 %	24,2 %
Os (Hedm.)	20,7 %	14,0 %	25,0 %	22,0 %
Kostragruppe 14	19,5 %	18,5 %	19,6 %	19,0 %

Tabellen viser ikke antall elever som får individuell tilrettelegging, men samlet % timer av lærertimer totalt som brukes til dette. Det er forholdsvis stor ressurs som brukes til spesiell tilrettelegging i hele regionen.

Voksenopplæring og introduksjonsprogrammet

Tolga kjøper voksenopplæringstilbudet av Tynset opplæringscenter.

Introduksjonsprogrammet følges opp av kvalifiseringsrådgiver i bosettingskommunen. I 2024 var dette 2 stillinger fram til oktober. 1 av stillingene er delt mellom arbeid og kvalifisering gjennom Intro-programmet, og kommunens 50 % andel i felles NAV prosjekt "Sømløs arbeidsinkludering for flyktninger". Disse stillingene følger opp persontilskudd (grunntilskudd og norsktilskudd) i det interkommunale samarbeidet.

Tynset opplæringscenter er organisert med 4 avdelinger; en interkommunal avdeling om norsk- og samfunnskunnskapsopplæring for voksne, grunnskoleopplæring (FOV) for voksne, avdeling for bosetting av flyktninger og avdeling for oppfølging av introduksjonsdeltakere. I tillegg er enheten ansvarlig for å søke om og å følge opp særskilt tilskudd ved bosetting av flyktninger med funksjonshemming.

- Interkommunalt samarbeid, kommunene Tolga- Alvdal- Folldal- Tynset
- Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for alle innvandrere i de 4 kommunene
- For introduksjonsdeltakere er opplæringen en del av introduksjonsprogram, som følges opp ved introduksjonsavdelingen i bostedskommunen
- Oppfølging av prosjekter i samarbeid med introduksjonsavdelingen og bosettingsavdelingen / kommuner
- Arrangere norskprøver muntlig og skriftlig i henhold til sentralt gitte prøver i regi av Direktoratet for Høyere utdanning og kompetanse

Brukere: Tynset har arrangert språkprøver for kommunene Tynset- Tolga- Alvdal-Folldal. Prøveformen måler skriftlig og muntlig norsknivå etter nivå A1-A2-B1-B2-C1, der A1 og under A1 viser laveste resultat. Nivå C1 er et akademisk nivå.

Nivåene A1-A2-B1-B2-C1 måles ved skriftlige prøver i lytte- lese- skrive. Prøvene er digitale og vurderes sentralt ved Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, HK-dir. Muntlige norskprøver arrangeres lokalt med ekstern sensor.

Tjenesten er hovedkontakt opp mot Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) om oppfølging av norsk – og samfunnskunnskapsopplæring, samt registrering og oppfølging av prøvene i norsk, samfunnskunnskap og Statsborgerprøven.

I 2024 deltok 62 elever fra Tolga. Herav 51 elever fra Ukraina.

Kommentar til status økonomi

I oppvekst felles ligger felles koordinering av sektoren, PPT, felles grunnskole, skoleskyss, felles kompetanseutvikling, sektorens prosjektstillinger samt voksenopplæring.

Ved 1. tertial ble det signalisert et betydelig merforbruk (2 mill). Særlig gjaldt dette voksenopplæring. Ved budsjettjustering 2. tertial ble det tilført 1,5 mill til sektoren.

Ved årsslutt 2024 er samlet merforbruk for fellesområdet 1,1 mill. Den største posten gjelder økt kjøp undervisning annen kommune og voksenopplæring. Det har vært og er en målsetning om å få introdeltaker ut i jobbtilbud så fort som mulig, men for flere deltakere har intro-løpet vart noe lengre enn kommunen satte som ambisjon.

På noen poster fellesområdet er det et gledelig mindreforbruk. Dette gjelder f.eks. skoleskyss.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	12 533	9 318	9 318	11 738	-2 420
Refusjon lønn	-1	0	0	-266	266
Sum Lønn	12 532	9 318	9 318	11 473	-2 154
Drift	1 779	1 675	3 175	1 644	1 531
Kjøp av produksjon	5 139	3 503	3 503	5 009	-1 505
Overføringer	212	0	0	173	-173
Finansutgifter	606	0	0	1 142	-1 142
Sum Utgifter	7 737	5 178	6 678	7 967	-1 289
Brukerbetaling	-75	-33	-33	-66	33
Refusjoner	-4 579	-1 965	-2 001	-3 883	1 882
Finansinntekter	-545	-122	-122	-525	403
Sum Inntekter	-5 199	-2 120	-2 156	-4 474	2 318
Netto resultat	15 070	12 377	13 841	14 966	-1 125

VINGELEN SKOLE OG BARNEHAGE

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteproduksjon og aktivitet

Høsten 2024 startet 54 elever ved skolen. 27 barn i barnehagen. Dette skole- og barnehageåret har enheten flerspråklige barn fra Ukraina.

De siste årene har det vært stort fokus på utvikling av uteområdet i et samarbeid mellom kommunen, Vingelen Idrettslag og Fjellheim. Dette har handlet om både leke- og aktivitetsområder for skole og barnehage, samt trafiksikkerhet. I 2024 ble det ny organisering av parkeringsplass, med en rabatt mot hovedveien og skilting for kjøreretning. I tillegg ble det satt opp flere gatelys. Prosjektet er nå avsluttet.

Vingelen skole

Innføring av ny læreplan Fagfornyelsen har preget det pedagogiske utviklingsarbeidet også i 2024 (nye fagplaner, valg av læreverk (bøker og digitale), utvikling av metodikk og læringsmåter. Skolen har ekstra fokus på IKT og lesing, der en søker å finne en god balanse mellom digitale læremidler og papirbaserte. I generelt utviklingsarbeid, har skolen har arbeidet med kompetansepakken «Interne støttesystemer og tilpasset opplæring»

Skolen har et tett samarbeid med foreldrene både gjennom utvalgsmøter og ulike arrangementer gjennom året. Tiltak i lokale planer som involverer hele bygdesamfunnet er delvis gjennomført som planlagt i 2024.

Skolen baserer sin virksomhet på at elevene skal få gode vilkår for læring. Dette bl.a. gjennom utstrakt bruk av ulike læringsarenaer og metoder. I «Styringsplattform for oppvekst» er det lagt tydelige føringer for fortsatt bruk av uteområdene, der målet er at opplæringen gir barna «røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap». I 24/25 har vi hatt ekstra fokus på referanseområdet «Jordvollen i Svartåsen», med bl.a restaurering av løa i samarbeid med Grunneierlaget og Kulturminnefondet. Ellers er utvikling av valgte objekter i nærområdet og bruk av kultursti, basisløype, fugletårn og skianlegg om vinteren sentralt.

SFO

Høsten 2024 var det 27 elever som benyttet tilbudet. Det gis tilbud om SFO på ettermiddag alle dager. På morgenen er det fortsatt SFO i samarbeid med barnehagen. Fra høsten 2024 fikk også elevene på 3.trinn gratis 12 timer, lik 1.-2.trinn. I skolens ferier er det samarbeid med barnehagen dersom for få unger melder seg på ordinært SFO-tilbud. Dette gir god utnyttelse av mannskap på tvers, og ungene møter kjente voksne. Dette er en av fordelene med å være lokalisert og organisert sammen.

Vingelen barnehage

Det er stor søkning til barnehagen, med relativt stort kull i 2023. Dette gir mange unger og plasser på småbarnsavdelinga. Inneværende barnehageår er det 29 barn (40 plasser) på 2 avdelinger. Det er en økning av yngre barn i barnehagen, i tillegg til at antallet dager for den enkelte også øker. Barnehagen har søkelys på lekens plass i barnehagehverdagen og de voksnes rolle i leken. Dette har satt sitt preg både på planlagte og spontane aktiviteter i hverdagen, og har vært tema på planleggingsdag og

personalmøter for de ansatte. Arbeid med disse fagområdene fremmer trivsel, allsidig utvikling og god helse for barna.

Temaet i 24/25 er «Reise gjennom musikkens og bøkernes verden» De fagområdene som har vært i fokus er; nærmiljø – samfunn / kommunikasjon, språk og tekst / kropp, bevegelse, mat og helse.

Barnehagen har valgt «Foreldresamarbeid» som kompetansepakke.

Med økende antall barn er det i løpet av året økt bemanningen for å oppfylle bemanningsnormen. Det er gitt 2 vedtak om disp. fra utdanningskravet. Gledelig har 2 fagarbeidere i barnehagen begynt på arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.

Oppsummering og konklusjoner

Samlet sett er Vingelen skole og barnehage en organisasjon med relativt godt kvalifiserte og dedikerte medarbeidere. Det er fokus på lek og et godt læringsmiljø for barn fra 1-13 år. I sentrum står mestring på sitt nivå for alle.

Skoleåret har vært preget av endring i personalgruppa og diskusjon om endring av skolestruktur. Dette har påvirket læringsmiljøet.

Resultatene fra undersøkelser, tester og kartleggingsprøver viser i hovedsak gode og positive resultater. Elevene har over tid skåret høyt på de fleste parametere i elevundersøkelsen. I likhet med resten av regionen og landet, ser vi samme nedadgående utvikling knyttet til mestring og motivasjon. Det er flere elever ved skolen som har store spesialpedagogiske tiltak, men det er samme bemanning uavhengig av ressursbehov. Det kan være utfordrende å ivareta alles behov.

Utvikling og utfordringer

Elevgrunnlaget inneværende år tilsier en 4-delt skole (4 klasser). Ressurser er flyttet opp fra småtrinnet for å sikre deling på mellomtrinnet med 24 elever.

Skolen har færre voksenressurser enn det har vært de siste årene. Det prioriteres å bruke det meste av lærerressursene i klasserommet framfor andre oppgaver.

Det er utfordrende i tilstrekkelig grad å få prioritert begynneropplæringen, tilpasset opplæring og arbeidet med skolemiljøet med færre voksenressurser.

Utvalgte resultater

I 2024 har skolen fortsatt arbeidet med å løfte tilpasset opplæring og fådeltskolepedagogikken. Det er etablert et godt samarbeid mellom regionens fådeltskolenettverk og Tynset Studie- og høgskolesenter. Dette gir skolen mulighet til å bidra til utvikling av studietilbud og fagdager i tett dialog med Nord Universitet. Utearealet som læringsmiljø er en viktig del av Vingelen skole. Opplevelser og egne

erfaringer fra utemiljøet og fysisk aktivitet synes å gi en god effekt i form av økt faglig interesse, trivsel og sosial kompetanse. Dette gir variasjon i undervisningen og et positivt avbrekk. Gjennom aktivitet i aldersblanda grupper lærer elevene av hverandre. Skolen viderefører sin satsing på entreprenørskap gjennom elevbedrift.

Kommentar til status økonomi

Ved 1. tertial ble det meldt et merforbruk for enheten kr 600 000. Dette forklares i at det var budsjettert med høyere inntekter enn forventet. Enheten har utøvd god budsjett disiplin. Ved årsslutt er samlet merforbruk redusert til kr 423 000.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	12 466	13 011	13 011	13 153	-142
Refusjon lønn	-533	-550	-550	-514	-36
Sum Lønn	11 933	12 461	12 461	12 639	-178
Drift	493	578	578	490	87
Kjøp av produksjon	150	105	105	85	20
Overføringer	117	0	0	113	-113
Sum Utgifter	760	683	683	687	-5
Brukerbetaling	-1 187	-810	-810	-922	112
Refusjoner	-1 323	-1 880	-1 880	-1 518	-362
Finansinntekter	-63	0	0	-10	10
Sum Inntekter	-2 574	-2 690	-2 690	-2 449	-241
Netto resultat	10 119	10 454	10 454	10 877	-423

TOLGA SKOLE

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteproduksjon og aktivitet

Elevtallet har vært stabilt de siste årene + - 150. Fram mot 2026 – 2027 er det en synkende trend, men økt tilflytting har gjort at elevtallet har holdt seg ganske stabilt også i 2024 og økt i 2025.

38 % av elevene er flerspråklige, og representerer 12 ulike språk.

Tolga skole kjøper tjenester fra kulturskolen i musikk og engelsk. Dette er et samarbeid som fungerer svært godt. Samarbeidet med kulturskolen er regulert gjennom forpliktende samarbeidsavtaler. Fra høsten 2020 ble barnehagen «nabo» med skolen. Skolen bruker jevnlig biblioteket og alle klasser får en time hver per uke. Biblioteket er en viktig arena for stimulering av leselest.

Mange tiltak er nedfelt i styringsplattformen. Skolen har flere foreldresammenkomster, møter, samling for klassene utenom skoletid enn det som er nedfelt i lovs form.

FAU jobber med et sosialt årshjul som skal si noe om hvordan foreldrene kan bidra til at både barna og foreldrene kan bli bedre kjent med hverandre utenfor klasserommet. Skolen har kontinuerlig tett samarbeid med lag og foreninger i bygda i ulike arrangement. Skolen bruker aktivt det utvidede skolerommet og er en integrert del av bygda.

Grunnleggende ferdigheter i basisfagene er skolens hovedprioritering. Opplæring i lesing og skriving er en felles satsing i regionen.

Skolen jobber med en kompetansepakke som heter «Tilpasset opplæring og inkluderende støttesystemer», på lik linje med Vingelen skole. Det er planlagt å bruke både 23/24 og 24/25 på temaet. I denne kompetansepakken jobber skolen med tidlig innsats i samarbeid med våre støttesystemer, for å kunne hjelpe barn og unge tidligst mulig.

Skolen har revidert flere dokumenter og rutiner dette året. Skolen har bl.a. revidert den sosiale handlingsplanen, og gjort den om til en håndbok for alle ansatte. Handlingsplanen oppsummerer mange av rutinene skolen har for arbeid med elevenes psykososiale miljø. Skolens HMS-plan er også oppdatert, og inkluderer en ROS-analyse som er utarbeidet av en representativ gruppe av skolens ansatte og ledelse sammen med bedriftshelsetjenesten. Dette ble gjort som en del av tilsyn fra Arbeidstilsynet våren 2024.

Skolen jobber videre med å forbedre og utarbeide gode rutiner for oppfølging av elever i samarbeid med ulike støttesystemer. Målet med rutinene er å fange opp elever som strever så tidlig som mulig, for å kunne gi god oppfølging. På småtrinnet er lesekurs satt i system som en del av den intensive opplæringen for de som trenger dette.

Nasjonale prøver gjennomført i lesing, engelsk og regning på 5. og 8. trinn, og i lesing og regning for 9. trinn. Både 5. trinn, 8. trinn og 9. trinn ligger over landsgjennomsnittet. Spesielt 5. trinn viser god framgang og gode resultater.

Skolen arbeider målrettet med å gi alle elever god faglig oppfølging. Tilpasset opplæring og praktisk læring gjennom aktivitet står sterkt i Tolga skole. Overordnet del av fagfornyelsen skal ligge som et prinsipp i fagene, både når det gjelder et inkluderende læringsmiljø og tverrfaglig undervisning.

Skolen arbeider målrettet med sosial handlingskompetanse og relasjonelle ferdigheter både blant voksne og elever, som er grunnmuren for all læring. Alle elever skal oppleve trygghet på skolen. Elevundersøkelsen viser at eleven på skolen trives og har venner. Samtidig er internett, spill og bruk av

sosiale medier en økende aktivitet. Det bekrefter at det er nødvendig å satse på oppbygging av elevers sosiale kompetanse. Dette er en kontinuerlig prosess og «ferskvare». Skolen har laget en sosial årsplan med aktiviteter som er felles for flere av trinnene på skolen. Eksempel på dette er «Skoleløpet», der alle elever fra 1. trinn til 10. trinn deltar, og der 10. trinn går sammen med 1. trinn, 9. trinn går sammen med 2. trinn og så videre. Det samme prinsippet følges ved juleverkstedet som arrangeres tidlig desember. Dette skaper møteplasser der elevene kan få en annen arena å føle mestring på, gjennom sosialt samvær og omsorg.

Skolen gir tilbud til elevene om opplæring i tysk som 2. fremmedspråk. Som alternativ kan elevene velge arbeidslivsfag. Dette er et fag der en velger områder fra den videregående skolen med praktiske tilnærminger (design/redesign, fysisk aktivitet og helse, produksjon for salg). Som valgfag kan elevene velge mellom programmering, friluftsliv og praktisk håndverksfag. I 9. trinn har elevene elevbedrift som valgfag, men kan velge mange ulike retninger innenfor dette.

Bærekraftig utvikling: Gjennom 10. trinn sin festmiddag brukes både skolehage og natur for å jakte og sanke kjøtt, bær, fisk og sopp.

SFO

40 barn benytter tilbudet, noe som omtrent tilsvarer samme antall som i 2023. Dyktige ansatte gir elevene trygge og gode tilbud på SFO.

Ansatte i SFO har hele stillinger, og kombinerer SFO med arbeid i skolen-, i klassene og opp mot enkeltelever. Dette skoleåret jobber to ukrainske ansatte både i skolen og på SFO som et tiltak for å følge opp de ukrainske barna vi har i skolen. Dette gir en viktig oppfølging til et ganske stort antall ukrainske barn og unge.

Oppsummering og konklusjoner:

Ulike kartlegginger, bl.a. nasjonale prøver og elevundersøkelsen bekrefter at læringstrykket i klasserommet er godt, og at elevene har det bra på skolen. Det jobbes kontinuerlig med elevenes psykososiale miljø. Arbeidet med sosiale ferdigheter og relasjonelle ferdigheter er satt i system. Skolen fanger opp flere elever som har behov for oppfølging gjennom systematisk arbeid, og gjennom et godt samarbeid med andre instanser. Gjennom «Kompetanseløftet» er dette tema som forventes å gi positiv effekt over tid. Elevtallet er stabilt.

Skolen jobber utradisjonelt, tar i bruk uterommet som en viktig læringsarena og jobber godt med dybdelæring med lokale mål. Entreprenørskap er satt i system, både på mellomtrinn og ungdomstrinn. Skolen vektlegger praktisk og variert tilnærming fra 1. trinn til 10. trinn.

Skolen har jobbet mye med å ha riktig kompetanse for alle elever dette året. Spesielt de ukrainske barna har hatt voksende behov i år. Norsk 2-opplegget ble utvidet forrige skoleår, og opprettholdt dette tilbudet 2024. Det er også ansatt kompetanse rettet mot individer med spesifikke behov. Det er en utfordring å følge opp en særskilt språkopplæring for alle som har store og små behov, og vi har valgt å prioritere de ukrainske barna. Det betyr ikke at andre flerspråklige barn ikke får oppfølging, men på en litt annen måte og i større grad i klasserommet.

Årsmelding 2024

Helsesykepleier har faste dager på skolen, og deltar både i ressursteam (spes.ped) og skolemiljøteam. Det å jobbe tverrfaglig, styrker laget rundt barnet, jfr. Kompetanseløftet og tidlig innsats.

I 2024 har enheten hatt en ukrainsk voksen i språkpraksis i skolen og på SFO.

Kommentar til status økonomi

Prognose 1. og 2. tertial viste at Tolga skole og sfo ville gå i balanse. Det er utøvd god budsjett disiplin for å løse nye tiltak rundt enkeltelever innenfor ramma. På slutten av året fikk enheten melding om at omsøkt statstilskudd for å dekke dette ble innvilget. Det resulterer i høyere inntekter enn budsjettet og gir enheten et mindreforbruk på kr 793 000.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	22 150	22 067	22 067	23 796	-1 729
Refusjon lønn	-897	0	0	-783	783
Sum Lønn	21 253	22 067	22 067	23 013	-946
Drift	1 024	852	852	917	-65
Kjøp av produksjon	111	240	240	233	7
Overføringer	159	0	0	142	-142
Finansutgifter	250	0	0	364	-364
Sum Utgifter	1 543	1 092	1 092	1 657	-565
Brukerbetaling	-560	-310	-310	-439	129
Refusjoner	-2 279	-1 692	-1 692	-3 571	1 879
Finansinntekter	-300	0	0	-295	295
Sum Inntekter	-3 139	-2 002	-2 002	-4 305	2 303
Netto resultat	19 657	21 157	21 157	20 364	793

KULTURSKOLEN

Tjenesteområdebeskrivelse

Tjenesteproduksjon og aktivitet

Å delta i kunst og kulturfag har stor egenverdi for barn og unge. For en kommune med nedgang i folketallet, og som ønsker å beholde og rekruttere barnefamilier, er det gode kulturskoletilbudet en klar styrke. Det er viktig å legge til rette for at minoritetsspråklige barn kan delta i kulturskolens tilbud, som er en viktig arena for integrering.

Skolen har lokale læreplaner som bygger på Rammeplan for kulturskole, Mangfold og fordypning. Kulturskolen følger skoleruta for grunnskolen. Undervisningen foregår i grupper og/eller individuelt. Det er et mål at så mange som mulig har muligheten til å spille sammen med andre enten ukentlig eller i perioder.

Kulturskolen samarbeider med skolene og tilbyr undervisning innenfor skoletiden. Samarbeidet gir ungene unike muligheter til å få utfolde seg og er et viktig bidrag til å skape gode læringsarenaer for alle. Det er svært mange av skolens elever som benytter seg ellers av kulturskolens varierte tilbud.

Utadrettet virksomhet

Tolga kulturskole har hatt konserter og forestillinger gjennom skoleåret. Ulike innslag etter forespørsler bl.a. under minnemarkering av trafikkorfre i Innlandet på Tolga. Teater brukte for første gang Gruva til forestillinger våren. Lærere fra staben tar også ansvar for musikk, lyd og lys i tillegg til regi og instruksjon. Foreldregruppa er også aktivt deltagende både med kostyme, sminke, inspisienter etc. Vårkonsert/forestilling med miks av soli og samspill der det også er med ekstra voksen musiker da enheten ikke lenger har nok hender til å dekke alle behov. (lyd, lys, spillende, motivatorer, dirigenter etc) Det har vært skolekonserter for begge skolene, høstkonsert i Fjellheim i samarbeid med skolemusikkorpset. Tett samarbeid med barnehagene, omsorgstunet, dagtilbud og det frivillige kulturliv gjennom ulike opptredener. Kulturskolen har ekstra fokus på å ha et tett samarbeid med skolemusikken. At elever får en samspillmulighet, er veldig viktig for motivasjon og læring.

Tidlig innsats

Breddeprogrammet tangent og rytme fra høstferie til påske.

Det er ca. 30 % flerspråklige i skolens elevgruppe. Tallet er stabilt.

Breddeprogram

- Tangent og rytme for 1. og 2. trinn går som et breddeprogram der alle får delta gratis. Dette er en viktig og god arena, og sikrer et kulturskoletilbud for alle i starten av grunnskoleløpet. Erfaringen er at mange søker seg inn i kulturskolen underveis eller etter å ha deltatt på tangent og rytme.

Kjerneprogram

- Her er de fleste elevplassene. Det er elever som er motivert for større undervisningsmengde og systematisk egeninnsats. Det skal bidra til å utvikle kreative evner, håndverksmessig og

kunstnerisk kompetanse og samarbeidsevne. Skolen har her elever som går i mange år med jevn utvikling fra 1.trinn og helt ut videregående skole.

Fordypning

- Tolga kulturskole har ikke fordypning som tilbud. Men kulturskolene i regionen har et samarbeidsprosjekt med musikklinja ved Nord Østerdal videregående skole. De arrangerer 2 samspillkvelder i året der alle elever fra kulturskolene i regionen inviteres til samspill med elever og lærere ved musikklinja. Elevene opplever det som veldig positivt å bli kjent med andre av regionens kulturskoleelever og bedre kjennskap til musikklinjas elever og ansatte.

Salg av tjenester

Tolga barnehage, Tolga skolemusikkorps, Tolga og Os Janitsjar, Vingel Singers (fram til 01.08.2024), Bergstadkoret, Røros kulturskole, Os kulturskole.

Omdømmebygging

Gjennom å være en integrert del av sektor oppvekst, er kulturskolen en arena som når barn og unge i ulike alder, helt fra barnehage og ut grunnskoleløpet. Skolen har også noen elever som går på videregående skole. Omdømme bygges gjennom levering av tjenester med høyt faglig nivå, i møtet med den enkelte elev. Utadrettet virksomhet, egne konserter og prosjekter, samt samarbeid med det frivillige kulturliv gjør kulturskolen synlig i kommunen og i folks bevissthet. Det oppleves at kulturskolen «står høyt i kurs» blant politikere, brukere og foreldre.

Dialog med foresatte

Gjennom direkte kommunikasjon mellom lærer og foresatte ønsker skolen å styrke dialogen og avklare gjensidig forventning. Ved bruk av administrasjonsprogram, SpeedAdmin, har skolen fått en enklere vei til å nå alle med beskjeder gjennom SMS og e-post. Skolen gjennomfører også foreldremøter.

Oppsummering og konklusjoner

Ut fra elevtall er det stor % vis deltakelse i kulturskolen. Her skiller Tolga seg ut i positiv retning sammenlignet med de fleste andre kommuner.

Kulturskolen ønsker å legge til rette for elevers motivasjon, mestring og muligheter. Kulturskolen ønsker å løfte fram kreative fag for barn og unge. Skolen gir tilpasset opplæring for alle. Alle skal få utviklet sitt talent. I kulturskolen blir alle avhengige av hverandres kompetanse for å nå målene.

Kulturskolen er en naturlig del av oppvekst, og samtidig har skolen behov for å arbeide på tvers av sektorene. Livskvalitet for alle uansett alder. Fra vugge til grav. Skolen ønsker å videreutvikle seg som kommunens kulturelle ressurscenter. Skolen ønsker også å bidra enda sterkere for å inkludere alle som flytter til Tolga. Kulturskolen kan gjøre den enkelte i stand til å delta i det frivillige kulturliv samt gi mestringsopplevelser i en ellers ukjent og fremmed hverdag i et nytt land.

Utvikling og utfordringer

En stor utfordring for fremtiden er å gi kvalitativt godt tilrettelagt opplæring i kunstfag for barn og unge.

En annen utfordring er å håndtere nedgang i elevtallet uten å miste kompetansen i kommunen. Skolen er avhengig av forutsigbarhet og forankring av verdier av kunst og kultur i opplæringen.

Utvalgte resultater

Samarbeid internt i kommunen:

Internt tilbys musikk som metode i tilpasset opplæring for barn i barnehage og grunnskole. Kulturskolen, barnehagen og omsorgstunet samarbeider i prosjektet generasjonssang.

Viktige begivenheter

Språk og kulturprosjekt:

Skolen har siden høsten 23 hatt et samarbeid med bo og inkludering - voksenopplæring med utprøving av drama som metode for å styrke språkopplæring for flyktninger. Dette er et pilotprosjekt i utprøvningsfase. Så langt vist svært oppløftende gode resultater i utvikling av muntlig språk.

Kommentar til status økonomi

Både ved 1. og ved 2. tertial ble det signalisert at enheten ville gå i balanse. Alle avtalene vedr. eksternt salg ble reforhandlet i 2024. Ved 1. tertial ble det signalisert noe mindre inntekter enn budsjettet på disse. Det er iverksatt tiltak for å komme i balanse. Eks. på dette er mindre bruk av vikar ved sykdom og økte inntekter gjennom prosjekter. Ved årsslutt viser regnskapet så og si balanse - et svært lite merforbruk på kr 12 000.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	3 308	3 211	3 211	3 519	-308
Refusjon lønn	0	0	0	-550	550
Sum Lønn	3 308	3 211	3 211	2 969	242
Drift	79	62	62	103	-41
Overføringer	8	0	0	24	-24
Sum Utgifter	86	62	62	127	-65
Brukerbetaling	-1 421	-1 458	-958	-967	9
Refusjoner	-8	0	-500	-208	-292
Finansinntekter	-52	0	0	-95	95
Sum Inntekter	-1 481	-1 458	-1 458	-1 270	-188
Netto resultat	1 913	1 814	1 814	1 826	-12

BARNEHAGE

Tjenestekområdebeskrivelse

Tjenesteproduksjon og aktivitet

Tolga barnehage bestod av 4 avdelinger våren 2024 og 5 avdelinger fra høsten 2024.

Mange barn født i 2023, og to store barnekull (2019 og 2020) – er grunn til økte antall avdelinger, utvidede barnetall i enkelte avdelinger, dette økte behovet for bemanning. Flere barn krevde flere ansatte. Både arealnorm, bemanningsnorm og pedagognorm følger lovkravet.

Ingen barn fra Tolga kommune gikk i 2024 i private barnehager i nabokommuner. I budsjett 2024 var dette lagt inn, og dette dekket inn utgifter til den ekstra avdelingen fra høst 2024.

Tolga barnehage

De fleste barn i Tolga barnehage har 5 dagers tilbud, og det er mange flerspråklige barn fra ulike land i barnehagen - 37 % høsten 2024.

Barnehagen har i mange år hatt god faglig kompetanse – både barnehagelærere og fagarbeidere. Men i 2024 måtte det gis dispensasjon fra utdanningskravet både i Tolga og Vingelen barnehage – høsten 2024 – 2,5 årsverk på dispensasjon.

Styrking førskolebarn

1 årsverk blir benyttet til styrking for barn som har særlige behov for spesialpedagogisk hjelp og tettere oppfølging fra de ansatte.

Felles barnehagene

Tolga barnehage har egen språklærerstilling (0,6 årsverk) som styrker og arbeider systematisk med arbeidet med språkstimulering for flerspråklige barn. Det legges stor vekt på styrking av norsk som andre språk.

Oppsummering og konklusjoner:

Barnehagen legger vekt på mål og visjoner i styringsplattformen: Et oppvekstmiljø som skal gi trygge, glade, selvstendige og skapende barn. Lek og hverdagsaktiviteter er viktige læringssituasjoner for barna.

Barnehagen jobber for å sikre et oppvekstmiljø som gir allsidige opplevelser og erfaringer, og som tar utgangspunkt i nærmiljøet og naturen. Det legges vekt på at de voksne ser det enkelte barn, dets utviklingsnivå og behov, er tydelige, observerer og veileder barna underveis.

Felles kompetanseplan i Nord-Østerdalen for ansatte i skole og barnehage med fokus på psykisk helse. Både barnehageåret 2023-2024 og 2024-2025 har barnehagen jobbet med kompetansepakken: «Inkluderende barnehagemiljø fritt for krenkelsers»

Barnehagene i Tolga bygger sin virksomhet på Lov om barnehager og rammeplanen.

Barnehagene i Tolga har årlig hoved ettersyn på lekeplassutstyr.

Årsmelding 2024

Tolga kommune har samarbeid med Tynset og Os på tilsyn etter barnehageloven § 16. I 2024 ble det ikke gjennomført tilsyn i Tolga kommune.

Ingen husholdninger skal betale mer enn 6 prosent av inntekten sin for en barnehageplass. Foreldrebetalingen er også begrenset oppad av maksimalprisen per måned, og søskenmoderasjonen. Alle 2-, 3-, 4- og 5-åringer, og barn med utsatt skolestart, som bor i husholdninger med lav inntekt har rett til å få 20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke. Betaling av kost (matpenger) kan komme i tillegg til maksprisen.

Tolga kommune har per 31.12.24, 20 barn som får tilbud om redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid (kr 330.000 i mindre inntekter).

Høsten 2024 ble makspris for 5 dagers barnehage tilbud redusert fra kr 3000 til kr 1500.

Utvikling og utfordringer

Kommunen har hatt problemer med å rekruttere kvalifiserte barnehagelærere. Stillingene har vært utlyst flere ganger i løpet av året.

For barnehageåret 2024-2025 startet tre ansatte på ABLU (Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning) – Tolga kommune gir studentene fri til lønn til samlinger og studiedager , dekker semesteravgift og faglitteratur, og reise og opphold til samlinger.

Andelen menn i barnehagen har økt dette barnehageåret. Det er nå 4 menn i Tolga barnehage.

Kommentar til status økonomi

Både ved 1. tertial og ved 2. tertial ble det signalisert at enheten ville gå i balanse. Grunnet flere barn i barnehagen og opprettelse av en 5. avdeling høst 2024, har det vært behov for å øke bemanningen. Økte lønnsutgifter er løst med mindreforbruk på andre områder. Det har ikke vært barn i private barnehager i 2024. Det er utøvd god budsjett disiplin. Ved årsslutt viser resultatet et mindreforbruk kr 538 000.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	14 011	13 376	13 376	14 114	-738
Refusjon lønn	-756	-569	-569	-1 295	726
Sum Lønn	13 254	12 807	12 807	12 819	-12
Drift	536	507	507	534	-27
Kjøp av produksjon	382	609	609	210	399
Overføringer	73	0	0	78	-78
Sum Utgifter	991	1 116	1 116	822	294
Brukerbetaling	-1 798	-1 430	-1 430	-1 536	106
Refusjoner	-395	-350	-350	-471	121
Finansinntekter	-5	0	0	-30	30
Sum Inntekter	-2 198	-1 780	-1 780	-2 036	256
Netto resultat	12 047	12 143	12 143	11 604	538

VELFERD

Tjenesteområdebeskrivelse

Visjon: Mestring i alle livsfaser

Målsetting:

Tolga kommune skal medvirke til at våre innbyggere mestrer en aktiv og meningsfylt tilværelse ut fra egne forutsetninger. Velferdssektoren har ansvar tjenester for alle innbyggere i Tolga. Våre tjenester blir brukt gjennom hele livsløp- fra før innbyggerne blir født og videre igjennom hele livet.

Velferd består av enhetene:

- Helse (Barnevern som er interkommunalt)
- Nav (interkommunalt)
- Bosetting og inkludering
- Re-/habilitering, mestring og institusjon (hjemmetjeneste, sykehjem og miljøtjenesten)

Sektoren satser fortsatt mye og riktig på på barn og unges psykiske helse- i godt samarbeid med sektor oppvekst. Dette er et satsningsområde som sektoren er stolt av, og som sektoren fortsatt håper man fortsette å utvikle videre. For å få det til kreves det en del arbeid med å søke ulike tilskuddmidler for å finansiere både stillinger og metodeutvikling, og det er derfor viktig at sektoren har nok avsatt ressurs til å søke, følge opp og rapportere på prosjekter og tilskuddsmidler.

Det er noen endringer som er gjort organisatorisk i Sektor velferd i 2024- med mål om å drive enda bedre og mer effektive tjenester, samt drive mer forsvarlig. Det er opprettet et eget stabsområde under kommunalsjef hvor administrasjonsmedarbeider og forvaltningskontor er plassert. Dette er gjort med hensikt slik at tjenestene som disse leverer favner alle enheter i sektoren.

Forvaltningskontoret skal behandle søknader og utarbeide forslag til vedtak basert på kartlegging av brukernes behov. Dette sørger for at lover, regler og retningslinjer blir fulgt og det blir en mer rettferdig og lik behandling av alle søknader.

Administrasjonsmedarbeideren ble ansatt i stedet for enhetsleder på sykehjem(det ble i 2024 ansatt felles enhetsleder for sjukehjem og hjemmetjenester). Ansettelsen av administrasjonmedarbeideren er et ledd i en større omorganisering innen sykehjemstjenesten og hjemmesykepleietjenester. Administrasjonsmedarbeideren skal avhjelpe alle enhetsledere i sektoren med administrative oppgaver slik at enhetslederne får ha mer oppmerksomhet mot ledelse av humankapitalen, omorganisering av tjenester og oppfølging av politiske og administrative vedtak.

Vi ser klare fordeler med den nye organiseringen i 2024 og vil fortsette omorganiseringen i 2025 som et ledd i en stadig mer utfordrende hverdag for de kommunale tjenestene.

Utvikling og utfordringer

Sektor velferd har mange **dynamiske tjenester**, som tilsier at tjenestene kontinuerlig må tilpasses brukerne av tjenester. Mange av tjenestene har en vekst i antall brukere og brukerne har mer komplekse/ andre utfordringer enn tidligere. Dette gjelder spesielt under enhetene helse og miljøtjenesten. Det er et økende behov for samhandling mellom sektor velferd og sektor oppvekst med tanke på både somatisk og psykisk helse, men også innen rus og psykiatrifeltet mot barn og ungdom. Det viser seg at sektor oppvekst og sektor velferd må samarbeide strategisk og strukturert med relasjon og endringskompetanse inn mot disse målgruppene. Det totale utfordringsbildet innen tidlig innsats og forebygging viser at velferdstjenester og oppvekststjenester glir mer inn i hverandre og er avhengig av godt og tydelig samarbeid ettersom mange av brukerne har behov for tjenester fra ulike enheter.

Noen av tjenestene i sektoren er vanskelig å budsjettere fordi vedtak fattes fortløpende etter helse og omsorgstjenesteloven. Dette kan være vedtak som får store økonomiske utslag, slik som **ressurskrevende tjenester, barnevernstjenester og sosialhjelp**.

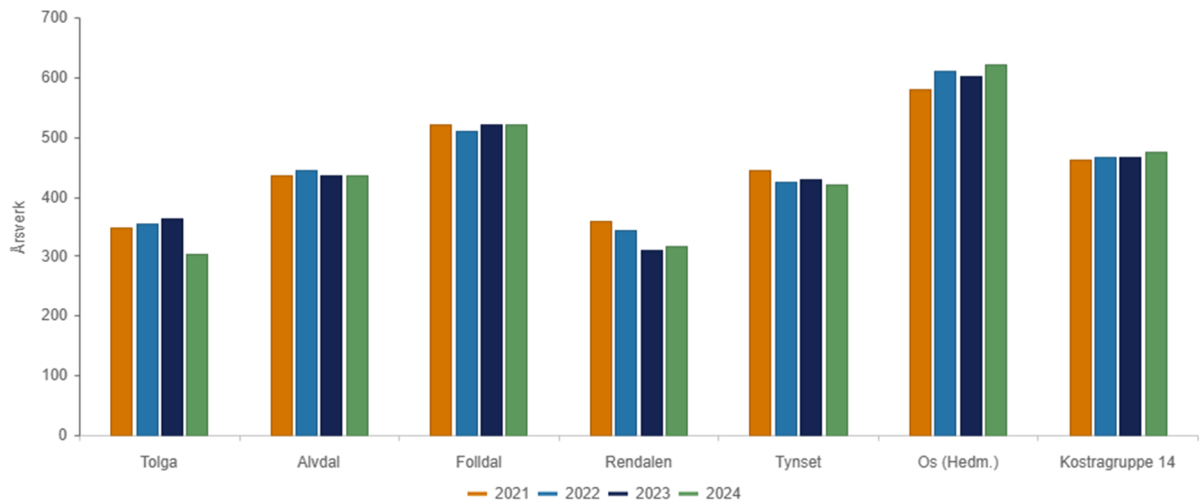
Det har også i 2024 vært vanskelig å **rekruttere og beholde kompetansesarbeidstakere**. Leger, sykepleiere og helsefagarbeidere er gode eksempler på dette, men også mer spesifikke kompetansegrupper som helsesykepleier og ledere. Dette er også et regionalt og nasjonalt problem innenfor helse og omsorgstjenestene både i primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. .

Sektoren har **små og sårbare tjenester**. Sårbarhet gjenspeiler seg blant annet i spesialkompetanse og få stillinger med denne kompetansen. Tolga kommune er veldig sårbar i noen tjenester, som gjør at det kan bli vanskelig å drifte tjenester som innbyggerne har krav på. Eksempler på stillinger som har vært vanskelig å rekruttere på i 2024 er helsesjukepleier og lege. Likevel tvinger manglende kompetanse t bedre på til å bli bedre på samhandling med andre både internt i mellom enheter i sektoren, men også mellom sektorene. Dette gjør at vi finner andre måter å løse utfordringer på.

De små og sårbare tjenestene blir satt ytterligere under press pga flyktnings situasjonen. Det har i 2024 vært økende behov fra de som har vært bosatt over noen år, dette er som varslet. Da flyktingene blir tryggere i Tolga samfunnet kommer også nye behov og symptomer frem.

Utvikling av tjenester i velferdssektoren går fort. En liten kommune som Tolga har lite eller ingen ressurser til å følge med på og videreutvikle tjenester i det tempo som kreves nasjonalt. Et eksempel på dette er velferdsteknologi. For å få innført mer bruk og gi opplæring i velferdsteknologi krever dette dedikerte ressurser, som sektoren ikke har. Noe har blitt løst ved å tillegge disse oppgavene til ansatte, men gjennomføringsgraden er da dårligere. Et annet eksempel på et område som er vanskelig å videreutvikle er organisatoriske endringer. For å få til disse endringen trenger ledere nok tid og ressurser til å drive prosessene fremover for å få nok forankring ut mot de ansatte. Å drive med organisasjonsendringer tar ofte lang tid som kan være frustrerende for både ansatte og ledere. Sektoren har i 2004 selv med økonomisk overforbruk på de fleste enheter gått ned på årsverk innen helse- og omsorg som grafen under viser. Sammenlignet med andre nærliggende kommuner og Kostragruppen viser Velferdssektoren at vi klarer å redusere årsverk innen helse og omsorg:

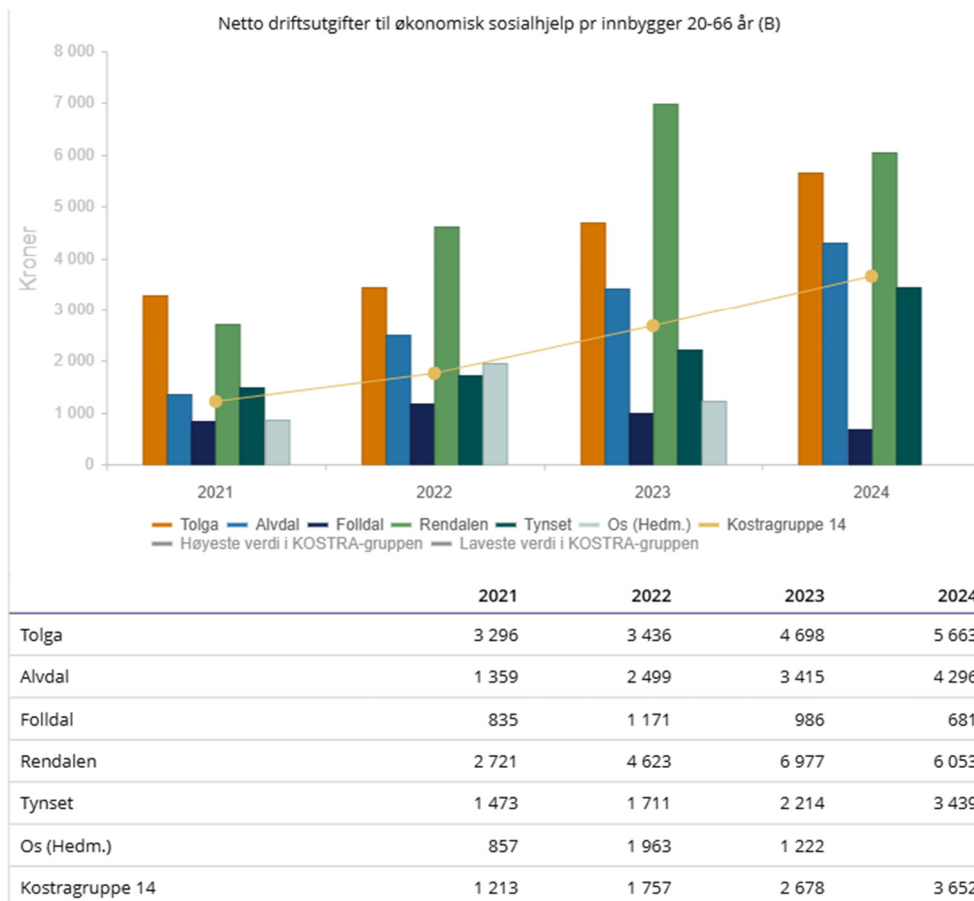
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk)

Kostnadsutvikling interkommunale tjenester ligger mer eller mindre utenfor sektorens kontroll. Noen av de interkommunale tjenestene har et uforutsigbart kostnadsbilde som kan gi store utslag, slik som IT, Nav og Barnevern. 2024 er forøvrig det første året på lenge hvor det ikke har vært et overforbruk på budsjett i barnevernet.

Utvikling netto driftsutgifter sosialhjelp pr.innbygger 20-66 år viser at andelen sosialhjelp har økt kraftig i 2024:

Årsmelding 2024

Kommentar til status økonomi

Sektoren har i 2024 samlet sett et merforbruk på i overkant av 3,5 mill. Det er Enhet for Rehab, mestring og institusjon som sliter mest, med et merforbruk på 3,9 mill. Enhet for bosetting og inkludering kom ut med et mindreforbruk ved årsslutt, mens øvrige enheter fikk et merforbruk i henhold til budsjett:

HELSE	-412 201
NAV	-267 441
BOSETTING OG INKLUDERING	738 642
REHAB, MESTRING OG INSTITUSJON	-3 609 802
SUM	-3 550 802

Hovedårsak for merforbruket i de kliniske enhetene er fortsatt hovedsakelig lønnsutgifter grunnet økning i vedtak på noen brukere, men også merforbruk på lønnsposter som overtid, forskyvning etc. pga kompetansekrav i tjenestene.

I 2024 ble det for første gang på mange år brukt vikarbyrå både på sjukehjem, miljøtjeneste og legekantor på grunn av sviktende søknadsmasse av sommerferievikarer.

Merforbruk på legetjenesten skyldes i hovedsak ekstrautgifter i legetjenesten i forhold til lønn og medisinsk utstyr som må skiftes etter behov. Lønnsutgiftene omfatter også vikartjenester på lege. Ekstra

Lønnsutgifter i Helse viser hvor sårbare disse tjenestene er. Ved fravær må det leies inn hver gang for å opprettholde tjenestene.

Merforbruk på NAV gjelder merforbruk sosialhjelp pluss egenandel i det interkommunale arbeidet.

Enhet for Rehab, mestring og institusjon har det største merforbruket, som kan oppsummeres slik:

- Merforbruk hjemmesykepleie på 2 mill, som i hovedsak forklares i lønnsutgifter i forbindelse med tillegg på ubekvem arbeidstid. 0,5 fast årsverk for mye som igjen sørger for økt arbeidsgiveravgift og premie til KLP.
- Miljøtjenesten(BPA og Aktivisering funksjonshemmede) har et merforbruk på ca 1,4 mill. Dette skyldes i hovedsak lønnsutgifter på grunn av endrede vedtak i tjenesten.
- På grunn av nødvendig bruk av vikarbyrå i sommer kom sykehjemmet ut med et merforbruk på ca 450.000,-. Lønnskostnader forøvrig er i tråd med budsjett. I tillegg nevnes manglende inntekter som pga lavt belegg.
- Kjøkkenet har et merforbruk på matvarer på 250.000 samt mindre inntekt på matombringning med 150.000,-.

Se forøvrig kommentarer under hver enkelt enhet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	56 316	51 808	53 808	61 293	-7 486
Refusjon lønn	-2 193	-2 430	-2 430	-4 003	1 573
Sum Lønn	54 123	49 378	51 378	57 291	-5 913
Drift	4 436	3 254	6 054	7 108	-1 054
Kjøp av produksjon	12 550	12 145	13 145	14 387	-1 243
Overføringer	4 858	3 626	4 626	5 904	-1 278
Finansutgifter	956	0	0	3 130	-3 130
Sum Utgifter	22 800	19 025	23 825	30 529	-6 705
Brukerbetaling	-5 060	-6 793	-6 093	-6 263	170
Refusjoner	-8 987	-5 471	-7 471	-13 282	5 811
Overføringer	-81	0	0	-111	111
Finansinntekter	-1 438	-880	-880	-3 855	2 975
Sum Inntekter	-15 565	-13 144	-14 444	-23 510	9 067
Netto resultat	61 358	55 259	60 759	64 310	-3 551

HELSE

Tjenesteområdebeskrivelse

Helse er en omfangsrik enhet bestående av til sammen 13 ansatte fordelt på 5 ulike fagområder

Noen enkelte deltjenester innen kommunehelsetjenestene har fortsatt få ansatte (1-3) og er av den grunn meget sårbare for fravær. Denne sårbarheten og ikke avsatt vikarbudsjetten gjør det krevende å opprettholde gode og tilgjengelige tjenester og samtidig holde stramme budsjettammer.

Administrasjonen ønsker å fortsette å styrke disse tjenestene framover, både i tråd med nasjonale føringer, men også ifbm den ekstraordinære flyktnings situasjonen som krever mye av tjenestene våre. Vi har ikke klart å beholde ansatte i alle stillinger i 2024, det har vært reduserte stillinger der andre ansatte

har hatt mer ansvar i perioder. Vi har manglet en 100% stilling ved helsestasjonen /skolehelsetjenesten i hele 2024.

I 2024 har det vært stort trykk på enkelte av våre (små) tjeneste tilbud at det må prioriteres hardere og gi tjenester ut fra et "godt nok" prinsipp. Det blir ikke dårligere tjeneste tilbud til den enkelte, men mer presis behandling. Det blir også stilt høyere krav til om du får tjenesten brukerne mener de har rett på- strammere tildelingskriterier- korter behandling- mer selvhjelpkurs. Dette gjelder både barn/ungdom og voksne.

Kompetansehevingen er også gjennomført i 2024, mye digitalt kursing samt hospitering er gjennomført. Dette er gjennomført i alle tjenestene i enhet helse.

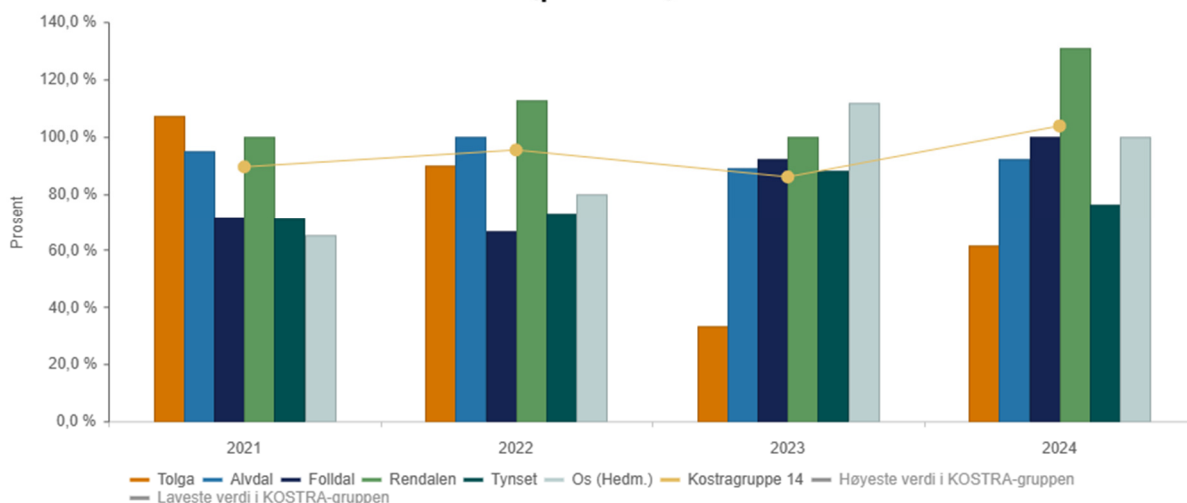
Helsestasjon og skolehelsetjeneste

Det har vært krevende å finne og beholde Helsesykepleier-ressurs etter oppsigelse av ansatt i 2023, men har hatt vikar enkelt-dager frem til våren 2024. For å klare og rekruttere inn personell, er det blitt utviklet en modell med digital kommunikasjon opp mot helsestasjonen samt ca. 14 dager pr.mnd fysisk oppmøte. Det har vært lengre ventetid på tjenester i denne enheten, og noen av innbyggere har vært misfornøyd. Vi ser problemet med lite tilstedeværelse, men de lovpålagte oppgaver blir ivaretatt til rett tid. Ønske er fortsatt å utvikle og forbedre denne tjenesten.

I henhold til forskrift og veileder utfører tjenesten spe- og småbarns kontroller, hjemmebesøk hos nyfødte, skolehelsetjeneste samt vaksinerings av barn og reisevaksinerings for alle aldergrupper. Tjenesten samhandler med andre kommunale og interkommunale instanser om oppfølging av barn og unge med spesielle utfordringer. Kommunene har mange flerkulturelle barn og familier som kan ha behov for ekstra oppfølging i forbindelse med ankomst til kommunen, familiegjenforening eller ved barsel- og spedbarns-tid.

Grafen under viser lav andel hjemmebesøk i 2023 og 2024 og det er en indikator på sårbarhet ved sykefravær i tjenesten. Vi ser videre at det er en oppsving i 2024 vs 2023 noe som skyldes oppstart av ny helsesjukepleier høsten 2024:

Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst (prosent)

Årsmelding 2024

Det har i 2024 blitt avholdt foreldreveilederkurs (gruppe kveld). Det har i tillegg blitt kjørt egne tema kvelder for foreldre som har tatt cos-p kurs tidligere x1 pr.mnd. Kommunen har 1 sertifisert foreldreveileder, som også jobber i tjenesten psykisk helse tjenesten barn og unge.

Det er avholdt temakvelder sammen med kommunepsykolog høsten 2024, der det jobbes tett med tenåringsforeldre(ungdomstrinn), og dette er etterspurt fra foreldregruppen.

Ungdomslos i 100% engasjementstilling er også en viktig del av forebygging og tidlig innsats jfr oppvekstreformen. Ungdomslosen var ute i permisjon frem til høsten 2024, stillingen og oppgavene fordelt på flere ansatte i enheten. Dette har ført til noe redusert tjeneste på noen andre områder, men viser hvor fleksibel bemanningen kan være. Ungdomslos er godt i gang etter permisjon og deltar aktivt i forebygging og tidlig innsats barn og unge. I tillegg er Ungdomslos prosjektleder for Innafor som er et samarbeid i Nord-Østerdalen om inkluderende møteplasser og arrangementer i alle 6 kommunene 3 ganger hver over en 3-årsperiode. Midler fra fylkeskommunen og IPRNØ er med å realiserer disse arrangementene.

I 2024 er det et mindreforbruk på helsesykepleier og styrking skolehelsetjenesten da det har vært vakanse helsesykepleier og lavere lønnsutgifter deler av året.

Det har ved begge skolene i Tolga, i 2024 vært tilbud om psykisk helsetjeneste inn i skolene, der det i hovedsak har vært helsesykepleier (undervisning og helseundersøkelser)og psykisk helsetjeneste barn og unge, som har hatt mest direkte kontakt med elever. Det har ikke vært "åpen dør" på Tolga skolene siste halve år pga redusert kapasitet på rom, men det har vært mulig å lage avtaler. Det er kommet tilbakemeldinger fra elevene at dette har vært vanskelig for dem.

Jordmortjenesten

Jordmor i 10 % stilling (1 dag hver 14. dag), som vi kjøper som tjenester av SI Tynset, følger opp kommunens gravide. Jordmortjeneste har blitt holdt på Tynset sjukehus i 2024 pga. fravær hos stedlig jordmor på Tolga. Helsesykepleier og gravide har følt på negativitet på dette, da det er vanskelig å få til et godt nok samarbeid om de gravide kvinnene. I 2025 vil tjenesten igjen gå som normalt.

Legetjenesten

Tolgingenes oppslutning om og bruk av sitt legekontor er fortsatt jevnt økende, noe som er veldig gledelig. Dette viser at det har vært en korrekt satsing på lokalt legekontor. Vi yter faglig gode og tilgjengelige helsetjenester for kommunens innbyggere og besøkende i 2024.

Merforbruk på Legetjenester skyldes flere ting. Det er oppgradert mye utstyr på labb og skiftestue, samt relativt kraftig prisøkning på medisinsk forbruksmateriell. Legene må gjennomføre kurs for og beholde spesialiseringen, noe som fører til er med å tilføre ekstra utgift på å innleie av lege gjennom året.

Kommunen må også betale mer i lisenser/dataprogrammer på flere tjenester på grunn av nasjonal satsning på Norsk Helsenett. Kommunen har nå etablert HelseNorge sitt system som gjør det enklere for innbyggere og nå helsetjenesten digitalt.

Noe merkostnad pga flyktningkrisen. Alle flyktninger skal innom helsesjekk, og alle må ha tolk i samtaler, tolkesamtaler har økt med ca. 200 kr pr samtale i 2024. Sviktende inntekter ifht budsjett skyldes en legestilling som ikke er besatt, samt lengre sykefravær på en av legene.

Nord- Østerdal Legevakt

Årsrapport fra interkommunalt samarbeid gjengis i sin helhet nedenfor:

Tolga kommune sin andel for AMK/Legevaktsamarbeidet var i 2024: 654 173,97 kr

Tolgas leger dekker 4 vakter i mnd (kveld/natt/helg) i dette samarbeidet, tilsvarende om lag en 20 % legestilling.

Nord-Østerdal legevakt (NØLV) er et samarbeid mellom kommunene Rendalen, Folldal, Alvdal, Tolga og Tynset fra 010114.

Befolkningen utgjør **13199** personer i 2024 ved utgangen av 4 kvartal (13079 i 2023) , tydelig økende ved høytid – særlig påske.

Distriktet på 8389 km² i areal.

Mandat for NØ Legevakt:

- tilby akutt medisinsk hjelp til personer som oppholder seg i FARTT – kommunene, som har behov for rask behandling utenom vanlig åpningstid for fastleger, og i situasjoner hvor det ikke er livstruende eller krever spesialisert behandling som kan gis på et sykehus.
- vurdere alvorlighetsgrad og henvise videre hvis det er nødvendig (triage)
- primærbehandling av mindre akutte tilstander
- bidra i krisehåndtering og beredskap

Administrasjon og organisering av legevaktsråd:

Barbara Inauen-Willer: medisinsk-faglig ansvarlig lege ved Nord-Østerdal legevakt. Hun har fag- og prosedyreansvar ved NØLV

Ann Kristin Dæhli Ryen: (sykepleier ved SI Tynset) daglig leder av LV-sentralen

Toril Nyhus: leder helsetjeneste i vertskommune Tynset, personalansvar organisering av NØLV og håndtere avvik -og klagesaker

Grete Storrøsten: driftsansvarlig sykepleier ved NØLV, organisering av NØLV

Pga permisjon har NØLV ikke hatt tillitsvalgt fra DNLF for legene i 2024

Tor Halvor Bjørnstad-Tuveng: kommuneoverlege for Tynset kommune bistår legevakten med medisinsk faglig råd

Legevakta dekkes av fastlegene i kommunene, og 15 delt.

Fast lønn mellom kl. 23-08, ellers er det beredskapsgodtgjøring. Krav om fri arbeidsdag etter legevakt

Utfordringer ved NØLV, Refleksjoner og kommentarer fra ledelsen om virksomhet.

Årsmelding 2024

- stort geografisk distrikt med lang reisevei for pasienter som bor i lengst unna
- Legevaktslege kan være ut på oppdrag og langt unna legevakt sine lokaler
- Legevaktsentralen sitt personale er utenom kjernetid i 3. etasje på sykehuset Legevaktslege er ofte alene på legevaktslokalene mens det tas imot pasienter som kan føre til en sikkerhetsrisiko

Forbedringer og tiltak som har blitt iverksatt:

- Legevaktslegene ble oppfordret til å bruke NOKLUS for å ha oversikt over utalarmeringer.
- Systemboka blir stadig oppdatert og lagt til nye prosedyrer som skal være til hjelp og beslutningsstøtte for legevaktslege

Bakvakt: god fungerende bakvaktordning for leger som ikke fyller krav for å kunne jobbe alene på legevakt (krav for godkjenning er utdypet i akuttmedisinske forskriften fra 1/1 2020). Kostnader og godtgjørelse for bakvakt er regulert i SF 2305 (Gjeldende DNLF). Kostnaden tilfalle den kommune som har vakt i turnus.

Nødnett: Nødnett fungerer utmerket og styrer legevaktas kommunikasjon med samarbeidspartnere. (AMK, ambulans, politi og brann).

Samarbeidsmøter/faglige møter:

Allmennlegeutvalgsmøte/Legevaktslegemøter avholdes fast 2 ganger hvert år

Tema i møtene 2023:

- Ambulansetjeneste: kommunikasjon med legevaktslege/hode kamera
- Diskusjon om påsketurnus I fremtiden
- Info om oppdatert systembok, nye prosedyrer og nytt utstyr
- Info om tilsyn fra statsforvalteren ift. medikamentdosering til barn
- Diskusjon med DPS Tynset ift. samarbeid, dialog rundt henvisninger og prioriteringsveileder psykisk helsevern og TSB
- Vaktliste 2024 og påsketurnus 2024
- Opplæring av vikarer og nye fastleger
- Nye prosedyrer fjerning av pacemaker og syning av forventet mors
- Om samarbeid med SI Tynset angående KAD somatikk

Det skrives referat fra møtene, og alle fast ansatte leger har møteplikt. Vikarlegene og Lis 1 lege oppfordres til å delta.

Legevaktsråd inkl. ledelse av legevaktssentralen/akuttmottak er med på møte

Statistikk:

Totalt antall henvendelser (telefonhenvendelse til legevaktsentralen) NØLV 2023/2024:

Henvendelser fra	Antall 2023	Antall 2024
Tynset Kommune	2058	2214
Alvdal Kommune	826	874
Folldal Kommune	388	352
Tolga Kommune	491	435
Rendalen Kommune	461	521
Direkte oppmøte på NØLV og via AMK	404 (via AMK 307)	417 (via AMK 326)
Andra kommune og ikke definert	1355	913
Stor – Elvdal kommune	851	865
total	5983 (6834 inkl. Stor-Elvdal k.)	5726 (6591 inkl. Stor-Elvdal k.)

måned	Antall telefonhenvendelser til LV sentrale, inkl. Stor-Elvdal kommune	Antall telefonhenvendelser til LV sentrale, inkl. Stor-Elvdal kommune
	2023	2024
Jan	675	494
Februar	543	465
Mars	546	732
April	705	430
Mai	570	659
Juni	536	588
Juli	623	668
August	498	503
September	533	515

Årsmelding 2024

Oktober	486	483
November	502	474
Desember	617	580
TOTAL	6834	6591

Ved høytid (påske og jul) er det igjen økende aktivitet på legevakt. Organisering på legevakt i påske 23 ble tilpasset med 2 leger på legevakt i timene ved høyes aktivitet.

Kvalitet og pasientsikkerhet:

- **Pasienttilfredshet:** legevakt få god tilbakemelding fra pasienter og har generell liten klager.
- **Hendelser og avvik:** Det ble ikke registrert uønskede hendelser.
- **Kvalitet:** Ved å lage samarbeidsprosedyre med SI Tynset og gode arbeidsprosedyre til lege og helsepersonell skal kvaliteten på legevakt standardiseres og stadig økes.
- **Opplæring:**
- **Kursing:**

3 rapporterte avvik ble registrert i Compilo. (Avvik på feilsendt PLO melding. Avvik til dataleverandør om frikort som må registreres manuell. Avvik ift. manglende opplæring av en legevakslege)

Det ble utarbeidet flere samarbeidsprosedyre og arbeidsprosedyre i løpet av 2024. Prosedyrene blir lagt inn i systemboka.

For Lis 1 leger er det etablert egen opplæring for bruk av nødnett/vaktradio og generell innføring på legevaktslokaler i regi av nødnett instruktør, medisinsk ansvarlig lege, driftsansvarlig sykepleier og leder av legevaktssentralen. Opplæring er obligatorisk og gjennomføres 2x årlig ved oppstart av nye Lis-1 leger i primærhelsetjeneste.

Opplæring ble gjennomført 20.3 og 23.9.24

Ved bruk av legevikar er kommunene selv ansvarlig for opplæring

Ny ansatt leger og hjelpepersonell gjennomfører kursing ift. nye akutforskrift fortløpende i regi av kommune og sykehuset.

- **HMS**

HMS- vernerunde ble gjennomført per mail x2 i 2024: det ble ikke meldt inn noen saker

Samarbeid og nettverk:

- **Samarbeid med andre aktører:** NØLV har godt samarbeid med SI Tynset, ambulansetjeneste, kommunale hjemmesykepleier og sykehjem.
- **Internt samarbeid:** God samarbeid mellom legevakslege og helsepersonell/legevaktssentralen sikre god pasientbehandling.
- **Samarbeidsmøter/faglige møter:** Allmennlegeutvalgsmøte/Legevakslegemøter avholdes fast 2 ganger hvert år:

29.5.24, tema: rutine for varsling av kriseteam, henvisning til DPS akutt vurdering og KAD psykiatri, informasjon om nye samhandlingsprosedyre, informasjon om tvunget psykisk helsevern på NØLV,

27.11.24, tema: Informasjon om håndbok psykiatrisk legevakt, rutine for henvisning til KAD somatikk, informasjon om bruk av Fentanyl i ambulansetjeneste

Det skrives referat fra møtene, og alle fast ansatte leger har møteplikt. Vikarlegene og Lis 1 lege oppfordres til å delta.

Rus- og psykisk helsetjeneste

Behovet for faglig kvalitet øker fortsatt. Det er 2.6 årsverk i tjenesten i dag, Administrasjonsressurs er økt hos enhetsleder til 60% i 2024, dette er fortsatt ikke nok for å klare de oppgaver som er satt til enhetslederjobben i 2024. Enhetsleder er også psykiatrisk sjukepleier og har jobbet klinisk opp mot brukere i enhet, voksen, barn og unge samt foreldreveiledning. Enhetsleder er leder for hele enhet helse, leder for psykososialt kriseteam og 20% bunnet opp i SLT og radikaliserings kontakt i Tolga kommune.

Det vurderes fortløpende om enhetslederressursen må økes videre.

Psykisk helsetjeneste barn og unge

Tjenesten er formelt nyetablert høsten 2024, selv Tolga kommune har hatt denne tjenesten i flere år. Den har før ligget under psykiatritjenesten for voksne. Nå etter veileder kom fra helsedirektoratet og det ble satt ned en nettverks gruppe opp mot BUP Tynset (de har faste møte dager 1 dag pr.uke), ble det omdisponerte personell som nå utgjør 1.3 årsverk som jobber klinisk i tjenesten. Enhetsleder helse jobber også ca 25-30 % i denne faggruppen med veiledning og koordineringsarbeid. De ansatte har faste dager på begge skoler for samtaler, og faste møter hver uke på begge skoler. Enhetsleder helse sitter i alle team med skolene for å koordinere hjelpen best mulig. Enhetsleder sitter også fast i alle TST-team for både skolene og barnehagene(ca17 møter pr år).

Fysioterapitjenesten

Kommunen har driftsavtale med to fysioterapeuter på privat basis og kommunen kjøper 8 timer fysioterapi pr uke som fordeles mellom pleie- og omsorg, helsestasjonen og skolehelsetjenesten. Det forholdsvis beskjedne timetallet krever god organisering for å få mest mulig ut av timene kommunen kjøper.

Fysioterapeutene gir individuelle fysioterapi- behandlinger, en del gruppetilbud og bassengtrening. Det er fortsatt økende ventelister for å få fysioterapibehandling, og utfordringer med å få prioritert nok tid til samarbeid med pårørende/ foreldre og andre faggrupper. Akutte tilstander og rehabilitering etter operasjoner prioriteres. Stadig flere diagnoser krever langvarig behandling i stedet for kirurgi, og det kreves før kirurgi vurderes. Postoperativt er også behovet for rehabilitering mer langvarig enn tidligere anbefalt. Hovedvekten av pasienter er henvist med muskel- og skjelettplager. Mange av disse har langvarige, livslange behandlingsbehov, eller behov for hyppig oppfølging for å kunne stå i arbeid, unngå sykemeldinger, eller kunne bo hjemme.

Kommunepsykolog

Ordningen er vertskommune organisert i Tynset kommune. I 2024 ble kommunepsykolog nummer 2 ansatt. Dette vil øke kostnadsbildet noe. Kommunepsykologene skal først og fremst jobbe med veiledning av de psykiatriske enhetene i de fem FARTT kommunene, samt noe inn i oppvekstsektorene. Tolga har god nytte av kommunepsykologen, både i tjenesten til voksne men også barn og unges psykiske helsetjeneste.

Edruskapsvern

Tjeneste edruskapsvern inneholder inntekter fra salgs- og skjenkeavgifter fra virksomheter som har ordinær bevilling for salg og skjenking av alkoholholdig drikke, og enkeltpersoner og foreninger som får bevilling til å skjenke alkohol ved enkeltanledninger.

Utgiftspostene er kontroll av virksomhetene som selger og skjenker alkoholholdig drikk. Securitas AS har oppdraget kontrollene i Nord-Østerdal. De 2 faste salgsstedene og de 9 virksomhetene som har ordinær skjenkebevilling skal kontrolleres uanmeldt 4 ganger pr år. I tillegg kan vi bestille kontroll av enkeltarrangementer.

Det ble vedtatt en ny alkoholpolitisk handlingsplan i 2023. Planen gjelder fra 2023-2028

Barnevernstjenesten

Organisering

Barnevernstjenesten i Nord-Østerdal er et interkommunalt samarbeid mellom Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga og Tynset kommuner der Tynset er vertskommune. Vi har sosionomer, barnevernspedagoger, barnehagelærere, jurist og økonomikonsulent ansatt i tillegg til fagleder og tjenestoområdeleder. Tjenesten er inndelt i to team; saksbehandlerteam og omsorgsteam med hver sin teamleder. Jurist og økonomikonsulent deltar inn i teamene ved behov i tillegg til at de innehar selvstendige arbeidsoppgaver.

Barnevernstjenesten har døgkontinuerlig vaktberedskap. Vi inngikk i 2019 samarbeid med Ringsaker interkommunale barnevernsvakt. På grunn av lang geografisk avstand til Ringsaker har vi etablert en stedlig beredskapsvakt og ansatte med barnevernsfaglig kompetanse inngår i turnusplan for vaktberedskapen.

Kommentar til status økonomi

Regnskapet for Tolga viser et merforbruk på totalt 252.888. Dette skyldes hovedsakelig et merforbruk barn plassert utenfor familien.

Tolga har hatt få plasseringer utenfor hjemmet de siste 10 årene. De økte kostnadene i 2024 skyldes hovedsakelig en midlertidig plassering.

Det har vært en økning av saker i barnevernsvakta også i 2024. Økte kostnader knyttet til dette har i delvis vært kompensert ved at det ikke har vært leid inn vikar ved lengre tids sykefravær.

Utvalgte resultater

Sykefraværet har gått litt ned fra 2023, og ligger fortsatt under halvparten av gjennomsnittlig sykefravær i barneverntjenester i hele landet.

Mer om resultater og statistikk fra Barneverntjenesten kommer i Tilstandsrapporten for 2024 som vil bli lagt frem for kommunestyret i mai.

Krisesenter

Nord-Østerdalskommunene, Alvdal, Folldal, Os, Rendalen, Stor-Elvdal, Tolga og Tynset, har et samarbeid med GKS IKS om kjøp av krisesentertjenester. Jf. kjøpsavtalen punkt 4 skal det i forbindelse med internkontroll for krisesenter legges opp til et møte med kommunene og krisesenteret 1 gang pr. år.

Temaer er på agendaen er;

- Orientering om drift og ansatte.
- HMS. Arbeidsmiljø og sykefravær.
- Internkontroll.
- Sikkerhet/ risikoanalyser/ avvik.
- Orientering om bruk av senteret.
- Orientering om krisesenterets prosjekter.

Advokatvakt: Tilbud om 1 time gratis advokatbistand.

Voldsforebyggende undervisningsopplegg for 3. og 6. trinn i barneskolen.

«Våg å se – våg å handle», gratis kurs for barnehageansatte om å forebygge og avdekke overgrep og vold mot barn.

Årsmelding mottas i løpet av mai måned 2025 og vil refereres for kommunestyret i mai/juni-møtet.

Kommentar til status økonomi

Enhet for helse kom samlet sett ut med et lite mindreforbruk ved årsslutt. Dette har sin bakgrunn blant annet i prosjektmidler som har finansiert deler av virksomheten, og sykefravær uten at det har vært mulig å skaffe vikar.

Legetjenester: Overforbruk, skyldes i hovedsak innleie av personell både for lege og annet helsepersonell, pga langtids fravær. Det er også gjort innkjøp av medisinsk utstyr også i år, mindreinntekt på egenandel fra pasienter pga langtidsfravær av lege, generelt økte priser på medisinsk forbruksmateriell og større utgift på tjenester fra IT og tolkeutgifter enn budsjettert.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	11 405	10 872	10 261	12 443	-2 182
Refusjon lønn	-450	-700	-700	-1 578	878
Sum Lønn	10 954	10 172	9 561	10 865	-1 304
Drift	1 243	764	2 064	2 164	-100
Kjøp av produksjon	9 823	10 519	11 519	10 808	710
Overføringer	216	0	0	232	-232
Finansutgifter	875	0	0	1 279	-1 279
Sum Utgifter	12 157	11 283	13 583	14 483	-901
Brukerbetaling	-671	-920	-920	-800	-120
Refusjoner	-4 018	-3 391	-3 391	-3 737	346
Overføringer	0	0	0	0	0
Finansinntekter	-754	-800	-800	-2 366	1 566
Sum Inntekter	-5 443	-5 111	-5 111	-6 903	1 792
Netto resultat	17 668	16 344	18 033	18 445	-412

NAV

Tjenesteområdebeskrivelse

Nav Nord-Østerdal er regionkontor for bo-og arbeidsregionen Nord-Østerdal. Kontoret er et vertskommunesamarbeid med kommunene Tynset, Tolga, Alvdal, Rendalen og Folldal. Tynset er vert. Det er signert en egen samarbeidsavtale mellom samarbeidskommunene, og en partnerskapsavtale mellom stat og kommune. Nav-leder rapporterer til både fylkesdirektør og kommunedirektør. Partnerskapsmøtene er samhandlingsarenaen for det lokale Nav-kontoret. Medarbeidere på kommunal side er formelt ansatt i Tynset kommune. Det er gitt gjensidige tilganger til IKT-løsninger mellom stat og kommune.

Kontoret har 10 kommunalt ansatte. Et ellefte årsverk har i -24 vært lønnet over Tynset Opplæringsssenter. På statlig side har kontoret i -24 hatt 8 ansatte, alle i 100% stillinger. Herunder statlig ansatt Nav-leder, markeds- og tiltaks-koordinator og jobbspesialist. Kontoret har et lederteam bestående av Nav-leder og nestleder.

Kontoret er organisert i fire faggrupper:

Faggruppe Ung
Faggruppe Flyktning
Faggruppe Sosial/ Husbank
Faggruppe Helse / Arbeidssøkere

Nav har i 2024 hatt særlig oppmerksomhet knyttet til:

- unge under 30
- oppfølging flyktninger
- oppfølging av personer med nedsatt arbeidsevne.

Utvikling og utfordringer

Overordnede mål for tjenesten:

- Navs visjon er «Vi gir mennesker muligheter»
- Navs samfunnsoppdrag er å bidra til sosial og økonomisk trygghet og fremme overgang til arbeid og aktivitet.
- Tjenesten har mål om at flest mulig raskest mulig kommer i en situasjon der de er selvforsørget, og at færrest mulig skal ha behov for økonomisk sosialhjelp over lengre tid

Sykefravær: Nedgang fra 16.2% i 2023 til 5,65 i 2024.

Avvik knyttet til HMS: 3 avvik. Gjelder verbale trusler/ sjikane mot Nav-ansatte fremsatt i fysisk møte eller på telefon. Det antas å være en underrapportering på avvik knyttet til HMS. Nav jobber kontinuerlig med sikkerhet, forebyggende tiltak og opplæring på HMS område. Truende atferd overfor Nav-ansatte skal ha null-toleranse.

Avvik knyttet til saksbehandling: 7 avvik. God kartlegging og kvalitetssikring av brukers situasjon er avgjørende for riktig utbetaling av stønad. Avvikene har sammenheng med behovet for økt grunnbemanning sett i relasjon til økt oppgavemengde. Også her antas det å være en underrapportering på avvik.

Knapphet på ressurser i Nav etter doblet arbeidsmengde:

Vedlagte tall viser en økning i arbeidsmengde med opptil 204 prosent. Dette har skapt store utfordringer med hensyn til ressurser og kapasitet.

Nav behandler saker etter sosialtjenesteloven, som skal sikre innbyggerne i kommunen et forsvarlig livsopphold. På grunn av lovens karakter må saksbehandlingstiden være kort. Søknader på livsoppholdsytelser (§§ 18 og 19) må prioriteres foran de andre lovpålagte tjenestene etter sosialtjenesteloven, og Husbank.

Mottakere av sosialhjelp skal så raskt som mulig bli selvforsørget. Stønadene er ikke ment å være en ordning over tid. Økonomisk sosialhjelp er samfunnets siste sikkerhetsnett og stønaden skal være midlertidig og kortvarig. Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse, det innebærer at alle andre muligheter for inntekt eller forsørgelse skal være prøvd før det foreligger rett til sosialhjelp.

Tilbud om deltagelse i Kvalifiseringsprogrammet (KVP)

Ordningen er tiltenkt personer som står relativt langt fra det ordinære arbeidslivet og der andre ordninger er forsøkt tidligere. De som deltar i programmet, skal få tett oppfølging og bistand fra Nav for å komme videre i sitt arbeid mot selvforsørgelse. Nav har på grunn av begrenset kapasitet i 2024, ikke hatt mulighet til å kunne tilby KVP til alle som har hatt behov. Vi har til sammen hatt 6 deltagere fordelt på tre kommuner: Alvdal 3, Tynset 2 og Tolga 1.

Programmet krever tett, koordinert og individuell oppfølging og tilbyr bl.a. arbeidsrettet tiltak, opplæringsaktiviteter, helsehjelp, motivasjonstrening og veiledning. Deltakere får kvalifiseringsstønad, som er økonomisk støtte mens de deltar i programmet. Det er også fremmet forslag om at KVP kan benyttes for flyktninger som ikke lenger har rett på deltagelse i kommunenes introduksjonsprogram. Dette gjelder først og fremst flyktninger fra Ukraina.

Dyrtid:

Samfunnsmessige endringer påvirker innbyggers behov for sosiale tjenester fra Nav merkbart. Utvikling i -24 viser fortsatt økning fra -23 i levekostnader som strøm, mat, drivstoff og økt rentenivå. Dette har påvirket både sosialhjelpsbudsjettene og ressursbehovet. Vi ser en betydelig økning i antall brukere og søknader om økonomisk stønad.

Mange har også i -24 opplevd økonomiske utfordringer på grunn av dyrtiden. Ifølge en rapport fra Forbruksforskningsinstituttet SIFO, var halvparten av befolkningen i Norge økonomisk trygge, mens 33 prosent var utsatte og 17 prosent slet økonomisk. Dette betyr at mange fortsatt er sårbare for store ekstrautgifter og har betalingsproblemer.

Selv om noen statlige tiltak har begynt å virke, som økte satser for minstepensjon, alderspensjon, uføretrygd og sosialhjelp, er det fortsatt behov for ytterligere tiltak for å hjelpe de mest sårbare gruppene. Prisveksten har avtatt noe, men økonomisk trygghet har stabilisert seg på et lavere nivå enn før dyrtiden startet i 2021.

Krigen i Ukraina:

I perioden 2022 -2024 har regionen bosatt i overkant av 700 flyktninger.

Alle kommunene i FARTT har eget reglement for bosetting, og etablering av nyankomne flyktninger. Det er utarbeidet samarbeidsavtale mellom Tynset kommune og Nav Nord-Østerdal om introduksjonsprogrammet. Dette gjelder også for de øvrige samarbeidskommunene.

Prosjektet sømløs arbeids-inkludering for flyktninger

Prosjektet er et samarbeid mellom kommunene i Nord-Østerdal og Nav. Prosjektet ledes av Nav Nord-Østerdal. Det er overført ressurser fra kommunene til Nav for å få flere flyktninger i arbeid. Prosjektet er forlenget til den 31.12.25.

Målsetting:

- Sømløse overganger for deltagere fra introduksjonsprogram til arbeidsgivere
- Sikre tett individuell arbeids-inkludering av flyktninger sammen med kommunene, Nav og arbeidsgivere
- Bevege arbeidskraft der behovet er sammen med utdanningssektoren og arbeidsgivere

Kommunene i regionen hadde ved utgangen av 2024 bosatt til sammen 677 flyktninger fra Ukraina. Av dette er det 314 i yrkesaktiv alder og som har kommet i arbeid eller søker arbeid. Ved ankomst gjennomføres det en grundig kartlegging av medbrakt kompetanse. I introduksjonsperioden gis det tilbud om norsk- og samfunnopplæring i kombinasjon med språktrening/arbeidstrening. Norskunnskapene kommer gjerne raskest for mange i kombinasjon med norskopplæring og praksis hos en arbeidsgiver.

For å lykkes med integrering er det viktig med god arbeids-markedskompetanse, godt samarbeid med lokalt næringsliv, dette for å skape muligheter for den enkelte flyktning. Navs oppdrag er å få denne arbeidssøkergruppa raskest mulig ut i lønnet arbeid.

Bemanning:

Årsmelding 2024

- Tolga 50 % stilling
- Rendalen 50 % stilling
- Folldal og Alvdal til sammen 100 % stilling
- Tynset 100 % stilling

Startlån 2024:

Kommune	Tynset	Alvdal	Tolga	Folldal	Rendalen
Søknader	20	31	4	8	16
Avslag	10	5	færre enn 4	færre enn 4	8
Startlån utbetalt	4 053'	2 488'	1 143'	1 005'	4 025'

Bostøtte 2024:

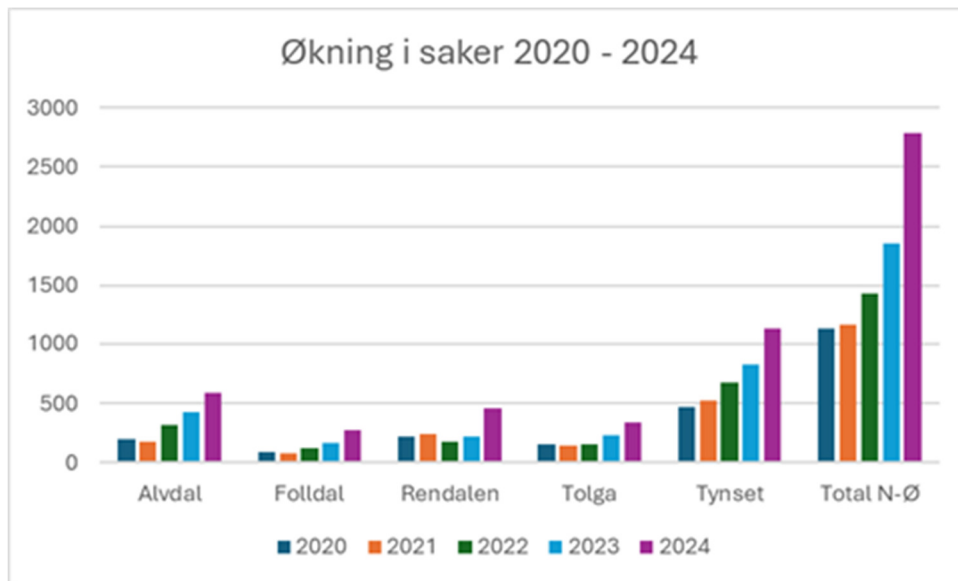
Kommune	Tynset	Alvdal	Tolga	Folldal	Rendalen
Antall husstander søkt	168	71	53	36	55
Andel barnefamilier i %	43,6	47,8	47,4	42,3	48,5
Antall husstander innvilget	145	62	47	26	43
Andel barnefamilier i %	41,2	48	49	40,5	46,5
Andel med boutgifter over Husbankens maks grense i %	47,6	35,5	34	23,1	14,3
Andel elektroniske søknader i %	74,7	34,6	80,6	72,7	94,1

Utvalgte resultater

Sosialhjelp/ stønad til livsopphold:

Antall søknader om økonomisk sosialhjelp i Nav Nord-Østerdal fra 2020 – 2024:

	2020	2021	2022	2023	2024	% økning
Alvdal	195	173	316	428	591	204
Folldal	92	81	118	163	274	198
Rendalen	223	235	180	221	455	104
Tolga	156	145	151	226	342	119
Tynset	466	526	671	821	1129	142
Total N-Ø	1132	1160	1436	1859	2791	147

Kommentar til status økonomi

NAV har et merforbruk på totalt 267.441,-. Dette stammer fra merforbruk på utbetaling av sosialhjelp og drift av det interkommunale NAV-kontoret.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	0	0	0	0	0
Sum Lønn	0	0	0	0	0
Drift	0	0	0	0	0
Kjøp av produksjon	1 459	1 316	1 316	1 335	-19
Overføringer	2 013	2 200	3 200	3 613	-413
Sum Utgifter	3 473	3 516	4 516	4 947	-431
Refusjoner	0	0	0	-164	164
Sum Inntekter	0	0	0	-164	164
Netto resultat	3 473	3 516	4 516	4 783	-267

BOSETTING OG INKLUDERING

Tjenesteområdebeskrivelse

2024 ble et utfordrende år med fordelinger fra IMDi. Mange (11) fordelinger måtte bli avslått på grunn av utfordrende og særskilte hjelpebehov som kommunens tjenesteområder ikke er bygd opp for å håndtere. Hver fordeling ble faglig vurdert grundig før beslutning om å avslå ble tatt. I 2024 har det ikke kommet så mange flyktninger som de to foregående år, men det var mye jobb med oppfølging og veiledning av de som var bosatt fra før der regjeringen strammet inn i tiltakene. Personer og familier som valgte å flytte tilbake trengte en del oppfølging i denne prosessen fra å søke midler hos IMDI til det praktiske rundt en flytting. I tillegg til nye ankomst sa vi ja til sekundær bosetting av 11 personer. Disse hadde bodd mellom 3 - 6 måneder i sin første bokommune.

Når det gjelder psykososial oppfølging er kommunen svært godt rustet gjennom den tverrfaglige og tverr sektorielle satsingen på forebygging. Vi har jobbet strukturert med å organisere seminar/webinar tverr sektoriell gjennom året. Hvor flere sektorer ble invitert til å delta. Med positiv påvirkning. Være samlet og mulighet til refleksjon samtidig mens man følger webinar.

17,4 % av innbyggere av Tolga har innvandrerbakgrunnene, eller er norskfødte med innvandrerbakgrunn

5% av disse er fra Ukraina.

Anmodning 2024: 22

Bosatt: 12

Familiegjenforening: 1 barn

Sekundær bosetting år 1 til Tolga: 4 voksen, 7 barn

Sekundær bosetting år fra Tolga: 0

Utvandring år 2 og 3: 9 voksne, 2 barn

Totalt innenfor 5 års periode per 31. desember 2024: 135, hvorav 49 barn (0-18)

Årsmelding 2024

kjønnfordeling: 38 menn, 31 gutter, 48 kvinner, 18 jenter.

I henhold til politisk vedtak skulle det bosettes 22 personer i 2024. Kommunen bosatte 12 personer fra mottaket, 1 person via familiegjenforening, og 11 via sekundær bosetting. Personer via sekundær bosetting hadde tilknytning med familie på Tolga. Totalt 24 personer. Høyeste trykk med bosetting var i sommer og på høsten. Krigen i Ukraina har preget ankomst av flyktninger på Tolga. Vi har ikke tatt imot overføringsflyktninger i 2024. Tolga kommune har vært i dialog med IMDi om vårt ønske til å kunne ta imot alle som er flyktning.

Enheten jobber etter tidligere utarbeide retningslinjer som er forankret i "Strategiplanen for mottak, integrering og inkludering av flyktninger i Tolga kommune 2021-2024." Retningslinjene som nå er under årlig intern revidering (må bla. justeres etter konsumprisindeksen), legger tydelige føringer for arbeidet og regulerer utbetalinger av de ulike lokale stønadene de bosatte har rett på gjennom 5-års perioden (kommunen får integreringstilskudd per flyktning i 5 år). Dette betyr at vi kan beregne framtidige utgifter knyttet til den enkelte ny bosatte relativt treffsikkert. I tillegg til denne retningslinjer er det laget retningslinjer ved bosetting og etablering av flyktninger med kollektiv beskyttelse i Tolga kommune. Dette er en gruppe ny bosatte med kort introduksjonsprogram og rask vei inn til arbeidslivet. Her er gjort en del justering økonomisk for stønader til de personer som har jobb i 50% eller mer.

Tolga kommune har fokus på at det har kommet mange flyktninger fra Ukraina med forskjellig bakgrunn, som nå bor sammen på Tolga. Ved bosetting kartlegges hvor hvilken familie skal bo. Det har blitt utfordrende med å skaffe seg bolig, og lite gjennomstrømning fra kommunal til privat bolig. Mange private huseiere stiller opp. De fleste ble bosatt i og rundt sentrum på Tolga.

Arbeidet med rehabilitering av de gamle hagene langs Glomma hvor bosetting og inkludering er en aktør sammen med landbruk, kultur, skolen, grunneiere og frivilligheten er lagt på is i 2024. Dette pga lite interesser av introduksjonsdeltakerne, og mangel av riktige resurser i kommunen/enheten. I 2025 blir arbeidet med de gamle hagen tatt opp igjen som en del av introduksjonsprogram.

Enheten var i 2024 bemannet med 3,6- 4,8 årsverk

Enhetsleder for bosetting og inkludering:- 1 årsverk

Bosettings konsulent: 0,8- 2 årsverk

Boveileder: 1 årsverk

Nærmiljøkontakt: 0,8 årsverk i prosjektstilling

Det har det vært et krevende år med en del sykefravær, vakanse og permisjon, som medfører økt arbeidspress for de som er på jobb. Senhøsten 2024 ble det rekruttert ny medarbeidere og retur etter permisjon, slik at situasjonen bedret seg.

Enheten er stolte av at brukere viser at de er fornøyd med arbeidet vi gjør med dem og for dem.

En ny utfordring for flyktningsjenesten og andre enheter/ sektorer i 2024 er at Tolga kommune har tatt i mot flere familier med *romanere* bakgrunn. Flyktningsjenesten har samarbeidet godt tverrsektoriell rundt disse utfordringer. Vi har rustet enheten opp med kunnskap om denne gruppe innvandrere, som vil spres i kommunen etterhvert.

4 av 55 personer som var i introduksjonsprogram første halvåret i 2024 hadde ingen skolegang fra før.

9 av 27 personer som var i introduksjonsprogram andre halvåret i 2024 hadde liten eller ingen skolegang fra før. I tillegg kom det barn med liten eller ingen skolegang. Dette medfører ekstra oppfølging fra enheten, og andre sektorer i Tolga kommune.

Pga. sykdom/ avsluttede arbeidsforhold innen kvalifisering (oppvekst) på slutten av året kom det mer trykk på enheten. Der mange hadde spørsmål om introduksjonsprogram/ arbeidstrening eller arbeidstiltak. Enheten hadde ikke formel tatt over kvalifisering, men jobbet fram til å kunne hjelpe de som trengte det. *Fra januar 2025 har enheten ansvar for kvalifisering av introduksjonsdeltakere og voksenopplæring.*

Enheten har brukt mye tid og resurser til å få sivilstatus til voksne, og foreldreansvar til enslige foreldrene på plass da dette ikke er fullstendig fra mottaket.

Gjennom prosjektet 'nærmiljøkontakt' har enheten jobbet opp mot psykisk uhelse i Tolga kommune. Med aktiviteter som Språk-kafe for flyktninger, gå- gruppe, ski-kurs, og hundeløpet 'femundløp', mat kurs for introduksjonsdeltakerne og hyggestund ved Påske, og sommeravslutning, hvor også tolginger ble invitert. Viktig tiltak for integrering og inkludering . Prosjektet skal fortsette, og går mer og mer inn i 'vanlig' drift.

Enheten brukte mye tid og resurser til å hjelpe brukere i overgang fra introduksjonsprogram til sosial stønad ved NAV, der få gikk direkte til arbeid/dels i arbeid eller i arbeidsrettet tiltak i regi av NAV. En stor pågang av søknader til NAV resulterte i lengre behandlingstid. I tillegg har enheten bistått med ventestønad utover 3 måneder, for å avlaste NAV, og der det gikk fortere med våre rutiner rundt ventestønad.

Kommentar til status økonomi

Enhet for bosetting og inkludering fikk et mindreforbruk på ca 740.000,- ved årsslutt. I all hovedsak skyldes dette reduserte lønnskostnader ved flyktningetjenesten, i tillegg til at prosjektet for Nærmiljøkontakt fikk et større tilskudd enn budsjettert.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	2 528	2 355	2 966	2 545	421
Refusjon lønn	-234	0	0	-95	95
Sum Lønn	2 294	2 355	2 966	2 450	516
Drift	352	293	293	288	5
Overføringer	2 134	1 426	1 426	1 493	-67
Finansutgifter	0	0	0	1 240	-1 240
Sum Utgifter	2 486	1 719	1 719	3 020	-1 301
Refusjoner	-67	-280	-280	-1 279	999
Finansinntekter	-565	-80	-80	-605	525
Sum Inntekter	-633	-360	-360	-1 884	1 524
Netto resultat	4 147	3 714	4 325	3 586	739

REHAB, MESTRING OG INSTITUSJON

Tjenesteområdebeskrivelse

Miljøtjenesten:

Denne tjenesten har i løpet av 2024 byttet navn fra TFF - tjenesten for funksjonshemmede til *miljøtjenesten*. Dette for å fjerne stigma og misoppfatning ved å tro at man må ha en utviklingshemming for å kunne søke hjelp hos oss. Våre tjenester favner vidt fra avlastning og støttekontakt til barn, via boveiledning til hjemmeboende voksne, og til BPA/PA altså personlig assistanse.

BPA/PA:

Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ måte å organisere tjenestene praktisk og personlig bistand (personlig assistanse) på for personer med nedsatt funksjonsevne og stort behov for bistand i dagliglivet, både i og utenfor hjemmet. Målet er å bidra til at personer med bistandsbehov får et aktivt og mest mulig uavhengig liv til tross for funksjonsnedsettelsen. Brukerstyrt personlig assistanse innebærer at brukeren har rollen som arbeidsleder og påtar seg ansvar for organisering og innhold ut fra egne behov. Innen de timerammer som kommunens vedtak angir, kan brukeren styre hva assistentene skal gjøre og til hvilke tider assistanse skal gis. Arbeidslederrollen gir brukeren innflytelse over egen livssituasjon. Selv om det normale vil være at brukeren selv ivaretar arbeidslederrollen, er det ikke et krav at brukeren skal ivareta brukerstyringen uten bistand. Også personer som er avhengig av bistand for å ivareta arbeidslederrollen kan få brukerstyrt personlig assistanse, forutsatt at ordningen vurderes å være tilstrekkelig brukerstyrt.

I Miljøtjenesten har vi to brukere med personlig assistanse. Den ene brukerstyrt og den andre ikke.

Boveiledning:

Praktisk bistand kan innvilges for søkere som trenger hjelp til praktiske gjøremål i hverdagen. Dette kan for eksempel være stell av hus, matlaging og handling. Denne hjelpen kan også ytes sammen med opplæring, og kalles da boveiledning.

Boveiledning ytes til mennesker med ulike funksjonshemninger eller til andre som har utfordringer knyttet opp til det å klare alle oppgaver som er forbundet med å bo alene.

Formålet med tjenesten er at den enkelte gjennom trening og tilrettelegging får mulighet til å leve og bo selvstendig, og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse med andre. For tiden yter vi denne tjenesten til 6 brukere.

Aktivitetstilbud:

Miljøtjenesten har noe aktivitetstilbud. To dager i uken er det tilbud om felles middag. Vi har for tiden 7 vokse brukere som benytter seg av dette, og håper at flere vil benytte seg av dette tilbudet. Maten bestilles fra kjøkkenets på sykehjemmet den ene dagen, og den andre dagen får brukerne tilbud om å være med å lage mat og dekke bord for gruppen som spiser. Denne dagen er det tilbud om å gå i bassenget etter middagen. Det er ønskelig å øke aktivitetstilbudet på sikt.

VTA:

Miljøtjenesten er med på å medfinansiere arbeidsmarkedstiltaket VTA - varig tilrettelagt arbeid. Dette tiltaket finnes hos arbeidsmarkedsbedriftene TOS ASVO AS og Meskano AS. Vi har for tiden 6 brukere i VTA-tiltak.

Støttekontakt/fritidskontakt:

En fritidskontakt bidrar til at personer med ulike utfordringer får en meningsfylt fritid og et mer sosialt liv. Man får vedtak på et antall timer per uke, og tiden som tilbringes med fritidskontakten skal være basert på søkers interesser og forutsetninger. Eksempler på utfordringer kan være:

- Kroppslig eller psykisk sykdom
- Skade eller lidelse
- Rusmiddelproblem
- Sosiale problemer
- Nedsatt funksjonsevne

Avlastning/besøkshjem:

For familier med tyngende omsorgsoppgaver eller familiemedlemmer med ulike utfordringer er det mulig å søke om avlastning, enten privat eller i institusjon. Privat avlastning foregår ved at det skrives en oppdragsavtale med privatpersoner som tar på seg avlastningsoppdraget, gjerne i eget hjem. Avlastning i institusjon er ikke en tjeneste vi har selv i kommunen. Derfor kjøpes denne av nabokommuner som tilbyr denne tjenesten.

Tiltaksteam

Tolga kommune har utarbeidet retningslinjer for tildeling av tjenester, og følger en modell som heter «omsorgstrappen». Ved å følge denne modellen sørger kommunen for at tjenestebrukere av helse- og omsorgstjenester får riktige tjenester til riktig tid. Intensjonen er at man starter på lavest mulig nivå av tjenester før man eventuelt øker på med tjenester ut fra brukerens behov. Det kan også fungere motsatt, slik at man tar av/reduserer tjenester hvis det er for mange eller omfattende nivå på tjenester som er iverksatt. Ved å følge omsorgstrappen gir vi gode og fleksible tjenester til brukerne.

En forlengende arm til tiltaksteamet er **forvaltningskontor** som ble opprettet i Oktober. Forvaltningskontoret skal sikre riktige tjenester på riktig grunnlag, og sikre at brukerne får et vedtak på de tjenestene de har krav på. De har nå en full gjennomgang av alle tjenester i Tolga kommune.

Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester regulerer kommunens overordnede ansvar for kommunale helse og omsorgstjenester. Kommunens ansvar er regulert i §3-1 og for å oppfylle dette må kommunen gi ulike tilbud jf lovens § 3-2. Det er hensiktsmessig og praktisk å utarbeide kommunale kriterier for hvordan tildeling av tjenester gjøres ihht lovens krav. Kriteriene er hjemlet i lovens krav i §3-2 pkt 5. til og med 7.

Deltagere i tiltaksteamet er enhetsleder omsorgstunet, miljøtjenesten, ergoterapeut og forvaltningskontoret. I tillegg kan sykehjemslege, andre fagansvarlig eller kommunalsjef innkalles. Tiltaksteamet hadde fastemøte punkter hver 2 uke frem til oktober, da så vi behovet for å øke møtene til ukentlig. Vi har sett en økende pågang på søknad om tjenester utover høsten.

Vi begynte med en gjennomgang av tildelingskriterier for Tolga kommune førjuls vinteren, og dette arbeidet vil fortsette godt ut i 2025 også.

Tiltakteamet har faste møtesaker:

- Gjennomgang og vurdering av søknader
- Tildeling av tjenester/ vedtak
- Oversikt over ledige plasser i omsorgsboliger og sykehjem.
- Hjemmebaserte tjenester

Hjemmebaserte tjenester omfatter mange trinn på «omsorgstrappen». Det er alt fra de nederste «trinnene» med trygghetsalarm, matombringning, praktisk bistand, omsorgslønn, ett besøk pr uke til 5-6 besøk i døgnet i omsorgsleiligheter. Spekteret på tjenesten er vid og det samme er brukernes funksjonsnivå og alder.

I tillegg til alle faglige og praktiske oppgaver med og for bruker, er det å gi trygghet til brukeren en viktig del av tjenesten, samt å hjelpe dem til å se muligheten for å klare en del selv. Brukerne har behov for mer sammensatt hjelp for å kunne fungere i egen bolig, og ofte bistand for tilrettelegging av boligen. Dette kan være en stor utfordring da en ofte kommer for sent inn i tilretteleggingsfasen. De fleste pårørende er positive til hjemmetjenesten og legger forholdene til rette og samarbeider for å finne de beste løsningene for brukeren. Det er både en nasjonal satsning og lokal satsning på at eldre skal klare seg hjemme lengst mulig for å dempe for eldrebølgen som vil vare frem til 2040.

Tolga Omsorgstun:Våren 2024 ble begge enhetsleder stillingene på omsorgstunet lyst ut. Det var få søkere til stillingene, og vanskelig å rekruttere enhetsleder på både sykehjemmet og i hjemmetjenesten. Som en konsekvens av dette er det blitt prøvd ut en felles enhetsleder, noe som har krevd ansettelse av en administrasjonsmedarbeider.

Vi ser at en felles enhetsleder for både hjemmetjenesten og sykehjemmet har fungert veldig godt, og tilbakemeldinger fra de ansatte er positive. De ser fordelen av å ha en felles leder, det er blitt ett tettere samarbeid mellom avdelingene og mer forståelse for hverandres oppgaver.

Hjemmesykepleien:

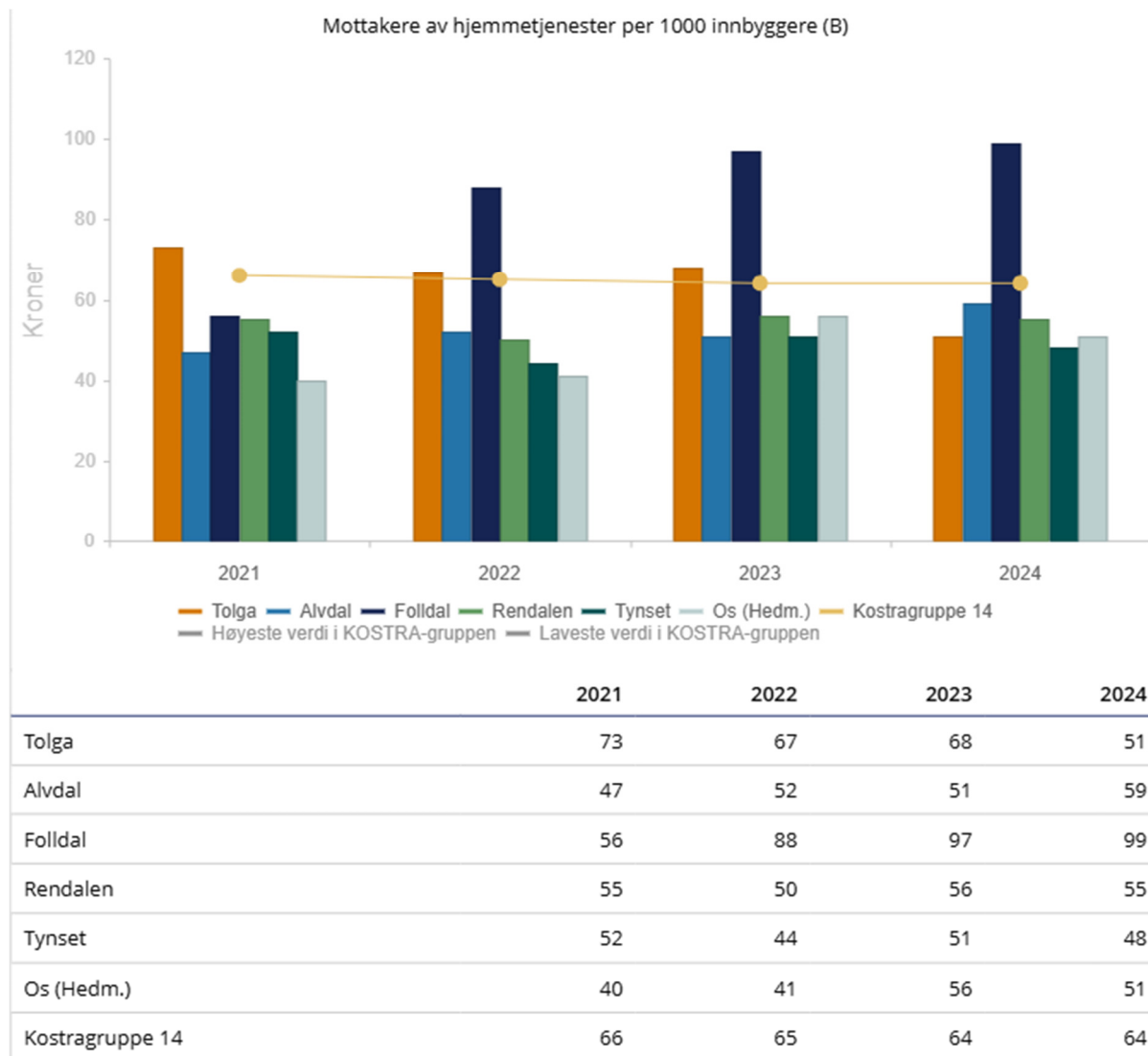
Hjemmesykepleien har som formål å gi personer hjelp akutt eller til kronisk syke som har behov for nødvendig helsehjelp. Dette kan være helsehjelp som er forebyggende, behandlende eller lindrende. Tjenesten kan gis til hjemmeboende i alle aldre som er avhengig av hjelp for å få dekket sine grunnleggende helse- og omsorgsbehov. Personer som ikke selv kan oppsøke helsehjelp grunnet sykdom eller funksjonsnedsettelse har også rett på å kunne få hjemmesykepleie.

Behovet for hjemmesykepleie er veldig variabelt, og det er vanskelig å anslå noen prognose for behovet fremover, men vil anta at det er økende. Flere vil bo hjemme lengst mulig, og det blir flere komplekse saker. En ser for seg behovet for styrking av hjemmesykepleien. I tillegg har ikke hjemmesykepleien egen natttjeneste noe som fører til at om det er behov for tjenester på natt må brukerne enten inn på institusjon for nattopphold, eller det blir bruk av bakvakt (utrykning), noe som medfører en høy kostand da bruk av bakvakter utløser overtid.

I utgangen av 2024 er det omkring 80 personer som er registrert med tjenesten hjemmesykepleie.

I grafen under ser vi at Tolga kommune har hatt en nedgang i mottakere av hjemmetjenester fra 2021-2024. Den markante nedgangen mellom 2023 og 2024 skyldes at det er rapportert inn mer riktige. Vi

ligger nå på linje med sammenlignbare kommuner, men under kostragruppen. Det er forventet en vekst i hjemmetjenester fram til 2040 pga eldrebølge, samt en utviklings om tilsier at flere eldre skal bo hjemme lengre.

Omsorgsboliger

Tolga Omsorgstun har 20 Omsorgsboliger som er delt inn i Lyngmostuan og Kronmostuan. Personer som bor i omsorgsbolig er definert som hjemmeboende, og får tjenester deretter (hjemmesykepleie, praktisk bistand).

Lyngmostuan består av 10 boliger som er bemannet, og beboerne har kontinuerlig tilsyn. I tillegg har de muligheten til 4 måltider pr døgn som kan spises i fellesskap med beboere og ansatte. Omsorgsboligene er utstyrt med en liten kjøkkenkrok, oppholdsrom, soverom og bad. I tillegg er det felles oppholdsrom hvor det er fokus på sosiale aktiviteter. I høst gikk vi i gang med en egen måltidsvert, som har fokus på måltidsfellesskap og aktiviteter på Lyngmostuan. Dette er et samarbeid med NAV og er i tillegg til den faste bemanningen.

Kronmostuan består av 10 litt større og eldre boliger. Her er det ingen fast bemanning, men beboerne som bor her har mulighet til å få tilsyn og bistand fra hjemmesykepleien. Det er ingen faste felles måltider, men det legges til rette for at beboerne kan spise i fellesskap på rødedager/merkedager om det er ønskelig. Ellers er beboerne der veldig flinke til å skape sosial aktivitet på egenhånd med ettermiddagskaffe og treffpunkt i helgene.

Generell liten pågang på omsorgsboliger igjennom 2024, noe som har ført til at det har vært ledige omsorgsboliger igjennom hele året.

Ved utgangen av 2024 er 17 av 20 leiligheter bebodd.

Dagtilbud for hjemmeboende

Ifølge helse -og omsorgstjenesteloven § 3-2 skal kommunen tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Dagaktivitetstilbudet bør inneholde både sosiale, kognitive og fysiske stimulerende aktiviteter.

Hovedmålgruppen er hjemmeboende personer med nyoppdaget, eller lett demenssykdom som har behov for og nytte for aktivisering, omsorgs og tilsyn.

Ved plass kan tjenesten også tildeles til:

Hjemmeboende, eldre (65+) personer som på grunn av fysiske, psykiske eller sosiale årsaker har nytte for aktivisering og sosial deltakelse for å mestre hverdagen best mulig. For denne målgruppa tilbys tjenesten som et lavterskeltilbud etter faglig vurdering.

Dagaktivitetstilbudet som tilbys skal bidra til å ivareta deltakerens funksjoner i dagliglivet, fremme livskvalitet og forebygge/reducere isolasjon og ensomhetsfølelse. I tillegg kan det være et avlastende tiltak for pårørende. Formålet med tjenesten er at deltaker kan bo hjemme lengst mulig.

Dagtilbud for hjemmeboende demente er lokalisert på kommunehuset. Aktivitetstilbudet inneholder både sosiale, kognitive og fysisk stimulerende aktiviteter. Dagtilbudet omfatter også måltider og transport til/fra. Det sosiale fellesskapet gjennom samvær og felles opplevelser via turer og besøk i nærområdet, er med på å stimulere den mentale helsen. Stabilt oppmøte, positive tilbakemeldinger fra deltagere og pårørende viser betydningen av tilbudet, også som en nødvendig avlastning for pårørende. De kan da klare å stå i situasjonen lengre for slik å kunne forebygge og utsette en eventuell innleggelse i institusjon

Dagtilbudet har tilbud 2 dager i uka, tjenesten kan tildeles en eller to ganger pr uke. Frem til august var det lite brukere av tilbudet, men dette snudde etter sommeren og tilbudet fikk fylt opp alle sine plasser. Det er planlagt å flytte inn i nye lokaler på Omsorgstunet i januar 2025.

Sykehjem

Sykehjemmet har 19 plasser, hvor 4 av disse er forbeholdt korttidsopphold.

Langtidsplass på sykehjem har som formål å tilby en boform for personer som har behov for omfattende oppfølging ut over det som er mulig i eksisterende bolig.

Mens korttidsopphold deles inn i rehabilitering-, avlastning-, eller utredningsopphold. I tillegg er det muligheter for å søke dagopphold i institusjon om man ikke fyller kriteriene for dagtilbud for hjemmeboende.

Som i 2023 har sykehjemmet i 2024 også hatt lavt belegg og ledig kapasitet, noe som er veldig ulikt kommunene rundt oss. Det har jevnt over vært en beleggsprosent på 50% frem til høsten, gått noe ned etter det. I tråd med dette har det vært innsparinger av 1,5 årsverk som står som vakant stillinger. Ved overtallighet av bemanning enkelte dager, er de veldig fleksibel og de har gått på tvers av avdelingene (hjemmesykepleie).

Selv om det ikke har vært leid inn i vakante stillinger, har dette vært veldig sårbart med tanke på liten sykepleiekompetanse tilgjengelig på sykehjemmet. Noe som har ført til at det var behov for å benytte seg av bemanningsbyrå i sommer, for å få til forsvarlig drift med sykepleiekompetanse igjennom sommeren. I tillegg var det få søkere til sommerjobb.

Vi har gjennomgått og fått integrert et nytt økonomisystem med vårt journalsystem som har gjort at vi har sikret oss de inntektene vi kan få inn på institusjonsopphold.

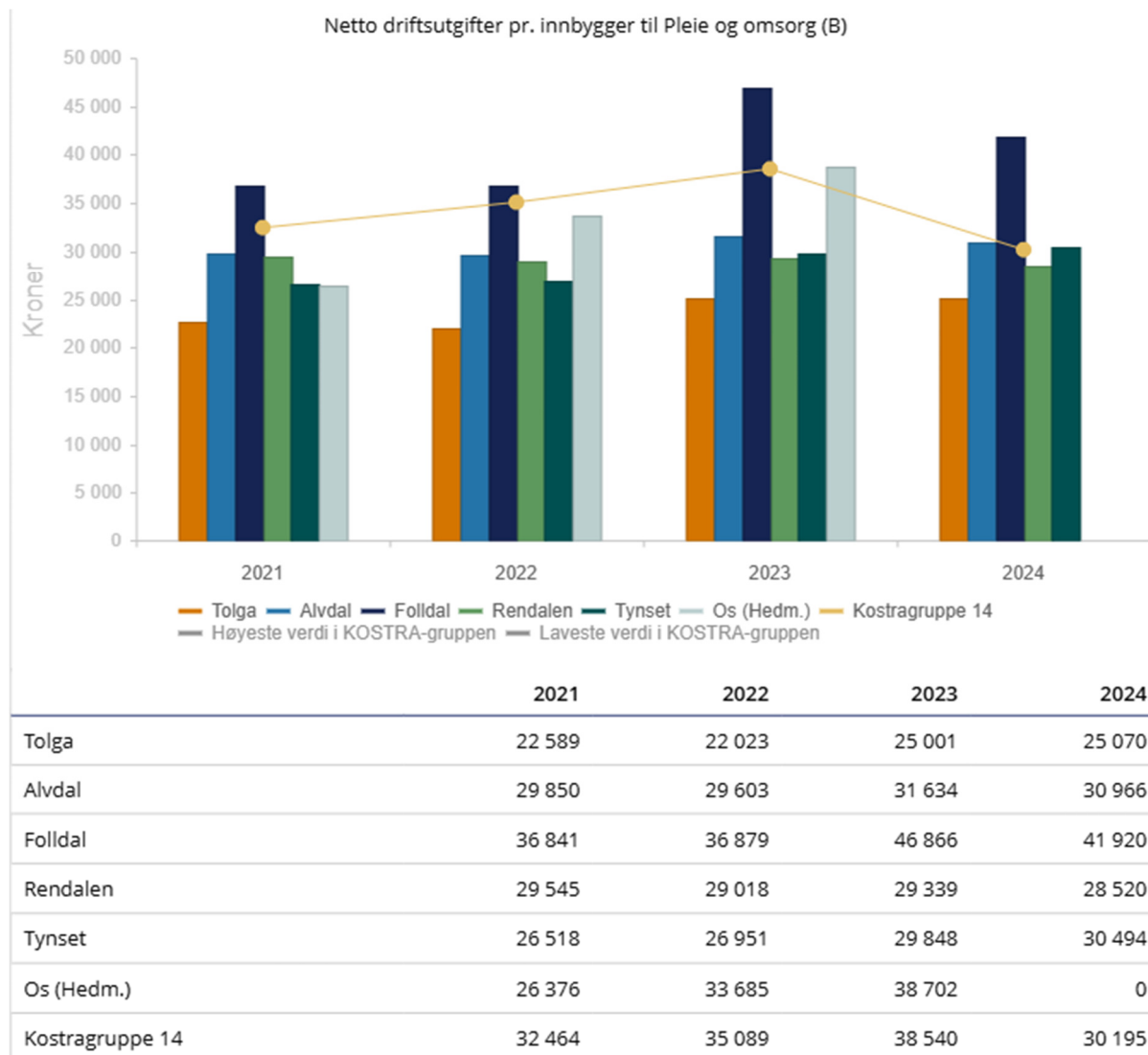
Det har vært tilbydd andre kommuner å leie plass på sykehjemmet, enten til langtidsplass eller korttidsplass uten at det har vært noe respons på dette.

Det ble startet med å bytte ut vinduer på sykehjemsdelen i desember, dette fortsetter utover 2025. Vinduene byttes grunnet at de er gamle og trekkfulle. Ellers er det blitt jobbet med vedlikehold av radiatorene, men dette er heller ikke ferdigstilt. Det ble også montert solcellepanel på store deler av taket til omsorgstunet. Dette vil være særs energibesparende. Bygningsmessig har Omsorgstunet et hjemlig preg hvor vi skaper en trivelig atmosfære med muligheter for å drive aktiviteter for beboerne. De ansatte på sykehjemmet har farget tøy for å gi mindre institusjonspreg.

Brukergruppene ved sykehjemmet har endret seg noe gjennom de senere årene. Som følge av samhandlingsreformen skal kommunen gi tjenester til personer som utskrives tidlig fra sykehus og som har behov for rehabilitering med mål om hjemreise til egen bolig. Det har derfor vært en økning i antall korttidsbeboere hvor fokuset er opptrening og hverdagsmestring. Det er tilrettelagt 4 rom for korttidsopphold med tanke på rehabilitering og vurderingsopphold, disse rommene er lokalisert i enden mot Kårstua. Det er jevnlig rehabiliteringsmøter med ergoterapeut, fysioterapeut, forvaltningskontor og enhetsleder hvor det er fokus på korttidsbrukene som har tjenesten til enhver tid, samt at hjemmeboende med behov for rehabilitering blir tematisert. Dette sikrer tverrfaglig samarbeid.

I grafen under ser man at sammenlignet med andre kommuner har Tolga kommune fortsatt veldig lave driftsutgifter pr innbygger til pleie og omsorg. Kostnadsveksten man ser er utelukkende lønns og prisstigning som har hatt en sterk utvikling de siste årene.

Årsmelding 2024

Hukommelsesteam:

Det ble forsterket med en 20% ressurs fra mars. Dette er en tjeneste i vekst, og det er generell stor pågang i tjenesten, og derfor er det noe venteliste. Hukommelsesteamet er oppsøkende, og foretar kartlegginger ved hjemmebesøk.

Hukommelsesteamet gjennomførte i høst pårørendeskole, et samarbeid med Os og Røros kommune, og er en satsning fra nasjonalforeningen for folkehelse. Første gang det ble arrangert i Tolga kommune, og tilbakemeldingene har vært positive, et håp om å arrangere igjen om 3 år.

Hukommelsesteamet samarbeider jevnlig med legetjenesten, dagtilbudet og enhetsleder.

Fagsykepleier stillingen som ble opprettet for å holde ansatte faglig oppdatert, ble avviklet da forvaltningskontoret ble opprettet. Dette er en stilling som er ønsket å ha da det er viktig at de ansatte holder seg faglig oppdatert, da dette gir trygghet og mestringfølelse.

Ergoterapi

Tolga kommune har en ergoterapeut i 100% stilling som er tilgjengelig for hele kommune. Ergoterapeuten har kontor ved Tolga Omsorgstun. Tjenesten deles inn i personrettete og omgivelse tiltak.

Personrettede tiltak:

- kartlegging/vurdering av funksjon og livssituasjon
- veiledning og trening i hverdagsferdigheter
- veiledning og trening i alternative arbeidsteknikker
- forslag til endring av rutiner eller hjelp til strukturering og organisering av dagen
- formidling av tekniske hjelpemidler
- informasjon og veiledning til pårørende eller andre

Omgivelsesrettede tiltak:

- råd og veiledning i forhold til tilpasninger i bolig, barnehage eller skole
- sakkyndig bistand i boligsaker der det søkes om utbedringstilskudd/- lån på bakgrunn av funksjonshemning
- råd og veiledning i forbindelse med planer for offentlige og private publikumsbygg
- Tverrfaglig og individuelt rettede tiltak ut mot barnehager, skoler, i institusjon og i hjemmene

Tjenesten foretar søknader, mottak, utlevering (fra kommunens korttidslager og fra Hjelpemiddelsentralen), montasje, opplæring, oppfølging, reparasjoner og innleveringer fra fagområdene Syn, Hørsel, Kommunikasjon, Kognisjon og Bevegelse.

Ergoterapitjenesten har hatt 192 henvendelser i 2024, fordelt på 89 brukere. 16 av disse ble ikke ferdigbehandlet i 2024. 24 av henvendelsene kom fra barn. En person har henvendt seg, og fått bistand, 22 ganger i løpet av året. 13 henvendelser har omhandlet hørsel, 1 stor, pågående sak som omhandler syn, 2 omhandlet kognisjon, og resten har vært i fagområdet bevegelse. Responstid har ikke oversteget 3 uker. Behandlingstiden har vært varierende fra en dag uke til 12 måneder, avhengig av sakens omfang. En mengde henvendelser registreres ikke, fordi de løses fortløpende gjennom dagen, for eksempel for Institusjon og Hjemmebaserte tjenester. Tjenesten er kommunens representant i Nord Østerdal Rehabiliteringsforum (NØRF) som arbeider for å styrke rehabiliteringskompetansen i sykehus og kommuner. Tjenesten er også administrator for Individuell Plan, og leder i Koordinerende enhet.

Kjøkken

Kjøkkenet lager god og hjemmelaget mat. De har fokus på bruk av lokale råvarer og kortreist mat. De lager hovedsakelig mat til våre eldre innbyggere, og da er fokuset på ernæring og kosthold viktig. Kjøkkenet er bemannet på dagtid hver dag hele uka, inkludert helligdager. Har ansvar for å tilby beboere på sykehjemmet og Lyngmostuan mat igjennom hele døgnet.

Kjøkkenet har også salg av møtemat, kaker osv til andre enn de som bor på Omsorgstunet. I tillegg lager de skolemat 2 dager i uka. I 2024 lagde de 4062 porsjoner med skolemat. Dette er mat som elevene setter stor pris på.

Antall porsjoner som ble kjørt ut til hjemmeboende på bygda var 1019, en liten nedgang fra 2023. Mens det i omsorgsboligene ble solgt 7925 porsjoner totalt i 2024.

Det leveres også middag ut til frivilligsentralen, gjennom et prosjekt de har på torsdager. Der ble det levert 612 porsjoner totalt.

I tillegg leveres det mat til matgruppa i TFF, totalt 557 porsjoner.

De er til sammen 4 ansatte på kjøkkenet, og har bemannet kjøkkenet hver dag, hele året. Tjenesten er meget stabil, og er preget av både faglig og dyktige ansatte.

Kommentar til status økonomi

Miljøtjenesten

Det er et generelt merforbruk på tjenesten. Mye skyldes opptrapping av tjenester, og resten skyldes bruk av vikarbyrå og overtid på grunn av vansker med rekruttering og bemanning. Det er gjort organisatoriske grep i flytting av personell mellom ansvarsområdene som har ført til merforbruk på det ene ansvarsområdet. Generelt er det større aktivitet i tjenesten som gjenspeiler seg i større kostnader. Denne tjenesten er i kontinuerlig vekst, og våre prognoser holder ikke helt tritt med aktuell økning. En fordel er at to av ansvarene nå regnes som ressurskrevende tjenester som gir rett til refusjon fra staten.

Hjemmetjenesten:

Overforbruk i hjemmesykepleien skyldes at det har vært flere faste stillinger enn det som var budsjettert med. Samtidig har det vært behov for innleie og forskyvning av vakter ved fravær grunnet økt press i tjenesten. Hjemmetjenesten har ingen nattevaktjeneste, og det har vært behov for natt-tjeneste over et gitt tidsrom hvor bruken av bakvakter og utrykning på vakt, som fører til overtid har vært høy. Det har

også vært for høye lønnutbetalinger grunnet feilrapportering av faste ulempetillegg, dette er nå tatt tak i og rettet. Høyt innleie på nattevakter grunnet langtidsfravær i over halve året.

Ledig kapasitet i omsorgsboliger har gitt mindre leieinntekter.

Sykehjemmet:

Lave inntekter, grunnet lavt belegg. Tross dette fått inn mer inntekter enn budsjettert med. 1,5 årsverk sykepleiestilling i vakans som ikke er leid inn pga lavt belegg. Noe som har ført til innsparing på lønnskostnader, men det har måtte vært innleie i vakter hvor det har vært mangel på sykepleiekompetansen.

Høye utgifter på konsulenttjenester som det ikke er budsjettert med, dette grunnet dårlig søkermasse i forhold til sommerjobb og sykepleiekompetansen på sykehjemmet har vært veldig sårbar med vakans og langtidsfravær. For å ha forsvarlig drift igjennom sommeren både med tanke på nok personer på jobb og at det er krav om sykepleiekompetansen var vi nødt til å ta i bruk bemanningsbyrå igjennom sommeren i 2024.

Høyere utgifter på medisinsk forbruksmateriell og velferdsteknologi enn antatt. Vi ser nødvendigheten av å gå til innkjøp av mer velferdsteknologi enn det vi har pr i dag.

Kjøkken:

Noe overforbruk grunnet økte priser på matvarer. Selger ikke så mange middagsporsjoner til hjemmeboende som ønsket. Det er ønskelig å selge flere middagsporsjoner til hjemmeboende, og prøve å markedsføre dette bedre.

Oppsummering tiltak

Miljøtjenesten:

Denne tjenesten er i vekst, og vil fortsette å øke i omfang. Det jobbes med å holde tritt med riktig budsjettering, og refusjoner for ressurskrevende tjenester. Det vil videre jobbes med å flytte noen av boveileder-oppdragene til praktisk bistand som er en tjeneste man kan fakturere egenandel på. Det jobbes aktivt med å rekruttere og beholde bemanning for å sikre en stabil tjeneste, og for å hindre bruk av vikarbyrå og andre fordyrende innleier.

Tolga Omsorgstun:

1 felles enhetsleder har gitt en enda mer fleksibel bemanning, som jobber på tvers av avdelingene. Dette har vært viktig for å få mer forståelse for hverandres arbeidsoppgaver. Ved fravær vurderes det fortløpende behovet for innleie, og det blir kun benyttet på vakter hvor det er nødt pga minimumsbemanning. Dette må det jobbes med kontinuerlig.

Fortsatt sykepleie stilling 1,5 årsverk i vakans på sykehjemmet men det har vært innleid i enkelte vakter på dette i forhold til krav om kompetanse.

Prisen på praktisk bistand reguleres til nye satser da dette ikke er gjort på flere år, og det ikke er justert opp i forhold til sjølkostpris. Dette vil gi oss noe mer inntekter. I tillegg jobber forvaltningskontoret med en gjennomgang av praktisk bistand, da det ikke har vært tatt betaling for alle timene som vi i utgangspunktet kan ta betaling for. Samtidig sikrer vi at vi hver måned får inn de inntektene vi skal.

Årsmelding 2024

Grunnet lavt belegg på sykehjemmet de siste årene, legges det ned 5 institusjonsplasser midlertidig. I denne forbindelse vil det utarbeides en ny turnus ut ifra ny pleiefaktor og bemanningsplan. Noe som kan gi reduksjon i stillinger.

Etter oppstart av forvaltningskontor, er det en helhetlig gjennomgang av alle tjenester vi yter i kommunen. Brukerne får vedtak ut ifra de tjenestene de skal ha. Vedtakene blir knyttet opp mot arbeidslistene til brukerne, og det er dette de ansatte skal jobbe ut ifra. Dette får de ansatte til å jobbe mer etter de vedtakene som er fattet og får riktig bistands nivå.

Felles bestilling av medisinsk forbruksmateriell for hele sektor Velferd. Bruke det vi bestiller mer på tvers, og utarbeide et "standard" sortiment som vi skal ha.

Det skal bygges nytt institusjonskjøkken i 2025, så det er ikke forventede salgsinntekter der før i 2026. I mellomtiden skal det jobbes med markedsføring av tjenestene kjøkkenet kan tilby til innbyggerne i Tolga.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	34 101	30 376	32 376	35 084	-2 709
Refusjon lønn	-926	-1 730	-1 730	-2 051	321
Sum Lønn	33 175	28 646	30 646	33 033	-2 387
Drift	2 580	2 098	2 698	3 608	-910
Kjøp av produksjon	258	240	240	129	111
Overføringer	477	0	0	532	-532
Finansutgifter	81	0	0	111	-111
Sum Utgifter	3 395	2 338	2 938	4 379	-1 441
Brukerbetaling	-4 385	-5 873	-5 173	-5 459	287
Refusjoner	-890	-300	-300	-1 150	850
Overføringer	-81	0	0	-111	111
Finansinntekter	-118	0	0	-384	384
Sum inntekter	-5 474	-6 173	-5 473	-7 104	1 631
Netto resultat	31 096	24 811	28 111	30 308	-2 197

KIRKELIG ADMINISTRASJON

Tjenesteområdebeskrivelse

Utdrag fra Tolga kirkelige fellesråds årsmelding for 2024

Det ble avholdt 4 møter i fellesrådet i 2024. Arnstein Solheim har vært fellesrådsleder hele året. 38 bokførte saker. Arbeidsutvalget har hatt 4 fysiske møter, for å forberede sakslister. Ellers kontakt pr. epost og telefon.

Kirkebyggene og vedlikehold

- Brannalarm: alle kirkene har nå brannalarmer og disse ble kontrollert desember 2024.
- Tårntaket og maling i Vingelen ble fullført i 2024. 2 gangs påføring av tjære på spon ble utført, samt sluttarbeid fra Stein Nygjelten.
- Orgelprosjekt i Vingelen (egen orgelkomite) er utsatt til 2026 i kommunens økonomiplan. Forutsetningen for bevilgningen fra kommunen er at fellesrådet/menighetsrådet dekker halvparten. Orgelkomiteen begynte sitt arbeid i 2021. Det er pr. 31/12-24 samlet inn totalt kr. 210.857,18, hvorav netto kr. 91.145,33 i 2024.
- Hodalen kirke. Vi fikk i 2024 innvilget ekstra midler på driftsbudsjett til maling/beising av Hodalen kirke. Det ble sendt ut på anbud vinteren 2024, men vi fikk bare inn ett tilbud. Dette tilbudet var i en høyere prisklasse enn vi hadde forventet og vi måtte derfor takke nei til tilbudet. Høsten 2024 la vi dette ut på anbud på ny og vi regner med å gjennomføre prosjektet i 2025.
- Kirketjenerne sørger for fortløpende utbedring av vedlikeholdsbehov. Planlagte mindre vedlikeholdsprosjekter gjøres av stab eller i samarbeid med menighetsråd.

Kirkegårdene

- Navnet minnelund. Kr. 100.000,- er vedtatt som investeringstilskudd i 2025 vedr. prosjektering. Dette arbeidet ble startet opp i 2024 med avtale og befaring med Feste AS. Ytterligere kr. 200.000,- står på kommunens økonomiplan for 2026 til selve anlegget.
- Kirkegårdene holdes i god stand av kirketjenerne og ved dugnadsinnsats. Det er årlig vårdugnad, som ble gjennomført også i 2024.

Administrasjon/stab

- I 2024 har det vært vakanse i stillingen som kirketjener i Vingelen fram til 1.august. Det har blitt leid inn vikar til kirkelige handlinger samt til kirkegårdsarbeid. I tillegg har vi fra 1.juli fram til 1.desember vært uten sokneprest. Kirkevergens stilling ble økt fra 65% til 80% fra 1.august 2024.
- Kirkevergen har hatt flere møter med kommunens administrasjon og har et godt samarbeid med kommunedirektør og økonomisjef. Høsten 2024 deltok kirkeverge og fellesrådsleder på kommunens budsjettseminar.

Utvikling og utfordringer

Inn i 2025:

- Metting spontak Tolga kirke.
- Revidering kirkegårdsvedtekter.
- Navnet minnelund. Prosjektering.
- Maling Hodalen kirke.
- Orgel Vingelen – fortsette arbeidet.

Kommentar til status økonomi

I 2024 fikk Tolga kirkelige fellesråd driftstilskudd fra Tolga kommune på kr. 2.710.000,-. I tillegg er det utbetalt investeringstilskudd på kr. 149.138,- til fullføring restaurering Vingelen kirke.

Driftsregnskapet for 2024 viser et brutto driftsresultat på kr. 273.443,- og netto driftsresultat på kr. 359.744,-. Det er avsatt kr. 91.145,- til orgelfond Vingelen. Det avsettes kr. 200.000,- til vedlikehold kirker. Regnskapsmessig mindreforbruk er kr. 68.598,89.

Driftsinntekter: Merinntekt innsamlede midler gjelder hovedsakelig restaurering orgel Vingelen kirke.

Driftsutgifter: Mindreforbruk lønn skyldes vakanse kirketjener Vingelen samt lavere pensjonskostnader enn budsjettert. Mindreforbruk kjøp av varer og tjenester skyldes hovedsakelig ikke utført maling Hodalen kirke.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Drift	88	88	88	90	-2
Overføringer	2 462	2 710	2 710	2 710	0
Sum Utgifter	2 550	2 798	2 798	2 800	-2
Refusjoner	0	0	0	0	0
Sum Inntekter	0	0	0	0	0
Netto resultat	2 550	2 798	2 798	2 800	-2

SAMFUNNSUTVIKLING

Tjenesteområdebeskrivelse

Bunåva, Vingelen. Foto: Audun Urset

Visjonen for Samfunnsutvikling i Tolga er:
"Sammen om bolyst og bærekraft"

Målsettingen er å bidra til et aktivt lokalsamfunn med fokus på Tolga som en god bokommune, med en framtidsrettet verdiskaping basert på folk som er her, natur- og kulturgitte forutsetninger. FNs bærekraftsmål; Økologisk, sosial og økonomisk bærekraft - må ligge til grunn for utviklingen.

Samfunnsutvikling består av enhetene:

Kultur og utvikling (inkludert næring/landbruk)

Teknisk og plan (drift og forvaltning og VAR)

Sektoren har i 2024 et merforbruk på 0,2 MNOK

Hovedårsaken til merforbruket skyldes mindreinntekt i kommunale gebyrer. Enhetene Kultur og utvikling, og Teknisk og plan går med mindreforbruk på drøyt 0,8 MNOK. VAR-området har en svikt i gebyrinngangen på ca 1 MNOK.

Interkommunale samarbeid innen sektoren:

NØGIS

- Nord-Østerdal GIS (Geografiske InformasjonsSystemer) og er et geodatasamarbeid mellom kommunene Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga og Tynset om drift og forvaltning av kartsystemer og kompetanseutveksling. Tynset kommune er vertskommune for samarbeidet og har arbeidsgiveransvar for GIS-koordinator i 100 % fast stilling.

Samarbeidet er i løpet av 2024 utvidet med en prosjektstilling i 60 % for å kunne jobbe med anbudsprosess med ny GIS system-leverandør. Prosjektstillingen er tenkt å gjelde fram til igangsetting av ny løsning medio 2026.

Samarbeidet har et økonomisk omfang i 2024 på ca 4 MNOK.

Vannområdekoordinator

Folldal kommune er vertskommune for vannområdekoordinator for vannområde Glomma/Fjellregionen. Dette er fra 2024 en 100% stilling som finansieres via tilskudd fra fylkeskommunen og andel fra hver av medlemskommunene som er Folldal, Alvdal, Rendalen, Tolga, Tynset, Os og Røros. Samarbeidet ble utvidet med en 50% stilling for tilsyn spredt avløp, som er et ansvarsområde som faglig sett ligger nært opp til vannområdearbeidet. Denne stillingsandelen finansieres som gebyrbelagt tjeneste i de enkelte kommunene. Det overordnede målet for vannområdet er å oppnå miljømålene om god økologisk og kjemisk tilstand i vannområdet. Arbeidet fortsetter inn i 2025 med å gjennomføre kartlegging av vannområdet for å få et bedre kunnskapsgrunnlag. Det er også mål om å øke overvåkingen i vannforekomster ved at kommunen bidrar med prøvetaking i 2025.

Kulturminneforvalter

100 % stilling finansiert av Uthusprosjektet, Innlandet og Trøndelag fylkeskommune, Holtålen, Røros, Os og Tolga kommune. Oppgaver som tilligger stillingen:

- rådgiver innenfor kulturminnefaglige tema
- gi råd til eiere i forbindelse med søknader om økonomisk støtte til kulturminnetiltak
- ivareta byggherrens interesser i den daglige driften av Uthusprosjektet
- delta på håndverksmøter og andre samlinger og nettverk med relevans for arbeidsoppgavene.

Matrikkelforbedringsprosjektet

Prosjekt for å forbedre kvaliteten og innholdet i matrikkelen for Alvdal, Rendalen, Tynset og Tolga kommuner. Målet er å redusere antall aktive matrikkelenheter som mangler i matrikkelkart, redusere antall jordskiftesaker som ikke er ført i matrikkel, synliggjøre viktigheten av matrikkelen og dennes kvalitet. Prosjektet er drevet av en 100 % stilling, og det ble i 2023 vedtatt å forlenge prosjektperioden ut 2027. Tolga kommune er vertskommune for samarbeidet.

Nord-Østerdal musiker

60 % stilling delt på 2 musikere som bidrar med konserter for unge og eldre i Os, Tolga, Tynset og Alvdal. I tillegg til rene konserter inngår musikerne som prosjektdeltakere i skole- og barnehagetiltak, og bidrar til å heve det faglige innholdet i ulike sammenhenger. De 2 stillingene er fra 1.1.25 ubesatt, og samarbeidets innhold vurderes i løpet av våren 2025.

Utvikling og utfordringer

Ressursene i sektoren gir lite handlingsrom. Tjenestene som skal leveres og oppgavene som skal løses er strengt lovstyrte (med unntak av noen områder innen kultur og ungdomsarbeid). Det oppleves likevel som at sektoren leverer tjenester med høy kvalitet innenfor lovpålagt saksbehandlingstid. Ressursbehovet innen de enkelte fagområdene varierer til dels kraftig i løpet av året og fra år til år. Vi har en fleksibel ansattgruppe som da bistår hverandre på tvers der det er størst behov.

Arbeidet med å etablere et sterkere fagmiljø innen plan/byggesak/geodata fortsetter i 2025, hvor målet er å inngå et vertskommunesamarbeid med Tynset og Alvdal. Et slikt samarbeid vil føre til et mer robust fagmiljø, som lettere kan rekruttere og beholde gode medarbeidere.

I budsjettvedtak for 2024 var det flere verbalvedtak som angår sektoren:

Utredning av KID-ordning

Kommunen har ikke ressurser for å drifte et kollektivtilbud på linje med KID-ordningen. Rapport fra forsøksordningen fra prosjektet "Halv på hel" fra 2014 viser til kostnadene som er knyttet til et slikt tilbud. Videre har Innlandet fylkeskommune transporttilbudet "Trygt hjem" for ungdom i alderen 15 til 21 år. Se forøvrig om felles søknad for kommunene i Nord-Østerdal under kapittelet *Oppfølging av vedtak og oppdrag*

Aktivitetstilbud på lørdager

Det er i løpet av 2024 arrangert 3-4 helger med aktiviteter for hele familien, både med kino (i regi av Tynset kino), bibliotek, svømming, mm. Dette konseptet vil utvikles videre utover 2025, som en del av det helhetlige arbeidet med konseptutredning rundt kulturhuset og Dølmutunet.

Involvering av ungdom i sentrumsplanleggingen

Ungdomsrådet har vært involvert og engasjert i arbeidsgruppen for sentrumsplanleggingen. Det har vært fokus på tilrettelegging for aktiviteter i sentrum, og innenfor prosjektets rammer har fokus landet på å legge bedre tilrette for bevegelsen mellom de ulike tilbudene, spesielt etter at Støa har blitt en del av "kulturtunet" i sentrum.

Plan for drift og vedlikehold av kommunale veger

Plan for drift og vedlikehold av kommunale veger henger nøye sammen med investeringsbudsjettet. Plan for 2025-2028 ble lagt fram for kommunestyret i budsjettsammenheng, og tiltakene som ble prioritert i investeringsbudsjettet for samme periode er i tråd med de tilbakemeldingene som ble gitt i prosessen.

Utvalgte resultater

Samlet sett holder sektoren rammen, og i hovedsak skyldes dette lavere energikostnader i 2024 enn budsjettet. Nivået på energikostnadene er uforutsigbare, og vanskeliggjør en helhetlig prognose. For 2024 slo dette heldig ut for Tolga kommune.

Gebyrinntektene ble langt lavere enn budsjettet, grunnet forsinket innføring av ny VA-forskrift. Forskriften medfører en ny fordeling av gebyrene, og skal også føre til bedre kontroll med leveransene ved at flere tar i bruk vannmåler. Tjenesteleveransen er stabil, og det er ikke stort å hente på å effektivisere eller redusere oppfølgingen av leveransen (personellressurs). Kostnadene øker også for disse tjenestene, og selvkostprinsippet fører til at gebyrnivået for 2024 ble for lavt for full inndekning. Avsetning til, eller bruk av, selvkostfond skal sikre at forskjellene for abonnenten blir minst mulig fra år til år. Tolga kommune er nå i en situasjon hvor vi har negative fond, og vi må sikre handlingsrom i neste 5-års periode ved å ligge på plussiden.

Viktige begivenheter

Etter erverv av Støa i 2023 ble lokalene i løpet av 2024 klargjort for bruk til fritidsklubb. Med Støa i bruk er det blitt etablert et "kulturtun" i Tolga sentrum - med Støa, Tolga bibliotek, Kulturhuset Vidarheim og Dølmutunet. Om man utvider området til å innbefatte HANGAR 10, Olsen kafé, Galleri TØYsentralen,

Gildestova, Centralpark og Tolga Frivilligsentral har Tolga sentrum et godt grunnlag for opplevelser og aktivitet.

Støa før oppussing. Foto: Henrietta Taube

Det jobbes videre med "tun"-følelsen, hvor området rundt Støa og adkomst mellom Støa og biblioteket og kulturhuset utbedres. Dette blir gjennomført som en del av "Sentrumsplan" som Feste AS har laget en skisse på. Tiltaket ble påbegynt i 2024, og vil bli slutført sommeren 2025.

Støa etter oppussing. Foto: Henrietta Taube

Kommentar til status økonomi

Oppsummert Sektor Samfunnsutvikling

Samlet sett går sektoren med kr. 185 000 i mindreforbruk.

Enhet Kultur og utvikling er i praksis i balanse, etter budsjettjustering 2. tertial.

Enhet Teknisk og Plan har mindretgifter på kr. 1 160 000 - som i hovedsak skyldes at det var budsjettet med kr. 1,2 mill på Boligmillionen, men kun kr. 0,6 mill utbetalt. Videre er utgiftene til strøm/biovarme ca kr. 600 000 lavere enn budsjettet.

Enhet VAR har en mindreinntekt på ca kr. 1,3 mill (gebyrer vann og avløp), mens lavere energikostnader er med å redusere det negative avviket til kr. 1 mil.

502 KULTUR OG UTVIKLING

Vaktordning veterinærene har gått med et overforbruk på kr 50.000.

Fritidsklubben står med et overforbruk på kr 111.940. Dette skyldes at lønnsutgifter på svømmehallen er feilført og lagt under dette tiltaket.

Ved andre tertial ble det varslet merforbruk.

Dølmotunet varslet merutgifter til lønn og annet personal samt mindreinntekter billettsalg og varesalg. Tiltaket tilført kr 200.000 ekstra, og står ved slutten av året med kr. 30.000 i merforbruk.

Kulturadministrasjon varslet merutgifter til lønn grunnet kortere vakanse ved enhetens lederskifte + mer bruk av bistand avtroppende enhetsleder. Tiltaket ble tilført kr. 100.000.

Forvaltning Forollhogna varslet kostnader med utarbeiding av søknad autorisasjon ved Rådhuset Vingelen, ikke budsjettmidler. Tiltaket ble tilført kr. 100.000.

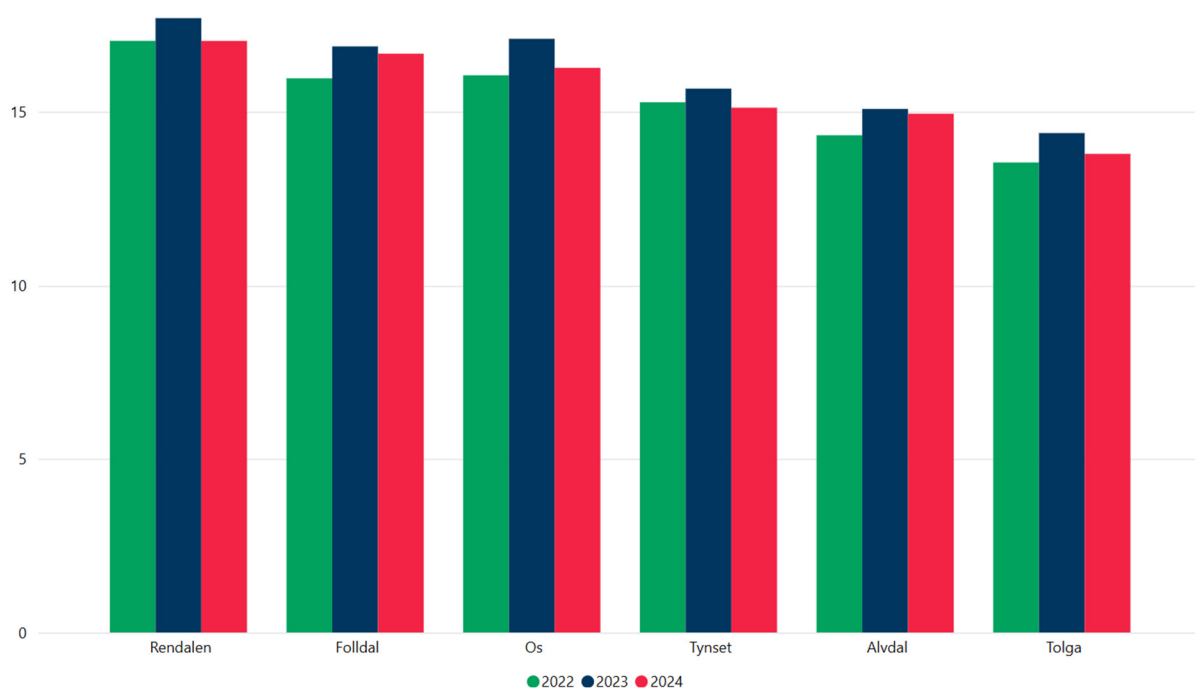
601 PLAN/TEKNISK

Generelt er det mindreforbruk på strøm/bioenergi. Dette skyldes i hovedsak at strømprisene har vært lavere enn budsjettert gjennom 2024.

Gjennomførte ENØK tiltak begynner også å gi utslag på energiforbruket, som igjen bidrar til mindre kostnader i drift.

Mye av systemer tilknyttet drifta og de forskjellige byggene er levert av eksterne leverandører. Noe økte kostnader på dette.

Bruk av ferievikarer vaktmestere ga ett merforbruk, men var en planlagt kompensasjon for sykemeldinger blant fast ansatte.

Strømforbruk per capita (MWh) i kommunene i Nord-Østerdalen

650 VAR-OMRÅDET

Tolga Kommune måtte på grunn av lovendringer innføre ny gebyrforskrift for VA-området. Det ble budsjettert med gebyrer på 2023-nivå fram til at ny forskrift skulle gjelde fra 1.7.24, men den trådte ikke i kraft før 1.1.25, noe som førte til betydelig mindreinntekt i 2024. For vann utgjør det kr. 1,4 mill, for avløp kr. 1,3 mill i henhold til budsjettforutsetning. Brutto, etter inndekning fra selvkostfond, ble resultatet en samlet mindreinntekt på hhv kr. 560'000 for vann, og kr. 156'000 for avløp. Samlet selvkostfond på disse 2 områdene er nå negativ, på drøyt kr. 1,9 mill. Dette innebærer at gebyrnivået må justeres opp i de kommende årene for å få fond på plussiden igjen.

Årsmelding 2024

Se note i årsregnskap for øvrige detaljer (Selvkostregnskap, etterkalkyle).

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	20 392	20 029	20 029	20 543	-514
Refusjon lønn	-778	-250	-250	-1 279	1 029
Sum Lønn	19 614	19 779	19 779	19 264	515
Drift	21 983	20 017	19 217	19 004	213
Kjøp av produksjon	15 396	6 415	6 415	6 695	-280
Overføringer	7 960	4 209	5 103	7 813	-2 710
Finansutgifter	97	1 062	1 062	1 044	18
Sum Utgifter	45 436	31 703	31 797	34 556	-2 759
Brukerbetaling	-17 915	-21 984	-21 784	-19 219	-2 566
Refusjoner	-12 451	-2 670	-2 670	-8 096	5 425
Overføringer	-35	0	0	0	0
Finansinntekter	-3 430	-1 901	-2 027	-1 596	-431
Sum inntekter	-33 830	-26 556	-26 482	-28 910	2 428
Netto resultat	31 220	24 926	25 094	24 910	185

KULTUR OG UTVIKLING

Kommentar til status økonomi

Vaktordning veterinærene har gått med et overforbruk på kr 50.000.

Fritidsklubben står med et overforbruk på kr 111.940. Dette skyldes at lønnsutgifter på svømmehallen er feilført og lagt under dette tiltaket.

Ved andre tertial ble det varslet kommende merbruk.

Dølmotunet varslet merutgifter til lønn og annet personal samt mindreinntekter billettsalg og varesalg. Tiltaket tilført kr 200.000 ekstra, og står ved slutten av året med 30.000kr i merbruk.

Kulturadministrasjon varslet merutgifter til lønn grunnet kortere vakanse enhetslederskifte + mer bruk av bistand avtroppende enhetsleder. Tiltaket ble tilført 100.000kr.

Forvaltning Forollhogna varslet kostnader med utarbeiding av søknad autorisasjon ved Rådhuset Vingelen, ikke budsjettmidler. Tiltaket ble tilført 100.000kr.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	4 059	3 519	3 519	4 525	-1 007
Refusjon lønn	-4	0	0	-514	514
Sum Lønn	4 054	3 519	3 519	4 012	-493
Drift	2 354	1 925	2 125	1 724	401
Kjøp av produksjon	9 352	117	117	243	-126
Overføringer	3 608	2 733	3 027	4 120	-1 093
Finansutgifter	97	97	97	104	-7
Sum Utgifter	15 410	4 872	5 366	6 190	-824
Brukerbetaling	-1 120	-1 422	-1 222	-1 176	-46
Refusjoner	-8 095	-1 766	-1 766	-4 081	2 314
Overføringer	-35	0	0	0	0
Finansinntekter	-2 055	-1 299	-1 299	-371	-928
Sum Inntekter	-11 305	-4 488	-4 288	-5 628	1 340
Netto resultat	8 159	3 903	4 597	4 574	23

PLAN/TEKNISK

Kommentar til status økonomi

Teknisk Drift

Generelt er det mindreforbruk på strøm/bioenergi. Dette skyldes i hovedsak at strømprisene har vært lavere enn budsjettert gjennom 2024.

Gjennomførte ENØK tiltak begynner også å gi utslag på energiforbruket, som igjen bidrar til mindre kostnader i drift.

Mye av systemer tilknyttet drifta og de forskjellige byggene er levert av eksterne leverandører. Noe økte kostnader på dette.

Bruk av ferievikarer vaktmestere ga ett merforbruk, men var en planlagt kompensasjon for sykemeldinger blant fast ansatte.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	15 084	14 004	14 004	13 560	444
Refusjon lønn	-783	0	0	-617	617
Sum Lønn	14 300	14 004	14 004	12 942	1 061
Drift	16 731	14 690	13 690	14 275	-585
Kjøp av produksjon	1 868	2 160	2 160	2 007	153
Overføringer	4 352	1 476	2 076	3 691	-1 615
Finansutgifter	0	0	0	327	-327
Sum Utgifter	22 951	18 326	17 926	20 299	-2 373
Brukerbetaling	-5 213	-6 675	-6 675	-5 802	-873
Refusjoner	-4 238	-904	-904	-4 014	3 110
Finansinntekter	-432	0	-126	-368	242
Sum Inntekter	-9 882	-7 579	-7 705	-10 183	2 478
Netto resultat	27 369	24 751	24 225	23 059	1 166

VAR-OMRÅDET

Kommentar til status økonomi

Tolga Kommune måtte på grunn av lovendringer innføre ny gebyrforskrift for VA-området. Det ble budsjettert med gebyrer på 2023-nivå fram til at ny forskrift skulle gjelde fra 1.7.24, men den trådte ikke i kraft før 1.1.25, noe som førte til betydelig mindreinntekt i 2024. For vann utgjør det kr. 1,4 mill, for avløp kr. 1,3 mill i henhold til budsjettforutsetning. Brutto, etter inndekning fra selvkostfond, ble resultatet en samlet mindreinntekt på hhv kr. 560'000 for vann, og kr. 156'000 for avløp. Samlet selvkostfond på disse 2 områdene er nå negativ, på drøyt kr. 1,9 mill. Dette innebærer at gebyrnivået må justeres opp i de kommende årene for å få fond på plussiden igjen.

Se note i årsregnskap for øvrige detaljer (Selvkostregnskap, etterkalkyle).

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Lønn	1 250	2 507	2 507	2 458	49
Refusjon lønn	9	-250	-250	-148	-102
Sum Lønn	1 259	2 257	2 257	2 310	-53
Drift	2 899	3 402	3 402	3 005	396
Kjøp av produksjon	4 177	4 138	4 138	4 445	-307
Overføringer	0	0	0	2	-2
Finansutgifter	0	965	965	613	352
Sum Utgifter	7 075	8 505	8 505	8 066	439
Brukerbetaling	-11 582	-13 887	-13 887	-12 241	-1 646
Refusjoner	-117	0	0	-2	2
Finansinntekter	-943	-602	-602	-857	255
Sum Inntekter	-12 643	-14 489	-14 489	-13 099	-1 390
Netto resultat	-4 308	-3 728	-3 728	-2 724	-1 004

Konsesjonskraft

Kommentar til status økonomi

Netto salg av konsesjonskraft er en vesentlig inntekt for Tolga kommune. Det er også en inntekt som har svingt i takt med prisutviklingen i kraftmarkedet, og har derfor vært spesielt uforutsigbar. Det ble derfor et prinsipp for kommunen at inntekter fra netto salg av konsesjonskraft skulle avsettes til fond for en mer helhetlig vurdering av hvordan midlene skulle disponeres.

I påvente av vedtak fra NVE (Norges vassdrags- og energidirektorat) har vi Tolga kommune en avtale om finansielt oppgjør med utbygger, som har fastsatt kjøp av konsesjonskraft til selvkost og salg av konsesjonskraft etter markedspris i område NO1, som vi ligger i. Økonomisk sett har avtalen gitt store netto inntekter for kommunen:

Konsesjonskraftinntektene i Tolga kommune					SALDO FOND
	2024	2023	2022	2021	
Kjøp av konsesjonskraft	915 105	966 640	952 120	299 981	
Salg av konsesjonskraft	-3 625 313	-6 216 103	-13 849 507	-3 951 312	
Netto salg	-2 710 208	-5 249 463	-12 897 387	-3 651 331	
Avsatt til Fond Kraftinntekter	0	4 200 000	7 000 000	3 000 000	14 200 000

Det var i budsjettet for 2024 lagt inn avsetning av 1,5 mill av kraftinntektene til fond. På grunn av regnskapsmessig merforbruk for kommunen samlet sett måtte denne avsetningen strykes, og det ble derfor ikke avsatt noe til fond Kraftinntekter i 2024.

På slutten av året 2024 kom det vedtak fra NVE, og kjøp og salg av konsesjonskraft må nå ut på anbud. Fra og med 1. april 2025 selges konsesjonskraften vår på markedet. På lik linje med de aller fleste kommuner i Norge, håndteres dette av Kommunekraft AS, som vi nå er medlemmer i.

Vedtaket fra NVE angir lovlig mengde uttak av konsesjonskraft, og fordeling mellom kommunene. Vedtaket viser nå at den foreløpige beregningen på uttak fra Tolga kraftverk var for høy, og kommunen må derfor tilbakebetale differansen til konsesjonæren. Administrasjonen er under forhandling med konsesjonær om både beløpets størrelse, og betalingstidspunkter. Vi får juridisk bistand i dette arbeidet.

Det man kan si så langt er at vi for det første nok må tilbakebetale et vesentlig beløp til Hafslund. Dette anbefales tatt fra de avsatte midlene på Fond Kraftinntekter. I tillegg må man påregne at disse inntektene i 2025 og framover blir vesentlig lavere enn de har vært hittil. Det blir imidlertid mer forutsigbare inntekter, som skal være mer håndterlig å forholde seg til budsjettmessig.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Rev. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr
Overføringer	967	500	500	915	-415
Sum Utgifter	967	500	500	915	-415
Brukerbetaling	-6 216	-2 000	-2 900	-3 625	725
Sum Inntekter	-6 216	-2 000	-2 900	-3 625	725
Netto resultat	-5 249	-1 500	-2 400	-2 710	310

Årsregnskap 2024

Tolga kommune

Årsregnskap

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Rammetilskudd		-95 338	-102 244	-99 527	-2 717	-102 244
Inntekts- og formuesskatt		-40 192	-40 117	-42 771	1 154	-41 617
Eiendomsskatt		-7 057	-7 031	-7 738	707	-7 031
Andre generelle driftsinntekter		-24 592	-24 185	-23 966	-218	-24 185
Sum generelle driftsinntekter		-167 179	-173 577	-174 002	-1 074	-175 077
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		159 490	155 320	163 683	-1 563	162 226
Avskrivninger	3	7 682	10 380	12 629	-2 249	10 380
Sum netto driftsutgifter		167 172	165 701	176 312	-3 812	172 607
Brutto driftsresultat		-7	-7 876	2 310	-4 886	-2 470
Renteinntekter		-2 154	-600	-2 086	956	-1 130
Utbytter		-173	-150	-451	101	-350
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0
Renteutgifter		7 302	9 095	8 698	-73	8 625
Avdrag på lån	8	9 823	12 000	8 645	-745	7 900
Netto finansutgifter		14 798	20 345	14 806	239	15 045
Motpost avskrivninger		-7 682	-10 380	-12 629	2 249	-10 380
Netto driftsresultat		7 109	2 088	4 487	-2 398	2 194
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		455	450	299	151	450
Avsetninger til bundne driftsfond	11	2 951	1 562	6 866	-5 304	1 562
Bruk av bundne driftsfond	11	-6 118	-2 800	-6 829	4 028	-3 138
Avsetninger til disposisjonsfond		4 252	1 500	31	1 469	1 500
Bruk av disposisjonsfond		-8 649	-2 800	-4 854	2 054	-2 568
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet		0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-7 109	-2 088	-4 487	2 398	-2 194
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0

Årsregnskap 2024

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Politikk/stab/felles		20 022	19 177	20 395	-919	19 513
Oppvekst		58 807	57 944	59 637	-193	59 408
Velferd		61 358	55 259	64 310	-3 551	60 759
Kirkelig administrasjon		2 550	2 798	2 800	-2	2 798
Samfunnsutvikling		31 220	24 926	24 910	417	25 094
Konsesjonskraft		-5 249	-1 500	-2 710	310	-2 400
Finansområdet		7 641	0	12 478	-12 478	0
Pensjon og premieavvik		-13 252	-5 022	-6 340	1 318	-5 022
Sum bevilgninger drift, netto		163 096	153 582	175 479	-15 097	160 150
Herav:						
Avskrivninger		7 648	0	12 479	-12 479	0
Netto renteutgifter og -inntekter	6	0	0	4	-4	0
Avsetninger til bundne driftsfond	11	2 076	1 062	5 850	-4 788	1 062
Bruk av bundne driftsfond	11	-6 118	-2 800	-6 537	3 736	-3 138
Bruk av disposisjonsfond		0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		159 490	155 320	163 683	-1 563	162 226

Årsregnskap 2024

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 andre ledd - Spesifisert

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Politikk/stab/felles		20 022	19 177	20 395	-919	19 513
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond		167	0	175	-175	0
Bruk av bundne driftsfond		-285	103	-131	234	-109
Oppvekst		58 807	57 944	59 637	-193	59 408
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond		856	0	1 506	-1 506	0
Bruk av bundne driftsfond		-965	-122	-955	833	-122
Velferd		61 358	55 259	64 310	-3 551	60 759
Herav:						
Avsetninger til bundne driftsfond		956	0	3 130	-3 130	0
Bruk av bundne driftsfond		-1 438	-880	-3 855	2 975	-880
Kirkelig administrasjon		2 550	2 798	2 800	-2	2 798
Samfunnsutvikling		31 220	24 926	24 910	417	25 094
Herav:						
Netto renteutgifter og -inntekter		0	0	4	-4	0
Avsetninger til bundne driftsfond		97	1 062	1 040	22	1 062
Bruk av bundne driftsfond		-3 430	-1 901	-1 596	-305	-2 027
Konsesjonskraft		-5 249	-1 500	-2 710	310	-2 400
Finansområdet		7 641	0	12 478	-12 478	0
Herav:						
Avskrivninger		7 648	0	12 479	-12 479	0
Pensjon og premieavvik		-13 252	-5 022	-6 340	1 318	-5 022
Sum bevilgninger drift, netto		163 096	153 582	175 479	-15 097	160 150
Herav:						
Avskrivninger		7 648	0	12 479	-12 479	0
Finansområdet		7 648	0	12 479	-12 479	0
Netto renteutgifter og -inntekter	6	0	0	4	-4	0
Samfunnsutvikling		0	0	4	-4	0
Avsetninger til bundne driftsfond	11	2 076	1 062	5 850	-4 788	1 062
Politikk/stab/felles		167	0	175	-175	0
Oppvekst		856	0	1 506	-1 506	0
Velferd		956	0	3 130	-3 130	0
Samfunnsutvikling		97	1 062	1 040	22	1 062
Bruk av bundne driftsfond	11	-6 118	-2 800	-6 537	3 736	-3 138
Politikk/stab/felles		-285	103	-131	234	-109
Oppvekst		-965	-122	-955	833	-122
Velferd		-1 438	-880	-3 855	2 975	-880
Samfunnsutvikling		-3 430	-1 901	-1 596	-305	-2 027
Bruk av disposisjonsfond		0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		159 490	155 320	163 683	-1 563	162 226
Politikk/stab/felles		20 140	19 074	20 351	-977	19 622
Oppvekst		58 915	58 066	59 087	479	59 530
Velferd		61 840	56 139	65 034	-3 396	61 639
Kirkelig administrasjon		2 550	2 798	2 800	-2	2 798
Samfunnsutvikling		34 553	25 765	25 462	704	26 059
Konsesjonskraft		-5 249	-1 500	-2 710	310	-2 400
Finansområdet		-8	0	-1	1	0
Pensjon og premieavvik		-13 252	-5 022	-6 340	1 318	-5 022

Årsregnskap 2024

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første ledd

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Investeringer i varige driftsmidler	3	28 792	21 275	18 001	-2 535	15 466
Tilskudd til andres investeringer		1 698	0	149	51	200
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4	466	450	1 229	-779	450
Utlån av egne midler		0	0	0	0	0
Avdrag på lån	8	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		30 955	21 725	19 380	-3 264	16 116
Kompensasjon for merverdiavgift		-2 979	-2 334	-2 726	505	-2 221
Tilskudd fra andre		-5 340	-100	-1 418	318	-1 100
Salg av varige driftsmidler		-533	0	-1 797	1 797	0
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper		0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		0	0	0	0	0
Bruk av lån		-21 270	-11 711	-12 315	0	-12 315
Sum investeringsinntekter		-30 122	-14 145	-18 256	2 620	-15 636
Videreutlån	5	3 050	4 000	1 143	2 857	4 000
Bruk av lån til videreutlån	5	-3 050	-4 000	-1 143	-2 857	-4 000
Avdrag på lån til videreutlån	5	852	750	826	-76	750
Mottatte avdrag på videreutlån	5	-1 507	-750	-497	-253	-750
Netto utgifter videreutlån		-655	0	329	-329	0
Overføring fra drift		-455	-450	-299	-181	-480
Avsetninger til bundne investeringsfond		655	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond		-478	0	-498	498	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond		100	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond		0	-7 130	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-178	-7 580	-797	317	-480
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	0	655	-655	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Andre investeringer						
IKT - Oppgradering IKT utstyr sikkerhet		621	0	0	0	0
IKT - Skolene/barnehagene		194	100	0	100	100
Tolga skole - rehabilitering sløydsal		327	0	0	0	0
Tolga skole - inventar ungdoms- /mellomtrinn		0	100	0	100	100
Tolga skole - frekvensstyrte vifter		0	700	508	2	510
Tolga skole - tilpasning HC-basen		60	150	165	-15	150
Tolga skole - Inngangsparti		0	300	0	100	100
Vingelen skole og barnehage - uteområde		613	0	0	0	0
Vingelen skole og barnehage - trafiksikkerhetstiltak		0	400	140	60	200
Tolga barnehage - ferdigstillelse uteområde		423	0	0	0	0
Helsesenteret - ventilasjon og ombygging		0	1 000	0	0	0
Tolga Omsorgstun - utbedringer		607	2 550	721	-721	0
Omsorgsboliger - Enøktiltak vinduer		0	0	1 371	-1 371	0
Omsorgsboliger - Enøktiltak solcelleanlegg		0	0	3 147	-597	2 550
Driftsmidler PLO - kjøp av bil		129	0	299	-299	0
Idrettshall/svømmehall - rehabilitering		285	0	0	0	0
Tolga kulturhus		292	0	0	0	0
Infopunkt tolga		729	0	212	-212	0
Beredskap - damanlegg/demning Store Tallsjø		191	0	0	0	0
Enøktiltak		0	1 000	861	-161	700
Boliger/tomter - infrastruktur Tolgensli		206	250	269	-69	200
Infrastrukturtiltak Vingelen		0	2 000	1 500	500	2 000
Prøvebolig		6 070	0	54	0	54
Sentrumsutvikling - Tolga sentrum øst		28	0	0	0	0
Gammelbanken - næringslokaler		1 568	0	17	-2	15
Gammelbanken - leilighet		1 308	0	13	-1	12
Gammelbanken 3. etg og utvendig		1 711	0	339	-29	310
Sentrumsutvikling		0	200	52	148	200
Støa		300	0	1 425	-225	1 200
Parkering Renseanlegget		0	500	464	36	500
Møteplass Støa		0	1 200	0	0	0
Vei og foratu -oppgradering Dalsveien, Gjerdalsveien		0	1 500	1 162	-162	1 000
Gatelys - oppgradering til LED Hodalen		0	500	188	313	500
Gatelys - oppgradering til LED Tolga		0	470	304	-34	270
Gatelys - Vingelen Vesleåsen		0	600	882	-282	600
Driftsmidler teknisk - traktor		0	625	999	-199	800
Kommunehuset - ombygging servicetorg, bibliotek etc.		9 125	0	0	0	0
Kommunehuset - ombygging del 2		1 726	0	166	-31	135
Kommunehus - solcelleanlegg		0	500	511	-101	410
Sum Andre investeringer		26 514	14 645	15 768	-3 152	12 616
Selvkost						
Renseanlegg - prosjektering renseanlegg		0	1 200	351	-1	350

Årsregnskap 2024

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Vann - reservevannkilde		26	0	1	-1	0
Vann - reduksjonsventil hovedvannledning		661	0	203	-3	200
Vann - rehabilitering vannkummer		335	300	818	-318	500
Vann - utbedring vannledning mellom brua og stasjon		0	730	0	0	0
Vann - utbedring vannledning Tolga Vest		339	400	0	0	0
Vann - utbedring vannledning Erlia		0	2 500	0	500	500
Vann - utbedring vannledninger Kråkmoen/Sjukehusmoen		532	0	0	0	0
Vann - solcelleanlegg tak vannbehandlingsanlegg		164	0	0	0	0
Vanntilførsel sykehjem		0	500	528	-28	500
Høydebasseng Haugan		0	200	7	193	200
Avløp - rehabilitering avløpsnett		221	300	96	204	300
Slamvogn		0	500	230	70	300
Sum Selvkost		2 278	6 630	2 234	616	2 850
Investeringer i varige driftsmidler		28 792	21 275	18 001	-2 535	15 466

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Kirker - skifte takspån Vingelen Kirke		1 698	0	149	51	200
Tilskudd til andres investeringer		1 698	0	149	51	200

3. Investeringer i aksjer og andeler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Aksjer og andeler		466	450	1 229	-779	450
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		466	450	1 229	-779	450

4. Utlån

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Utlån av egne midler		0	0	0	0	0
Sum del 1-4		30 955	21 725	19 380	-3 264	16 116

Balanse

Balanseregnskapet		Note	2024	2023
A. Anleggsmidler				
<i>I. Varige driftsmidler</i>				
1	Faste eiendommer og anlegg	3	310 406 931	306 729 977
2	Utstyr, maskiner og transportmidler	3	4 880 464	4 254 695
<i>II. Finansielle anleggsmidler</i>				
3	Aksjer og andeler	4	12 571 720	11 342 254
4	Obligasjoner		-	-
5	Utlån	5	12 884 402	12 238 389
6	<i>III. Immaterielle eiendeler</i>		-	-
7	<i>IV. Pensjonsmidler</i>	9	277 913 807	260 117 835
Sum anleggsmidler			618 657 324	594 683 150
B. Omløpsmidler				
<i>I. Bankinnskudd og kontanter</i>				
8		1	40 585 005	42 612 449
<i>II. Finansielle omløpsmidler</i>				
9	Aksjer og andeler		-	-
10	Obligasjoner		-	-
11	Sertifikater		-	-
12	Derivater		-	-
<i>III. Kortsiktige fordringer</i>				
13	Kundefordringer		22 620 286	23 854 205
14	Andre kortsiktige fordringer		550 718	-
15	Premieavvik	9	33 838 986	31 436 826
Sum omløpsmidler			97 594 994	97 903 480
SUM EIENDELER			716 252 318	692 586 630
C. Egenkapital				
<i>I. Egenkapital drift</i>				
16	Disposisjonsfond		-31 077 436	-35 900 085
17	Bundne driftsfond	11	-12 447 687	-12 410 820
18	Merforbruk i driftsregnskapet		-	-
<i>II. Egenkapital investering</i>				
19	Ubundet investeringsfond		-268 262	-268 262
20	Bundne investeringsfond	11	-1 792 051	-2 290 543
21	Udekket beløp i investeringsregnskapet		654 894	-
<i>III. Annen egenkapital</i>				
22	Kapitalkonto	2	-142 749 983	-144 433 541
23	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift		3 639 333	3 639 333
24	Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering		-	-
Sum egenkapital			-184 041 193	-191 663 919
D. Langsiktig gjeld				
<i>I. Lån</i>				
25	Gjeld til kredittinstitusjoner	6,7,8	-213 269 071	-210 025 300
26	Obligasjonslån		-	-
27	Sertifikatlån		-	-
28	<i>II. Pensjonsforpliktelse</i>	9	-272 611 859	-250 940 998
Sum langsiktig gjeld			-485 880 930	-460 966 298

Årsregnskap 2024

E. Kortsiktig gjeld				
<i>I. Kortsiktig gjeld</i>				
29	Leverandørgjeld	1	-17 558 882	-18 466 344
30	Likviditetslån		-	-
31	Derivater		-	-
32	Annen kortsiktig gjeld		-23 365 518	-20 903 278
33	Premieavvik	9	-5 405 796	-586 791
Sum kortsiktig gjeld			-46 330 196	-39 956 413
SUM EGENKAPITAL OG GJELD			-716 252 318	-692 586 630
F. Memoriakonti				
<i>I. Ubrukte lånemidler</i>				
34	I. Ubrukte lånemidler	1,8	9 976 659	10 719 759
<i>II. Andre memoriakonti</i>				
35	II. Andre memoriakonti		293 223	-
<i>III. Motkonto for memoriakontiene</i>				
36	III. Motkonto for memoriakontiene		-10 269 882	-10 719 759
Sum memoriakonti			-	-

Tolga, 24. mars 2025

Barbo S. Røe

Barbo Storruste Røe
økonomisjef

Siv Stuedal Sjøvold

Siv Stuedal Sjøvold
kommunedirektør

Årsregnskap 2024

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2023	Oppr. bud. 2024	Regnskap 2024	Avvik i kr	Rev. bud. 2024
Rammetilskudd		-95 338	-102 244	-99 527	-2 717	-102 244
Inntekts- og formuesskatt		-40 192	-40 117	-42 771	1 154	-41 617
Eiendomsskatt		-7 057	-7 031	-7 738	707	-7 031
Andre skatteinntekter		-683	-500	-1 215	715	-500
Andre overføringer og tilskudd fra staten		-23 909	-23 685	-22 751	-934	-23 685
Overføringer og tilskudd fra andre		-38 045	-18 438	-43 241	24 803	-22 228
Brukerbetalinger		-7 039	-7 495	-7 407	412	-6 995
Salgs- og leieinntekter		-27 636	-27 697	-25 995	-2 202	-27 697
Sum driftsinntekter		-239 898	-227 207	-250 645	21 939	-231 997
Lønnsutgifter		120 082	116 590	131 492	-14 903	119 452
Sosiale utgifter		20 533	23 380	23 869	-488	23 615
Kjøp av varer og tjenester		73 727	57 726	66 002	-2 476	62 931
Overføringer og tilskudd til andre		17 868	11 255	18 963	-6 708	13 149
Avskrivninger		7 682	10 380	12 629	-2 249	10 380
Sum driftsutgifter		239 892	219 331	252 955	-26 825	229 527
Brutto driftsresultat		-7	-7 876	2 310	-4 886	-2 470
Renteinntekter		-2 154	-600	-2 086	956	-1 130
Utbytte		-173	-150	-451	101	-350
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0	0
Renteutgifter	6	7 302	9 095	8 698	-73	8 625
Avdrag på lån	8	9 823	12 000	8 645	-745	7 900
Netto finansutgifter		14 798	20 345	14 806	239	15 045
Motpost avskrivninger		-7 682	-10 380	-12 629	2 249	-10 380
Netto driftsresultat		7 109	2 088	4 487	-2 398	2 194
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering		455	450	299	151	450
Avsetninger til bundne driftsfond	11	2 951	1 562	6 866	-5 304	1 562
Bruk av bundne driftsfond	11	-6 118	-2 800	-6 829	4 028	-3 138
Avsetninger til disposisjonsfond		4 252	1 500	31	1 469	1 500
Bruk av disposisjonsfond		-8 649	-2 800	-4 854	2 054	-2 568
Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-7 109	-2 088	-4 487	2 398	-2 194
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0

Utvikling lånegjeld - § 5-7

UTVIKLING LÅNEGJELD					
§ 5-7					
	2024	2023	2022	2021	2020
LÅN TIL EGNE INVESTERINGER	-199 521	-196 452	-184 981	-180 648	-168 952
LÅN TIL VIDEREUTLÅN	-13 748	-13 573	-14 448	-13 884	-12 706
SUM LÅNEGJELD PR 31.12.	-213 269	-210 025	-199 429	-194 532	-181 658
KOSTNADER	2024	2023	2022	2021	2020
RENTEKOSTNADER	8 604	7 281	4 273	3 045	3 136
BETALTE LÅNEAVDRAG	9 471	10 675	11 778	10 658	6 642
SUM LÅNEKOSTNADER	18 075	17 956	16 051	13 703	9 778

Samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - drift - § 5-9 første ledd

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter §5-9 1. ledd		
Post	(i 1.000 kr)	Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett
1	Netto driftsresultat	4 487 000
2	Avsetninger til bundne driftsfond	6 866 000
3	Bruk av bundne driftsfond	-6 829 000
4	Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	450 000
5	Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	1 500 000
6	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-2 568 000
7	Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	-
8	Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	3 906 000
9	Strykning av overføring til investering	-151 000
10	Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-1 500 000
11	Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	-
12	Strykning av bruk av disposisjonsfond	-
13	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	2 255 000
14	Bruk av disposisjonfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	-2 255 000
15	Bruk av disposisjonsfond for inndeckning av tidligere års merforbruk	-
16	Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	-
17	Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	-
18	Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	-

Samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - investeringer § 5-9 andre ledd

Oversikt over budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner etter §5-9 2. ledd		
Post	(i 1.000 kr)	Vedtatt av kommunestyret i årsbudsjett
1	Sum utgifter og inntekter eksklusive bruk av lån	14 910
2	Avsetninger til bundne investeringsfond	-
3	Bruk av bundne investeringsfond	-498
4	Budsjettert bruk av lån	-16 315
5	Overføring fra drift	-480
6	Avsetninger til ubundet investeringsfond	-
7	Bruk av ubundet investeringsfond	-
8	Dekning av tidligere års udekket beløp	-
9	Årets budsjettavvik	-2 383
10	Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	-
11	Strykning av bruk av lån	2 857
12	Strykning av overføring fra drift	181
13	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	-
14	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	-
15	Avsetning av udisponert beløp eller strykninger til ubundet investeringsfond	-
16	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	655

Noter

Regnskapsprinsipper

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal framgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Interkommunalt samarbeid

INTERKOMMUNALT SAMARBEID				
Tiltak	Form	Regnskap 2024	Regnskap 2023	Endr %
FIAS	AS	4 220 005	3 991 880	5,7
MeSkano	AS	23 500	8 000	193,8
TOS ASVO	AS	324 600	332 118	-2,3
Abakus (innkjøp)	AS	323 256	360 500	-10,3
IKT Fjellregionen	IKS	4 711 925	4 109 448	14,7
Revisjon Midt-Norge	SA	427 998	415 422	3,0
Konsek Trøndelag (Kontrollutvalg Fjell)	IKS	239 500	228 000	5,0
Midt-Hedmark Brann og redning	IKS	2 006 900	1 855 384	8,2
Nord-Østerdal Musiker	VK	61 240	75 168	-18,5
Teater i Fjellregionen	VK	13 000	12 651	2,8
PP-tjenesten inkl. logoped	VK	1 282 768	1 242 908	3,2
Legevakt + AMK + Korona-enhet	VK	1 315 340	1 281 269	2,7
Jordmortjeneste	VK	93 006	63 856	45,6
Barnevern (inkl. tiltak)	VK	8 064 428	7 019 557	14,9
Geo-data	VK	758 000	600 000	26,3
Kultur for læring TATO	VK	151 875	150 000	1,3
Krisesenter	Kjøp av tjeneste	142 570	133 590	6,7
TFF (kjøp av institusjonsplass)	Kjøp av tjeneste	1 705 062	952 194	79,1
IPRNØ	Avtalebasert	112 280	108 570	3,4
Destinasjon Røros	Avtalebasert	261 510	248 513	5,2
Verdensarvsenter/Kulturminneforvalter	Avtalebasert	30 000	30 000	0,0
NAV	VK	1 334 600	1 119 564	19,2
Kommunepsykolog	VK	164 233	201 882	-18,6
Voksenopplæring (intro)	VK	2 252 556	3 661 075	-38,5
Matrikkelprosjekt	VK	134 667	94 553	42,4
Tynset studie- og høgskolesenter	VK	115 000	115 256	-0,2
Vannområdekoordinator	Avtalebasert	72 131	0	0,0
Vannområde Glomma-Fjellregionen	VK	0	35 763	0,0
Veterinærvakt	Avtalebasert	90 000	0	0,0
Tilsyn spredt avløp		11 302	0	0,0
SUM		30 443 252	28 447 121	7,0
	Tilsvarende	12 % av sum driftsutgifter i 2024		

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Tolga kommune
2024

Balanseregnskapet :	31.12.2024	01.01.2024	Endring
2.1 Omløpsmidler	97 594 994	97 903 480	
2.3 Kortsiktig gjeld	-46 330 196	-39 956 413	
Arbeidskapital	51 264 799	57 947 067	-6 682 268

Drifts- og investeringsregnskapet :	Sum
Driftsregnskapet	
Sum driftsinntekter	-250 645 485
Sum driftsutgifter	240 326 137
Netto finansutgifter	14 806 130
Netto driftsresultat	4 486 782
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	19 379 998
Sum investeringsinntekter	-18 256 374
Netto utgifter videreutlån	328 762
Netto utgifter i investeringsregnskapet	1 452 386
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)	-743 100
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	6 682 268
Differanse (forklares nedenfor)	0

Note 2 - Kapitalkonto

Note 2 Kapitalkonto

Tolga kommune
2024

Årets endring i kapitalkonto

	01.01.2024	31.12.2024	Endring
Anleggsmidler	594 583 150	618 657 324	23 974 174
Langsiktig gjeld	-469 966 298	-485 880 930	-24 914 632
Ubrukte lånemidler	10 719 759	9 876 659	-743 100
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker langsiktig gjeld			0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker anleggsmidler			0
Kapitalkonto	144 436 611	142 753 053	-1 683 558

Spesifikasjon av bevegelser på kapitalkontoen

Saldo kapitalkonto 1.1.2024	144 433 541
Økning av kapitalkonto (kreditposter):	
Aktivering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	19 027 224
Reversert nedskrivning eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Kjøp av aksjer/andeler	1 229 466
Reversert nedskrivning aksjer/andeler	0
Utlån	1 143 100
Av drag på eksisterende lån	9 471 229
Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	
Endring pensjonsmidler SPK	15 999 328
Endring pensjonsmidler KLP	1 796 644
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Reversert oppskrivning utenlandslån	
Reduksjon av kapitalkonto (debeposter):	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	2 095 231
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	12 629 270
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0
Salg aksjer/andeler	0
Nedskrivning aksjer/andeler	0
Av drag på utlån	497 087
Avskrivning på utlån	0
Bruk av lånemidler	13 458 100
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	21 670 861
Endring pensjonsmidler SPK	
Endring pensjonsmidler KLP	
Endring pensjonsmidler andre selskap	
Urealisert kurstap (oppskrivning) utenlandslån	
Saldo kapitalkonto 31.12.2024	142 749 983

Note 3 - Varige driftsmidler

Note 3 Varige driftsmidler

	IT-utstyr, kontor-maskiner	Anleggs-maskiner mv.	Program-vare	Brannbiler, tekniske anlegg	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	Tomte-områder	SUM
Bokført verdi pr 1.1.2024	2 209 753	5 385 558		23 819 708	189 165 687	66 286 136	24117830	310 984 672
Årets tilgang		1 527 907		4 366 167	6 494 223	6 174 591	464336	19 027 224
Årets avgang					-1 345 231		-750000	-2 095 231
Årets avskrivninger	-602 723	-2 235 728		-1 494 137	-6 360 206	-1 936 576		-12 629 370
Årets nedskrivninger								0
Reverseringer av nedskrivninger							100	100
Bokført verdi pr. 31.12.2024	1 607 030	4 677 737	0	26 691 738	187 954 473	70 524 151	23 832 266	315 287 395
Tap ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Gevinst ved salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0	0	0	0
Utnyttbar levetid, inntil Avskrivningsplan	5 år Lineær	10 år Lineær	15 år Lineær	20 år Lineær	40 år Lineær	50 år Lineær	Ingen avskr.	

Note 4 - Aksjer og andeler i varig eie

Note 4 Aksjer og andeler i varig eie

Selskapets navn	Hen-visning balansen	Eventuell markeds-verdi	Balansført verdi 31.12.2024	Balansført verdi 01.01.2024
Biblioteksentralen SA	221152001		kr 300	kr 300
FIAS AS	221152002		kr 35 000	kr 35 000
Meskano AS	221152003		kr 1 200	kr 1 200
TOS ASVO AS	221152004		kr 25 000	kr 25 000
Rørosregionen Næringshage AS	221152005		kr 10 000	kr 10 000
Stiftelsen Fredheim Verneheim	221200001		kr 6 000	kr 6 000
A/L Hurdalsenteret	221200002		kr 5 000	kr 5 000
Den Østenfjeldske bykredittforening	221200003		kr 14 000	kr 14 000
Alvdal Skurlag AS	221200004		kr 5 100	kr 5 100
Nord Østerdal Kraftlag SA	221200005		kr 5 750	kr 5 750
Kommunedata Øst-Norge	221200006		kr 15 000	kr 15 000
Hedmark Nærings- og Industriselskap	221200007		kr 5 000	kr 5 000
Vingelen Nærvarme AS	221200008		kr 50 000	kr 50 000
Bunåva SA	221200009		kr 1 800 000	kr 1 800 000
Abakus AS	221200010		kr 136 364	kr 136 364
Tolga 2020 AS	221200011		kr 765 000	kr 15 000
Tolga Kraft AS	221200012		kr 100 000	kr 100 000
Visit Røros og Østerdalen SA	221200013		kr 2 000	kr 2 000
Tolga-Os Sparebank	221320001		kr 1 008 000	kr 1 008 000
Egenkapitalinnskudd KLP	221550001		kr 7 967 634	kr 7 488 168
Revisjon Midt-Norge SA	221650002		kr 35 661	kr 35 661
IKT Fjellregionen IKS	221650003		kr 34 000	kr 34 000
Anno Museum AS	221650004		kr 221 711	kr 221 711
Midt-Hedmark Brann og Redning IKS	221650005		kr 295 000	kr 295 000
Konsek Trøndelag IKS	221650006		kr 25 000	kr 25 000
Sogn Studentby (Hybelrett)	221890001		kr 4 000	kr 4 000
Sum			kr 12 571 720	kr 11 342 254

Note 5 - Utlån

Note 5 Utlån

Utlånt til	Konto	Utestående 31.12.2024	Utestående 01.01.2024	Tap på hovedstol	Tap på løpte renter mv.	Samlet tap
<i>Utlån finansiert med innlån</i> Boligsosiale formål (startlån)	222890001	kr 12 884 402	kr 12 238 389	kr -	kr -	kr -
Sum lånefinansierte utlån		kr 12 884 402	kr 12 238 389		kr -	kr -
<i>Utlån finansiert med egne midler</i> Sosiale utlån	222890002	kr -	kr -			kr -
Sum egenfinansierte utlån		kr -	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum		kr 12 884 402	kr 12 238 389	kr -	kr -	kr -

Note 6 - Rentesyking

Note 6 Rentesyking

Renteutgiftene på kommunens lånegjeld sikres i samsvar med gjeldende reglement for finans- og gjeldsforvaltningen.

Langsiktig gjeld med fast rente

Lån nr.	Volum (mill.)	Siste forfall	Rente- binding til	Betaler	Finans- reglementet
Kommunalbanken	30,2	des.48	des.28	2,700	§ 3.5
KLP Kommunekreditt	7,1	des.46	aug.28	5,058	§ 3.5
KLP Kommunekreditt	36,5	apr.60	apr.30	1,696	§ 3.5
KLP Kommunekreditt	9,3	des.60	des.27	1,478	§ 3.5
KLP Kommunekreditt	20	jul.61	aug.28	5,058	§ 3.5
KLP Kommunekreditt	10	des.60	sep.28	4,924	§ 3.5
KLP Kommunekreditt			nov.27	4,629	§ 3.5

Rentebytteavtaler

Swap nr	Lån	Volum (mill.)	Løper fra dato	Løper til dato	Betaler	Mottar	Formål med sikringen	Finans- reglementet
Ingen swap lån								

Note 7 - Langsiktig gjeld

Note 8 - Avdrag på lån

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen skal betale årlige avdrag som samlet skal være minst lik størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivninger i regnskapsåret, justert for forholdet mellom størrelsen på lånegjelden og størrelsen på kommunens eller fylkeskommunens avskrivbare anleggsmidler.

Beregningen gjøres ved hjelp av følgende formel:

$$\frac{\text{Sum årets avskrivninger} \times \text{Lånegjeld pr. 1/1 i regnskapsåret}}{\text{Bokførte avskrivbare anleggsmidler pr. 1/1 i regnskapsåret}} = \text{Minimumsavdrag}$$

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2024	2023
Sum avskrivninger i året	12 629 270	7 682 143
Sum lånegjeld pr 1.1.	210 025 300	199 429 520
Herav lånegjeld pr 1.1 til videreutlån	13 573 787	14 448 393
Avskrivbare anleggsmidler pr. 1.1	286 861 940	265 785 210
Bergnet minimumsavdrag	8 648 896	5 722 363
Utgiftsførte avdrag i driftsregnskapet	8 645 380	9 822 664
Avvik	3 516	4 100 301

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og refusjoner av gitte forskotteringer finansiert med lån kan bare finansiere avdrag på lån

	2024	2023
Mottatte avdrag på startlån	497 087	1 506 919
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	825 849	851 556
Avsetning til/bruk av avdragsfond	-328 762	655 363
Saldo avdragsfond 31.12	1 029 630	1 358 392

Note 9 - Pensjoner

Note 9 Pensjoner

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2024	2023
Innestående på premiefond 01.01.	-9 548 173	-9 578 479
Tilført premiefondet i løpet av året	-6 670 694	-1 247 798
Bruk av premiefondet i løpet av året	6 608 325	1 278 104
Innestående på premiefond 31.12.	-9 610 542	-9 548 173

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i budsjett- og regnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen neste år/med 1/7 per år for premieavvik oppstått i 2014 eller senere, med 1/10 per år for premieavvik oppstått fra 2011 til 2013 og med 1/15 per år for premieavvik oppstått fra 2002 til 2010.

Dersom kommunen har endret amortiseringsperiode i regnskapsåret, skal virkningen av denne endringen opplyses om dersom den er vesentlig for å vurdere økonomisk utvikling og stilling.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2024 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr. 3.170.938 lavere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og lansisikta gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden	KLP	SPK	Andre
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,00 %	
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %	
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %	
Forventet årlig G- og pensjonsregulering	2,97 %	2,97 %	

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik, pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad og premieavvik	2024	2023
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	12 648	11 389
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	10 584	8 546
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-11 797	-9 620
Administrasjonskostnad	518	535
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm)	11 953	10 850
B Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm kostnader)	15 124	25 571
C Årets premieavvik (B-A)	3 171	14 721

Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet

	2024	2023
Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	2024	2023
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 01.01.	250 317	230 875
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	8 041	7 187
Virkning av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0
Årets pensjonsopptjening	12 648	11 389
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	10 584	8 546
Utbetalinger	-9 402	-7 681
Brutto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	272 188	250 316
Brutto pensjonsmidler pr. 01.01.	260 118	234 599
Estimatavvik (ført direkte mot egenkapitalen)	795	-1 456
Virkningen av planendringer (ført direkte mot egenkapitalen)	0	0
Innbetalt pensjonspremie (inkl. adm.)	15 124	25 571
Administrasjonskostnad/rentegaranti	-518	-535
Utbetalinger	-9 402	-7 681
Forventet avkastning	11 797	9 620
Brutto pensjonsmidler pr. 31.12.	277 914	260 118
Netto pensjonsforpliktelse pr. 31.12.	-5 726	-9 802
Arbeidsgeberavgift av netto pensjonsforpliktelse	-366	-627

Spesifikasjon av pensjonsforpliktelser og -midler per pensjonsordning

Det avsettes kun arbeidsgeberavgift for pensjonsordninger med netto underdekning, dvs. at pensjonsforpliktelsene overstiger pensjonsmidlene. Nedenfor vises pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler og avsett arbeidsgeberavgift per pensjonsordning.

Netto pensjonsforpliktelse per ordning 31.12.2024	KLP felles	KLP sykepl.	KLP folkev.	SPK	Sum
Brutto pensjonsforpliktelse	209804	38490	3473	20421	272188
Brutto pensjonsmidler	218436	41188	4193	14097	277914
Netto pensjonsforpliktelse (+)/netto pensjonsmidler (-)	-8632	-2698	-720	6324	-5726
Arbeidsgeberavgift av netto pensjonsforpliktelse	-552	-173	-46	405	-366
Sum bokført netto pensjonsforpliktelse	-9 184	-2 871	-766	6 729	-6 092

Note 10 - Garantiansvar

Note 10 Kommunens garantiansvar

Garantien er stilt for	Formål	Type garanti	Vedtatt garanti-ramme (ekskl. tillegg)	Saldo 31.12.2024	Forventet låneopptak (utover saldo)	Tillegg for renter og omkostn ol.	Godkjenning	Utløper
ingen garantier			kr - kr -	kr - kr -	kr - kr -			
Sum garantiansvar				kr -	kr -			

Note 11 - Bundne fond

Note 11 Bundne fond

Bundne fond	Beholdning 01.01.2024	Avsetninger	Bruk av fond	Beholdning 31.12.2024
Bundne driftsfond				
Selvkostfond	kr 1 312 620	kr 613 388	kr 856 984	kr 1 069 024
Fiskefondet	kr 4 551 209	kr 62 487	kr -	kr 4 613 696
Statstilskudd Los, Fritiskoordinator, nærmiljøkontakt etc	kr 482 699	kr 1 205 000	kr 1 237 647	kr 450 052
Næringsfond/fond konsesjonsavgifter	kr 650 077	kr 241 546	kr 54 196	kr 837 427
Sentrumsutvikling	kr 779 925	kr -	kr -	kr 779 925
Samhandlingsmidler	kr 525 000	kr -	kr 525 000	kr -
Fond samskaping	kr 200 000	kr 500 000	kr 60 000	kr 640 000
---	kr -	kr -	kr -	kr -
---	kr -	kr -	kr -	kr -
Øvrige bundne driftsfond *)	kr 3 909 290	kr 148 274	kr -	kr 4 057 564
Sum	kr 12 410 820	kr 2 770 695	kr 2 733 827	kr 12 447 688
Bundne investeringsfond				
Fond formidlingslån	kr 1 358 395	kr -	kr 328 762	kr 1 029 633
Infopunkter FV 30 (255080056)	kr 866 462	kr -	kr 169 730	kr 696 732
Fond gatelys	kr 65 690	kr -	kr -	kr 65 690
---	kr -	kr -	kr -	kr -
Sum	kr 2 290 547	kr -	kr 498 492	kr 1 792 055

*) På grunn av det store antallet mindre fond er bevegelsene i løpet av året oppgitt som netto avsetning

Note 12 - Ytelser til ledende personer

Ytelser til ledende personer	Lønn og annen godtgjørelse	Godtgjørelse for andre verv	Tilleggs-godtgjørelse	Natural-ytelser
Kommunedirektør	1 122 979	0	0	0
Varaordfører	252 646			
Ordfører	921 047	0	0	0

Note 13 - Godtgjørelse til revisor

Kommunens revisor er Revisjon Midt-Norge SA

Godtgjørelse til revisor	Kommune- kassen
Revisjon	427 998
Rådgivning	-
Samlet godtgjørelse	427 998

Note 14: Uavklarte forpliktelser

I forbindelse med bygging av Tolga Kraftverk har Tolga kommune hatt en avtale om finansielt oppgjør for salg av konsesjonskraft med Opplandskraft DA i påvente av endelig vedtak fra NVE. Avtalen var basert på en beregnet mengde uttak av konsesjonskraft. Det har kommet inn betydelige inntekter på salg av konsesjonskraft, som i stor grad er avsatt på et eget disposisjonsfond.

Det foreligger nå et endelig vedtak fra NVE, som viste en vesentlig lavere mengde tillatt uttak av konsesjonskraft enn hva som ble beregnet fra Opplandskraft sin side da avtalen ble inngått. Tolga kommune har derfor mottatt en slutfaktura fra Opplandskraft på differansen, som viser i overkant av 7,5 mill netto. Det ble satt en betalingsfrist på fakturaen i februar 2025.

Både fakturaens beløp og innbetalingsfrister bestrides, og er derfor ikke tatt med i årets regnskap.

Tolga kommune får juridisk bistand i denne saken, som vil bli avgjort i løpet av 2025.

Note 15: Tolga Kraft AS

Tolga kommune er eier av 6 % av uttatt kraft ved Tolga Kraftverk, gjennom eierskap i Tolga Kraft AS. I den forbindelse har kommunen tre låneavtaler:

- Lågen og Øvre Glomma Kraftproduksjon AS
- Hafslund Eco Vannkraft AS
- Hafslund Eco Vannkraft Innlandet AS

Avtalene er utarbeidet slik at investeringer knyttet til kraftverket motregnes mot mottatte kraftinntekter, og garanterer et null-oppgjør ved overtakelse etter 25 år.

Etter disse 25 årene tilfaller den nevnte 6 % til Tolga kommune for egen forvaltning.

Avtalene ble inngått 21. mai 2021.

Vedlegg

Selvkostregnskap

Samlet etterkalkyle 2024

Etterkalkylene for 2024 er basert på regnskap datert 29. januar 2025.

Etterkalkyle selvkost 2024	Vann	Avløp	Renovasjon	Slamtømming	Totalt
Direkte driftsutgifter	2 244 098	3 270 843	3 644 161	752 266	9 911 367
Avskrivningskostnad	523 963	798 181	0	0	1 322 144
Kalkulatorisk rente (4,35 %)	560 896	576 579	1 293	0	1 138 768
Indirekte driftsutgifter (netto)	429 259	477 645	207 209	70 935	1 185 048
Indirekte avskrivningskostnad	30 423	14 734	29	29	45 215
Indirekte kalkulatorisk rente	14 682	11 581	65	65	26 394
Driftskostnader	3 803 322	5 149 562	3 852 757	823 295	13 628 937
- Øvrige driftsinntekter	-75 915	-134 361	0	0	-210 276
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	3 727 408	5 015 201	3 852 757	823 295	13 418 661
Gebyrinntekter	3 167 604	4 098 843	4 433 690	464 853	12 164 990
Resultat	-559 804	-916 358	580 933	-358 442	-1 253 671
Finansiell dekningsgrad i %	85 %	82 %	115 %	56 %	97 %

Selvkostfond 01.01	-1 158 715	759 662	455 636	97 322	153 905
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-559 804	-916 358	580 933	-358 442	-1 253 671
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-62 580	13 115	32 455	-3 563	-20 572
Selvkostfond 31.12	-1 781 098	-143 581	1 069 024	-264 683	-1 120 338

Etterkalkyle selvkost 2024	Bygge- og delesak	Oppmåling	Forurensning smyndighet	Totalt
Direkte driftsutgifter	713 581	626 565	22 238	1 362 383
Indirekte driftsutgifter (netto)	268 024	98 763	5 695	372 482
Indirekte avskrivningskostnad	735	305	16	1 057
Indirekte kalkulatorisk rente	1 614	571	44	2 230
Driftskostnader	983 955	726 204	27 994	1 738 152
- Øvrige driftsinntekter	-78 774	-31 387	-62	-110 222
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	905 181	694 818	27 932	1 627 930
Subsidiering	496 169	446 927	0	0
Gebyrinntekter	409 012	247 891	0	656 903
Resultat	0	0	-27 932	-971 027
Finansiell dekningsgrad i %	45 %	36 %	0 %	40 %

Selvkostfond 01.01	0	0	0	0
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	0	0	-27 932	-27 932
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0	0	-608	-608
Selvkostfond 31.12	0	0	-28 539	-28 539

Revisjonsberetning 2024

RivRevisjon
Midt-Norge

Bidrar til forbedring

Til kommunestyret i Tolga kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Tolga kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 4 487 000. Årsregnskapet består av balansen per 31. desember 2024, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet:

Etter vår mening:

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2024, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjon i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen og annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning og annen øvrig informasjon datert 31.03.2025 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjerpost@revisjonmidt norge.no
907 30 300www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270 18 38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONIKA SUNDT, 10.04.2025

Forsiglet av

Posten Norge

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betyggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Tolga kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Stjørdal, 10. april 2025

Monika Sundt
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

post@revisjonmidt-norge.no
907 30 300

www.revisjonmidt-norge.no
Kontonummer: 4270 18 38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

• MONIKA SUNDT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

Kontrollutvalgets uttalelse 2024

Revisors orientering om årsoppgjøret og revisjonberetning for 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

17/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/184 - 6

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar regnskapsrevisor orientering om revisjon av årsoppgjøret til orientering.

Vedlegg

Revisjonsberetning 2024

Saksopplysninger

I denne saken vil regnskapsrevisor orientere kontrollutvalget om revisjon av årsoppgjøret for 2024.

Revisor har avlagt en såkalt ren beretning, se vedlegg. Det foreligger heller ingen nummererte brev for 2024.

Vurdering

Kontrollutvalget kan ta revisor sin informasjon om årsoppgjøret til orientering.

Revisjonsberetning Tolga kommune 2024

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- MONIKA SUNDT, signert 10.04.2025 med ID-Porten: BankID

Det signerte dokumentet inneholder

- En forside med informasjon om signaturene
- Alle originaldokumenter med signaturer på hver side
- Digitale signaturer

Dokumentet er forseglet av Posten Norge

Signeringen er gjort med digital signering levert av Posten Norge AS. Posten garanterer for autentisiteten og forseglingen av dette dokumentet.

Slik ser du at signaturene er gyldig

Hvis du åpner dette dokumentet i Adobe Reader, skal det stå øverst at dokumentet er sertifisert av Posten Norge AS. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke er endret etter signering.

Til kommunestyret i Tolga kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskap for Tolga kommune som viser et negativt netto driftsresultat på kr 4 487 000. Årsregnskapet består av balansen per 31. desember 2024, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsoppgjørdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet:

Etter vår mening:

- oppfylder årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til kommunekassen per 31. desember 2024, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke informasjon i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen og annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetning og annen øvrig informasjon datert 31.03.2025 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Revisjon Midt-Norge SA

Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONIKA SUNDT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Tolga kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentet bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om budsjettavvik.

Se www.nkrf.no/revisjonsberetninger - revisjonsberetning nr. 1

Stjørdal, 10. april 2025

Monika Sundt
Oppdragsansvarlig revisor

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

✉ post@revisjonmidt norge.no
☎ 907 30 300

www.revisjonmidt norge.no
Kontonummer: 4270.18.38658
Org.nr: 919 902 310 MVA

Dokumentet er signert digitalt av:

- MONIKA SUNDT, 10.04.2025

Forseglet av

Posten Norge

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen for 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

18/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-216

Arkivsaknr 24/184 - 7

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget vedtar forslaget til uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024.
2. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Vedlegg

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for 2024

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal i denne saken vedta en uttalelse om kommunekassens årsregnskap, vanligvis omtalt som kommunens årsregnskap, og årsberetningen. Uttalelsen fra kontrollutvalget skal gjøre formannskapet og kommunestyret oppmerksomme på forhold som har betydning for om årsregnskap og årsberetning kan godkjennes.

Uttalelsen sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet. Uttalelsen er en del av grunnlaget for formannskapets innstilling til kommunestyret om godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalgets uttalelse er basert på kommunens årsregnskap og årsberetning og revisjonsberetningen. Kontrollutvalget bekrefter i uttalelsen at regnskapet er revidert på betryggende måte og i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget bekrefter også at årsberetningen inneholder den nødvendige informasjonen.

Kommunekassens årsregnskap

Kommunekassens årsregnskap skal gi kommunestyret grunnlag for styring, og for kontroll av den samlede økonomiske utviklingen. Årsregnskapet er utformet i samsvar med lover, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk. Det er levert innen fristen.

Kommunedirektøren orienterer kontrollutvalget om årsregnskap og årsberetning i en egen sak.

Revisjonsberetningen

Revisor bekrefter at årsregnskapet og årsberetningen inneholder opplysningene som kreves i lov og forskrift. Revisor bekrefter også at årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet, og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Revisjonsberetningen er levert innen fristen.

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor orienterer om arbeidet med revideringen av kommunens regnskaper i en egen sak.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å gi en uttalelse i samsvar med det vedlagte forslaget. Formålet med uttalelsen er primært å gi innspill til kommunestyret og formannskapets behandling av årsregnskap og årsberetning for 2024. Uttalelsen bør derfor

bare omtale forhold som har betydning for om årsregnskapet og årsberetningen kan godkjennes. Kontrollutvalget har likevel anledning til å gi flere kommentarer til årsregnskap og årsberetning

Til kommunestyret

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2024

Kontrollutvalget har i møte, den 28. april 2025, behandlet kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024. Årsregnskapet er avlagt med et netto driftsresultat som viser et merforbruk på 4 487 000 kroner.

Kommunedirektøren opplyser i årsberetningen at kommunen ikke har nådd de finansielle måltallene vedtatt av kommunestyret. Regnskapsåret 2024 har derfor isolert sett ikke bidratt til en økonomisk bærekraftig utvikling eller økt kommunens sitt økonomiske handlingsrom..

I revisjonsberetning bekrefter kommunens revisor at regnskapet og årsberetningen er i samsvar med lover, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Kontrollutvalget har fått muntlige orienteringer fra kommunedirektøren og fra kommunens regnskapsrevisor i utvalgets møte. Kontrollutvalget har ellers blitt orientert om regnskapsrevisorens arbeid gjennom året og i forbindelse med årsoppgjøret. Kontrollutvalget har ikke blitt kjent med forhold som har betydning for kommunestyrets godkjenning av årsregnskapet og årsberetningen.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner kommunens årsregnskap og årsberetning for 2024.

Kontrollutvalget, 28. april 2025

Kopi: Formannskapet

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tolga kommune

Møtedato

28.04.2025

Saknr

19/25

Saksbehandler Torbjørn Brandt

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 25/174 - 2

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget godkjenner protokollen fra kontrollutvalgets møte, den 28.04.2025.

Saksopplysninger

Protokollen stadfester at alle vedtakene og protokollføringen for hver sak er i samsvar med saksbehandlingen for den aktuelle saken. Om utvalget ser feil eller mangler vil sekretariatet rette opp disse. Om det ikke lar seg gjøre å rette opp feil eller mangler i protokollen, må protokollen godkjennes i førstkommande møte.

Vurdering og konklusjon

Med mindre det foreligger feil eller mangler ved protokollen som ikke kan rettes i møtet, kan kontrollutvalget godkjenne protokollen.